

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Monika Dežela Grkman

**Primerjalna analiza medijskega poročanja o podnebnih spremembah v slovenskem in
nemškem tisku**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Monika Dežela Grkman

Mentor: izr. prof. dr. Drago Kos

**Primerjalna analiza medijskega poročanja o podnebnih spremembah v slovenskem in
nemškem tisku**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2011

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju izr. prof. dr. Dragu Kosu za strokovno podporo in nasvete pri izdelavi magistrske naloge.

Nalogo posvečam svoji družini, zlasti hčerki Lii in možu Mitji, ki neprecenljivo bogatita moje življenje.

Primerjalna analiza medijskega poročanja o podnebnih spremembah v slovenskem in nemškem tisku

Povzetek

Sodobni tiskani mediji in njihovo predstavljanje znanosti imajo veliko vlogo pri tem, kako bo javnost določeno temo sprejela. Na kakovost, natančnost, jasnost in verodostojnost posredovanja informacij oz. novic s področja znanosti vpliva mnogo dejavnikov, ki jih še tako kakovostni mediji ne obvladujejo zlahka. Z analizo besedil prispevkov v nalogi ugotavljamo razlike v načinu in obliki argumentacije vzrokov in posledic podnebnih sprememb v slovenskem časniku *Delo* in nemškem časniku *Süddeutsche Zeitung* v obdobju 2006 – 2008.

Na podlagi kriterijev in pripadajočih dejavnikov smo v nalogi prišli do določenih ugotovitev, kjer smo zlasti izpostavili medijski senzacionalizem, povezan z večjim poudarjanjem izjav političnih akterjev ali strokovnjakov, prisotnostjo subjektivizacije in vse bolj odsotnim neposrednim navajanjem primarnih virov. Kvalitativna in kvantitativna analiza je pokazala, da je politična retorika oz. citiranje političnega predstavnika pomemben element stopnje kritičnosti problematike in njene pristranskosti. Na predstavitev podnebnih sprememb vpliva tudi upoštevanje količine ustreznega znanja, ki ga novinar vključi v besedilo prispevka. Ker so podnebne spremembe večplasten problem, ki se ga lahko obravnava z večih zornih kotov, v medijskih zgodbah še vedno prevladujejo njegove posledice v obliki katastrof oz. že preteklih dramatičnih dogodkov.

Oba časnika zaznamuje raznolikost v načinu pisanja, zaradi česar je posledično težje ocenjevati enoten namen medijskega poročanja in cilj pri posredovanju informacij o podnebnih spremembah. Bralci oz. družba so tisti, ki bodo izbrali njim najustreznejši način dojetja tematike. Ker je izvedena analiza zgolj študija primera, v katero sta vključena dva tiskana medija, bi za bolj določne ugotovitve glede konstruiranja družbenega dojetja podnebnih sprememb morali opraviti reprezentativno analizo vsebin različnih medijev. Na osnovi teoretskih analiz in na osnovi empirične analize smo sklepali, da razprava o podnebnih spremembah presega (argumentativne) kapacitete javnega razpravljanja in da zato mediji poročanje prirejajo pričakovanjem svoje publike. Problem nastane potem, ko se na osnovi javnega mnenja oblikujejo politične odločitve, ki posledično vplivajo na naša življenja. Zato ostaja odprto, kako bi lahko bolj smiselno vplivali na družbeno konstrukcijo podnebnih sprememb.

Ključne besede: medijsko poročanje, podnebne spremembe, primerjalna analiza.

Comparative analysis of media coverage on climate change in Slovene and German newspapers

Abstract:

Modern print media and their representation of science have significant role in a way certain issue is taken by the public. Quality, precision, clarity and credibility of science communication are subjects to many factors, which are not easily managed even by the leading media. Textual analysis of newspaper articles results in determining differences in a way causes and effects of climate change are argued in Slovene daily newspaper *Delo* and German daily newspaper *Süddeutsche Zeitung* in 2006 – 2008.

According to selected criteria and factors we concluded a certain amount of media sensationalism which is strongly linked to political or expert statements, subjectivity and increasingly unavailable direct quotation of primary sources. Qualitative and quantitative analysis shows that political rhetoric or political representative quotation is a significant element in proving the critical state of the issue and its biases. Climate change presentation is strongly influenced by the amount of relevant knowledge incorporated in the article. As a multi-faceted problem which can be studied from different points of view, climate change is mostly presented as catastrophic in media stories.

Both daily newspapers have different ways in writing which means it's difficult to determine uniform intention of media coverage and purpose in communicating data regarding climate change. The public itself chooses how to perceive certain issue. Since performed analysis is a case study which is comprised of two print media further representative analysis of different media is required to confirm findings about constructing social perception of climate change. On the basis of theoretical and empirical analysis we argue that climate change discussion goes beyond (argumentation) capacities of public discussing and results in media communication which is shaped according to public expectations. The problem begins when political decisions that effect our lives are made on the basis of public opinion. Reasonable influence on social construction of climate change is therefore deficient.

Keywords: media coverage, climate change, comparative analysis.

Kazalo

1. Uvod.....	8
2. Konstrukcija realnosti v novinarstvu.....	16
2.1. Vloga medijev.....	17
2.2. Znanost kot vir in predmet medijskega poročanja o podnebnih spremembah....	18
2.3. Razvojne stopnje oblikovanja novic o podnebnih spremembah.....	20
3. Značilnosti poročanja medijev in znanosti o podnebnih spremembah.....	27
3.1. Senzacionalizem v medijih.....	31
3.2. Poročanje negotovosti v znanosti o podnebnih spremembah.....	32
4. Podnebne spremembe v medijskem diskurzu.....	34
4.1. Podnebne spremembe v sodobnih medijih.....	34
4.2. Podnebne spremembe in družbeni odzivi nanje.....	37
4.3. Podnebne spremembe v političnem in gospodarskem diskurzu.....	39
4.4. Podnebne spremembe v znanstvenem diskurzu.....	41
5. Značilnosti delovanja politike, znanosti in novičarskih medijev: čas, jezik in novost....	44
5. 1. Medsebojno delovanje javnosti, medijev, politike in znanosti.....	45
6. Kritična diskurzivna analiza besedila.....	46
6.1. Analiza medijskih vsebin.....	49
6.2. Tekstualna analiza medijskih vsebin.....	50
6.3. Kvalitativna in kvantitativna analiza.....	52
6.4. Postopek kvalitativne analize.....	57
6.5. Induktivni in deduktivni pristop analize vsebine.....	60
7. Študija primera: primerjalna analiza poročanja časnika Delo in Süddeutsche Zeitung o podnebnih spremembah.....	63
7.1. Izbor prispevkov in pomembnejši mejniki.....	65
7.2. Načrt analize.....	66
7.3. Potek analize.....	66
8. Medijsko poročanje o podnebnih spremembah v obeh časnikih.....	68
8.1. Navajanje ocen iz četrtega poročila IPCC.....	68
8.2. Primeri katastrofičnega senzacionalizma v obeh časnikih po objavi poročila...81	
8.3. Politiki in strokovnjaki o podnebnih spremembah.....	86
9. Delo in Süddeutsche Zeitung – koncept kvalitativne analize kot sistema kriterijev.....	92
9.1. Prvi kriterij kvalitativne analize: raznolikost virov.....	92
9.1.1. Prvi dejavnik: akterji kot vir v izbranih prispevkih.....	92
9.1.2. Drugi dejavnik: prevladujoči viri poročanja o podnebnih spremembah?.....	93
9.2. Drugi kriterij kvalitativne analize: razpoložljivost ustreznega znanja za oblikovanje mnenja.....	95

9.2.1. Prvi dejavnik: obseg poročanja o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb.....	95
9.2.2. Drugi dejavnik: osebe, ki so intervjuvane ali portretirane.....	98
9.2.3. Tretji dejavnik: prevladujoče države, iz katerih se poroča o podnebnih spremembah.....	99
9.3. Tretji kriterij kvalitativne analize: opisovanje družbenih problemov.....	102
9.3.1. Prvi dejavnik: možnosti rešitve, ki so izraziteje prikazane.....	102
9.3.2. Drugi dejavnik: intenzivnost poročanja na področju spremembe načina življenja.....	103
9.3.3. Tretji dejavnik: obseg poročanja o politiki za boj proti podnebnim spremembam.....	104
10. Diskusija.....	105
11. Sklep.....	107
12. Literatura.....	111

1. UVOD

V sodobnih družbah so z raziskovanjem preteklih ledenih dob ugotovili, da je podnebje na Zemlji podvrženo nenehnim spremembam. Čeprav so znanstveniki že v 19. stoletju odkrili učinek tople grede (Gregory in drugi 2008), je bila teorija globalnega segrevanja kot znanstveno dokazano dejstvo priznana šele na konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju leta 1992. Danes še vedno potekajo bolj ali manj strokovne razprave o dejanskih vzrokih segrevanja ozračja. Ne glede na te potekajoče razprave je globalno segrevanje postalo širše priznana domneva, ki na eni strani povzroča pravo histerijo, tj. pretiravanja o dejanskem in bodočem stanju okolja, in na drugi strani ravnodušnost, ko spremembe podnebja niso opredeljene kot resen problem. Očitno odzivi družbe na okoljska tveganja, ki jih povzročajo podnebne spremembe in naravne katastrofe niso odvisni samo od naravoslovnega znanja, temveč so »družbeno skonstruirani«. Okoljskim pojavom se v kompleksnih komunikacijskih procesih pripisujejo raznovrstni pomeni, dojemanje podnebnih sprememb pa je družbeno, kulturno in ekonomsko določeno. Strokovni, politični, medijski ipd. pojasnjevalni koncepti, različno vplivajo tudi na politične odločevalske postopke. Analiza zmožnosti prilagajanja družbe na globalne podnebne spremembe in naravne katastrofe predpostavlja razumevanje naravoslovno tehničnih znanstvenih spoznanj in družbenih okoliščin, v katerih ta znanstvena spoznanja nastajajo.

Podnebne spremembe so v zadnjem času verjetno najpogostejša okoljska tema, o kateri pišejo množični mediji v Sloveniji, Evropi in po svetu. Vpliv medijev na javnost dobiva vse večji pomen pri oblikovanju njenega dojemanja podnebnih sprememb, kar ugotavljajo tudi mnoge študije. Že v začetku 20. stoletja se je sociolog Max Weber zavedal vloge časopisov pri oblikovanju takratne družbe, kako časopisne vsebine prispevajo k oblikovanju modernega človeka in njegovih vrednot. Predlagal je poglobljeno analizo časopisov, vendar takrat še ni poznal ustreznega načina, kako se te analize lotiti (Vezovnik 2008, 79).

Danes je analiza besedil, diskurzivna analiza, zelo popularna družboslovna metoda, ker nam omogoča opisovanje idej in zvez med njimi, ter bolj ali manj prikrita ozadja in kontekste besedil. Kritična diskurzivna analiza (KDA), ki je hkrati interpretativna in pojasnjevalna, proučuje razmerje med rabo jezika in širšimi družbenimi ter kulturnimi strukturami. S pomočjo KDA, ki jo podrobneje predstavimo v kasnejših poglavjih, lahko na mikroravni besedila ugotavljamo njegove družbene okoliščine.

Ulrich Beck v uvodu svoje knjižne uspešnice *Družba tveganja* piše, da smo priče prelomu znotraj moderne, ki se izluščuje iz obrisov klasične industrijske družbe in oblikuje novo podobo, ki jo imenuje družba tveganja. (Beck 1986, 9). Znanost se pričinja soočati z napakami iz preteklosti in postaja več samo vir reševanja problemov, temveč tudi njihovega nastajanja (Beck 1986, 256). Na mesto moderne družbe tako prihaja postmoderna družba, ki je povezana z negotovostmi in tveganji. Stanje je postalo ambivalentno, saj moderna in kompleksna družba za svoj napredek na eni strani zahteva več raziskav, na drugi strani pa je znanost zaradi negotovosti svojih ugotovitev izgubila monopol nad razlagami družbenih problemov in tveganj. Ta negotovost, ki jo ustvarja znanost, pa deluje tudi navzven in povzroča, da akterji, ki so bili pred tem prejemniki znanstvenih ugotovitev, postajajo aktivni oblikovalci omenjenih razlag. Znanosti je bila odtujena tudi moč nad določanjem sodobnih tveganj, ki jo vse bolj prevzemajo politika, množični mediji in javnost. Te razlage ne temeljijo izključno na znanstveni podlagi, temveč postajajo vse bolj del družbene racionalnosti (Ibid., 254). Mnoga tveganja v družbi prepoznamo šele takrat, ko postanejo delo medijskega poročanja. Množični mediji po lastnih pravilih določajo, komu bodo namenili pozornost in v kakšnem obsegu. Ta praksa je lahko v precejšnjem nasprotju z znanstvenimi spoznanji.

Leta 2006 je velik odziv medijev doživel izid knjige in dokumentarnega filma *Neprijetna resnica* ameriškega politika in kasnejšega Nobelovega nagrajenca Ala Gora. Okoljski problemi so v javnosti dobili novo razsežnost, saj je na tveganja, povezana s podnebnimi spremembami, glasno opozarjala znana politična osebnost in jih poskušala razkriti čim širšemu krogu javnosti. Znanost so tako preoblikovali v medijsko izpostavljeno dejavnost, ki ustvarja novice in neposredno vpliva na politiko.

Novembra 2006 so o ekonomiki podnebnih sprememb v Veliki Britaniji objavili poročilo ekonomista Nicholasa Sterna (Sternovo poročilo), vodje vladne ekonomske službe in nekdanjega glavnega ekonomista Svetovne banke. Šlo je za temeljito poročilo, v katerem prevladuje ugotovitev, da je najhujše posledice globalnega segrevanja še mogoče preprečiti, vendar je potrebno takojšnje ukrepanje vlad, gospodarstvenikov in posameznikov. V luči omenjenega poročila so se začeli pojavljati številni prispevki, ki so omenjali pomen političnih odločitev na okoljske probleme. Po objavljenem Sternovem poročilu je bila vsa pozornost javnosti usmerjena v podnebne spremembe. Ta se je iz medijske agende preusmerila na politično, kar je posledično povzročilo, da je nemška kanclerka Angela Merkel na ravni Evropske unije sklenila predlagati zavezujoče cilje v zvezi s podnebnimi spremembami in

oblikovanje nacionalnega programa za zaščito podnebja. Nova okoljska zavest je prodrla tudi na področje gospodarstva, kjer so se številna podjetja različnih panog pričela oglaševati kot okolju prijazna. Po drugi strani so se nekatere panoge, zlasti avtomobilska, borile proti novim obvezujočim mejam izpustov CO₂. Podnebne spremembe so za javnost postale velik problem, kar je pokazala raziskava politbarometra nemške televizije ZDF, v kateri je 83 % Nemcev podnebne spremembe zaznalo kot velik ali zelo velik problem. Po podatkih Eurobarometra se je 74 % vprašanih Nemcev v obdobju od 29. marca 2008 do 28. aprila 2008 strinjalo, da so podnebne spremembe zelo resen problem, medtem ko se je v Sloveniji s tem strinjalo celo 89 % vprašanih (Eurobarometer 03-05/08). Spremenil se je tudi potrošniški način razmišljanja. Povečalo se je število odjemalcev t.i. zelene elektrike in zmanjšalo število nakupov avtomobilov.

Najnovejše javnomnenjske raziskave kažejo visoko stopnjo asociativnega pozicioniranja »podnebnih sprememb« v primerjavi z drugimi bolj »tradicionalnimi« okoljskimi problemi. Po podatkih Eurobarometra (3/08) 19 % prebivalcev Evropske Unije v pogovorih o okolju najprej pomisli na podnebne spremembe, kar je druga najpogostejša asociacija, takoj za onesnaženostjo urbanih naselij (22 %). V zvezi z okoljem ljudi najbolj skrbijo podnebne spremembe (57 %), nato onesnaženost vode (42 %), zraka (40 %) in industrijsko okoljske nesreče (39%), bistveno nižji odstotek (12 %) pa jih skrbijo posledice prometa in posledice potrošniških navad. Delež Evropejcev, ki jih skrbijo podnebne spremembe, se je od leta 2004 povečal za 12 %, delež tistih, ki jih skrbijo naravne nesreče (potresi, poplave), pa za 1 odstotek. Podatki Eurobarometra kažejo, da smo Slovenci nadpovprečno zaskrbljeni zaradi podnebnih sprememb. V primerjavi z ostalimi članicami EU 27 (in tudi EU15), nas kar 61 % izjavlja, da nas najbolj skrbijo podnebne spremembe, in s tem sodimo v zgornjo tretjino najbolj vznemirjenih držav (Kos 2008, 10). V nasprotju z zgoraj omenjeno statistiko je mnenje strokovnjakinje Lučke Kajfež Bogataj, da je zavest o podnebnih spremembah v Sloveniji razmeroma nizka. Podnebne spremembe so medijsko sicer zastopane, a žal večinoma ob izjemnih vremenskih dogodkih (Kajfež Bogataj 2005) ali pa so le del politične retorike.

Campbell (2007) opozarja na dramatične spremembe v splošno znanih prepričanjih in odnosu do narave, ki se pojavljajo v zadnjih tridesetih do štiridesetih letih. To se odraža v krepitvi gibanja za živalske pravice, usmerjenosti k vegetarijanstvu, potrošnji ekološko pridelane hrane, rasti holističnih gibanj in širjenju samega okoljskega gibanja. Ideja o spoštovanju

narave in njeni višji vrednosti izhaja iz vzhodnjaških duhovnih idej in idealov ter ima pozitivne, koristne posledice na okoljsko vedenje, ki se izraža v okolju prijaznem načinu življenja vsakega posameznika. Campbell sodobno duhovnost pogosto razume kot rešitve, ki se vračajo nazaj k družbi pred modernizmom in s težnjo po preseganju modernizma, ki je nekakšen postmodernizem. Prvega označuje enotnost z naravo in nezgodovinsko usmerjenost novodobništva, njegovo povzdigovanje mita, občutenja in intuicije kot virov znanja nad razumom, logiko in analizo ter združevanje znanosti in metafizike. Retorika novodobništva poudarja čustva in intuicijo pred razumom, mišljenjem in racionalnostjo (Campbell 2007) in je zato zelo zanimiva za velik del medijev.

Beck v svojih razmišljanjih opisuje, da se znanost pričinja ukvarjati s posledicami svojih prejšnjih ugotovitev že v novi, reflektivni fazi (Beck 1986, 254). Medtem ko se je pred tem ukvarjala z reševanjem problemov, je ta sprememba močno vplivala na odnos med znanostjo in njenim okoljem. Znanost postaja vzrok problemov, namesto da bi probleme reševala, zato izgublja položaj nedotakljivosti, nezmotljivosti in monopol nad spoznavanjem (Beck 1986, 256). Njegova osrednja teza je, da sodobni stranski učinki modernizacije v obliki tveganj, ki jih ustvarja civilizacija (npr. uničevanje narave), niso več prostorsko, časovno ali družbeno omejeni. Modernizacija ne pomeni vse večje linearne resničnosti in kontrole, temveč vse večja individualna tveganja. Poleg prednosti, ki jih civilizacija pridobiva z modernizacijo, pa kot stranski učinki nastopajo tudi z njo povezane nevarnosti v obliki tveganj (Beck 1986).

Sprva mediji stopnjujejo opozorila znanstvenikov, po določenem času pa so ta že tako nasprotujoča, da v javnosti nastopi učinek prenasičenosti. V družbi medijev, kot jo poznamo danes, ti igrajo poglobljeno vlogo pri ustvarjanju javne sfere, ki predstavlja areno, v kateri se pojavljajo problemi in razprave. Javna komunikacijska sfera je seveda odvisna od komunikacijskega sistema, ki se vzpostavlja prek medsebojnega delovanja novinarstva, družbenih akterjev in publike, zakonskih okvirov, kulturnih in komunikacijskih podlag, ipd. Znanstveni strokovnjaki in institucije, politiki in politične institucije, nevladne organizacije ali skupine ljudske iniciative, oskrbujejo medije z informacijami, razlagami, zahtevami, predlogi, kritikami, metaforami in slogani. Pri tem je treba upoštevati publiko, njihove pričakovane interese in izkušnje, vrednote, predpostavke ter družbeno-ekonomske značilnosti (Heinrichs in Peters 2002, 392).

Te splošne mehanizme javnega komuniciranja je zlasti primerno opazovati in analizirati na primeru podnebnih sprememb. Ker je za razumevanje podnebnih sprememb potrebno razumevanje znanstvenih metod, imajo znanstveniki oz. strokovnjaki pomembno vlogo kot viri za medije in tudi pri interpretaciji tako pridobljenih informacij. »Glokalnost¹« okoljskih tveganj, pri katerih se na zapleten način prepletajo globalni vzroki in lokalne posledice, pojasnjuje, da razlage podnebnih sprememb ne nastanejo z miselnimi procesi neposrednega zaznavanja, temveč preko medijsko posredovanih interpretacij. Kljub temu, da je poglavitna naloga novinarstva obveščanje o najnovejšem razvoju družbeno pomembnih in dejanskih dogodkov, pa je povezana s prikrito funkcijo odseva družbe in ustvarjanja smisla glede odnosa med človeško družbo in naravo (Kenix 2008). S pomočjo Habermasovih načel »komunikativnega delovanja« lahko ugotovimo, da je večji del medijskih besedil (oz. celo vseh komunikacijskih oblik) dejansko »strateško« tj. nekomunikativno delovanje, usmerjeno v doseganje nekega konkretnega cilja, ne pa iskanje resničnih (znanstveno) veljavnih informacij (Habermas v Kos 1993).

Kos v svoji knjigi *Praktična sociologija* opozarja na enega ključnih problemov razprave o okoljskih problemih, to je ustrezno strukturiranje problemov. Pri tem je primerna komunikacija med naročnikom in izvajalcem še kako pomembna, vendar v večini primerov problematična in slabo utečena. Interdisciplinarno delovanje nemalokrat ovirajo dejavniki kot so terminološke neuskkljenosti, nezdržljivost zbirk podatkov, neskladnost metodoloških pristopov, neproduktivna disciplinarna tekmovalnost, tragikomični ekskluzivizem itd (Kos 2002, 16-19). Problemi v odnosu med mediji, strokovnjaki, politiki in ostalimi akterji, nas opozarjajo, da je treba za doseganje zastavljenega cilja, t.j. za ustrezno razumevanje visokostrokovnih problemov pri splošni laični publiki vzpostaviti nove komunikacijske kanale. Ker so tudi mediji podvrženi različnim vplivom, se njihove zgodbe oblikujejo glede na odzive publike, kar posledično nemalokrat vodi v objavljane katastrofičnih in apokaliptičnih pripovedovanj.

V nalogi smo preverjali, kakšno argumentacijo pri pisanju uporabljajo (časopisni) mediji oz. razlike v tem med časnikoma *Delo* in *Süddeutsche Zeitung*. V prvih poglavjih smo razložili na

¹O globalizaciji ne moremo govoriti, če se ta ne nanaša na določena mesta in kraje. Robert Robertson ima v mislih dialektiko globalno-lokalno, ko govori o »glokalnosti«. Glokalnost se ne dogaja »tam«, temveč »tu«, zato lahko sociologija lokalno raziskuje tisto, kar je globalno (Beck 2002, 23).

kakšen način mediji ustvarjajo realnost, njihovo vlogo v sodobnih družbah in znanost (s poudarkom na podnebnih spremembah) kot vir ter predmet medijskega poročanja. Sledijo poglavja, kjer smo opisovali značilnosti poročanja medijev in znanosti o podnebnih spremembah, v kolikšni meri slovensko in nemško medijsko poročanje o podnebnih spremembah podlega senzacionalizmu in kako se to odraža v posameznih prispevkih. Ta je v zadnjem času vse pogosteje splošni trend uredniške politike, ki pa ni povezan zgolj s specifično temo o podnebnih spremembah. Avtorji Mooney, Rice, Nisbeth in Neverla omenjeni stil označujejo kot šokantne izjave, ki so pogosto izven konteksta in brez povezave med vzorci pripovedovanja. Izrazi pretiravanja, ki so pomensko daleč od resničnosti, razvrednotijo kriterije in oddaljujejo problem od javne zavesti. Več o senzacionalističnem načinu pisanja in posameznih primerih bomo pisali v nadaljevanju. To dvostransko medijsko predstavljanje in različni problemi razumevanja in sprejemanja javnosti so povezani z medsebojnim vplivanjem, ki ga imajo predstavniki sistema (politični, gospodarski, industrijski, ...) na javno mnenje. Po mnenju znanstvenikov pa neizogibnost podnebnih spremembah ni največji problem. Problem nastane pri oblikovanju in izvajanju politik, ki bi pripomogle k zmanjšanju propadanja okolja. Medijsko poročanje je pomanjkljivo, vendar pa mediji niso nujno edini dejavnik tega nepopolnega ali neprimerne pristopa. Obstajajo tudi drugi dejavniki, ki so prav tako odgovorni za javno zavedanje tega problema (Mooney 2007a; Rice 2007; Nisbeth 2007; Neverla 2008). V medijih je zaznati vse večji poudarek na ustvarjanju novih in razvpitih zgodb (kot hiter odziv na konkurenco), pretiravanju, stilističnemu in nevsebinskemu pisanju, posploševanju, predvidljivosti in špekulaciji. Zaradi tega se vse bolj pojavljajo vprašanja o verodostojnosti medijske vsebine, ki namesto rešitev v ospredje postavlja predvsem probleme in ustvarja apokaliptične scenarije.

Furedi ugotavlja, da je strah vse pogosteje prisoten v splošnih izjavah. Naracija o strahu je po njegovem mnenju postala tako običajna, da se jo »samozavestno« uporabljata tako v javni kot zasebni sferi. V preteklosti so ljudje redko dojemali strah kot nekaj, kar lahko prizadene njihove pravice ali kot problem na splošno. Strah so bolj povezovali s tem, kar se je zgodilo drugemu, bolj oddaljenemu sosedu. Danes je politika strahu na splošno razširjena med ljudmi in vključuje občutljivost življenja nasploh, kar se pri ljudeh posledično odraža kot neke vrste nemoč. Furedi tudi ugotavlja, da se pri uvajanju novih tehnologij ali nedavnih znanstvenih odkritij, ljudje pogosto odzovemo s strahom, namesto da bi nedavne znanstvene dosežke sprejemali kot neko pozitivno pridobitev za družbo, če to seveda dejansko je. Politika strahu ustvarja tudi opozorila glede tveganj za zdravje v prihodnosti. Ljudje imamo v takem primeru

dve možnosti, kjer se lahko predamo današnji kulturi fatalizma, lastni ranljivosti in pasivnosti ali pa spremenimo pogoje, ki ustvarjajo politiko strahu in ne nastopamo kot njena ciljna publika (Furedi 2005). T.i. nove tehnologije si lahko razlagamo na več načinov. Eden najzanimivejših načinov je, da jih določimo kot skupek prepričanj, strahov in upanj. Strahovi in bojzani družbe vodijo do vprašanja o meji, ki jo te tehnologije lahko prekoračijo. Eden izmed simbolov, ki predstavlja te meje in sodobni domišljiji grozi s svojo popačenostjo, je Frankenstein, t.i. sodobni Prometej. Ta podoba pošastnosti je ključnega pomena pri našem razumevanju tehnologij in strahu, ki se vzvezi z njimi ustvarja v družbi. Predstavlja element sodobnosti kot ideje napredka, je proizvod racionalnosti in človeškega ustvarjanja. Avtonomija ustvarjalnega človekovega delovanja pa lahko pride v nasprotje z vse večjo avtonomijo tehnološkega dela, ki pa se dolgoročno lahko obrne proti samemu ustvarjalcu, celo do stopnje, ki ogroža njegov obstoj (Cabrera 2009, 107-121).

Glede na to, da so bili v analizo vključeni prispevki iz arhiva tiskanih izdaj slovenskega dnevnika *Delo* in arhiva elektronskih prispevkov nemškega dnevnika *Süddeutsche Zeitung* na portalu *Sueddeutsche.de*, smo lahko ugotavljali, na kakšen način časnika argumentirata podnebne spremembe. Elektronska oblika prispevkov nam je pri analizi precej olajšala delo, saj nam ni bilo treba pretipkavati celotnih vsebin, poleg tega pa smo hitreje dostopali do posameznih prispevkov in izbirali tiste, za katere smo zaradi narave vsebine menili, da so primerni za analizo. Bralci se vse bolj poslužujejo spletnih vsebin, zato se večina tiskanih medijev sooča s finančnimi težavami (Spencer v Erjavec in Poler Kovačič 2011, 170). Izbiranje tem in njihove predstavitve so podvržene prevladujočim uredniškim politikam, zaradi česar pred kakovostno in verodostojno vsebino vse pogosteje prednjači berljivost. Težnjo po senzacionalističnemu poročanju lahko na eni strani razložimo s pomanjkanjem znanstvenih modelov oz. njihovi nedostopnosti novinarjem, na drugi strani pa se novinarji zaradi časovne omejenosti rajši poslužujejo lažje dostopne sekundarne literature oz. sporočil za javnost, namesto, da podlago za vsebino prispevkov črpajo iz primarnih virov. »Slovenski mediji so okoljsko problematiko začeli intenzivneje obravnavati v sedemdesetih letih, ko so odpadki tovarne Iskra povzročili onesnaženje reke Krupe v Beli Krajini« (Erjavec 2011, 168-169). V zadnjih desetletjih se je število znanstvenih prispevkov povečalo, namen znanstvenega novinarstva pa je po Martinu izbrati in preoblikovati strokovne ugotovitve v jezik, ki bo razumljiv splošni publiki, sporočilnost pa čim bolj točna (Martin v Ibid., 203).

Ker pa je vsebina strokovnih poročil včasih lahko dvoumna in nejasna, obstaja večja verjetnost, da jo bodo mediji napačno razlagali. To se največkrat odraža v pretiravanju ali podcenjevanju določene teme. »Novinarji v zadnjem desetletju namenoma prevladujoče objavljajo škandale in si prizadevajo, da bi iz znanstvenih raziskav naredili »dobro zgodbo«, pri čemer se odmaknejo od dejstev in znanstvenih rezultatov« (Ibid., 2007). Ker je tudi negotovost pogost dejavnik v znanosti, na to opozorimo v ločenem poglavju.

V posebnem poglavju natančneje utemeljimo tudi problem podnebnih sprememb v sodobnih medijih in opozorimo na problem nedemokratičnosti znanosti. Ljudje se na znanstvena odkritja različno odzivamo, zlasti kadar so ta predstavljena na način, ki želi izzvati določene reakcije. Ker podnebnih sprememb trenutno ne moremo zaznati neposredno, jih kot problem prepoznamo šele, ko jih kot problem prepozna sama družba, o čemer govorimo v naslednjem poglavju. Podnebne spremembe v političnem, gospodarskem in znanstvenem diskurzu na kratko opišemo v posameznih poglavjih, pri čemer velik poudarek namenimo četrtemu poročilu IPCC in njegovim ključnim ugotovitvam. Opis slednjega kot znanstvenega besedila, nam je v nadaljevanju naloge služil kot podlaga za ugotavljanje načina argumentacije. Nekatere prispevke smo za primerjavo vsebinsko primerjali s poročilom, zlasti tiste, ki so izšli kmalu po objavi poročila. Tema magistrskega dela je zasnovana interdisciplinarno, saj so bile v raziskovalno delo zajete tako prvine jezikoslovja kot družboslovja (sociologija) in naravoslovja. Na podlagi družboslovnih in jezikoslovnih metod smo skozi medijski diskurz raziskovali interdisciplinarno področje podnebnih sprememb. Prepletanje jezikovnega diskurza v političnem sistemu, znanosti in množičnih medijih, njihove razlike in podobnosti smo opisali v četrtem poglavju, kamor smo vključili tudi podpoglavje o njihovem medsebojnem delovanju in dodali tudi javnost. Kljub temu, da naš cilj ni bila kritična diskurzivna analiza časopisnih prispevkov, smo ji namenili posebno poglavje, kjer smo z opisom različnih teoretičnih pristopov, med katere sodi tudi tekstualna analiza, poskušali širše argumentirati izbor metode.

V empiričnem delu smo podrobneje opisali izbrana časnika *Delo* in *Süddeutsche Zeitung*, kot študijo primera utemeljili izbor prispevkov in opisali dogodke, zaradi katerih je bilo poročanje v tistem času pogostejše. Vsebine prispevkov smo primerjali tudi s četrtem poročilom IPCC in izluščili nekatere izstopajoče dele besedil, kjer je bil senzacionalizem še posebej izrazit. V konceptu kvalitativne analize, ki ji je namenjeno predzadnje in najboljše poglavje, smo

razvili sistem kriterijev, na podlagi katerega smo raziskovali način argumentacije pri pisanju obeh časnikov o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb in kakšne so njune razlike.

2. KONSTRUKCIJA REALNOSTI V NOVINARSTVU

Vsakdanje življenje v sodobnih družbah si je težko predstavljati brez množičnih medijev. Prisotni so v politiki, gospodarstvu, izobraževanju, umetnosti, javni in zasebni sferi. Koncept medijske družbe in njen proces medializacije oz. mediatizacije dokazujeta, da so mediji družbeni pojav, ki je prisoten na skoraj vseh področjih modernih, globaliziranih družb (Saxer 1998, 2007). Te družbe zato bolj ali manj delujejo po logiki množičnih medijev. Ti so postali pomembni za politiko in njene akterje kot tudi znanstveno skupnost in njene diskurze. To pa ne pomeni, da slika, ki jo ustvarijo množični mediji predstavlja ogledalo resničnih podnebnih dogodkov in razprav. Prej bi jo lahko opisali kot konstrukcijo medijev in njihovih mehanizmov izbiranja in predstavljanja (Rhomborg 2009). Moderna družba podnebje zaznava skozi družbeno določen filter, ki je oblikovan in ne predstavlja ogledala *resničnega* stanja podnebja (Stehr in Storch 1999). Ta družbeni konstrukt podnebja določajo strokovne medijske rutine, ki izbirajo in oblikujejo znanstvene presoje, trditve in poskuse oblikovanja dnevnega reda s strani politikov, NVO-jev, interesnih skupin in lobijev. Vsi ti igralci bolj ali manj poznajo pravila medijev. Naloga slednjih je, da oblikujejo podobo podnebnih sprememb in strukturirajo razpravo, ki temelji na teh virih. Znanstveni, politični in gospodarski diskurzi so tako prevedeni v novinarski jezik. Posledično postanejo proizvodi medijev in niso več znanstvena, politična ali gospodarska sporočila (Boykoff in Boykoff 2007; Carvalho 2005; Smith 2005).

Za ustvarjanje podobe o znanstvenih razpravah in tveganjih se dostikrat zanašamo na množične medije. Moderna tveganja v mnogih pogledih niso vidna ali pa jih neposredno ne zaznamo. Zaradi teh tveganj in njihovih potencialov za tveganje so moderne družbe konstruirane preko množičnih medijev (Beck 1986, 2007). Poleg tega je družbena definicija tveganj odvisna tudi od *znanstvenih negotovosti*. Zlasti raziskovanje podnebnih sprememb in njegove ugotovitve so pogosto še negotove in zgolj hipotetične (Wingart in drugi 2000, 2002). Javna razprava o tveganjih podnebnih sprememb zadeva različna družbena področja, med katerimi pa prevladujejo sistemi znanosti, politike in množičnih medijev. Vsa delujejo po lastnih rutinah in na podlagi svojih individualnih pravil. Postavljajo svoje prednosti in uporabljajo lastne jezikovne igre (Rhomborg 2009).

2.1. VLOGA MEDIJEV

Novinarsko poročanje nedvomno prevzema le del oblikovanja zavesti, kljub temu pa so mediji tisti, ki v medijski družbi ustvarjajo pomemben simboličen svet in naš življenjski prostor. Pri spremembah okolja (npr. podnebne spremembe), so mnenja in pogledi ljudi posledica njihovih kognitivnih in čustvenih odzivov na določene vsebine v simboličnem okolju. Mediji z novinarskim poročanjem, vsebinami in širjenjem komercialnih oz. splošno koristnih tržnih sporočil prispevajo k ustvarjanju in spreminjanju posameznih predstav o svetu (Heinrichs in Peters 2005, 4).

Strokovnjaki, politiki in politično-administrativne institucije sledijo strategijam odnosov z javnostmi in medije oskrbujejo z informacijami, razlagami, zahtevami, predlogi, kritikami, metaforami in slogani. Novinarstvo vse te prispevke sprejema na izločevalen način in jih posreduje glede na lastna pravila, med katera sodijo ustvarjanje pozornosti, vrednost objavljanja in uporaba poročevalskih shem. Veliko vlogo igra tudi medijska javnost. Pomemben odločilni kriterij za družbene akterje in novinarje so pričakovani interesi in »odzivnost« medijske javnosti. Sprejemanje novinarskega poročanja je proces izbiranja in razlage, ki ga ne določa vsebina, temveč zlasti izkustva, vrednote, interesi in družbeno-ekonomske posebnosti medijske javnosti (Ibid.).

Pacifistične izjave okoljskih gibanj v preteklosti, o katerih se ni ravno veliko pisalo, so bile pogosto prikazane kot protesti proti sistemu družbe in so jih zato povezovali z ostalimi družbenimi protesti. Javnost prav zaradi tega ni zaznala resnosti okoljskega problema, zaradi česar je bila javna podpora vse manjša. Ko organizacije kot je Greenpeace za vzbujanje pozornosti uporabijo bolj kreativne in zdravorazumske taktike, je njihov uspeh še vedno omejen, povečana zavest pa sporadična in kratkotrajna. Kmalu tudi one začenjajo izgubljati večjo pojavnost v svetovnih medijih. Če omenimo primer dokumentarnega filma Ala Gora je le-ta od samega začetka ustvarjal novice in si kot komunikacijska strategija pridobil svetovno publiko. Bivši ameriški podpredsednik je v novicah nastopal kot zagovornik podnebnih sprememb in trajnosti. To dejstvo, z vsemi kritikami, ki jih je bilo deležno, pa je ameriškemu politiku omogočilo vstop v najpomembnejše novice svetovnih revij, časopisov in televizijskih programov. Vsekakor je bil to klic, da se prebudi zaspana svetovna zavest. Ta nastop je imel verjetno največ učinka pri samih politikih, ki so odslej začeli uporabljati trajnost kot nov retorični argument za svoje govore. Pobude za ustvarjanje novic o okoljskih problemih,

katerih namen je večinoma iskanje družbene zavesti o teh problemih, prihajajo iz različnih ozadij in se z vse pogostejšimi alarmantnimi znanstvenimi odkritji tudi kopičijo.

2.2. ZNANOST KOT VIR IN PREDMET MEDIJSKEGA POROČANJA O PODNEBNIH SPREMEMBAH

V enem od prejšnjih poglavij smo že omenili vlogo znanstvenega novinarstva pri posredovanju znanstvenih in tehnoloških ugotovitvah. Novinarsko obravnavanje znanosti je na koncu 19. stoletja in v začetku 20. stoletja spodbudil tehnološki optimizem. Radio kot tehnološka inovacija je za ohranitev pozornosti občinstva obravnaval znanost v bolj razvedrilni obliki in se za razliko od tiska tudi mnogo bolj posluževal dramatizacije (Martin v Erjavec in Poler Kovačič 2011, 204). S pojavom številnih okoljskih nesreč, povezanih z novo tehnologijo (Černobil), se je odnos med novinarji in znanstveniki precej spremenil. Novinarji po mnenju slednjih ne razumejo, kako deluje znanost in kako korektno razlagati ugotovitve znanstvenih raziskav. Kljub temu, da znanost napreduje postopoma, iščejo senzacionalne rezultate, nemalokrat imajo tudi težave pri iskanju dobrih virov (Ibid., 207-208).

Pri poročanju o podnebnih spremembah je terminologija množičnih medijev kot nekakšen zbiralnik izrazov, ki napovedujejo prihajajočo katastrofo in znanstvene negotovosti pretvarjajo v senzacionalistične scenarije (Weingart, Engels, Pansegrau, 2000). V tem diskurzu se antropogene podnebne spremembe bistveno ne razlikujejo od ostalih znanstvenih novic v medijskem predstavljanju. Znanstvena sporočila imajo pogosto za posledico dramatična in senzacionalistična poročila v medijih, v katerih je znanost predstavljena nenatančno ali celo napačno. Novinarji neprimernost jezika znanstvenikov, ki ga je treba prilagoditi tako publiki kot medijem, pripisujejo njegovi abstraktnosti in neživljenjskosti. Zaradi tega znanstveniki za novinarje pomenijo težavne in težko dostopne vire informacij, katerih pričakovanja glede medijskega poročanja se močno razlikujejo od novinarskega dela. Ti primeri kažejo na napet odnos med množičnimi mediji in znanostjo, ki ga lahko označujejo številna nesoglasja. Znanstvene teme razmeroma težko pridejo v medije v izvorni obliki. Za medijsko pozornost se potegujejo z vsemi možnimi temami iz drugih področij, ki pogosto ponujajo večji potencial »očitne pomembnosti« za občinstvo kot pa znanstvene novice. Bistven interes množičnih medijev je zagotoviti pozornost pogosto anonimnega občinstva do lastnih novinarskih proizvodov. Pri tem je treba sprejeti številne odločitve o tem, katera tema bi lahko bila za občinstvo zanimiva ali ustrezna. Te odločitve so pogosto zaznamovane s

strani masovne konkurence na medijskem trgu, zato je nujno treba poudariti razlike in na ta način oblikovati lasten dosežek. Mediji si pozornost občinstva med drugim poskušajo izboriti z novico (ta vključuje tudi znanstveno novico), ki z uvedbo novih vidikov in s poudarjanjem različnih podrobnosti predstavlja spreminjajočo obliko predstavljanja (Pansegrau 2000, 3). Sporočanje znanosti je zapleten pojav, na katerega vpliva vrsta institucionalnih zahtev in omejitev. Različni mediji, njihovo delo, občinstvo in način sporočanja svetu, imajo tudi različne načine komuniciranja znanosti. Množični mediji se ne razlikujejo samo po kakovosti poročanja o znanosti, temveč tudi po določanju prednosti določenim znanstvenim disciplinam (Silverstone v Pansegrau 2000, 4). Pri obdelavi in posredovanju informacij o znanosti pomembno vlogo igrajo dejavniki kot so dostopnost virov, uredniška politika, tržne odločitve, časovna in prostorska razpoložljivost ter novinarska usposobljenost. Medijske oblike predstavljanja pogosto vodijo do nasprotij, z vidika znanosti v napačno poročanje (Haller v Ibid.). Pri tem je očitno, da medijem ne pripada vloga, ki bi presegala vlogo »prevajalca«. Znanstveno novinarstvo je osnovano kot popularizacija znanosti in kot »znanstveno naravnano informiranje znanstveno neizobraženega laičnega prebivalstva« (Kohring v Ibid.). Premalo se upošteva, da so mediji podvrženi lastnim pogojem in kriterijem izbiranja. Na podlagi množice informacij ne morejo nikoli predstaviti najboljšega možnega prikaza, temveč sestavljen izsek iz realnosti. Kriteriji pomembnosti pa večinoma niso odvisni od kriterijev, ki jih določa znanost, temveč oni sami oz. ciljna publika. Pri tem se večinoma proučuje v njenem interesu, kaj je novo in presenetljivo in kaj »zares pomembno« (Ruhmann v Ibid., 5).

V zadnjih časih so vse pogostejše spektakularne izjave v znanosti, ki jih lahko povezujemo s tradicionalnim modelom popularizacije znanosti. Zgodovinsko gledano so znanstvene informacije veljale za večvredne kot splošno znanje, »zdrav razum« ali pa npr. medijsko »novinarsko poročanje«. Znanost je tista, ki proizvaja »resnično« znanje, ki je tako pomembno, da ga morajo mediji javnosti prevesti in prenesti. Znanost ima sicer svoj sistem obveščanja preko znanstvenih revij, vendar pa ta vir ne doseže splošne publike. Proces medijske popularizacije znanstvenih informacij sicer nadzirajo znanstveniki, popularizacija znanja pa je z njihovega stališča v najboljšem primeru poenostavitev, v najslabšem pa popačenje (Weingart 2002, 705). Najpomembnejši kriteriji, ki jih novinarji uporabljajo pri izbiri novičarskih zgodb so aktualnost, senzacija, osebnosti in lokalne posledice, t.j. kar je »pričujoče, v teku dogodkov in pomembno« (Dunwoody in Peters v Weingart 2002). Odločilne so zlasti politične in družbene posledice, ki jih zgodba vsebuje, ter morebitne strokovne in ideološke polemike, ki jo spremljajo. Slednje so postale ena najpomembnejših

dimenzij znanstvenega novinarskega poročanja. Možna uporaba znanstvenih odkritij predstavlja vrsto vprašanja, glede katerega se o znanosti sprašuje večina ljudi, in kar je dovolj zanimivo za tisk (Shepherd v Pansegrau 2000, 6).

O globalnih podnebnih spremembah se v medijih piše in tematizira že približno 20 let. Interes se je zlasti povečal v zadnjih letih, po objavi četrtega poročila ZN o podnebnih spremembah leta 2007. Poročilo o podnebnih spremembah, ki ga Mednarodni odbor Združenih narodov o podnebnih spremembah (IPCC) izda vsakih šest let, med drugim vsebuje ugotovitev, da je človek v pretežnem delu pripomogel h globalnemu segrevanju (IPCC Assessment report). V medijih so intenzivno prikazovali ugotovitve iz poročila o podnebnih spremembah in jih širili tudi kot »sporočila strahu«. Tako je februarja 2007 časnik *Süddeutsche Zeitung* poročal z naslovom prispevka »Alarmantno svetovno poročilo o podnebnih spremembah – ostaja nam samo še 10 do 15 let« (*Süddeutsche Zeitung*, 3. februar 2007). Zanimiva je ugotovitev, da je isti časnik v letu prej objavil prispevek, kjer opozarja na t.i. »jezik strahu« in težnjo po »okoljski drami«, ki s pomočjo močnih pridevnikov, kot so »katastrofalen«, »nepovraten« in »sunkovit« vzbujajo pozornost bralcev (*Süddeutsche Zeitung*, 8. november 2006). Prispevki o nastopajočih podnebnih spremembah so povzročili javno razpravo ravno zato, ker se te dogajajo že po vsem svetu. Vse pogosteje in intenzivneje nastopajo vročinska obdobja, poplave, nevihte in družbene, gospodarske ter ekološke posledice, kot so npr. uničenje infrastrukture ali spremembe sestave v vrstah favne in flore. Vključevanje podnebnih učinkov v novinarskem poročanju je razmeroma novo področje in je zelo pomembno za krepitev človeške zavesti o pomembnosti podnebnih sprememb.

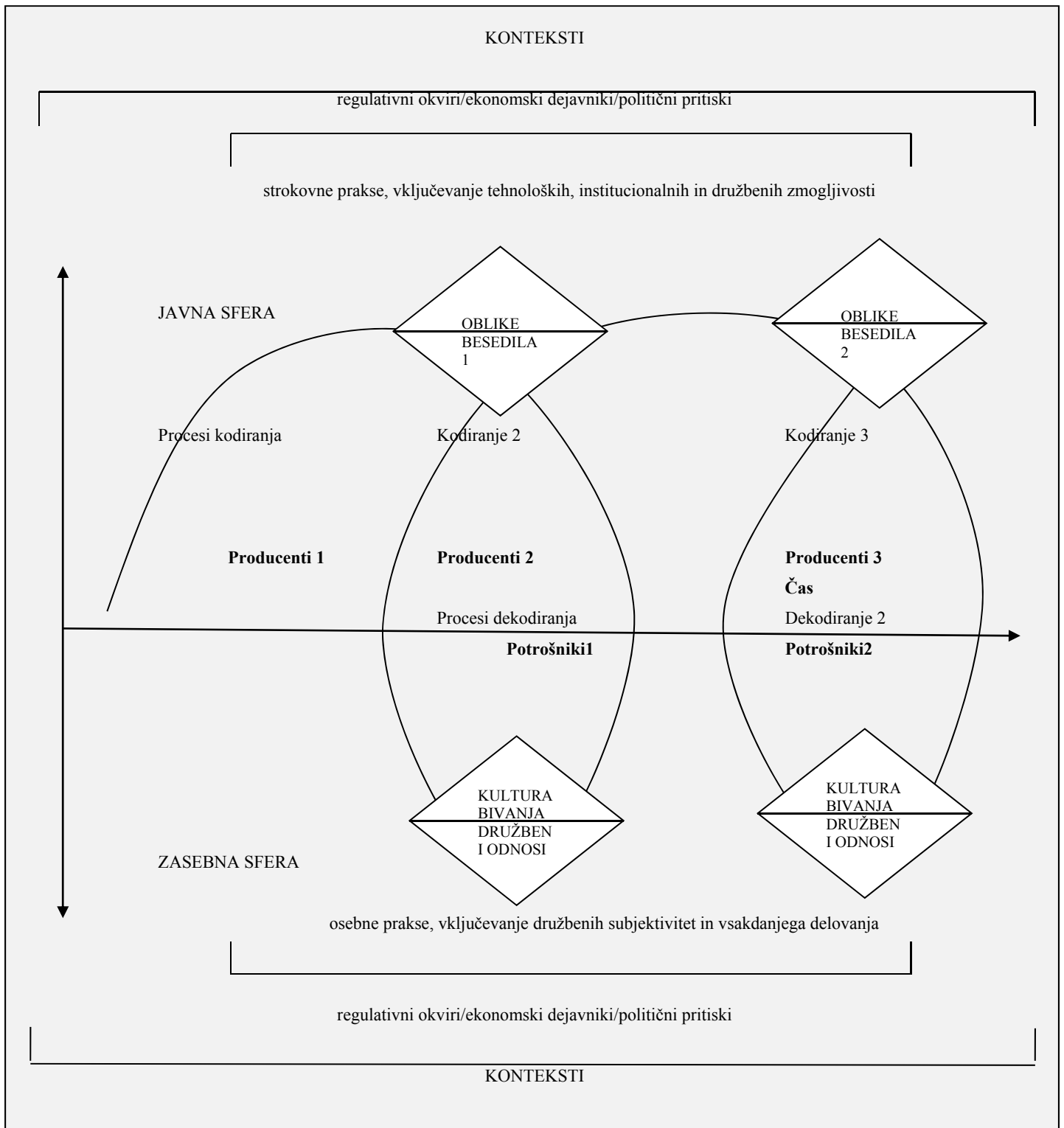
2.3. RAZVOJNE STOPNJE OBLIKOVANJA NOVIC O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Podnebne spremembe postajajo ena najaktualnejših tem, mediji pa po avtorici Anderson (2009) igrajo ključno vlogo pri oblikovanju dožemanja javnosti in političnih agend. Novinarji se pri obravnavi tega celovitega področja soočajo z vrsto izzivov. Zaradi bojev med znanstveniki, industrijo, oblikovalci politik in nevladnimi organizacijami, ki želijo uveljaviti svoje poglede, po Andersonovi predstavlja to izjemno sporno področje. Od sredine devetdesetih let med znanstveniki obstaja visoka stopnja soglasja o človeškem vplivu na podnebne spremembe, obenem pa obstaja tudi precejšnje nesoglasje o značilnostih njihovih učinkov, najboljšem načinu reševanja tega problema in kdo mora biti vanj vključen. Še vedno

so dokaj glasni tudi nasprotniki antropogenega segrevanja. Mediji z izpostavljanjem in izključevanjem nekaterih vidikov ter priznavanjem določenih resnic kot razumnih in verodostojnih igrajo pomembno vlogo pri ustvarjanju znanstvenih, gospodarskih, družbenih in političnih dimenzij (Anderson 2009, 166).

V okviru ugotovitev avtoric Carvalho in Burgess (2005), kot je prikazano na sliki 2.1., se pri oblikovanju novic pojavljajo tri stopnje. V prvi stopnji na oblikovanje novic v večjem obsegu vplivajo gospodarski in politični dejavniki, v manjšem pa pravila in potrebe novinarjev in urednikov. Zgodbe pri oblikovanju novic delno nastajajo iz neenakih odnosov moči in se razvijajo skozi zgodovino profesionalnega novinarstva. Zaradi družbeno-političnih in gospodarskih dejavnikov so nastale določene norme in vrednote, ki se odražajo tudi v medijih. To spodbujanje moči je zapleteno, pogosto nečitno in protislovno. Medijsko poročanje zato ni samo preprosto zbiranje časopisnih prispevkov in povzetkov, ki jih ustvarjajo novinarji, temveč predstavljanje bistvenih okvirov, ki izhajajo iz zapletenih in spreminjajočih odnosov med znanstveniki, političnimi igralci in javnostjo. Okvirjanje je proces in neločljiv sestavni del, pri čemer vsebina, ki jo oblikujejo teme, dogodki in informacije, ureja, organizira in določa vsakdanje življenje. Določen je lahko način, kjer so elementi diskurza zbrani tako, da dajejo prednost določenim razlagam in razumevanjem pred drugimi (Goffman v Boykoff in Roberts 2007, 9). Okvirjanje zajema vse vidike odnosov med znanostjo, politiko, mediji in javnostjo. Proces medijskega okvirjanja vključuje neizogibno vrsto izbir, ki obsegajo določene dogodke v okviru obširnejšega poteka dinamičnih dejavnosti. Izbere se določene vidike zaznane resničnosti in se jih v besedilu poudari tako, da določena razlaga problema postane vidnejša (Entman v Boykoff in Roberts 2007, 9).

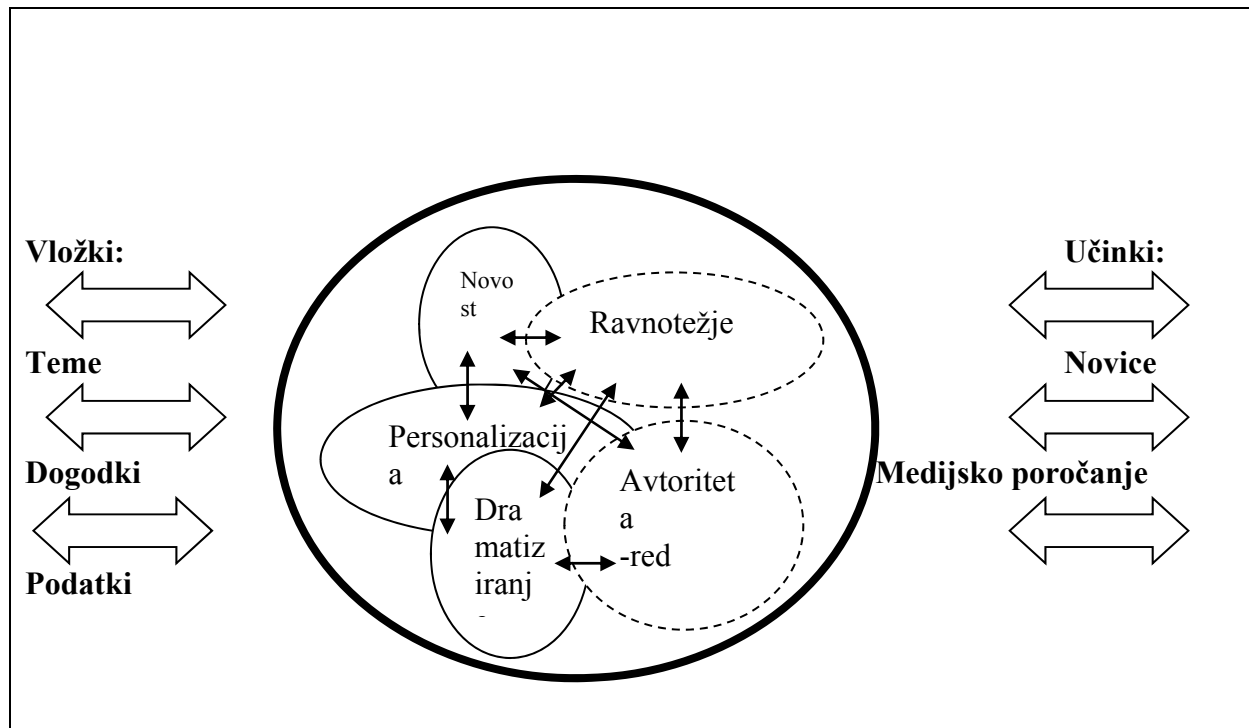
Slika 2.1.: Nastajanje komunikacijskih krogov na področju podnebnih sprememb

Vir: prirejeno po Carvalho in Burgess 2005, 1459

Posamezni novinarji se morajo pri poročanju soočati s pritiski časa in prostora. Ti lahko povzročijo, da novinar izbere en sam vir informacij (Dunwoody 1986), kar lahko privede do enostranskih in poenostavljenih razlag dokaj zapletene znanosti. Medtem ko so nekateri dejavniki (lastništvo in nadzor) bolj očitni, ostajajo drugi vplivi bolj skriti (usposobljenost novinarja). Učinkovitost in dobiček vse bolj vplivata na nastajanje novic (Bennet v Boykoff in Roberts 2007, 10) in njihovo vsebino (Herman in Chomsky v Boykoff in Roberts 2007, 10). Poleg omenjenih dejavnikov so tu lahko še velikost podjetja oz. medijske hiše, moč neposredne in posredne konkurence, s katero se sooča podjetje, stopnja horizontalnega in vertikalnega združevanja, vpliv oglaševanja, posamezni interesi lastnikov in vodstva ter v manjši meri tudi zaposleni (McChesney 1999, 31). Finančni razlogi so pogosto tisti, ki vplivajo na proračunska sredstva raziskovalnega novinarstva (Ibid.) in dodatna usposabljanja novinarskega poklica. Tako se v medijskem poročanju pogosto poenostavlja celovito znanstveno gradivo. Avtorja Boykoff in Roberts (2007) trdita, da množični mediji pri zgodbah, ki nastajajo v okviru znanosti in politike, igrajo vlogo prevajalca. Znanstveniki si prizadevajo, da bi pri opisovanju svojih odkritij govorili previden jezik in o posledicah njihovega raziskovanja razpravljajo z verjetnostjo. Njihove ugotovitve, ki jih pogosto spremlja negotovost, pa za novinarje in politične igralce predstavljajo težak zalogaj pri pretvarjanju v jasne in nedvoumne razlage za poročanje in odločanje (Boykoff in Roberts 2007, 11). Zaradi različnega dojetanja znanstvenih tematik pa novinarjem pri trivializiranju medijske vsebine pogosto služi dramatičnost (Slika 2.2.). Dramatična oblika predstavljanja novic tako ohranja razburjenje in je zaradi novosti kot dodane vrednosti posledično privlačnejša za bralno publiko. Namesto »suhoparnih in nerazumljivih« znanstvenih dejstev jih novinarji tudi rajši »začinijo« s stališči znanih političnih igralcev. Prav tako se novinarji izogibajo ponavljanju, zaradi česar odklanjajo zgodbe, ki so že bile poročane in ne predstavljajo več svežine, izvirnosti in novosti. Tako stalni in vse večji okoljski problemi izginejo v pozabo, če ni v zvezi z njimi nobene novosti več. Pri iskanju novejših vidikov so osnovni problemi in dolgoročne posledice pri podnebnih spremembah pogosto spregledane (Boykoff in Boykoff 2007).

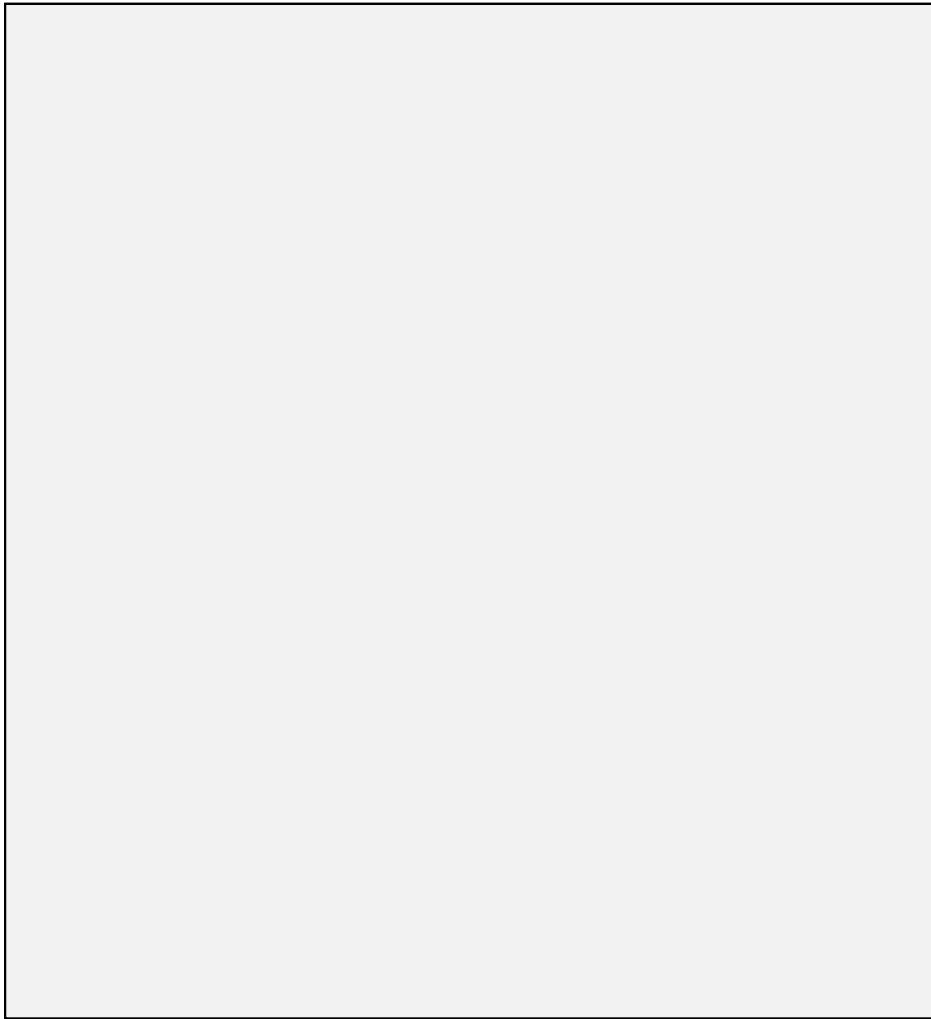
Slika 2.2.: Medsebojno delovanje novinarskih norm v okviru političnih, družbenih, kulturnih in gospodarskih pritiskov

Vir: Boykoff in Boykoff 2007, 43

Novice o podnebnih spremembah v drugi stopnji z ostalimi temami tekmujejo za pozornost javnosti in za proračunske prioritete javnih uslužbencev. Za lažjo predstavo pozornosti okoljskih tem pri javnosti je po Downsju povzeta shema oz. t.i. cikel pozornosti (issue-attention cycle), ki vključuje pet stopenj (glej sliko 2.3.).

Slika 2.3.: Cikel pozornosti

Vir: Downs 1972, 39-40

Pri ciklu pozornosti okoljskih problemov pri javnosti po Downsiju obstaja pet stopenj. Prva predstavlja fazo pred problemom, kjer ekološki problem (npr. podnebne spremembe) že obstaja, vendar ga mora javnost šele zaznati. Downs izhaja iz predpostavke, da se strokovnjaki že zavedajo tveganj, kar pa se še ni razširilo v širši javnosti. Naslednja stopnja je alarmantno odkritje in evforično navdušenje, ko se javnost že zaveda problema in to ji vzbuja razburjenje. Povečanje števila prispevkov v letu 2006, ko je izšel dokumentarni film *Neprijetna resnica* in Sternovo poročilo, lahko povežemo s to stopnjo. Sledi tretja stopnja, ki jo označuje postopno zavedanje stroškov problema, kjer se ključni igralci zavedajo izgub in stroškov, ki se bodo pojavili pri obravnavanju določenega problema. To stopnjo opravičuje pojav t.i. okoljskih nasprotnikov, ki so pričeli spodbijati znanstvene ugotovitve, povezane z

znamenji antropogenih podnebnih sprememb. Četrta stopnja je postopen upad velikega zanimanja javnosti, ko igralci izgubijo voljo z vidika primerne soočanja s problemom, krize pa se normalizirajo z zatiranjem in v nekaterih primerih celo z dolgočasnostjo. Tej stopnji sledi faza po problemu, ko »vroč« problem izgine in se mu z občasnim pojavljanjem namenja manj pozornosti (Downs 1972, 39-40). Cikel po mnenju mnogih ne zadostuje zapleteni razlagi različnih kontekstov, ki so povezani s podnebnimi spremembami (Brossard in drugi 2004). Njegova razlaga je po mnenju nekaterih glede na vpletenost mnogih notranjih in zunanjih dejavnikov, ki oblikujejo politiko podnebnih sprememb, preveč pomanjkljiva, enosmerna in neprožna. Medtem ko se znanstvena spoznanja zapletenih problemov, povezanih z antropogenimi podnebnimi spremembami, razvijajo skozi leta in desetletja, mediji s pomočjo novinarskih norm in pritiskov poročajo le o delčku tega enakomernega toka širokega razumevanja, zaradi česar ponujajo pomanjkljive razlage (Boykoff in Boykoff 2007, 15).

Tretja stopnja je povezana z znanjem in soočanjem javnosti s temami, ki so povezane s podnebnimi spremembami. V tej stopnji se obravnava pomembno vprašanje, na kakšen način poročati o negotovostih v znanosti, ki jih poudarjajo zlasti podnebni skeptiki. Znanstveniki pogosto v znan kontekst s težavo umestijo negotovosti, ki so povezane z njihovimi ugotovitvami (Pollack v Boykoff in Boykoff 2007, 20). V zvezi s soočanjem javnosti in razumevanjem podnebnih sprememb je bilo narejenih že nekaj raziskav, ki so obravnavale stopnjo vedenja javnosti o omenjeni temi in motivacijo za aktivno delovanje. Način, na katerega je publiki predstavljena določena tema, lahko močno vpliva na stopnjo zaskrbljenosti in verodostojnost informacij, ki jih posredujejo mediji. Hulme je v svojem prispevku za BBC omenjal, da so podnebne spremembe resničnost, pri čemer je človeška dejavnost močno vpletena, vendar pa se je v zadnjih letih v Veliki Britaniji oblikoval nov okoljski pojav, t.i. pojav »katastrofičnih« podnebnih sprememb. Pogostejša raba tega slabšalnega izraza, ki so ga občasno spremljali še izrazi »kaotično«, »nepovratno« in »hitro«, je spremenila javni diskurz o podnebnih spremembah do te mere, da so znanstveniki postali skeptiki »katastrofe« (Hulme 2006), kar dokazuje razsežnost in učinkovitost vplivanja NVO-jev na javno mnenje.

Javno mnenje o podnebnih spremembah že več let zanima mnoge raziskovalce in oblikovalce politik. Raziskovalo se je z vrsto različnih metod, sprva na podlagi kvantitativnih raziskav, izvedenih z anketo, zadnje čase pa tudi s pomočjo poglobljenih kvalitativnih študij. Zaznavanje podnebnih sprememb je zelo zapleteno, določajo ga različni koncepti delovanja,

odgovornosti in zaupanja. Za uspešno delovanje morajo posamezniki imeti občutek, da lahko in da morajo spremeniti stanje ter da gojijo določeno zaupanje v vladne in institucionalne zmožnosti primerne upravljanja tveganja in sredstev za doseganje sprememb (Lorenzoni and Pidgeon 2006, 74-88). Nekatere zgodbe, ki so zasnovane po načelu »kaj lahko storimo, da bi zmanjšali vpliv človeka na podnebne spremembe«, za določene dele družbe pomenijo spodbudo, medtem ko imajo nasproten učinek pri tistih, ki nimajo sredstev, dostopa ali zmožnosti za tovrstne spremembe. Skratka, ko govorimo o vplivu medijskih zgodb na javnost, naletimo na zapleten krog odnosov, v katerem ne najdemo lahkih odgovorov. Boykoff in Boykoff trdita, da bi novinarji namesto nizanja zgodb ene za drugo lahko umestili zgodbe v širši tematski kontekst, pri tem pa pogosteje navedli vire izjav in s tem bralcem pojasnili vpliv določenih interesov. Znanstveniki bi morali pogosteje sodelovati z novinarji in političnimi igralci, kar bi izboljšalo medsebojno razumevanje delovanja vsake izmed skupin. Poleg tega bi morali natančneje proučiti načine učinkovitega sporočanja z uporabo primernih podob in analogij za širšo javnost. Ta bi morala vključno s političnimi igralci izboljšati znanstveno pismenost, s čimer bi bila zmožna razumeti poročanja in medijske zgodbe o podnebnih spremembah (Boykoff in Boykoff 2007, 25).

3. ZNAČILNOSTI POROČANJA MEDIJEV IN ZNANOSTI O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Kljub visokemu znanstvenemu konsenzu, da ljudje vplivajo na podnebje planeta, se je v svetovnih medijih razvnela živahna razprava, ali se podnebne spremembe sploh dogajajo in kakšne bodo njihove posledice za ljudi in ekosisteme. Še več dilem pa sproža teza o antropogenih vzrokih podnebnih sprememb. Tako okoljevarstveniki (pretežno okoljski NVO-ji) in okoljski skeptiki (pretežno neprofitne organizacije, organizacije, ki jih podpirajo podjetja in zasebniki, med okoljskimi skeptiki pa najdemo tudi nekaj klimatologov in drugih znanstvenikov) iščejo načine, kako javnost prepričati o legitimnosti njihovih prepričanj s pomočjo prilagajanja in širjenja znanstvenih informacij. Ker mediji veljajo za močno orodje pri vplivanju na javno mnenje, je razumljivo, da preko njih komunicirajo različne organizacije.

Prirejanje informacij, ki se pojavlja kot znanost in je prevedeno v jezik popularnih medijev, je pogosto tarča obtožb medijskega senzacionalizma s strani znanstvenikov in okoljskih skeptikov. Razprava je potekala tudi o tem, da je senzacionalizem sprejemljiv, če podaja okoljsko sporočilo (npr. o morebitnih ekoloških učinkih podnebnih sprememb), ki vzbuja

pozornost javnosti in političnih institucij. Da bi dosegli ravnovesje, pravilnost in učinek (t.j. boljše razumevanje javnosti o okoljski znanosti), morajo znanstveniki bolje razumeti proces, s katerim se znanost preoblikuje v novice, vključno z načini vplivanja različnih političnih in družbenih skupin. Obstaja kar precej znanstvenih piscev, med njimi naj omenim Stephena Hawkinga in Richarda Dawkinsa, ki pišejo »poljudnoznanstvena« besedila in v bistvu težko znanost prevajajo v razumljiv jezik. Tudi ta besedila lahko postanejo tarče množičnega medijskega senzacionalizma, zlasti če je v njih prisotna ugotovitev, ki jo določena skupina ljudi ni pripravljena zlahka sprejeti, npr. prepričanje Stephena Hawkinga, da sta nebesa in posmrtno življenje pravlјici oz. mit.

Kot prvo, časopisni uredniki in novinarji na področju znanosti nimajo zadostnega znanja o teoretičnih modelih, domnevah in ekstrapolacijah, ki označujejo podnebne spremembe in znanost ohranjanja narave. Vse večja potreba po predstavljanju zgodb kot skrčenih vsebin (sound bitov) povečuje poenostavljanje in pretiravanje. Kot drugo, se poročevalci o znanosti preveč zanašajo na sekundarne novinarske vire in sporočila javnosti, namesto da bi preverili njihova dejstva ali izvirne študije. Raziskovalci, znanstvene institucije in revije bi morali bolje pripravljati sporočila za javnost, ki so pogosto glavni vir za pretiravanje in poenostavljanje v medijih. Novinarji imajo zaradi tesnih rokov preveč zaupanja v sporočila za javnost. Kot tretje, pa so tu prisotni interesi določenih akterjev, da se zgodba »začini«, npr. povezovanje podnebnih sprememb z neizbežno grožnjo masovnega izumrtja. Na ta način lastniki prodajajo visoke naklade, časopise omenjajo v ostalem tisku, znanstveniki si ustvarjajo ime in posledično financiranje njihovih raziskav, povečajo se prispevki za ohranjanje narave, politiki pa si pridobivajo podporo pri glasovih. Čeprav uredniki na področju okoljskih tem običajno niso strokovnjaki na tem področju, bi morali čim bolj slediti izsledkom izvirnega vira. Celo kakovostnejši časopisi si privoščijo špekulacijo in zaključke, ki ustvarjajo medijsko zgodbo. Znanstveniki morajo biti zato pazljivi pri javnih predstavitev svojega dela na določenem področju, kjer se rezultati nahajajo še na začetni stopnji preizkušanja ali razvoja (Ladle, Jepson in Whittaker 2005).

Kakovost informacij v prevladujočem (mainstream) medijskem diskurzu nenehno upada (Diaz Nosty 2009, 6). Karmen Erjavec (1988, 107) omenja kakovostni časopis kot časopis, ki informira bralno občinstvo na način, da bralci na koncu vedo več kot so vedeli na začetku prebiranja časopisa. Novinarski prispevki morajo biti zato razumljivi, jasni in točni. Resne novice, ki jih vse bolj izpodrivata zabava in prosti čas, pa vse bolj spremljajo izrazi in oblike,

s katerimi mediji izgubljajo vrednost in učinek. Medijska vsebina je vse bolj osredotočena na posameznika in manj na družbo. Odnos med znanstvenimi viri informacij in medijskim prikazom teh informacij je zelo zapleten. Diaz Nosty na podlagi ugotovitev različnih avtorjev povzame naslednje pomanjkljivosti razumevanja znanstvenih virov in načina prikazovanja informacij:

1. Medijske informacije ponavadi niso povezane z znanstvenimi dogodki in opozorili, temveč političnimi, vključno s pobudo Ala Gora. To je bil do zdaj primer novic, ki so ustvarile največji medijski učinek do zdaj (Boykoff in Roberts v Diaz Nosty 2009, 8).
2. Medijske informacije z znanstvenega vidika na splošno niso točne. Ker novinarji niso dovolj specializirani za določeno področje, ne morejo natančno posredovati znanstvenih podatkov (Russell v Ibid.). Kljub temu dejstvu, pa mediji vsekakor pripomorejo k oblikovanju javnega mnenja (Revkin v Ibid.).
3. Analitiki, ki skrbijo za širjenje znanstvenih opozoril, so mnenja, da obstajajo resne pomanjkljivosti, ki zadevajo vire informacij in zaupanje v medije. Ti dejavniki ne pripomorejo k učinkovitemu prenosu sporočil (Mooney in Rice v Ibid.). V prvem poročilu IPCC so opozorili na te šibke točke, vendar do izboljšanj še ni prišlo (Nisbeth in Neverla v Ibid.).
4. Informacije v medijih niso stalne. Spreminjajo se glede na novice, ki poročanje o podnebnih spremembah postavljajo na drugo mesto za različnimi skupinami novic in aktualnimi dogodki (Roser-Renouf in Nisbet v Ibid.).
5. V zadnjem času se je kljub težavam pri zanesljivosti informacij in znanstveni natančnosti povečala medijska pozornost za okoljske probleme (Boykoff v Ibid.).
6. Metode pridobivanja informacij se razlikujejo od države (Fahn in Brewer v Ibid.) in medija (Carvalho in Burgess v Ibid.). Elitni mediji imajo ponavadi najbolj natančne predstavitve tem, ki so povezane z znanostjo. Popularni mediji imajo v nasprotju z njimi bolj senzacionalistični pristop (Boykoff in Mansfield v Ibid.), ki dajejo prednost predstavljanju kriz z jasnim opisom dogodkov (orkani, neurja, topljenje polarnega ledu, itd.) in imajo pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja.
7. Mediji v nasprotju z akademskimi dejstvi ustvarjajo zgodbe o postranskih vidikih, ki niso del znanstvenega konsenza in lahko podležejo skepticizmu in zanikanju podnebnih sprememb (Weaver v Ibid., 9). V določenih primerih lahko privedejo do napačnih informacij (Romm v Ibid.).

8. Razmerje med vplivnimi industrijskimi korporacijami in mediji ni omejeno samo na oglaševanje (Tebeaud v Ibid.). Vključuje tudi institucije in možganske truste (Jacques, Dunlap in Freeman v Ibid.; McCright in Dunlap v Ibid.), ki pred okoljem dajejo prednost ekonomskim interesom. Kot rezultat se ustvari popolnoma druga slika, ki je oddaljena od znanstvene resničnosti (Monbiot v Ibid.).
9. Zaradi nepopolne strokovne specializacije so novinarji ranljivi pri razlagi informacij s strani znanstvene skupnosti (Ladle, Jepson in Whittaker v Ibid.). Dovzetni so za vplive mnenj skeptikov in nasprotnikov.
10. Ko se začnejo uporabljati novinarska pravila za primerjavo in ravnotežje mnenj – za in proti – je razveljavljen način obravnavanja tem, ki so povezane z znanostjo. To zlasti drži, če obstaja močno prevladujoče splošno mnenje, ki se neodkrito ujema z nepotrjenimi mnenji in hipotezami (Ward v Ibid.; Weaver in Hillaire-Marcel v Ibid.).
11. Težave pri prenosih informacij nastanejo zaradi znanstvene narave virov in zapletenosti vpletenih interesov. Da bi premagali te težave je potrebna kakovostna specializacija in boljša komunikacija med znanostjo in mediji (Hayer in Grossman v Ibid.; Baron v Ibid.).
12. Zaradi gospodarske krize, ki se je začela v sredini leta 2008, so novice o podnebnih spremembah postale manj pomembne (Ward v Ibid.). Kot posledica je nastala razdvojenost v javnem mnenju ter spreminjanje in pomanjkanje pomembnosti teh novic, ki jih povzročajo senzacionalistični pristopi v pomembnejših množičnih medijih. Vse večja okoljska degradacija še vedno traja. Javnih politik, ki bi ublažile učinke onesnaževanja pa ni. V tem prehodnem obdobju bi lahko prišlo do manjše svetovne kritične zavesti. Povrhu tega pa konec gospodarske krize ne bo prinesel spremembe miselnosti, ki je naravnana k trajnosti.

Prevladujoča mnenja znanstvenikov glede podnebnih sprememb so bila opozorila, ki jih je bilo treba razširiti množici. Znanstveno razumevanje problema in informacije, ki so bile posredovane javnosti pa so si zelo nasprotujoče. Nekaj pomanjkljivosti je vsekakor zaradi novinarske nezadostne specializacije. To je dejansko nerešljiv problem, ker na drugi strani obstaja prevelika specializacija, ki onemogoča sestavljanje celotne slike. Poleg pomanjkljive znanstvene podlage novinarja mora ta upoštevati še navade in pravila svojega poklica, kjer probleme oblikuje na način, ki bo ugajal občinstvu. Razprave o globalnem segrevanju in podnebnih spremembah oskrbujejo viri različnih vrst, kot so znanstveni, gospodarski, vladni in drugi (Smith 2005 in Jancovici 2007). V določenih primerih so upravičeno potrebne

raziskave nekaterih znanstvenih dejstev, v določenih pa gre samo za opozorila javnosti. Opozorila znanstvenikov, ki temeljijo na oprijemljivih dejstvih, se neprestano soočajo s stalnimi in vse pogostejšimi argumenti nasprotnikov (Tabeaud 2005 in Rice 2007). Novinarji bi morali informacije dobiti pri uglednih in priznanih znanstvenikih. Izogibati bi se morali tudi strokovnim mnenjem, ki jih ponujajo možganski trusti in lobiji, saj so ti preveč politično obarvani (Shah 2007). Pisci prispevkov o znanosti pogosto raje preiskujejo novinarske vire kot izvirne dokumente. Informacije zbirajo na podlagi medijskih izjav in novic tiskovnih agencij (Ladle in drugi 2005). Znanstveniki niso popolnoma brez krivde za slabo poročanje o znanosti, saj v nekaterih primerih iščejo osebno publiciteto. Razpravljajo o idejah, predstavljajo vprašanja in hipoteze ter s tem postajajo mnenjski voditelji v medijih (Ibid.). Znanstvene razprave bi se morale odvijati znotraj znanstvenih krogov in ne v medijih (Weaver 2008). Nekateri analitiki so mnenja, da problem niso mediji, temveč način, ki ga znanstveni viri uporabijo pri sporočanju informacij.

3.1. SENZACIONALIZEM V MEDIJIH

Način predstavljanja informacij o podnebnih spremembah je bil deležen različnih vrst kritik. Nasprotja iz znanstvene skupnosti z vidika novinarstva po mnenju strokovnjakov IPCC izvirajo iz načina oblikovanja podatkov. Industrijske korporacije so bile prve, ki so začele širiti skeptično in negativno mišljenje v zvezi s podnebnimi spremembami (Jacques, Dunlap in Freeman 2008). Beckerjev model na primeru koncepta trajnostnega razvoja prepoznava morebitne probleme pri raziskovanju in razumevanju osnovnih elementov koncepta, ne da bi izključeval nekatere razlike in nesoglasja na analitični, normativni in strateški ravni komuniciranja. Kos (2004) ga na primeru koncepta trajnosti utemeljuje na naslednji način:

- a) Na analitični ravni potekajo empirične meritve, s pomočjo katerih se ugotavljajo dejanske obremenitve okolja in pravočasni ukrepi za reševanje. Ker je področje okoljskih znanosti precej zapleteno in njihovo vrednotenje pluralno, lahko pride do nejasnosti in kolizije strokovnih mnenj. Posledica teh nesoglasij je lahko manjša verodostojnost strokovnih presoj, zaradi česar pa je na tej ravni še kako pomembno pridobivanje kredibilnih informacij, kjer ima ključno vlogo tudi časovna komponenta (Kos 2004).
- b) Na normativni ravni se proučujejo družbeni odzivi na ugotovitve iz prejšnje ravni. Ti se močno razlikujejo glede na ekonomske, kulturne, psihološke in tudi naključne

dejavnike, veliko odstopanj pa lahko pričakujemo tudi na globalni ravni in v relativno homogenih družbah. Prenos ugotovitev iz analitične ravni na družbeno raven je še kako pomemben, da lahko ugotovljamo razlike med strokovnimi presojami in normativnim odzivanjem nanje.

- c) Na strateški ravni se iščejo rešitve za premostitev teh razlik, pri čemer je treba cilje prilagoditi številnim pogojem na vse ravneh (Becker in dr. v Kos 2004, 335-338).

Splošno kritiziranje (ne glede na vir objave) določene novice o podnebnih spremembah spremeni v avdiovizualno predstavo in senzacionalistična predstavljaja dejstev, ki so izven konteksta. To postopoma lahko vodi v napačne informacije (Room 2008). Nejasna meja med resnim in »rumenim« tiskom je za slovensko novinarstvo značilna od 90. let 20. stoletja (Kalin Golob 2004, 73). Te značilnosti so še bolj poudarjene v tabloidnih časopisih (Ereaut in Segnit 2006) oz. t.i. »rumenem« tisku, ki ga pri upovedovanju, kot je prepričana Melita Poler Kovačič (Stepišnik 2004, 7), zlasti zaznamuje senzacionalizem.

Senzacionalizem za doseganje večjega učinka prispevka na bralca smo pri analizi prispevkov prepoznavali zlasti skozi jezikovna sredstva in stilne postopke. Omenjeni stil zajema vrednote šokiranja, ki so pogosto lahko izven konteksta, in brez povezave med vzorci pripovedovanja. Vsebuje izraze pretiravanja, ki so pomensko daleč od resničnosti, razvrednotijo javne kriterije in oddaljujejo problem od javne zavesti. Ta učinek se najbolj odraža v naslovih prispevkov, ki jih naslovnik najprej opazi in ga hkrati privablja oz. odvračajo. Izrazita značilnost senzacionalističnega stila pisanja je izbor besed, ki se lahko nanašajo na vznemirljive izseke iz resničnosti ali omogočajo takšno konotacijo (Korošec v Kalin Golob in Poler Kovačič 2005, 291). Omenjenim značilnostim bomo več pozornosti v nadaljevanju posvečali tudi mi in v posebnem poglavju predstavili nekaj primerov iz obeh časnikov.

3.2. POROČANJE NEGOTOVOSTI V ZNANOSTI O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Kot že omenjeno so odnosi med znanstveniki, novinarji in oblikovalci politik bistvenega pomena za učinkovitost sporočanja. Vse tri skupine imajo različne poglede, časovne okvire delovanja in motivacijo. Stephen C. Zehr (2000, 85-103) v prispevku o poročanju znanstvenih negotovosti o podnebnih spremembah podrobneje opisuje omenjeni problem in ugotavlja, da znanstveniki z vidika politikov posredujejo preveč tehnične in nedostopne informacije, ki zavzamejo ogromno časa, da se jih pretvori v enostavnejšo obliko, razumljivo za oblikovanje

politik. Medtem ko se s svojimi kolegi teoretično lahko neobremenjeno pogovarjajo o svojih izsledkih, pa težave nastopijo pri sodelovanju z ostalimi igralci v politični in medijski areni. Po drugi strani so po mnenju Zehra prepričani, da so politični oblikovalci preveč obremenjeni z zahtevami politike in iskanjem volilnih glasov na račun pravilne znanosti in podatkov, ki zahteva tudi precej potrpežljivosti in časa za razumevanje.

Oblikovalci politik in javnost v nasprotju z znanstveniki negotovost razumejo na popolnoma drugačen način. V zadnjih letih so znanstveniki s področja podnebnih sprememb začeli obravnavati težave pri sporočanju negotovosti pri podnebnih spremembah neznanstvenikom in zagotavljanju znanstvenih informacij o negotovosti, ki bi lahko koristile oblikovanju političnih ukrepov za reševanje problemov, povezanih s podnebnimi spremembami. Postopek vključuje dva osnovna koraka: določanje negotovosti in sporočanje negotovosti na način, ki bi odločevalcem in javnosti zagotovil koristne osnovne informacije (Webster 2003, 1-8).

Tako znanstveniki kot politični oblikovalci poskušajo čim bolj izključiti tiste novinarje, ki so preveč nagnjeni k ustvarjanju senzacionalizma in poudarjanju nepomembnih vprašanj na račun pomembnih raziskav in političnih zadev (Heinrichs in Peters 2005, 127). Takšni odnosi lahko torej vodijo v medsebojno nezaupanje, ki posledično pomeni slabo komunikacijo. Za novinarje še vedno prepogosto prednjači politična relevantnost znanosti in seveda ustvarjanje »zgodb, ki naredijo vtis« na javnost. Javnost bolj zanimajo resnični vplivi podnebnih sprememb na ljudi in kraje ter morebitni ukrepi za prilagajanje nanje, kot pa splošna znanost o podnebnih spremembah. Ta znanost pa v skoraj vsaki pomembni raziskavi prinese tudi nekaj negotovosti, na katere znanstveniki gledajo kot bistvene elemente, ki pa ne pomenijo nujno slabo. Večina znanstvenih raziskav, vključno s tistimi, ki zadevajo podnebne spremembe, vsebuje tako rekoč preveč spremenljivk in podrobnosti, katerih gotovost zahteva znanje, ki ga je v resničnem življenju težko doseči. Čeprav znanstveno delo lahko vključuje vrsto dvomov, pa to še ne pomeni, da je napačno in da mu ne morejo slediti prepričljivi zaključki. Medtem ko znanstveniki trdijo, da je znanost o podnebnih spremembah obdana z mnogimi negotovostmi, zaradi česar so potrebne nadaljnje raziskave, si tega ne smemo razlagati kot njihov dvom o segrevanju planeta, njegovem učinku na podnebje ali človekovi odgovornosti zanj.

4. PODNEBNE SPREMEMBE V MEDIJSKEM DISKURZU

4.1. PODNEBNE SPREMEMBE V SODOBNIH MEDIJIH

Upravičeno se lahko vprašamo, ali bi se družba danes zavedala podnebnih sprememb, če mediji o tem v zadnjih letih ne bi pogosteje poročali. Odgovor je verjetno ne, kajti tovrstne postopne spremembe ljudje sami ne moremo oz. zelo težko začutimo. Človek v enem desetletju težko zazna spremembe za polovico stopinje v povprečni letni temperaturi. Kar ljudje čutimo bolj neposredno je vreme, zlasti, ko seta po naši presoji »obnaša« nenavadno. Ravno to pa predstavlja eno najpogostejših in najpomembnejših težav, ko govorimo o podnebnih spremembah. Pojem podnebja zaradi zapletenosti in neoprijemljivosti dolgo ni zanimal nikogar razen znanstvenikov strokovnjakov. S pojavom te tematike v medijih, ki so jih spodbudila alarmantna odkritja, je bilo treba nerazumljive znanstvene vsebine prevesti v razumljiv vsakdanji jezik za ljudi, ki niso poučeni v naravoslovju. Te informacije praviloma obdelujejo novinarji, ki sicer večinoma niso strokovnjaki na nekem znanstvenem področju. Način ravnanja z znanstvenimi ugotovitvami je navsezadnje bistvenega pomena za podobo, ki predstavlja določeno tematiko v družbi. Mediji zato nosijo veliko odgovornost, ker imajo mnogo različnih možnosti, da manipulirajo in zastopajo določene interese. Anketa klimatologinje Senje Post, ki vključuje 133 nemških klimatologov, je pokazala, da je nekaj več kot 50 % klimatologov mnenja, da novinarji na področju proučevanja podnebja niso dovolj strokovno usposobljeni. Isti odstotek jih tudi meni, da novinarji o podnebnih spremembah poročajo z že prej izoblikovanim lastnim mnenjem (Post v Böhm 2009, 9).

Ta veja znanosti je bila zaradi novinarskega poročanja v zadnjih letih deležna tako dobrih kot slabih odzivov v javnosti. Mediji se znajdejo pred vprašanjem, kako abstraktni temi dodati nekaj otipljivega. V tem kontekstu je njihova vloga podobna vlogi učitelja. Zaradi tega v povezavi s podnebnimi spremembami nastajajo napačne predstave o podnebjju, ki ga dojema človek in znanstveno neenotnih ugotovitvah glede njegovega vpliva. Naenkrat odkrite znanstvene projekcije postanejo nazorni katastrofični scenariji, regionalne spremembe se sprevržejo v simbole globalnih sprememb, nevidni ogljikov dioksid pa naenkrat dobijasno obliko kadečega dimnika (Post v Böhm 2009, 10).

Vloga medijev kot prevajalcev znanstvenih vsebin ne ustreza načelu neposrednega izražanja, temveč zastopanju lastnih interesov, ki v prvi vrsti zaradi ekonomskih interesov vključujejo

pridobivanje publike (Weingart, Engels, Pansegrau 2008, 87). Zaradi tega obstaja interes nedvoumnih, senzacionalističnih, negativnih in razburljivih novic (Ibid., 90). Akademskih študij o odnosu med mediji in podnebnimi spremembami je zelo malo. Opozorila, povezana s podnebnimi spremembami, bi lahko spremljale bolj učinkovite komunikacijske strategije in boljše predstavljanje te razprave na družbeni ravni. Z vidika študij na področju komunikologije je Bernardo Diaz Nosty (Diaz Nosty 2009, 91-115) razvil naslednje glavne točke:

1. Analiza vsebine – tega kar mediji proizvedejo in na kakšen način. Ozadje informacij, njihov pomen, celotnost, vrzeli v informacijah, prepoznavanje informacij za večje teme in njihovi viri. Način ustvarjanja novinarskega diskurza in kdo ga ustvarja.
2. Razvrščanje strukturnih modelov v novinarstvu in podnebnih spremembah. V splošnih in senzacionalističnih medijih so razlike pri predstavljanju novic in njihovi obdelavi jasne.
3. Analiza razlik in nasprotij med večjimi predstavniki sistema. Za razumevanje obstoječih pomanjkljivosti med znanostjo in medijskim prikazovanjem glede iste teme, je treba najprej proučiti ostale pomanjkljivosti. Ravno takšen je primer pri znanstvenikih, politikih in vladi, za katerega so značilni nasprotni interesi. Prepoznavanje teh interesov je cilj raziskovalnega novinarstva. Zaradi industrijskega in gospodarskega pritiska je težko razlagati medijski diskurz. Ti vplivi namreč tudi zapletajo razlago medijskega diskurza in procese vzgajanja javnega mnenja.
4. Raziskovanje spletnih virov, ki jih je v zvezi s podnebnimi spremembami precej. Zaradi njihove raznolike vsebine je treba proučiti njihovo kredibilnost, razumljivost in vire.
5. Analiza instrumentov. Razlog v pomanjkljivi sporočilnosti je včasih tudi premalo poglobljeno strokovno znanje in slabo poznavanje določenih področij.
6. Prepoznavanje in analiza motenj pri medijskem ustvarjanju realnosti. To je osnovni vidik, ki je sestavljen iz prepoznavanja obstoja, smeri in moči učinkov na jasnost. Sem lahko spadajo tudi sporočila, ki postanejo senzacionalistične predstave, kar ustvarja še

večjo negotovost. Vsi ti vidiki lahko izkrivijo osnovno novinarsko logiko in etična načela.

7. Preiskovanje navideznih ideoloških in gospodarskih scenarijev, v katerih se oblikujejo vsebine in na kakšen način lahko interesi različnih dejavnikov spremenijo medijske informacije.
8. Študije senzacionalizma in tabloidne kulture ter način njihovega vplivanja na mišljenje ljudi. Njihov vpliv na zmanjšanje javnega mnenja, ki je naklonjeno problemom podnebnih sprememb.
9. Psihološka in sociološka analiza osebnih in družbenih obrambnih mehanizmov pri soočanju z izzivi. Učinki povzročene strahu, senzacionalistične predstave pri sprejemanju in asimilaciji mnenj ciljne publike.
10. Sistemska-konstruktivistična analiza kot strategija, ki znanost spremlja s pomočjo medijskih hranil za vzdrževanje javnega mnenja.
11. Analiza vloge medijev pri prenosu sporočil o podnebnih spremembah (medsebojna povezanost ali neskladnost v javnih politikah). Proučevanje obveščanja o javnih politikah, da bi razvili družbeno zavest o okolju.

Najočitnejša značilnost medijskega poročanja o podnebnih spremembah je pretvorba hipotetičnih scenarijev in projekcij znanosti v določene gotovosti in dejstva. Iz tega pa obstaja nevarnost, da lahko nastane izkrivljena slika znanstvenih dejstev, pod pritisk pa je s tem postavljena tudi politika. Tako politika kot znanost se v demokratičnih družbah ne soočata samo s problemom podnebnih sprememb, temveč odzivi publike, ki so s to tematiko seznanjeni preko medijev. Ta medsebojna delovanja pa zapletajo javno razpravljanje in zamegljujejo znanstvena dejstva. Medijski scenariji o propadu povzročajo izgubo verodostojnosti in odpirajo možnosti za doslej še nepoznana nasprotna stališča. Mediji tako lahko odpirajo maneverski prostor skeptikom in s tem vplivajo na smer razprave (Ibid., 108). Nestrokovnjaki ali običajni ljudje nimajo veliko možnosti, da bi znanost in visoko tehnologijo, ki jo ta ustvarja razumeli v celoti. »Preprosto ni možnosti, da bi se posamezniki sami zase

odločili o naravi resnice, ko gre za temeljna vprašanja življenja, naravnega sveta ali veselja« (Campbell v Kos 2010, 419).

Proces znanstvene verifikacije resnice se dogaja v ozkih skupinah posameznih strokovnih področij, komunikacija med temi specializiranimi skupinami strokovnjakov je v osnovi nedemokratična in zato neke vrste anomalija v modernih zahodnih demokracijah, saj se o znanstveni resnici ne more odločati na referendumu (Ibid.). To torej pomeni, da se sami odločamo ali bomo znanstveni resnici verjeli ali ne, obstajajo pa velike omejitve pri racionalni razpravi v javnosti (Kos 2010, 419-420).

Ker se v večini raziskav KDA predpostavke o oblastnih razmerjih uporablja kot poglede na analizirane diskurze, npr. »oblast je negativna«, »politiki so manipulatorji«, »mediji predstavljajo stroje za reproduciranje ideologije«, (Blommaert 2001 v Vezovnik 2008, 90), so tudi pripadniki KDA bolj osredotočeni na razglašanje kot pa na razkrivanje resnice (Tyrwhitt-Drake 1999 v Ibid.). Medijska besedila v primerjavi z znanstvenim besedilom po Faircloughju nedvomno vsebujejo večjo ideološkost (Ibid.). Če nas kdo vpraša ali se zavedamo moči medijev, odgovorimo pritrdilno. Toda kako pogosto vplivajo na nas, ne da bi se mi tega zavedali?

4.2. PODNEBNE SPREMEMBE IN DRUŽBENI ODZIVI NANJE

Naravni procesi pogojujejo življenjske možnosti in tveganja človeških družb. Narava predstavlja osnovo za življenje, ki z uporabo tehnologije in obdelavo naravnih virov, omogoča življenje naše civilizacije. Vse bolj pa se pojavljajo naravni pojavi, ki imajo za človeštvo negativne posledice. Odziv družbe na nova okoljska tveganja kot so globalne podnebne spremembe, za katere je značilna dolgoročna negotovost glede verjetnosti nastanka in obsega škode, potrebuje naravoslovne in družboslovne analize z ocenami tveganja, prepoznavanjem omejitev ukrepanja in možnostmi družbenega razvoja (Heinrichs in Peters 2002).

Odzivi družbe na okoljska tveganja, kot so podnebne spremembe in naravne katastrofe, niso odvisni samo od ugotovitev, ki jih ponujajo naravoslovne znanosti. Okoljski pojavi v zapletenih komunikacijskih procesih med družbenimi akterji dobivajo tudi vse večji kulturni pomen. Pri tem se medsebojno prepletajo različne interpretacije strokovnjakov, politikov,

novinarjev in državljanov ter ustvarjajo družbene konstrukte tveganja, ki se v procesih odločanja glede na kulturna ozadja družb različno obravnavajo. Razumevanje teh procesov, v katerih so znanstveno-strokovna znanja že vključena v obstoječe družbene in posameznikove strukture zavesti, je nujno potrebno za analizo sposobnosti prilagajanja družbe na globalne podnebne spremembe in naravne katastrofe (Heinrichs in Peters 2002).

Globalne podnebne spremembe in njihove posledice postajajo sestavni del okoljske komunikacije doma in po svetu. Znanstveni diskurz je glede tega močno institucionaliziran. Poleg raziskovanja podnebja se je oblikovalo naravoslovno raziskovanje podnebnih posledic in razširjeno raziskovanje podnebnih sprememb, ki ga vse bolj dopolnjujejo družbeno-ekonomski vidiki. Kljub še vedno obstoječim znanstvenim negotovostim o odzivih podnebnih sistemov na globalni dvig temperature, precejšnjemu pomenu antropogenega vpliva na podnebne spremembe, naravni spremenljivosti podnebja in regionalistične napovedi, v mednarodni znanstveni skupnosti velja konsenz o tem, da se podnebni sistem spreminja in da omenjene spremembe ustvarjajo družbene probleme. (Heinrichs in Peters 2002).

Neposredno zaznavanje podnebnih sprememb je, kot pri drugih globalnih okoljskih spremembah, omejeno, abstraktno in zlasti povezano z zelo dolgim časovnim obdobjem. Ker podnebnih sprememb ne moremo neposredno izkusiti in čutiti, je treba poseči po primernih instrumentih in metodah. Danes je vpliv človeka na podnebje in posledice podnebnih sprememb možno rekonstruirati samo z modelnimi izračuni (Bechmann in Beck 1997, 120).

Fizične spremembe okolja za družbeno ukrepanje ostajajo tako dolgo brez posledic, dokler jih znotraj družbenega sistema ne prepoznajo kot problem. To »zaznavanje«, »družbene predstave« ali »družbeni konstrukti« nato postanejo sami po sebi (družbena) dejstva. Družbeni odzivi na spremembe zahtevajo družbeno »prestrukturiranje« sprememb v fizičnem okolju. Odzive (družbenih) sistemov pa določa družbeni konstrukt in ne fizične spremembe same po sebi. Manjše inkrementalistične okoljske spremembe nimajo družbenih učinkov, temveč jih imajo družbeni konstrukti, kajti ti ne izhajajo neposredno iz nekega fizičnega pojava, ampak nastajajo v interpretativnih procesih pomenske konstrukcije. To velja tako za razvijanje znanja znotraj znanosti kot oblikovanje pomenskih konstrukcij v javnosti in znotraj politično-upravnega sistema. Razlika med pomenskimi konstrukcijami različnih sistemov v glavnem obstaja glede na pravila, po katerih nastanejo konstrukti, in kriterije, na podlagi katerih se merijo. Iz dejstva, da so družbeni konstrukti temelj družbenih odzivov, sledita dve

pomembni posledici. Prvič je treba za razumevanje družbenih odzivov na globalne podnebne spremembe poznati družbene konstrukte in način njihovega nastajanja. Drugič morajo uspešni poskusi namenskega vplivanja globalnih podnebnih sprememb (zmanjševanje tveganj) oz. prilagajanje nanje, v kolikor ti zahtevajo obsežne vire in večje posege, upoštevati družbeno konstrukcijo problema. Ko govorimo o javnem konstrukt tveganja, razumemo pojem »javnega mnenja« na dva načina: kot strukturo splošno razširjenih predstav o tveganjih podnebja in kot strukturo javnih izjav, ki so povezane s tveganji. Javni konstrukt tveganja in interpretativni procesi, v katerih nastaja, se razširja in spreminja, obravnavamo pa ga zlasti iz perspektiv medijske družbe in družbe, ki temelji na znanju. Zanimamo se torej zlasti za javno komunikacijo v množičnih medijih in o njih, za povezovanje (strokovnega) znanja, medijsko javno komunikacijo in vpliv znanstvenih informacij na javni konstrukt tveganja. Komunikacijski sistem »javnosti« v glavnem sestavljajo množični mediji. Javnosti med drugim omogoča dostop novim temam, akterjem in idejam na politični dnevni red ter spodbuja družbene in politične institucije, da se temu primerno odzovejo (»oblikovanje dnevnega reda«). Z javno komunikacijo nastaja kulturni kontekst, povezan s posamezno temo, ki s splošnim znanjem in deljenimi razlagalnimi shemami ustvarja osnovo za skupno ali konfliktno medsebojno delovanje družbenih podsistemov kot je znanost, politika in ekonomija s širšo javnostjo (Heinrichs in Peters 2002).

4.3. PODNEBNE SPREMEMBE V POLITIČNEM IN GOSPODARSKEM DISKURZU

V političnem diskurzu se znanstvene teme omejujejo v skladu z vidiki, ki so bistvenega pomena za politične odločitve. V primeru podnebnih sprememb dobiva jasno podobo dve bistvenitimi: dvig globalne temperature in pogostejši izjemni vremenski pojavi (Post v Böhm 2009, 12). Izpusti ogljikovega dioksida, ki jih povzroča človek, so bili splošno sprejeti povzročitelj, ker je bil s tem problem lahko urejen. V politiki se morajo odločitve večinoma nanašati na vprašanja, ki niso dovolj raziskana in njihove posledice še neznane. Podnebne spremembe, ki jih povzroča človek, pa so tema, ki jo označujejo velike negotovosti.

Podnebne spremembe so junija 1992 postale globalna tema na Konferenci o okolju in razvoju v Rio de Janeiru. S ciljem ustalitve izpustov toplogrednih plinov so bile postavljene smernice za ravnanje, kako se s problemom soočati v prihodnosti (Engels, Pansegrau, Weingart 2008, 77). Razlaga izjemnih vremenskih dogodkov kot prvih domnevnih znamenj podnebnih sprememb je razpravo v poznih devetdesetih letih vodila od prihajajoče do že obstoječe

katastrofe (Ibid., 82). Začetnim zadržanim stališčem politično odgovornih v Evropi v sredini sedemdesetih let je čez desetletje sledil pristop, ki je namigoval na konkretna dejanja. Odločitve od »zgoraj«, ki so dejansko prepoznale nevarnost kot tako, so spremenile tudi splošen moralni odnos javnosti do te teme (Böhm 2009, 12). Na presečišču med znanostjo in politiko se razpravi pridruži tudi družbeno in politično močno gospodarstvo. Podnebne spremembe same in razprava o njih za gospodarstvo pomenijo tako priložnost kot nevarnost.

Zaradi pesimističnih napovedi v Sternovem poročilu, so se mediji z zanimanjem lotili njegovih izsledkov, ki so nedvomno pokazali, da bodo podnebne spremembe povzročile znatne stroške (Stern review 2006). Na podlagi ugotovitve, da izpusti ogljikovega dioksida predstavljajo odločilno izhodišče, so na konferenci o globalnem podnebnju v Kjotu leta 1997 sprejeli sporazum o omejitvi emisij in podlago za trgovanje z emisijami. Temeljna ideja teh ukrepov je bila dati okolju ceno in ga vključiti v gospodarske okvire (Kemfert v Böhm 2009, 13). Ker Kjotskim ciljem ne sledijo vse države sveta, je nemogoče postaviti najvišjo zgornjo mejo ogljikovega dioksida, zato sistem trgovanja z izpusti ogljikovega dioksida trenutno deluje zelo nepopolno. Ta varovalni ukrep izključuje bistven del onesnaževalcev, kot so gospodinjstva in prevozna podjetja, vanj tudi niso vključene zelo velike države kot npr. Kitajska, Indija, tudi Rusija se je sporazumu pridružila kasneje. Politično odločanje o podnebnih spremembah je zelo pomemben element energetske politike. Pri tem pomembno vlogo igra spodbujanje obnovljivih virov energije in energetska neodvisnost od tujih trgov, ki bi okrepila domače gospodarstvo (Ibid.). Vpliv podnebnih sprememb na življenjski prostor človeka je prav tako velik politični izziv. V kolikor bodo celotna področja zaradi podnebnih sprememb postala nerodovitna, lahko nastanejo veliki spori, zlasti v že sedaj ogroženih državah. Ali bo v prihodnosti možno preprečiti skrajne rešitve na družbene probleme je odvisno od tega, koliko so se družbe pripravljene naučiti iz zgodovine. To pa ni akademsko vprašanje, temveč politično (Welzer 2008, 4-5). Politika se na problem odziva toliko kot jo v to silijo politične okoliščine. Če npr. v neki državi problem na politični (javnomnenjski) ravni ni zaznan kot pereč, se politika zanj ne bo preveč zanimala in obratno.

4.4. PODNEBNE SPREMEMBE V ZNANSTVENEM DISKURZU

Način opustitve izjav, ki je značilen za znanost, v javnosti lahko povzroči zmedo. Tu zopet naletimo na problem nedemokracije pri odločanju ali je določena znanstvena resnica prava ali ne. Pri tem nastaja nevarnost izgube verodostojnosti znanosti (Engels, Pansegrau, Weingart 2008, 87). Raziskovanje podnebja je bilo v zadnjih desetletjih deležno določenih sprememb. V zgodnjih razvojnih stopnjah (približno od leta 1975) je bilo treba odkriti ali je človek s svojim delovanjem sploh sposoben vplivati na svetovno podnebje in razjasniti, kateri podnebni procesi so »naravnega« in kateri človeškega izvora. Po nesreči v Černobilu leta 1986 se je v zvezi z vprašanjem prihodnjih energetskega virov začela pojavljati medijska dramatizacija podnebnih sprememb (Ibid., 46). Pomemben dejavnik pri razvoju razpravljanja o podnebnih spremembah v javnosti je bila institucionalizacija strokovne javnosti. Z zahtevo politike po jasnih sporočilih in ugotovitvah, so se konec osemdesetih let začela razvijati narodna in mednarodna povezovanja podnebnih raziskovalcev, med njimi tudi Mednarodni odbor Združenih narodov o podnebnih spremembah (IPCC), s ciljem, da bi političnim odločevalcem kot podlago njihovim odločitvam zagotovili vse potrebne informacije (Post v Böhm 2009, 30). Tedaj je v javnosti nastal vtis, da se raziskovalci podnebja strinjajo v pomembnih vprašanjih, ki zadevajo podnebne spremembe. Zaradi moči IPCC, ki si jo je pridobila tudi s pomočjo medijev, so skeptiki in kritiki s težavo zavzemali nasprotna znanstvena stališča, ne da bi v javnosti izgubili ugled (Engels, Pansegrau, Weingart 2008, 87). Razpravljanje o podnebnju je postalo močno zaznamovano z moralnega vidika. Že omenjena klimatologinja Senja Post v zvezi s tem dodaja, da so podnebne spremembe družbeno gledano problem, ki se kaže skupaj z razpoložljivim znanjem, vrzeli in negotovostmi o napovedih, vzrokih in učinkih (Post v Böhm 2009, 32). Po eni strani klimatologi želijo svoje rezultate med kolegi zagovarjati z metodami znanstvenega dela, po drugi strani pa na njih pritiska javnost, ki zahteva jasne trditve in konkretne ugotovitve, ki pa pri sodobni ravni raziskovanja preprosto ne obstajajo. Klimatologi imajo možnost, da se na zahtevo javnosti po informacijah dokopljejo do konkretnih predlogov za ukrepanje in negotovosti prikrijejo v manjših opombah kot se je to zgodilo v ocenjevalnih poročilih IPCC (Ibid.) ali zavzamejo družbeno manj privlačen položaj skeptičnega znanstvenika.

Medvladni odbor Združenih narodov za podnebne spremembe IPCC, ki je organizacija, v okviru katere deluje več tisoč znanstvenikov iz celega sveta, opozarja, da noben problem ni tako pomemben kot podnebne spremembe. V njihovem zadnjem četrtem raziskovalnem poročilu podrobno navajajo vplive in ranljivost za posamezno državo na planetu ter predloge

za prilagoditev in ublažitev, s katerimi bi potencialno zmanjšali nekatere vplive. Ker smo v nadaljevanju analizirali, kako o informacijah iz tega vira pišejo mediji, smo ugotovili, da je potrebno ekstenzivno povzeti nekaj ugotovitev iz omenjenega poročila.

Poročilo navaja, da bodo podnebne spremembe verjetno povzročile nenadne in nespremenljive učinke, ki se zlasti nanašajo na povečano tveganje izumiranja približno 20-30 % vrst, če se bo globalna povprečna temperatura zvišala za 1,5°C do 2,5°C in 40-70 %, če se bo temperatura zvišala za 3,5°C. Podnebne spremembe bodo imele vpliv tudi na delno topljenje ledenih površin in toplotno raztezanje vode v oceanih, kar bi posledično povzročilo dvig morske gladine, spremembe obalnih področij in poplave nižje ležečih področij. Poročilo zagovarja stališče, da so se količine ogljikovega dioksida, metana in drugih toplogrednih plinov povečale zlasti na račun človekovega delovanja, ki vključuje intenzivno rabo fosilnih goriv, spreminjanje rabe tal in kmetijstvo. V zadnjih 50 letih so vse pogostejši in izrazitejši nekateri izjemni vremenski dogodki: pogostost vročih dni in noči v primerjavi z mrzlimi dnevi in nočmi, pogostejši vročinski valovi nad večino kopenskih področij in močnejše padavine. Med leti 1970 in 2004 so se letne emisije toplogrednih plinov, ki jih povzroča človek povečale za 70 %. Večina globalnega povprečnega segrevanja je posledica toplogrednih plinov, ki jih povzroča človek. S sedanjimi politikami blaženja podnebnih sprememb in z njimi povezanimi praksami trajnostnega razvoja, bodo emisije toplogrednih plinov v naslednjih desetletjih še naprej naraščale. Najbolj bodo prizadeti nekateri posebej ranljivi ekosistemi (koralni grebeni, gorovja, tundre, itd.), nizko ležeče obalna območja, vodni viri v nekaterih suhih regijah na srednjih zemljepisnih širinah, področja, odvisna od topljenja snega in ledu, kmetijstvo na področjih nižjih zemljepisnih širin in človekovo zdravje na področjih z manjšo sposobnostjo prilagajanja kot so Arktika, Afrika, manjši otoki, azijske in afriške rečne delte (IPCC Assessment report).

Podnebne spremembe se odvijajo hitreje kot predvideno, zato se mora človeštvo nanje tudi dobro pripraviti. Na Konferenci ZN o podnebnih spremembah v Kopenhagenu so voditelji držav, vlad in ministri, 18. decembra 2009, sprejeli odločitev o omejitvi dviga temperature za manj kot 2°C glede na predindustrijsko obdobje (Copenhagen accord).

Na koncu poročila so povzete ugotovitve in ključne negotovosti o vplivih nekaterih sprememb. Obseg podnebnih podatkov je v nekaterih regijah omejen, ugotovljena pa je tudi občutna neskladnost geografskih podatkov in literature o opazovanih spremembah v naravnih in človeških sistemih, zlasti v državah v razvoju. Zaradi prilagajanja in nepodnebnih spodbud je

težko odkriti vplive podnebnih sprememb na človeške in nekatere naravne sisteme. Na ravneh, ki so manjše od celinske, nekateri dejavniki, kot so spremembe rabe tal (izpusti ogljikovega dioksida) in onesnaževanje (izpusti metana), lahko zapletejo odkrivanje vpliva antropogenega segrevanja na fizične in biološke sisteme. Občutne razlike je opaziti pri ocenah modelov glede intenzivnosti različnih odzivov v podnebnem sistemu, kot so odzivi oblačnih sistemov, dvigovanja temperature oceanov in ogljikovega kroga. Stopnja zaupanja v projekcije je za določene spremenljivke (npr. temperatura) večja kot za druge (npr. padavine). Projekcije podnebnih sprememb in njihovih vplivov po letu 2050 so močno odvisne od scenarijev in modelov ter zahtevajo izboljšano razumevanje vzrokov negotovosti. Raziskovanje vplivov zlasti ovirajo negotovosti, ki so povezane z regijskimi projekcijami podnebnih sprememb (padavine). Da bi zmanjšali ranljivost na podnebne spremembe se je glede na poročilo IPCC treba nanje prilagoditi v širšem smislu. Neobvladovanje podnebnih sprememb bi dolgoročno pomenilo preseganje zmožnosti prilagajanja naravnih, gospodarskih in družbenih sistemov. Z blaženjem se lahko zmanjša, prepreči ali izogne mnogim vplivom. To se lahko izvede s trenutnimi in prihodnjimi tehnologijami, ki jih je treba v smislu trajnostnega razvoja primerno in učinkovito spodbujati. Vzroki nepopolnega razumevanja ovir in stroškov prilagajanja delno izhajajo iz tega, da so ukrepi učinkovitega prilagajanja močno odvisni od specifičnih geografskih in podnebnih dejavnikov tveganja ter institucionalnih, političnih in finančnih omejitev. Dodatne nejasnosti pa nastajajo tudi na področju vplivov vedenjskih sprememb in življenjskega sloga, med katerega sodijo tudi potrošniški vzorci (IPCC Assessment report).

Medvladni odbor Združenih narodov za podnebne spremembe IPCC je objavil več dokumentov, ki podrobneje razlagajo znanstvene dokaze in vzroke za globalne podnebne spremembe. Veliko ugotovitev je pridobljenih z mednarodno usklajenim raziskovanjem, ki vključuje več tisoč klimatologov. Kljub temu obstaja tudi nekaj klimatologov in mnogo drugih znanstvenikov (in tudi neznanstvenikov), ki nasprotujejo IPCC-ju in njegovemu delu. Nekateri nasprotniki so ustanovili Nevladni mednarodni odbor za podnebne spremembe (NIPCC) in nedavno izdali skupno poročilo za politične odločevalce z naslovom »Podnebju vlada narava in ne človekovo delovanje (NIPCC 2008), v katerem je pojasnjena večina znanstvenih razlogov za globalno segrevanje. NIPCC in znanstveni skeptiki se z IPCC-jem strinjajo v dveh točkah in sicer, dokazanih dejstvih, da od leta 1970 dejansko obstaja trend segrevanja in da koncentracije CO₂ in drugih toplogrednih plinov v atmosferi nenehno naraščajo že najmanj 150 let. Po njihovih ugotovitvah imajo ostali dejavniki pred izpusti CO₂ večje učinke na temperaturo, sedanji trend segrevanja pa se nahaja v okviru odstopanj, ki jih

povzročajo naravni procesi. Napovedi IPCC so po njihovih trditvah izračunane na osnovi nezanesljivih globalnih matematičnih modelov, njihovi modeli pa ne upoštevajo porazdelitve naraščajoče toplote v celoti in oblakov. Vlaga, ki jo IPCC opušča, je glede na NIPCC pomembnejši toplogredni plin od CO₂-ja, človeško povzročen CO₂ pa ni primerljiv s CO₂-jem, ki se skladišči v oceanih in v tleh. Zadnje rekordno nizke temperature ne potrjujejo teze o globalnem segrevanju, prav tako IPCC ni naklonjen posledicam globalnega segrevanja in namenoma prezira njegove pozitivne učinke (Heartland Institute 2008). Vse te trditve predstavljajo bistveno osnovo za skepticizem, omenjeni viri znanstvenega nestrinjanja z IPCC padokazujejo, da je lahko tudi strokovni diskurz o določeni temi nekonsenzualen in variabilen.

5. ZNAČILNOSTI DELOVANJA POLITIKE, ZNANOSTI IN NOVIČARSKIH MEDIJEV: ČAS, JEZIK IN NOVOST

Različni mehanizmi političnega sistema, znanosti in množičnih medijev se nanašajo na različne strukture in delovanja v konkretnem sistemu, npr. njihov odnos do časa in jezika, ki ga uporabljajo. Zlasti očitno je posebno navezovanje množičnih medijev na čas, kar pa po drugi strani ne moremo reči za politični sistem, ki deluje v malce širšem časovnem obsegu. Politični procesi odločanja so ponavadi omejeni na zakonodajna obdobja ali datume naslednjih volitev. Vendar pa politika v sodobni družbi množičnih medijev želi čedalje bolj slediti hitrosti množičnih medijev (Marcinkowski 2005, Page 1996). Mehanizem delovanja znanosti pa je odvisen od posrednih in ohlapnih časovnih omejitev, kot je npr. odobritev financiranja (Rhombert 2009).

Medtem ko sporočila znanosti običajno tehtajo argumente, odkrivajo vzročnost, preizkušajo hipoteze in omejujejo svoja odkritja, množični mediji rajši opisujejo jasne dogodke. Prednost dajejo črno belim shemam ter posebljanju, ker ima njihova publika rada dihotomno prikazovanje junakov in žrtev ter zgodbe o dobrem in zlu. V splošnem je strategija medijev predstaviti zgodbo in dramtizirati (Fischer-Lichte 2001, Schicha 1999). Delovanje političnega sistema je malce bolj zapleteno. Po eni strani politični akterji poskušajo določiti jasne linije, da bi posebili procese odločanja in označili dobro in slabo glede na njihove izkušnje. Po drugi strani pa so postopki odločanja pogosto sporazumni in pripravljeni na kompromise (Beyme 1994, Sartori 1997). Zaradi tega je v političnih procesih prostor med dobrim in slabim nejasen.

Kljub razlikam med politiko, znanostjo in množičnimi mediji lahko najdemo tudi podobnosti v njihovih mehanizmih in strukturah. Množični mediji morajo vsak dan poročati o nečem novem, kajti novice od včeraj so že poznane in niso več novice. Prizadevanje po novostih je prisotno tudi v znanosti in politiki. Politični sistem mora izvajati svojo moč na dnevni ravni z veljavnim odločanjem, medtem ko je znanstveni sistem vedno na sledi novim ugotovitvam. V nasprotju z znanostjo si množični mediji prizadevajo, da bi bili jasni v svojih sporočilih. Bolj jasen in opredeljen bo dogodek, prej ga bodo objavili mediji. Množični mediji so za razkritje specifičnih znanstvenih jezikovnih iger in sporočil o negotovosti razvili številne strategije.

Novinarji po eni strani poskušajo prevesti znanstvena sporočila v medijska sporočila, pri čemer negotovosti omenjajo kot običajen in normalen del znanstvenega procesa. To se zlasti dogaja, ko novinarji dobijo informacije neposredno od znanstvenikov samih. Ti lahko potem pojasnijo njihove ugotovitve in jasno pokažejo meje. Takšni novinarji, ki jih žal ni veliko, pogosto sami pokažejo veliko zanimanja za znanost. V splošnem novinarji nimajo potrebnega interesa za znanstvene teme, zaradi česar negotovosti ne odkrivajo na strokoven način (Smith 2005, Wilson 2000).

Večino novinarskih virov ne predstavljajo primarni viri, temveč informacije, ki jih objavljajo tiskovne agencije, sekundarne novice vodilnih časopisov ali obvestil javnosti s strani znanstvenega sistema ali politike (Gazlig 1999, Reese in Danielian 1991). Znanstvene teme so pogosto že prevedene v različne jezikovne igre, preden privabijo pozornost novinarjev.

Stili novinarskega poročanja pogosto niso primerni za znanstvene teme in negotovosti. Ti določene teme radi krojijo v zgodbe. Znanstveniki ta poročevalski stil pogosto označijo kot preveč konkretnega za abstraktna odkritja, pritožujejo se nad medijskim poenostavljanjem kompleksnih tem, ki ne odsevajo znanstvenih ugotovitev (Post 2008).

5.1. MEDSEBOJNO DELOVANJE JAVNOSTI, MEDIJEV, POLITIKE IN ZNANOSTI

Znanost je poleg lastnih objav raziskovalnih izsledkov močno odvisna od dela in interesov medijev. Da bi na nek način izpolnili zahteve politike in medijev po jasnih in preglednih sporočilih, je bil ustanovljen tudi Mednarodni odbor Združenih narodov o podnebnih spremembah. Njegova prevlada v javnem poročanju je posledično povzročila popačeno sliko znanosti. Medtem ko je dvom pri znanstvenih načelih delovanja nekaj samoumevnega, je v

povezavi s podnebnimi spremembami v javnosti lahko dojet kot nemoralen. To pa lahko privede do sprememb tudi pri raziskovanju. Da bi ohranili ugled, obstaja nevarnost samocenzure raziskovalcev, popačenje v javnosti pa lahko povzroči konflikte med klimatologi (Post v Böhm 2009, 35). Značilnost znanstvenih trditev in teorij je, da so lahkočasne in povezane z negotovostmi. Pozneje jih je možno ovreči ali spremeniti. Pri zbiranju podatkov lahko pride tudi do meritvenih napak, pomanjkljivosti v znanju znotraj določene hipoteze pa lahko povzročijo negotovosti. V javnosti se zdi podoba antropogenih podnebnih sprememb po izrazitem poročanju skoraj nedvomna tudi s strani znanosti. Dejansko pa si klimatologi nikakor niso tako enotni, kot bi si to želeli mediji in politika. Mediji igrajo pomembno vlogo pri ustvarjanju ugleda znanstvenikov, vpliv na znanost od zunaj pa lahko predstavlja bistven problem. Izbor pomembnih znanstvenih vprašanj se je iz neodvisnega znanstvenega procesa klimatologov preneslo v javnost, medije in politiko (Ibid., 130). Zaradi neizmerne pritiska javnega mnenja in strahu pred javno diskreditiranostjo se nekateri znanstveniki izogibajo javnim razpravam (Ibid., 162).

Tudi med politiko in znanostjo seveda obstajajo velike razlike v načinih dela. Zaradi nepreglednosti številnih zapletenih znanstvenih kontekstov na področju podnebnih sprememb ima politika, ki mora probleme obravnavati v celoti, težave pri določanju ukrepov. Znanstveniki imajo komunikacijske težave na dveh področjih. Da bi v javnosti vzbudili pozornost, se morajo po eni strani prilagoditi načinom delovanja medijev, po drugi strani pa tako mediji kot politika zahtevajo konkretne številke in rezultate namesto številnih scenarijev in možnosti (Ibid., 10).

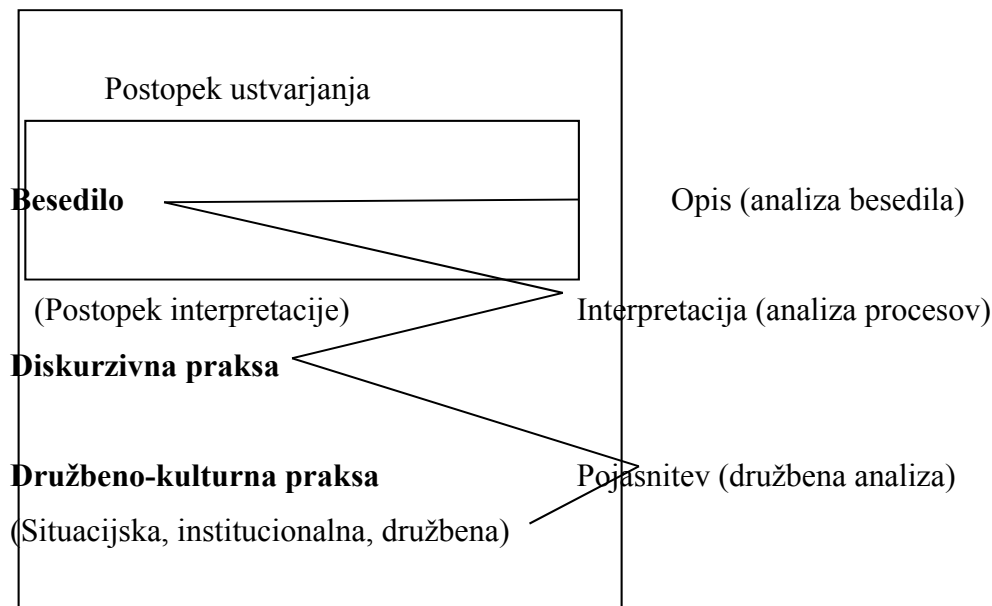
6. KRITIČNA DISKURZIVNA ANALIZA BESEDILA

Pisano besedilo lahko z različnimi nameni proučujemo na številnih področjih. Kot predmet raziskovanja pri jezikoslovcih je pisano besedilo zanimivo zaradi njegove raznolikosti, ki zadeva strukturo ali obliko. Osnovni namen diskurzivne analize pisanega besedila je ugotavljanje njegova namenoma ali nenamenoma prikrita sporočila, ker to vpliva na branje, razumevanje, pomnjenje in učenje iz besedil. Diskurzivna analiza pisanega besedila je metoda za opisovanje idej in zveze med njimi, ki se nahajajo v besedilu. Za opisovanje teh zvez je pomembno, da se najprej določi zvrst, ki ji besedilo pripada, kajti strukture se razlikujejo od zvrsti do zvrsti. Analiza pisanega besedila se ukvarja tudi z razumevanjem lokalnih zvez med idejami, izraženimi v besedilu, torej zvezami med informacijami v stavkih, ki se v besedilu

nahajajo sorazmerno blizu. Prav zveze med idejami pa so tiste, ki določajo koherenco besedila in iz njega tvorijo več kot samo skupek njegovih delov. KDA je hitro razvijajoče področje proučevanja jezika. Diskurz obravnava kot obliko družbene prakse (Fairclough in Wodak 1997, 258) in upošteva odločilno vlogo konteksta rabe jezika za diskurz (Wodak 2001). To ime združuje različne pristope, ki se kritično opredeljujejo do analiziranih besedil. Prav kritična analiza predstavlja ključni element, po katerem se pristopi KDA razlikujejo od jezikovno-stilskih analiz, ki za razliko od KDA jezika ne obravnavajo v povezavi z družbo, posledično pa ne tematizirajo odnosa med jezikom, oblastjo in ideologijo (Vezovnik 2008, 84). Zlasti se osredotoča na razmerje jezika in moči. Lahko bi jo opisali kot neomarksistično, saj ugotavlja pomembnost kulturnih in gospodarskih razsežnosti pri ustvarjanju in ohranjanju razmerij moči. Pomembnejši avtorji na tem področju so Fairclough (1995, 2000 in 2003), van Dijk (1976, 1977, 1985, 1988, 1991, 2002 in 2006) in Wodak (2001). V nadaljevanju bomo v teoretičnem delu pojasnjevali nekaj bistvenih značilnosti KDA vseh treh avtorjev. Velja splošno prepričanje, da KDA ni ocenjena kot posamezna metoda, temveč pristop, ki temelji na različnih perspektivah in metodah za proučevanje odnosa med rabo jezika in družbenim kontekstom. Mnogi teoretiki splošna načela KDA razlagajo na svoj način, največkrat pa se pojavlja osem načel KDA, ki jih zagovarjata avtorja Fairclough in Wodakova. Prvo načelo je, da se KDA ne osredotoča izključno na jezik in njegovo rabo, temveč tudi na jezikoslovne značilnosti družbenih in kulturnih procesov. Cilj KDA je pridobiti ugotovitve, ki so koristne za družbene, kulturne, politične in gospodarske kontekste (Fairclough in Wodak 1997). Drugo načelo je, da so razmerja moči diskurzivna in da KDA pojasnjuje, kako družbena razmerja moči delujejo in se uporabljajo v diskurzu (Fairclough in Wodak 1997). Tretje načelo govori o tem, da diskurz predstavlja družbo in kulturo. To pomeni, da vsak primer rabe jezika prispeva k ponovnemu ustvarjanju in preoblikovanju družbe in kulture, vključno z razmerji moči (Ibid.). Diskurz ima tudi ideološko funkcijo oz. s pomočjo diskurza pogosto nastanejo ideologije. Za razumevanje nastanka ideologij ne zadostuje zgolj analiza besedil, temveč je treba upoštevati tudi diskurzivno prakso (na kakšen način se besedila razlagajo in sprejemajo ter kakšne družbene učinke imajo) (Ibid.). Naslednje pomembno načelo je, da diskurze lahko razumemo samo v odnosu z njihovim zgodovinskim konceptom. V skladu s tem se KDA nanaša na nejezikovne dejavnike kot so kultura, družba in ideologija (Ibid.; Wodak 2001). Sledi načelo, da je odnos med besedilom in družbo posredovan. KDA se ukvarja s povezovanjem družbeno-kulturnih procesov in struktur na eni strani ter besedilnih lastnosti na drugi strani (Fairclough in Wodak 1997; Wodak 1996). KDA presega besedilno analizo in ni samo razlagalna, temveč tudi namensko pojasnjevalna (Fairclough in Wodak 1997). Njeno

glavno načelo je, da razkriva nejasnosti in razmerja moči (Ibid.). Metodologija KDA obsega načelno in jasno premikanje med mikroanalizo besedil, z uporabo različnih sredstev jezikoslovja, semiotike ter literarne analize, in makroanalizo družbenih ureditev, institucij in razmerij moči, ki jih ta besedila izražajo in predstavljajo (Luke v Wang 2006, 63). Poskusi za urejanje KDA izhajajo iz teorij in modelov analize besedila po eni strani in sodobnih političnih ter družbeno-kulturnih teorij na drugi strani. Medtem ko se Fairclough in Wodakova bolj sklicujeta na jezikovno analizo besedil, se van Dijk osredotoča na kulturne in družbene vire ter kontekste. Namen KDA je preseči zgolj jezikovno analizo besedila na kritično analizo jasnih postopkov rabe in razlage besedila. Pri razumevanju KDA je sprva najpomembnejše razumevanje besedila, ki se po Fairclough-ju nanaša na pisni ali govorni jezik, ki nastane v diskurzivnem dogodku (Fairclough v Wang 2006, 64). Zlasti poudarja vprašanje diskurza kot vprašanja, kako se skozi besedilo izraža način človekovega predstavljanja sveta, vključno z njim samim in njegovim delovanjem. Razmerje med jezikom in družbo je obojestransko, kar pomeni, da družba po eni strani vpliva na jezik, jezik pa po drugi strani oblikuje družbo (Wang 2006, 65). Dimenzije, na katerih ta metoda temelji, so prikazane na sliki 6.1.

Slika 6.1.: Dimenzije diskurza in kritična diskurzivna analiza

Vir: prirejeno po Fairclough 1992a, 73 v Meyer, Titscher, Vetter in Wodak 2000, 152.

6.1. ANALIZA MEDIJSKIH VSEBIN

Analiza vsebine se uporablja za proučevanje široke vrste besedil, med njimi tudi časopisnih. Harold Lasswell je analizo medijskih vsebin predstavil kot kvantitativno metodo za proučevanje množičnih medijev, sprva zlasti propagande. Analiza medijske vsebine je bila kot raziskovalna metodologija za vedno bolj razširjene sporočilne filmske vsebine priljubljena v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja. V petdesetih se je analiza medijskih vsebin kot raziskovalna metodologija komunikologije in sociologije razširila na avdiovizualna besedila. Sprva je bila namenjena proučevanju prikazov nasilja, rasizma in žensk na televizijskih programih in filmih. Lasswell, Lerner in Pool (1952) trdijo, da se analiza vsebine uporablja s predpostavko, »da je verbalno vedenje oblika človekovega vedenja, tok simbolov je del toka dogodkov in proces komunikacije vidik zgodovinskega procesa... analiza vsebine je tehnika, ki si prizadeva opisovati največjo stopnjo objektivnosti, natančnosti in splošnosti o določenem predmetu na določenem kraju ob določenem času« (Lasswell, Lerner in Pool 1952, 34). Splošno razširjeno opredelitev analize vsebine, ki se prvotno osredotoča na kvantitativno analizo je oblikoval Berelson (1952), ki jo je opisal kot »raziskovalno tehniko za objektivno, sistematično in kvantitativno opisovanje jasne vsebine komuniciranja« (Berelson v

Macnamara 2005, 2). Zaradi pogostega povzemanja te razlage, so v večih pogledih ugotovili njene pomanjkljivosti. Objektivnosti, ki jo zagovarja Berelson v njunem klasičnem besedilu Družbena konstrukcija realnosti (1966), oporekata Berger in Luckman, v katerem poudarita, da celo najbolj znanstvene metode družboslovnega raziskovanja ne morejo zagotoviti popolnoma objektivnih ugotovitev. V povezavi z medijsko vsebino pa zlasti opozorita, da so medijska besedila izpostavljena vrsti razlag, zaradi česar pa njihova analiza ne more biti objektivna (Macnamara 2005, 3).

6.2. TEKSTUALNA ANALIZA MEDIJSKIH VSEBIN

Ena največjih nalog diskurzivno analitičnega medijskega raziskovanja je proučevanje novinarskega poročanja v tiskanih medijih. Poleg oglaševanja verjetno nobena medijska zvrst ni deležna takšnega interesa s strani raziskovalcev množičnih sporočil, semiologov, jezikoslovcev in diskurzivnih analitikov. Ta pozornost je upravičena, ko spoznamo, kako pomembne so novice v našem vsakdanjem življenju. Večina družbenega in političnega znanja, ki ga imamo o svetu, izvira iz desetine novinarskih poročil, ki jih beremo ali vidimo vsak dan. Poleg vsakdanjih pogovorov ne obstaja nobena druga diskurzivna praksa, ki bi bila tako pogosta in bi vključevala toliko ljudi kot novice v tiskanih medijih ali na televiziji. Ena od značilnosti diskurzivne analize je opis besedila in govora v smislu teorij, ki so se razvile na posameznih ravneh ali dimenzijah diskurza. Medtem ko so klasični jezikoslovci in semiologi na ta način razvili celovito razliko med obliko (signifiant) in pomenom (signifié) znakov, sedanja diskurzivna analiza upošteva, da sta besedilo in govor precej bolj zapletena in zahtevata ločene, čeprav medsebojno povezane razlage fonetičnih, grafoloških, fonoloških, morfoloških, sintaktičnih, mikro- in makrosemantičnih, stilističnih, superstrukturnih, retoričnih, pragmatičnih, konverzacijskih, interakcijskih in drugih struktur ter strategij. Vsaka izmed naštetih ravni ima svoje značilne strukture, ki se lahko razlagajo ali delujejo na drugih ravneh, tako v okviru kot izven tradicionalnih jezikovnih meja stavka, kot tudi v širšem okviru uporabe in komunikacije. Takšna zapletena analiza diskurza ni omejena na tekstualno analizo, temveč utemeljuje tudi odnose med strukturami besedila in govora na eni strani ter spoznavne, družbene, kulturne ali zgodovinske kontekste na drugi strani. Pomembni predmeti raziskovanja takšnega interdisciplinarnega pristopa so tudi oblikovanje besedila in procesi razumevanja, odnosi med uporabniki jezika ter družbena ali kulturna delovanja diskurza (Van Dijk 1991, 110). Tako analitike diskurza kot običajne uporabnike jezika prvotno zanima pomen besedila in kakšne posledice ima za uporabnike jezika. Znanje, ki ga imamo o družbi,

nam omogoča povezovanje med pojmi in stavki v besedilu, ki je tako rekoč pomenski vrh ledene gore, kjer je dejansko izražena samo konica, medtem ko naj bi bralci ostale informacije domnevno vedeli. Zaradi omenjene odvisnosti znanja in prepričanja o svetu je koherenca lahko subjektivna in ideološka, kar pomeni, da so določene koherence za novinarje drugačne kot za bralce (Ibid., 112). Koherenca besedila se začne vzpostavljati, preden uporabnik pride s sprejemanjem besedilnega gradiva do konca oz. celo preden do konca kognitivno obdela posamezne enote besedila, npr. stavke (Van Dijk/Kintsch 1983, 151–152 v Ožbot 2006, 67). Razumevanje po van Dijk in Kintschu poteka hkrati na mikronivoju, pri čemer gre za vzpostavljanje smiselnih povezav med posameznimi propozicijami, in na makronivoju, ki zadeva globalno razumevanje besedila. S to dvojnostjo je povezano tudi razlikovanje med lokalno in globalno koherenco (Kintsch/Miller 1984, 223–224 v Ibid., 69). Globalna koherenca se nanaša predvsem na makronivo besedila, t. j. na besedilo kot sporočilno enoto. Da bi sprejemniki do globalne koherence lahko prišli, je najprej potrebna koherenca na mikronivoju oz. lokalna koherenca, t. j. smiselna povezanost med posameznimi stavki v besedilu in med elementi znotraj njih (Van Dijk/Kintsch 1983, 149–151 v Ibid., 70). Hierarhični niz tem ali (makro) propozicij sestavlja tematsko strukturo besedila. Uporabniki jezika takšne makrostrukture uporabljajo za celovito razumevanje in povzemanje besedila.

V časopisnem diskurzu je vrh te makrostrukture običajno izražen v naslovu in uvodnem odstavku. Poseben poudarek na določenih temah ima lahko ideološke implikacije. Večina informacij v besedilu ni jasno izraženih, temveč ostajajo skrite (implicitne). Besede, stavčni členi in ostali besedilni izrazi lahko vsebujejo pojme ali trditve, ki so povzeti na podlagi osnovnega znanja. Ta značilnost diskurza in komunikacije ima pomembne ideološke dimenzije. Analiza neizrečenega včasih razkrije več kot proučevanje dejansko izraženega v besedilu. Obstajajo različne vrste implikacij kot so sklepanje, predpostavlanje in šibkejše oblike kot npr. domneva in povezava (Van Dijk 1991, 113-114). Okoljski diskurz, ki govori o podnebnih spremembah, je v medijih pogosto povezan z naravnimi nesrečami ali apokaliptičnimi scenariji. Občutno pretiravanje ali pomanjkljivo navajanje virov močno vplivata na kredibilnost vsebine, kar pri naslovniku (bralcu) lahko vzbudi dvom ali neprizadetost.

Teme so ponavadi urejene po abstraktni shemi, ki jo sestavljajo splošno veljavne kategorije, ki določajo celotno vlogo tem v besedilu. Ta shema se imenuje superstruktura (Van Dijk 1980 v Van Dijk 1991, 114). Časopisna poročila tako kot zgodbe ali argumentacije sledijo določeni

hierarhični shemi, ki jo sestavljajo kategorije kot so naslov, uvod, ključni dogodki, kontekst, zgodovina, odzivi in komentarji. Za časopisne zgodbe je značilno, da so te kategorije in njihov celotni pomenski kontekst v besedilu izraženi neskljenjeno (nekontinuirano) kot epizode. Za vsako kategorijo je najprej navedena najpomembnejša informacija na način od zgoraj navzdol, kar določa t.i. strukturo pomembnosti v besedilu. Na izbor novic in povzemanj v novicah pogosto vpliva izbor virov in uporaba izvirnih besedil. Slog je rezultat izbire med različnimi načini v besedilu, na katere avtor z uporabo različnih besed ali sintaktične strukture pove bolj ali manj isto stvar. Te izbire v večini primerov sporočajo mnenje novinarja o igralcih in dogodkih v novicah ter značilnosti družbenega in komunikacijskega položaja. Na različnih ravneh analize lahko najdemo skladen vzorec diskurzivnih značilnosti, ki namigujejo ali kažejo ideološko držo časopisa v povezavi z določenim prispevkom. Poleg tega se v strukturi pomembnosti sporočevalec bolj osredotoča na tiste vidike stanja, ki so zanj pomembni, medtem ko izpusti druge pomembne informacije in ocene.

Berelson (1952) opisuje pet glavnih ciljev analize vsebine:

- opisovanje tematskih značilnosti sporočila vsebine
- opisovanje oblikovnih značilnosti sporočila vsebine
- oblikovanje sklepov avtorjem vsebine
- oblikovanje sklepov bralcem vsebine
- napovedovanje vplivov vsebine na bralce.

Analiza medijske vsebine prepoznava mogoče vplive in učinke na bralce, končni rezultat in kar je najpomembneje, vidik medijske komunikacije.

Z analizo se lahko sklepa namen avtorja, interese in težnje, ki zagotavljajo pomembno strateško razumevanje za načrtovanje medijskih odnosov in komunikacijskih kampanj.

6.3. KVALITATIVNA IN KVANTITATIVNA ANALIZA VSEBINE

Že omenjena in druge opredelitve, ki jo navajajo Berger (1991), Newman (1997), Shoemaker in Reese (1996) ter Weber (1990) kažejo, da analiza medijske vsebine zagotavlja vpogled v obstoječe javno mnenje in v javno mnenje, ki se bo zaradi vpliva medijev najverjetneje

pojavi v prihodnosti. Zaradi tega analiza pri raziskovanju koristi kot vrednotenjsko in strateško načrtovalno orodje. Množični mediji predstavljajo tako »okno« na trgu in v družbi za pridobitev strateškega razumevanja kot komunikacijski kanal za razumevanje, izvajanje in vrednotenje. Najosnovnejše metode za analizo medijske vsebine so kvantitativne. Kvantitativna analiza lahko poleg zbiranja in štetja števila medijskih prispevkov vključuje tudi ugotavljanje poročanja medijske vsebine (širjenje ali število bralcev), oglaševanje različnih organizacij ali tiskovnih predstavnikov in število omenjanj določenih tem ali sporočil. Večina analitikov vsebine se strinja, da mora biti vsebina analizirana tako kvantitativno kot kvalitativno. Kvalitativna analiza medijskega poročanja lahko in mora določiti dejavnike kot so uvrstitev prispevkov, porazdelitev vsebine kot so ključna sporočila (naslov, ključno omenjanje, bežno omenjanje), podobe kot so fotografije, ilustracije, skice, karikature, itd., teme, o katerih se razpravlja in poroča ter njihova delna pomembnost, sporočila prispevkov (naklonjena ali nenaklonjena), navedeni viri (vključno z organizacijo, ki bi lahko vplivala na njihovo kredibilnost), stil vsebine (pretiran jezik, govorne figure, ki označujejo pomen kot je zasmeh, metafore ali negativne in pozitivne prisposode, itd.), kontekstualni dejavniki (prevladujoče gospodarske razmere, velike naravne katastrofe, ki se v tistem času pojavljajo), ki lahko vplivajo na način branja in razlago vsebine.

Kvalitativna analiza vsebine je opredeljena kot:

- raziskovalna metoda za subjektivno razlago vsebine besedilnih podatkov s pomočjo načrtnega razvrstitvenega postopka kodiranja in prepoznavanja tem ali vzorcev (Hsieh in Shannon v Zhang in Wildemuth 2009, 1).
- pristop empirične, metodološko urejene analize besedil v okviru njihovega sporočanja po pravilih analize vsebine in modelih korak za korakom (Mayring v Zhang in Wildemuth 2009, 1).
- vsakršna omejitev podatkov in doseganje osmišljenja, ki zajema vsebino kvalitativnega gradiva in poskusov prepoznavanja bistvenih skladnosti in pomenov (Patton v Zhang in Wildemuth 2009, 1).

Te tri razlage ponazarjajo, da kvalitativna analiza vsebine poudarja enoten vidik besedil in njihovih specifičnih kontekstov. Omenjena analiza presega zgolj štetje besed ali povzemanje objektivne vsebine iz besedil za preiskovanje pomenov, tem in vzorcev, ki so lahko v določenem besedilu vidni ali skriti. Raziskovalcem omogoča razumevanje družbene

resničnosti na subjektiven, vendar znanstveni način. Primerjanje kvalitativne analize vsebine s kvantitativno lahko poveča naše razumevanje metode.

Kvantitativna analiza vsebine se v veliki meri uporablja v množičnem sporočanju za štetje jasnih besedilnih elementov, kar je pogosto kritiziran vidik zaradi pomanjkanja sintaktičnih in semantičnih informacij v besedilu (Weber 1990). Je deduktivna analiza, ki je namenjena preizkušanju hipotez ali obravnavanju vprašanj, ki nastajajo pri teorijah ali prejšnjem empiričnem raziskovanju. V nasprotju z njo je kvalitativna analiza večinoma induktivna, ki temelji na proučevanju vsebin in tem ter njihovem povzemanju. Za kvantitativno analizo je treba podatke zbirati naključno, da se zagotovi veljavnost statističnega sklepanja. Vzorci za kvalitativno analizo ponavadi predstavljajo namensko izbrana besedila, ki spodbujajo raziskovalna vprašanja. Kvantitativni pristop ustvarja številke, s katerimi se lahko upravlja z različnimi statističnimi metodami. Kvalitativni pristop v nasprotju z njim ustvarja opise ali tipologije skupaj z izražani predmetov, kot načinom pogleda na družbeni svet. Na ta način raziskovalec in bralci študijskih ugotovitev lahko lažje razumejo stališča proizvajalcev besedila (Berg v Zhang in Wildemuth 2009, 2). Kvalitativna analiza vsebine se osredotoča na izvorne teme, ki bolj ponazarjajo vrsto pomenov pojava kot statistično pomembnost pojava določenih besedil ali konceptov.

V pravem raziskovalnem delu se ta dva pristopa ne izključujeta in ju lahko združeno uporabljamo. Kvalitativna analiza se ukvarja z oblikami in njihovimi vzorci vzrok-posledica, medtem ko se kvantitativni pristop ukvarja s trajanjem in pogostnostjo oblike (Smith v Ibid.). Weber poudarja, da najboljše študije analize vsebine uporabljajo oba postopka. Kvalitativna analiza vsebine vključuje postopek, ki je namenjen zgoščevanju neobdelanih podatkov na kategorije ali teme, ki temeljijo na veljavnih povzetkih in razlagah. Ta postopek upošteva induktivno razumevanje, pri čemer teme in kategorije nastanejo iz podatkov, ki jih raziskovalec skrbno prouči in neprestano primerja. Ne izključuje pa tudi ne deduktivnega razumevanja (Patton v Ibid). Hsieh in Shannon govorita o treh pristopih kvalitativne analize vsebine, ki temeljijo na stopnji vključenosti induktivnega razumevanja. Prvi je splošna kvalitativna analiza vsebine, pri kateri so kodirane kategorije pridobljene neposredno in induktivno iz neobdelanih podatkov. Ta pristop se uporablja za temeljni razvoj teorije. Drugi pristop je neposredna analiza vsebine, pri kateri se začetno kodiranje začne s teorijo ali bistvenimi raziskovalnimi ugotovitvami. Med analizo podatkov se raziskovalci poglobijo v podatke in iz njih razvijejo teme. Namen tega pristopa je potrditi ali razširiti konceptualni

okvir ali teorijo. Tretji pristop je sumativna (končna) analiza vsebine, ki se začne s štetjem besed ali vidno vsebino, in se nato razširi na analizo, ki vključuje skrite pomene in teme. Ta pristop se na začetku zdi kvantitativne narave, vendar je njegov cilj raziskati uporabo besed/kazalcev na induktiven način (Zhang in Wildemuth 2009, 2).

Uporaba kvalitativne in kvantitativne analize vsebine pri nekaterih avtorjih ustvarja takšne in drugačne pomisleke, ki jim bomo v tem poglavju namenili nekaj pozornosti in s katerimi smo želeli utemeljiti svoj metodološki pristop. Analiza vsebine se kot raziskovalna metoda uporablja za jasna in utemeljena sklepanja od podatkov do njihovega konteksta z namenom, da se zagotovi znanje, novi pogledi, predstavitev dejstev in praktično vodenje k dejanju (Krippendorff 1980 v Elo in Kyngäs 2007, 108). Barelsonova najpogosteje navedena razlaga analize vsebine navaja, da je omenjena analiza raziskovalna tehnika, ki omogoča objektivno, sistematično in kvantitativno opisovanje jasno razvidne vsebine komunikacije (Barelson 1952 v Alexa 1997, 10). Analiza vsebine je kot raziskovalna metoda sistematičen in objektivni način opisovanja in merjenja pojavov (Krippendorff 1980, Downe-Wamboldt 1992, Sandelowski 1995 v Elo in Kyngäs 2007, 108).

Shoemaker in Reese (1996) poudarjata, da medijsko vsebino označuje vrsta pojavov, vključno z medijem, tehnikami proizvodnje, sporočili, navedenimi viri in viri, na katere se vsebina navezuje, ter kontekst. Namen analize vsebine je po njunem mnenju določitev reda teh pojavov, da bi razumeli njihov pomen. Del tega postopka urejanja predstavlja tudi izločanje ključnih značilnosti, za katere menimo, da so pomembne in jih želimo upoštevati. Kvantitativna analiza vsebine zbira podatke o medijski vsebini kot so teme ali problemi, obseg navajanja, »sporočila«, ki jih določajo ključne besede v kontekstu, naklada (obseg bralcev) in pogostnost. Omenjena analiza upošteva tudi obliko (vizualni mediji naj bi imeli večji vpliv kot tiskani). Avtorja navajata, da omejevanje velike količine besedila na kvantitativne podatke ne zagotovi popolne predstave pomena in kontekstualnih kod, kajti besedila lahko poleg samega ponavljanja vsebujejo tudi mnogo drugih oblik poudarjanja. Raziskovalci medijev Newbold in drugi so pri kvantitativni analizi vsebine postavili dilemo stopnje, do katere so razlagani kvantitativni kazalci kot so moč pomena, družbeni vpliv in podobno. Zveza med medijskimi besedili in njihovim vplivom ni enostavna, v tem pogledu pa bi se bilo preveč poenostavljeno opirati na same številke, ki jih pridobimo s statistično analizo vsebine. Kvantitativni dejavniki kot sta velikost in pogostnost medijskih sporočil ne utemeljujeta njihovega vpliva, prav tako ne spadata med edine ali celo glavne pogoje

medijskega vpliva (Shoemaker in Reese v Macnamara 2005, 5). Kvantitativna analiza vsebine ne more zajeti konteksta, znotraj katerega medijsko besedilo postane pomembno (Newbold in drugi v Macnamara 2005, 5). Kvantitativni pogoj analize vsebine poudarja pomembnost in ustreznost analize pogostnosti besed ali tem, ki se pojavljajo v besedilih. Holsti pojasnjuje, da omejevanje analize vsebine na štetje pogostnosti predstavlja teoretične in praktične probleme, ter da so potrebni drugi ukrepi. Konec šestdesetih let prejšnjega stoletja je ugotavljal, da je bil kvantitativen pogoj pogosto naveden kot bistven element analize vsebine tako s strani tistih, ki so to tehniko priporočali kot bolj znanstveno od drugih metod dokumentarne analize, kot tudi tistih, ki so najbolj kritični do analize vsebine. Po njegovem mnenju bi morala analiza vsebine uporabljati tako kvalitativne kot kvantitativne metode, ki bi se medsebojno dopolnjevale. Raziskovalec s kombinacijo teh dveh pristopov najbolj razume pomen besedila (Holsti v Alexa 1997, 11).

V nasprotju s kvantitativno analizo besedila zagovorniki kvalitativne analize poudarjajo dejavnike, ki imajo velik vpliv na razlago bralcev in podobne učinke kot so prevladujoče dojemanje medijske kredibilnosti (novica v strokovno-znanstvenem ali medicinskem časopisu bo imela večjo kredibilnost kot novica o enaki temi v splošnem tisku), kontekst (ljudje bodo objavljen prispevek o zdravju med izbruhom bolezni brali na drugačen način kot ob kakšnem drugem času), značilnosti bralcev kot je starost, spol, rasa, etničnost, stopnja izobrazbe in družbeno-ekonomski položaj, ki vplivajo na razumevanje medijske vsebine. Kvalitativna analiza vsebine raziskuje odnos med besedilom in pomenom njegovih morebitnih bralcev, večpomenskost medijskih besedil (odprtost na različne pomene različnim bralcem) in poskuša določiti možne pomene besedil, namenjenih bralcem. Ne osredotoča se samo na besedilo, temveč tudi na bralce, medije in kontekstualne dejavnike. Močno se sklicuje na raziskovalčevo razumevanje in razlago medijskih besedil. Ta časovno in vsebinsko zgoščena osrednja točka je ena od razlogov, da kvalitativna analiza vsebine vključuje majhno število primerov medijske vsebine in jo nekateri raziskovalci ocenjujejo kot neznanstveno in nezanesljivo. Za razumevanje globljih pomenov in možnih razlag bralcev, kar je temeljni cilj analize medijske vsebine, je kvalitativna analiza besedil nujna, medtem ko kvantitativna bolj ustreza znanstveni metodologiji. Najboljši pristop za popolno razumevanje pomenov in morebitnih učinkov medijskega besedila je vsekakor združitev obeh.

6.4. POSTOPEK KVALITATIVNE ANALIZE VSEBINE

Postopek kvalitativne analize vsebine se pogosto začne v zgodnjih stopnjah zbiranja podatkov. To zgodnje vključevanje v stopnjo analize pomaga pri prehajanju med razvojem koncepta in zbiranjem podatkov, lahko pa pripomore k usmerjanju kasnejšega zbiranja podatkov k virom, ki učinkovito rešujejo raziskovalna vprašanja (Miles in Huberman 1994). Kvalitativna analiza vsebine za utemeljeno in zanesljivo sklepanje vključuje vrsto sistematičnih in jasnih postopkov za obdelovanje podatkov. Nekateri načini so skupni tradicionalnim kvantitativnim postopkom analize vsebine (Tesch 1990), medtem ko se druge uporablja izključno za to metodo. Analiza vsebine je lahko bolj fleksibilna ali standardizirana, kar je odvisno od ciljev študije, na splošno pa se jo lahko izvede v naslednjih korakih, začeni s pripravo podatkov in pripravo ugotovitev.

1. Priprava podatkov

Kvalitativna analiza vsebine se lahko uporablja za analizo različnih vrst podatkov, vendar je treba pred začetkom analize podatke spremeniti v pisano besedilo. Če podatki izvirajo iz obstoječih besedil, je treba izbiro vsebine utemeljiti s tem, kar z njo želimo ugotoviti (Patton v Zhang in Wildemuth 2009, 3). Pri tem je treba določiti raziskovalna vprašanja, ki bodo vodilo pri izbiri prispevkov in celotni analizi.

2. Določitev enote analize

Enota analize se nanaša na osnovno enoto besedila, ki jo je treba med analizo vsebine oceniti. Sporočila je treba pred kodiranjem razvrstiti na enote, razlike pri opredelitvi enote pa lahko vplivajo na odločitve glede kodiranja kot tudi na primerjavo ugotovitev z ostalimi podobnimi študijami (De Wever in drugi 2006). Določitev kodirane enote je ena najpomembnejših in osnovnejših odločitev (Weber 1990). Kvalitativna analiza vsebine ponavadi bolj kot jezikoslovne enote (npr. beseda, stavek ali odstavek), ki so značilne za kvantitativno analizo, uporablja posamezne teme kot enoto za analizo. Pri temi kot kodirni enoti, se najprej išče izraze za določeno idejo (Minichiello in drugi v Zhang in Wildemuth 2009, 3). Kodo se lahko določi izseku besedila, če ta predstavlja posamezno temo ali pomembno vsebino za raziskovalno vprašanje.

3. Razvijanje kategorij in kodirne sheme

Kategorije in kodirne sheme lahko izpeljemo iz treh virov: podatkov, prejšnjih sorodnih študij in teorij. Kodirne sheme lahko razvijemo tako induktivno kot deduktivno. V študijah, kjer ni prisotne teorije, je treba kategorije induktivno razviti iz podatkov. Induktivna analiza vsebine je zlasti primerna za študije, katerih namen je razvijanje teorije in ne opisovanje določenega pojava ali potrjevanje obstoječe teorije. Pri induktivnem razvijanju kategorij iz neobdelanih podatkov je treba uporabiti stalno primerjalno metodo (Glaser in Strauss v Zhang in Wildemuth 2009, 3-4), ker ne spodbuja samo prvih vpogledov, temveč tudi razlikovanje med jasnimi kategorijami. Stalna primerjalna kategorija vključuje dve bistveni nalogi: sistematična primerjava vsakega besedila, ki ga določa kategorija, z vsakim besedilom, ki ga določa ta ista kategorija in povezovanje kategorij ter njihovih lastnosti z razvijanjem interpretativnih kratkih sporočil (Miles in Huberman 1994). Prednost uvajanja razvitih kodirnih shem v prejšnjih študijah je zbiranje in primerjava raziskovalnih ugotovitev med različnimi študijami. V kvantitativni analizi vsebine je treba medsebojno izključevati kategorije, saj bi nejasne spremenljivke kršile predpostavke nekaterih statističnih postopkov (Weber 1990). V praksi je dodelitev posameznega besedila določeni kategoriji zelo težka. Kvalitativna analiza vsebine omogoča besedilni enoti istočasno dodelitev več kot ene kategorije hkrati (Tesch 1990).

4. Preizkušanje kodirne sheme na vzorcu besedila

Pri uporabi precej standardiziranega postopka analize se kodirna shema razvija in potrdi v začetku postopka. Najboljši način preizkušanja jasnosti in skladnosti določitve kategorij je kodiranje vzorca podatkov. Po kodiranju vzorca je treba preveriti skladnost kodiranja. Če je skladnost nizka je treba ponovno pregledati pravila kodiranja. Postopek kodiranja vzorca besedila, preverjanje skladnosti kodiranja in ponoven pregled pravil kodiranja se ponavlja, dokler ne dosežemo ustrezne skladnosti kodiranja (Weber 1990).

5. Kodiranje celotnega besedila

Ko dosežemo ustrezno skladnost, se pravila kodiranja prenesejo na celotno besedilo. Med postopkom kodiranja je treba kodiranje vedno znova preverjati, da se prepreči kopičenje posebnih pomenov kod (Schilling v Tesch v Zhang in Wildemuth 2009, 4). Namreč kodiranje

se bo nadaljevalo, medtem ko se bodo podatki še naprej zbirali in pojavljale se bodo nove teme in koncepti.

6. Ocenjevanje skladnosti kodiranja

Po izvedenem kodiranju celotnega niza podatkov, je treba ponovno preveriti skladnost kodiranja. Če je bil vzorec kodiran na skladen in zanesljiv način, ni nujno, da se bo takšen način pojavil pri celotnem besedilu. Od prvotnega preverjanja skladnosti se lahko dodajo nove kode, sčasoma lahko spremenimo razumevanje kategorij in pravila kodiranja, kar pa lahko povzroči še večjo neskladnost (Miles in Huberman 1994; Weber 1990).

7. Oblikovanje ugotovitev iz kodiranih podatkov

Ta korak vključuje ugotavljanje smiselnosti določenih tem ali kategorij in njihovih značilnosti. Na tej stopnji se oblikujejo sklepi in obnovijo pomeni, dobljeni iz podatkov. Odkrivajo se lastnosti in razsežnosti kategorij, prepoznavanje razmerij med kategorijami, razkrivanje vzorcev in preizkušanje kategorij v odnosu s celotno zbirko podatkov (Bradley v Zhang in Wildemuth 2009, 5). To predstavlja težaven korak v postopku analize, njegov rezultat pa je skoraj popolnoma odvisen od zmožnosti razumevanja (Zhang in Wildemuth 2009, 5).

8. Poročanje o metodah in ugotovitvah

Za razumevanje študije je treba celovito in verodostojno spremljati in poročati o postopkih analize (Patton v Zhang in Wildemuth 2009, 5). V primeru kvalitativne analize vsebine je treba poročati o odločitvah in praksah ter metodah, ki zadevajo postopek kodiranja, da se doseže verodostojnost študije. Kvalitativna analiza vsebine ne ustvarja statističnega pomena in pomena štetja, temveč razkriva vzorce, teme in kategorije, ki so ključnega pomena za družbeno resničnost. Predstavljanje raziskovalnih ugotovitev iz kvalitativne analize vsebine je lahko velik izziv. Čeprav skupna praksa za utemeljevanje ugotovitev vključuje tipično dobesečno navajanje (Schilling v Ibid.), pa se lahko uporabljajo tudi druge možnosti kot so matrike, grafi, tabele in konceptualne mreže (Miles in Huberman 1994). Oblika in razsežnost poročanja je končno odvisna od posameznih raziskovalnih ciljev (Patton v Zhang in Wildemuth 2009, 5). Pri predstavitvi rezultatov kvalitativne analize vsebine si je treba prizadevati za ravnovesje med opisom in razlago. Opis mora biti bogat, saj bralcem daje

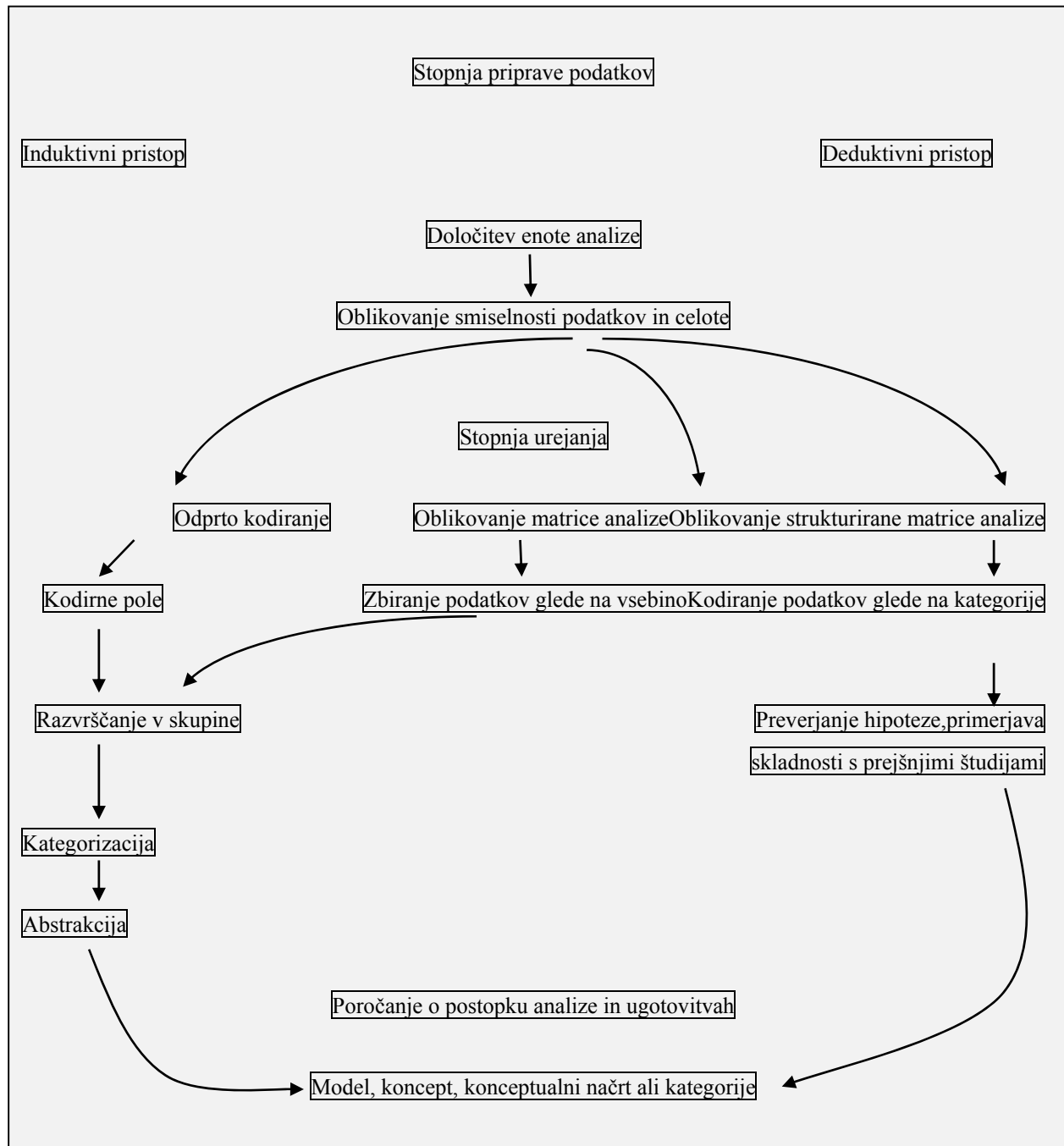
informacije o ozadju in kontekstu (Denzin 1989). Kvalitativno raziskovanje je v osnovi interpretativno, razlaganje pa predstavlja osebno in teoretično razumevanje raziskovanega pojava (Patton v Zhang in Wildemuth 2009, 5).

6.5. INDUKTIVNI IN DEDUKTIVNI PRISTOP ANALIZE VSEBINE

Analiza vsebine je metoda, ki se lahko uporablja tako s kvalitativnimi kot kvantitativnimi podatki, poleg tega pa se lahko uporablja na induktiven ali deduktiven način. Izbira je odvisna od cilja proučevanja. Če o pojavu ni dovolj predhodnega znanja ali če je znanje le delno, se priporoča induktivni pristop (Lauri in Kyngäs v Elo in Kyngäs 2007, 109). Pri induktivni analizi vsebine se iz podatkov pridobijo kategorije. Deduktivna analiza vsebine se uporablja, ko strukturi analize kot osnova služi predhodno znanje, cilj proučevanja pa je preizkušanje teorije (Kyngäs in Vanhanen v Ibid.). Pristop, ki temelji na induktivnih podatkih, poteka iz posameznega k splošnemu, tako da se opazuje posamezne primere in jih nato združuje v večjo celoto ali splošno ugotovitev (Chinn in Kramer 1999). Deduktiven pristop temelji na predhodni teoriji ali modelu in poteka od splošnega k posameznemu (Burns in Grove v Elo in Kyngäs 2007, 109). Ta dva pristopa imata podobni stopnji priprave. Tako induktivni kot deduktivni postopek analize predstavljata tri glavne stopnje: priprava, organiziranje in poročanje (glej tabelo). Kljub temu, ne obstajajo nobena načrtna pravila za analiziranje podatkov, temveč je glavna značilnost vseh analiz vsebine razvrstitev večih besed iz besedila v manjše vsebinske kategorije (Weber in Burnard v Ibid.). Stopnja priprave se začne z zbiranjem enote analize (McCain, Cavanagh, Guthrie in drugi v Elo in Kyngäs 2007, 109). Predmet kvalitativne analize vsebine je lahko vsaka vrsta dokumentirane komunikacije, ki pa ni nujno samo vidna. Preden se izbere enota analize, je zelo pomembna odločitev o predmetu, natančnosti in vzorcu analize (Cavanagh v Elo in Kyngäs 2007, 109). Vzorec mora predstavljati del celote, od katere je bil vzet (Duncan v Ibid.). Pomenska enota je lahko sestavljena iz več kot enega stavka in vsebuje več pomenov. Zaradi tega je postopek analize lahko težak in poln izzivov (Catanzaro, Graneheim in Lundman v Ibid.). Enota analize je lahko glede na raziskovalno vprašanje tudi črka, beseda, stavek, določena količina strani ali besed, število udeležencev v razpravi ali čas, ki je namenjen razpravi (Robson 1993, 469; Polit in Beck 2004). Pred začetkom analize se mora raziskovalec odločiti ali bo analiziral samo vidno vsebino ali tudi skrito (Catanzaro, Robson, Morse, Burns in Grove v Elo in Kyngäs 2007, 109). O tem ali lahko analiziramo skrivne pomene v dokumentih, saj njihova analiza ponavadi vsebuje razlago, je lahko stvar razprave. Pri branju podatkov se po Deyu postavljajo

naslednja vprašanja. Kdo pripoveduje, kaj se dogaja, kje se dogaja, kdaj se je zgodilo in zakaj? Namen je poglobitev v podatke, zaradi česar je treba pisno gradivo prebrati večkrat (Polit in Beck 2004). Raziskovalec ne more dobiti vpogleda ali razviti teorije, če se popolnoma ne seznanj s podatki (Ibid.). Ko se podatke smiselno oblikuje, jih raziskovalec lahko obdelata na induktivni ali deduktivni način. Pri induktivnem pristopu je naslednji korak urejanje kvalitativnih podatkov. Ta postopek vključuje odprto kodiranje, oblikovanje kategorij in abstrakcijo. Odprto kodiranje pomeni vnašanje sporočil in naslovov v besedilo med samim branjem. Zapisati je treba čim več naslovov, ki opisujejo vse vidike vsebine (Burnard, Hsieh in Shannon v Elo in Kyngäs 2007, 109). Po odprtem kodiranju sezname kategorij lahko razvrstimo po skupinah. Namen oblikovanja kategorij je, da si zagotovimo opisovanje pojavnosti za boljše razumevanje in ustvarjanje znanja. Pri oblikovanju kategorij v induktivni analizi vsebine se raziskovalec z razlago (ključi) odloči, katere stvari bo vključil v isto kategorijo. Abstrakcija pomeni oblikovanje splošnega opisa raziskovalne teme s pomočjo ustvarjanja kategorij inse izvaja, dokler je to smiselno. Vsaka kategorija je imenovana z besedami, ki so značilne za vsebino. Deduktivna analiza vsebine se uporablja v primerih, ko raziskovalec želi ponovno preizkusiti obstoječe podatke v novem kontekstu. To lahko vključuje preizkušanje kategorij, konceptov, modelov ali hipotez. Če raziskovalec izbere ta pristop je naslednji korak oblikovanje matrice kategorij in kodiranje podatkov glede na kategorije. Analiza je zasnovana na podlagi obstoječih teorij, modelov in recenzij. Ko se oblikuje matrica kategorij, se pregleda in kodira podatke. Izbira metode je odvisna od namena raziskovanja (Mayring 2000).

Slika 6.2.: Stopnje priprave, razvrščanja in zaključevanja v procesu razlage vsebine

Vir: Prirejeno po Elo in Kyngäs 2007, 110

Osnove komunikološkega raziskovanja kvantitativno usmerjene analize množičnih medijev, t.i. content analysis, sta v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja v ZDA postavila Paul F. Lazarsfeld in Harold D. Lasswell. Sledila je interdisciplinarna razširitev in razlikovanje, kjer se je metodologija razširila tudi na jezikoslovje, psihologijo, sociologijo, zgodovino in

umetnost. Besedila so s pomočjo vsebinsko analitične metode obdelana s kvantitativno in kvalitativno analizo. Vsebina je po določenih pravilih razvrščena v kategorije. Pri kvantitativni analizi vsebine se na vsaki ravni oblikujejo kategorije, ki jim pripada predloženo gradivo. Na tej osnovi se izvede statistična analiza (Mayring 2000). Pri tej analizi gre bolj za razlago kot pa razumevanje vsebine. Osredotoča se na splošno in ne posamezno, vsebino pa sicira na manjše dele, medtem ko kvalitativna analiza vsebino proučuje v vsej njeni zapletenosti.

7. ŠTUDIJA PRIMERA: PRIMERJALNA ANALIZA POROČANJA ČASNIKA *DELO* IN *SÜDDEUTSCHE ZEITUNG* PODNEBNIH SPREMEMBAH

Nemčija se kot ena najrazvitejših industrijskih držav v svetovnem merilu in po zadnjih poročilih Evropske agencije za okolje ena največjih povzročiteljic izpustov toplogrednih plinov (EEA 2011) v Evropski uniji tudi sama sooča s posledicami podnebnih sprememb (poplave na obalnih območjih, vročinski vali, večja pogostnost padavin, ogroženost zimskega turizma na jugu države). V nasprotju s Slovenijo je po podatkih Zveznega ministrstva za okolje precej zmanjšala izpuste in s tem dosegla cilj (22,4 %) 21 % zmanjšanja izpustov v obdobju 2008-2012 po Kjotskem protokolu (Bundesumweltamt). Tudi v Sloveniji v zadnjih letih vse pogosteje občutimo te spremembe, zlasti kadar nastopajo izjemni vremenski pojavi. Glede neviht spadamo v sam evropski vrh, zaradi hitre rasti prebivalstva in prekomerne rabe naravnih virov pa se večja občutljivost družbe na spremenljivost podnebja. Izpusti toplogrednih plinov naraščajo, zlasti iz energetike in prometa. Cilj Slovenije je, da zmanjša izpuste in doseže ciljne vrednosti iz Kjotske protokola (čeprav jih zaenkrat presega), zlasti s pomočjo trgovanja s pravicami do izpustov, ponori in prožnimi kjotskimi mehanizmi (Agencija Republike Slovenije za okolje).

Poleg že omenjenih relevantnih podatkov iz Eurobarometra v uvodnem poglavju, naj omenimo, da je bilo v zadnjih letih med prebivalstvom v Nemčiji izvedenih več raziskovalnih anket na temo okolja in tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami (Karger, Schütz in Wiedermann v Heinrichs in Peters 2005, 6). Ljudje so podnebne spremembe začeli dojemati kot problem, pri čemer veliko vlogo igrajo tudi mediji. Podrobnejšo študijo na primeru Nemčije o tem sta razvila Heinrichs in Peters, v njej pa med drugim ugotavljata, da se pretežni del prebivalstva zaveda posledic podnebnih sprememb in vanje ne dvomi (Heinrichs in Peters 2005).

Razlog za analizo dveh dnevnik časopisov (domačega in tujega) je bil zlasti ta, da v analizo vključimo čim večje število prispevkov, ki jih časnika *Delo* in *Süddeutsche Zeitung* v določenem časovnem obdobju objavljata. Tako omenjena domač kot tuj časnik imata visoko naklado, kar pomeni, da je medijsko poročanje o podnebnih spremembah kot okoljskem problemu na dnevni ravni dostopno velikemu številu bralcev. *Süddeutsche Zeitung* se na svoji spletni strani predstavlja kot eden vodilnih časnikov v Nemčiji, tako po številu rednih naročnikov in visoki nakladi kot kakovostnih medijskih vsebinah (*sz-media.sueddeutsche.de*). V splošnem vodilne medije razumemo kot medije, ki ne uživajo ugleda samo pri drugih medijih, temveč v družbi nasploh (Bönisch 2006, 89). Lastnosti vodilnih (tiskanih) medijev po Wilkeju so med drugim, visok doseg, struktura ciljnih bralcev, ki prihajajo iz višjih družbenih razredov, odločevalcev ali pripadnikov elite, pogostnost citiranja v drugih medijih, določen cilj objavljanja, vsebinske in oblikovne lastnosti ter predstava o določeni kakovosti novinarskih dosežkov in sodelavcev (Wilke v Ibid.). Pri levo usmerjenem časniku *Süddeutsche Zeitung*, katerega začetki segajo v leto 1945, je delovala vrsta najboljših novinarjev in ima preko milijona bralcev na dan (*Süddeutsche Zeitung*). Nemški časnik v povprečju dnevno proda približno 428 000 izvodov, njegovi bralci pa imajo primerljivo višjo izobrazbo in nadpovprečni dohodek. Prvi izvod *Dela* je izšel leta 1959 (*dd.delo.si*) in se s številnimi edicijami za razliko od vodilnega nemškega časnika poskuša prilagoditi različnim sociokulturnim skupinam ter zadovoljiti najrazličnejše interese medijskih potrošnikov. Na svoji spletni strani se predstavi kot verodostojen in relevanten vir informacij, njegova vizija pa je postati vodilna medijska hiša, ki bo zadovoljevala potrebe po najrazličnejših medijskih vsebinah (Ibid.). Časniku, ki mu trenutno pripisujejo levo politično opcijo, v zadnjih letih močno upada naklada, vendar je kljub temu še vedno na drugem mestu za *Slovenskimi novicami*. Močan porast naklade je zaznati med brezplačniki, kjer tednik *Žurnal* beleži najvišjo brezplačno distribuirano naklado (SOZ 2011).

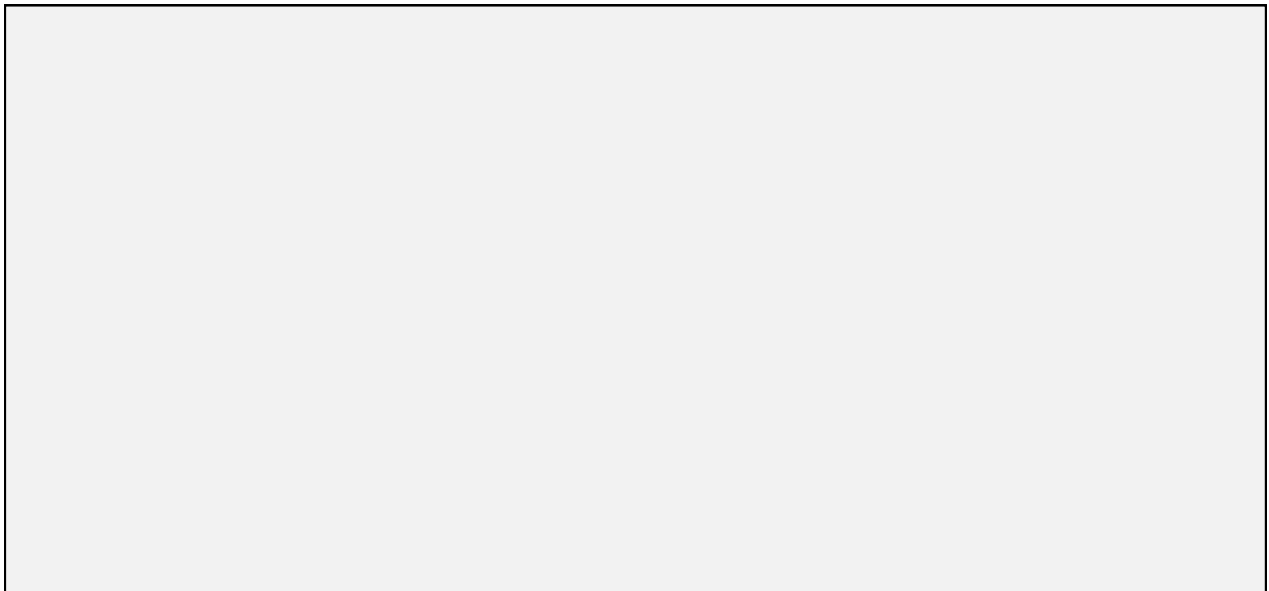
Oba časnika si prizadevata, da bi z izborom medijskih vsebin vplivala na javno mnenje ciljnih skupin in tako pripomogla k njihovim odločitvam za kakovostnejše in boljše življenje. *Delo* za razliko od *Süddeutsche Zeitung*, ki se usmerja v bolj izobražene in elitne družbene kroge, poskuša tematike vpenjati v različne kontekste, kar smo opazili tudi pri temah na področju podnebnih sprememb. Dodatne značilnosti izbranih prispevkov načinov argumentacije vzrokov in posledic podnebnih sprememb v obeh časnikih pa smo proučevali v naslednjih poglavjih. Zanimalo nas je zlasti, kakšen način poročanja podnebnih sprememb je razviden iz

izbranih prispevkov in ali jih lahko opredelimo kot izključno katastrofične, strokovne ali morda senzacionalistične.

7.1. IZBOR PRISPEVKOV IN POMEMBNEJŠI MEJNIKI

Za podrobnejšo analizo prispevkov kot posameznih enot analize, smo določili tri obdobja, ki jih je zaznamovalo pogostejše poročanje o podnebnih spremembah, in jih zaznamujejo trije poglobitnejši dogodki v svetu in Evropski uniji.

Graf 7.1.: Razdelitev analiziranih prispevkov v *Delu* in *Süddeutsche Zeitung* po treh obdobjih intenzivnejšega poročanja o podnebnih spremembah

Prvo obdobje intenzivnejšega poročanja o podnebnih spremembah smo določili na podlagi objave Sternovega poročila po oktobru 2006. To je bil razlog, da smo za trimesečno obdobje v analizo vključili 113 prispevkov iz časnika *Delo* in 43 prispevkov iz časnika *Süddeutsche Zeitung*, ki smo jih s pomočjo ključne besede »podnebne spremembe« našli v spletnem arhivu obeh časnikov, medtem ko smo za časnik *Delo* lahko vključili prispevke iz tiskane izdaje, prav tako dostopne na spletu.

Drugo obdobje poročanja o podnebnih spremembah, ki smo ga vključili v analizo, je zaznamovalo četrto poročilo IPCC, ki je izšlo v začetku februarja leta 2007. Napovedi, ki jih vsebuje poročilo, so pričeli objavljati vsi pomembnejši mediji, vključno s pretiravanji in

dramatizacijo, značilnimi za rumeni tisk. V tem letu se je začelo t.i. obdobje izrazitejšega poročanja o podnebnih spremembah.

Prvo polovico leta 2008 je zaznamovalo slovensko predsedovanje Svetu EU, zato smo za to obdobje ugotavljali, če se je v tem času poročanje o podnebnih spremembah v slovenskem časniku kaj povečalo in v kakšnem kontekstu (predvidevamo, da v družbenopolitičnem) so se pogosteje pojavljale okoljske teme, če sploh. Vzporedno smo za to obdobje raziskovali poročanje v *Süddeutsche Zeitung* in poskušali izpeljati morebitne povezave.

7.2. NAČRT ANALIZE

Kot izhodišča empiričnega raziskovanja v nalogi smo uporabili vprašanja, na kakšen način se skozi medijske konstrukte podnebnih sprememb odraža znanstveni, družbeni in politični diskurz, ali nam medijsko poročanje lahko ponudi točne informacije o spremembah okolja in kakšna je prisotnost katastrofičnega senzacionalizma v izbranih prispevkih. Namen senzacionalističnega stila pisanja je zlasti doseči, da določeno sporočilo pride do izraza oz. da pritegne našo pozornost. To najbolj velja za naslavljanje prispevkov, ko novinar z izborom določenih besed in hiperboličnostjo, poskuša privabiti bralca (Kalin Golob in Poler Kovačič 2005, 291). V nadaljevanju smo primerjali tudi navajanja ugotovitev četrtega poročila IPCC v obeh časnikih in morebitna odstopanja. Zanimala nas je pogostost medijskega poročanja o podnebnih spremembah v časnikih *Delo* in *Süddeutsche Zeitung*, zlasti v dveletnem obdobju po predvajanju filma *Neprijetna resnica*, objavi Sternovega poročila konec leta 2006, četrtega poročila IPCC v začetku leta 2007 in v času slovenskega predsedovanja EU v prvi polovici leta 2008. Posebno pozornost smo namenili načinu medijskega prikazovanja problematike podnebnih sprememb, kdo je v prispevkih največkrat nosilec razlage problematike podnebnih sprememb, čemu se namenja več pozornosti (ukrepi vs. posledice) in katere tehnološke rešitve so pogosteje omenjene.

7.3. POTEK ANALIZE

Pogostnost medijskega poročanja in prisotnost katastrofičnega senzacionalizma v izbranih prispevkih smo ugotavljali s pomočjo kvantitativne (content analysis) oz. statistične analize besedil prispevkov, ki smo jo delno izvedli s spletno dostopnim orodjem Textalyser in analitičnim orodjem Atlas.ti. Na ta način smo izločili glavne teme prispevkov, ugotavljali

besedne skupine, pogostost pojavljanja določenih besed in pomembnost ključnih izrazov v besedilih. Pri kvalitativni analizi (text analysis), kjer smo ugotavljali načine argumentacije pri pisanju o podnebnih spremembah, smo si pomagali z analitičnim orodjem Atlas.ti, s pomočjo katerega smo lahko na podlagi šifriranja (kodiranja) ugotavljali lastnosti besedil in njihovo sporočilnost. Razvili smo koncept analize, s pomočjo katerega smo poročanje razdelili na različne tematske kategorije in stopnje.

Analizo smo začeli s poudarkom na vidikih, ki tematizirajo podnebne spremembe in možnosti reševanja problematike podnebnih sprememb. Oblikovali smo glavne teme, ki smo jih razdelili v naslednje tematske kategorije. V vsakem prispevku smo preverili, katere tematske kategorije so v njem obravnavane.

1. Glavna tema »znanost o podnebnih spremembah«. Tu smo razlikovali med dvema tematskima kategorijama: a) vzroki antropogenih podnebnih sprememb (proučevali smo poročanje o vlogah ljudi pri globalnem segrevanju v preteklosti in prihodnosti, reportaže/poročanja o aktualnih raziskavah na področju podnebja in ugotovitvah/poročilih dela IPCC), b) posledice podnebnih sprememb (opisi in poročanja o merljivih in občutnih prihodnjih predvidenih posledicah podnebnih sprememb).
2. Glavna tema »politika za boj proti podnebnim spremembam«. Tu smo razlikovali med naslednjimi tematskimi kategorijami: a) politika za boj proti podnebnim spremembam na mednarodnem nivoju, b) politika na evropskem nivoju, c) politika na nacionalnem nivoju, d) vpliv lobijev.
3. Glavna tema »energija«. Temo smo razdelili na naslednje tematske sklope: a) jedrska energija, b) fosilna goriva, c) obnovljivi viri energije, d) energetska učinkovitost.
4. Glavna tema »sprememba načina življenja«. Temo smo razdelili na naslednje kategorije: a) bivanje (nizkoenergetska gradnja, pasivne hiše, ekološka gradnja) b) potrošništvo (izjave in poročanja o varčnih proizvodih, zelenih naložbah, povečanje potrošnje nasploh), c) mobilnost (promet).

8. MEDIJSKO POROČANJE O PODNEBNIH SPREMEMBAH V OBEH ČASNIKIH

8.1. NAVAJANJE OCEN IZ ČETRTEGA POROČILA

Izid četrtega poročila Medvladnega odbora za podnebne spremembe IPCC, 2. februarja 2007, je naletel na precejšen odziv v medijih. To je bil tudi razlog, da smo ga kot vir uporabili za primerjavo propozicij v obeh časnikih, kjer smo ugotavljali podobnosti in morebitne razlike v navajanju določenih ugotovitev iz poročila. Glede na to, da so prvi objavljeni prispevki precej bolj izčrpní glede zadnjih ugotovitev v poročilu, smo se osredotočili nanje in preverjali ujemanja oz. morebitna odstopanja med trditvami v prispevkih in poročilu. V časniku *Süddeutsche Zeitung* najdemo številne prispevke (v omenjenem obdobju se IPCC pojavi v kar 163 prispevkih), ki se navezujejo na omenjeno poročilo 152 glavnih avtorjev iz več kot 30 držav (IPCC Assessment report). Glavna nit večine je povezana z ugotovitvijo, da je človek z veliko gotovostjo odgovoren za segrevanje zemeljskega ozračja in posledično za podnebne spremembe ter da z veliko gotovostjo te posledice niso povezane z naravnimi vzroki (*Süddeutsche Zeitung* 2007).

Analiza vira (zadnje poročilo IPCC) je pokazala, da poročilo izhaja iz 90-odstotne verjetnosti, da so podnebne spremembe, ki jih opažamo, posledica človekove dejavnosti, povezane s prekomernimi izpusti toplogrednih plinov od časa industrializacije. Po ugotovitvah iz poročila vsebnost CO₂ v ozračju narašča že 200 let, prav tako niso najbolj vzpodbudni zadnji trendi naraščanja izpustov. V letih od 1970 do 2004 so se svetovni izpusti toplogrednih plinov (TGP) povečali za 70 odstotkov, od 1990 do 2004 pa za 24 odstotkov. Koncentracije ogljikovega dioksida in metana v atmosferi so v zadnjih 650 000 letih najvišje in bodo po vsej verjetnosti glede na nadaljnjo rabo fosilne energije še naraščale. Ogrevanje celotnega planeta je posledično nedvoumno, kar je že razvidno iz segrevanja oceanov in zraka, topljenja polarnega ledu in snega ter zviševanja morske gladine. V obdobju od leta 1906 do leta 2005 je naraščanje temperatur znašalo 0.74 [od 0.56 do 0.92]°C, kar je več od leta 2001 ocenjenega trenda 0.6 [0.4 to 0.8]°C za obdobje od 1901 do 2000. Dvakrat večji dvig temperature kakor v 100 letih pa zasledimo v zadnjih petdesetih letih (1956-2005), ki kaže kar 0.13°C na desetletje. Temperature hitreje naraščajo na kopnem kot v oceanih, ki so se ogreli vsaj do globine 3000 m. Zaradi ogrevanja prihaja do izginjanja ledenikov in taljenja ledenih polarnih plošč, kar povzroča dvig morske gladine. Temperature na severni polobli so bile v drugi polovici 20. stoletja višje kot v katerem koli obdobju 50 let v zadnjih petsto letih in najvišje kot v

zadnjih 1300 letih. Satelitska opazovanja kažejo, da se je po letu 1978 arktični led krčil za 2,7 odstotka na desetletje, poleti pa kar za 7,4 odstotkov na desetletje. Zvišanje temperature zraka in temperature posledično povečuje vlažnost zraka in pogostnost padavinskih dogodkov. V naslednjih 20 letih lahko z veliko gotovostjo pričakujemo dvig temperature za 0.2°C na desetletje. Ta je precej odvisna od človekove dejavnosti in ustalitve CO₂ v ozračju, ki bo glede na obdobje 1961 do 1990 v najboljšem primeru znašala 1.8°C, v primeru naraščanja izpustov toplogrednih plinov pa 6.4°C. Precej bolj se bo ogrelo kopno in območja severnih zemljepisnih širin, spreminjali se bodo regionalni vremenski vzorci, kot je kroženje zraka, padavine, ekstremi (intenzivnejši in daljši vročinski vali, močnejši in uničujoči tropski cikloni) in led. Prizadeto bo zlasti Sredozemlje, kjer bodo v poletnem času pogostejše suše. Morska gladina se bo dvignila za vsaj 30 cm, v najslabšem primeru celo za 58 cm. Ker se bo zakisovanje oceanov še nadaljevalo, bodo ogroženi številni morski organizmi. Različna neurja, ki so pogostejša v tropskem pasu, se bodo geografsko pomaknila severneje. V Evropi bomo priča izrazitemu dvigu temperature do konca stoletja, in sicer od 2.5 do 5.5°C. Poletja bodo še toplejša v južni in srednji Evropi, zime pa se bodo najbolj ogrele na severu Evrope. Tudi letna količina padavin se bo na jugu zmanjšala, na severu pa povečala. Pozimi bodo poplave pogostejše na obalnih območjih, povsod pa bodo pogostejše hudourniške poplave. Atlantske obale bodo poplavljene zlasti ob pogostejših neurjih, ko bo prišlo do dviga morske gladine. Suše bodo pogostejše in daljše, tveganja za požare v naravi bodo večja, vročinski vali in poplave bodo ogrožali zdravje ljudi, ki bodo bolj izpostavljeni nalezljivim boleznim in boleznim, povezanim s hrano (IPCC Assesment report 2007, 30-54).

Po objavi četrtega poročila Medvladnega odbora za podnebne spremembe (IPCC) 2. februarja 2007 je v časniku *Süddeutsche Zeitung* izšlo 33 prispevkov od skupno 158 izbranih prispevkov v letu 2007, ki so se nanašali na omenjeno poročilo. Medvladni odbor za podnebne spremembe se v vseh prispevkih v tem letu pojavlja 115-krat, kar je razmeroma veliko v primerjavi s slovenskim *Delom*, kjer se od 454 prispevkov v letu 2007 in 43 prispevkov, ki pišejo o poročilu, pojavi le 151-krat. V luči zgoraj omenjenega poročila in izčrpnjšega poročanja o njem je v nemškem *Süddeutsche Zeitung* izšlo 9 prispevkov, v *Delu* pa smo našli samo dva.

Na podlagi analize naslovov smo ugotovili, da je nemški časnik v prvih prispevkih po objavi poročila pogosteje uporabljal naslove, v katerih so avtorji namenoma poudarjali presenetljive znanstvene ugotovitve in hitrost razvoja podnebnih sprememb. Te so v enem od prispevkov,

ki je bil povzet od tiskovne agencije, poimenovane celo kot »izziv stoletja« (*Süddeutsche Zeitung*, 2.2.2007). V zvezi s poročilom so bili objavljeni nemški prispevki, kjer že v naslovu opozarjajo na resnost problema: »Po poročilu o globalnem podnebj. Čas je za revolucijo«, »Podnebne spremembe. Katastrofa se je že začela. Raziskovalci z drastičnimi številkami dokazujejo, kako natančno lahko napovedo globalne spremembe«, »Alarmantno poročilo o globalnem podnebj. Ostaja nam samo še 10 do 15 let«, medtem ko v slovenskem prispevku ni dramatičnega naslavljanja, temveč zgolj povzetek ugotovitve »Globalno segrevanje se bo nadaljevalo več stoletij«.

V spodnji tabeli smo povzeli nekaj primerjav propozicij iz obeh časnikov s četrtim poročilom Medvladnega odbora za podnebne spremembe. Iz primerjave smo lahko sklepali, da se avtorji prispevkov pri navajanju podatkov večinoma osredotočajo na najvišje in najnižje vrednosti (predstavljanje ekstremov pri dvigu temperature in morske gladine), ali pa vrednosti zaokrožujejo. V skoraj vsakem prispevku je omenjeno, da je človeška dejavnost tista, ki največ pripomore k segrevanju ozračja (izpusti), kar je tudi ena izmed uvodnih ugotovitev poročila. Na podlagi kvantitativne analize smo ugotovili, da je prevladujoče navajanje izjemnih vremenskih pojavov v sedanjosti in bližnji prihodnosti z učinki po celem svetu. Vsebinsko se prispevki bolj osredotočajo na same posledice kot pa vzroke podnebnih sprememb.

Tabela 8.1.: Primerjava propozicij v obeh časnikih *Delo* in *Süddeutsche Zeitung* s propozicijami v četrtem poročilu Medvladnega odbora za podnebne spremembe

Četrto ocenjevalno poročilo IPCC 2007

Segrevanje, ki ga zelo verjetno povzroča človek, je imelo v zadnjih tridesetih letih očitno vpliv na globalne posledice v številnih fizičnih in bioloških sistemih (Climate Change 2007: Synthesis Report, 41)

Večina globalnega povprečnega segrevanja v zadnjih petdesetih letih je zelo verjetno posledica antropogenih izpustov toplogrednih plinov, segrevanje, ki ga povzroča človek, pa je verjetno opaziti na vsaki celini (Climate Change 2007: Synthesis Report, 72).

»Poročilo jasno ugotavlja, da je za globalno segrevanje pretežno kriv človek,« pojasnjuje potsdamski raziskovalec Stefan Rahmstorf, eden vodilnih avtorjev poročila (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Poročilo opozarja, da se je segrevanje ozračja začelo in je "zelo verjetno" posledica človeškega delovanja (*Delo*, 3. februar 2007).

Opaženo obsežno segrevanje ozračja in morja, skupaj s taljenjem ledenikov, podpira ugotovitev, da je zelo težko verjetno, da je svetovne podnebne spremembe v minulih 50 letih mogoče pojasniti brez zunanjih dejavnikov, oziroma da je zelo verjetno, da niso le posledica naravnih dejavnikov, poudarja poročilo. To naj bi pomenilo, da je z več kot 90-odstotno verjetnostjo segrevanje ozračja povzročil človek. Segrevanje je bilo v poročilu leta 2001 'verjetno', danes 'takorekoč zagotovo' posledica človeškega delovanja (*Delo*, 3. februar 2007).

Nadaljevanje globalnega segrevanja in dviga morske gladine v prihodnjih stoletjih kljub ustalitvi emisij toplogrednih plinov (Climate Change 2007: Synthesis Report, 46).

»Podnebne spremembe je po izračunih strokovnjakov mogoče zaustaviti z razpolovitvijo svetovnih izpustov toplogrednih plinov do leta 2050«, pravi Rahmstorf. »V poročilu pojasnjujejo, da je človek pretežno odgovoren za globalno segrevanje. Naravni dejavniki pa pri tem ne igrajo velike vloge.« (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

V poročilu IPCC, ki so ga predstavili v petek, piše, da se bodo temperature na Zemlji do leta 2100 dvignile dvakrat hitreje kot v 20. stoletju. Podnebne spremembe nedvomno povzroča človek in se bodo kljub ustalitvi izpustov toplogrednih plinov nadaljevale še stoletja (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Segrevanje za približno 0.2°C na desetletje v naslednjih dvajsetih letih. Segrevanje se bo kljub stalnim koncentracijam toplogrednih plinov in aerosolov glede na leto 2000 nadaljevalo za približno 0.1 C na desetletje (Climate Change 2007: Synthesis Report, 46).

V naslednjih dvajsetih letih bo glede na poročilo IPCC temperatura vsako desetletje narasla za 0.2 C. Tudi če koncentracija toplogrednih plinov iz leta 2000 ostane ista, je v enem desetletju pričakovati rast temperature za 0,1 C (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Globalni izpusti toplogrednih plinov, ki jih povzročajo človekove dejavnosti, so se od predindustrijskega obdobja med leti 1970 in 2004 povečali za 70% (Climate Change 2007: Synthesis Report, 36)

Večina povišanih globalnih povprečnih temperatur od sredine 20. stoletja je zelo verjetno posledica antropogenih koncentracij toplogrednih plinov (Climate Change 2007: Synthesis Report, 38).

Raziskovalci z veliko verjetnostjo opisujejo, da je večina sprememb v zadnjih 30 letih posledica človeških vplivov (*Süddeutsche Zeitung*, 2. marec 2007).

Tabela: predvideno povprečno segrevanje zemeljskega površja in dvig morske gladine na koncu 21.stoletja (IPCC 2007, 45).

Sprememba temperature (C v letih 2090-2099 glede na leto 1980-1999)		Dvig morske gladine (m v letih 2090-2099 glede na leto 1980-1999)	
Primer	Najboljša ocena	Verjetno območje temperature	Območje, ki temelji na modelu Iz vzete so prihodnje nenadne dinamične spremembe količine ledu
Stalna koncentracija iz leta 2000	0.6	0.3 – 0.9	Ni podatka
scenarij B1	1.8	1.1 – 2.9	0.18 – 0.38
scenarij A1T	2.4	1.4 – 3.8	0.20 – 0.45
scenarij B2	2.4	1.4 – 3.8	0.20 – 0.43

scenarij A1B	2.81.7 – 4.4	0.21 – 0.48
scenarij A2	3.4 2.0 – 5.4	0.23 – 0.51
scenarij A1FI	4.0 2.4 – 6.4	0.26 – 0.59

V najboljšem primeru lahko do leta 2100 pričakujemo segrevanje od 1,1 do 2,9 C, v najslabšem primeru pa od 2,4 do 6,4 C – odvisno od količine izpustov CO2 v atmosfero. Najverjetnejša sprememba je od 1,8 in 4,5 C (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Dvig morske gladine bo po najboljšem scenariju do leta 2100 od 18 do 38 centimetrov, po najslabšem pa od 26 do 59 centimetrov. Če bi se hitro topljenje polarnega ledu nadaljevalo, se gladina lahko dvigne za še dodatnih 10 do 20 centimetrov (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

»Do leta 2100 se temperature lahko dvignejo za 6°C«, pravi Rahmsdorf. Od leta 1975 do danes so se dvignile samo za 0,6°C (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Leta 1988 ustanovljeni IPCC naj bi sicer v svojem poročilu še napovedoval, da se bo temperatura do leta 2100 zvišala za od 1,1 do 6,4 stopinje Celzija. Po najboljši oceni klimatologov naj bi se dvig temperature gibal od 1,8 do štirih stopinj Celzij (*Delo*, 3. februar 2007)

Gladina morja naj bi se do konca stoletja dvignila za 18 do 59 centimetrov (*Delo*, 3. februar 2007).

Tabela: Primeri možnih vplivov podnebnih sprememb zaradi sprememb vremenskih in podnebnih pojavov, ki temeljijo na projekcijah do srede in konca 21. stoletja. Izvzete so spremembe ali izboljšanje zmožnosti prilagajanja (Prirejeno po Climate Change 2007: Synthesis Report, 53).

Pojav in smer trenda	Verjetnost prihodnjih trendov, ki temeljijo na projekcijah za 21.stoletje s	Kmetijstvo, gozdarstvo in ekosistemi	Vodni viri	Zdravje človeka	Gospodarstvo, bivanje in družba
----------------------	---	--------------------------------------	------------	-----------------	---------------------------------

pomočjo scenarijev SRES					
Toplejši in manj hladni dnevi in noči, toplejši in pogostejši vroči dnevi in noči v večini pokrajin.	Velika gotovost	Večji pridelek v hladnejših območjih; manjši pridelek v toplejših območjih; več mrčesa	Učinkovanje na vodne vire, ki so odvisni od taljenja snega; učinkovanje na nekatere vodne vire	Manjša smrtnost ljudi zaradi manjše izpostavljenosti mrazu	Manjše povpraševanje po energiji za segrevanje; večje povpraševanje po hlajenju; manjša kakovost zraka v mestih; manjše prekinitve prometa zaradi snega ali ledu; učinki na zimski turizem
Toplejša obdobja/vročinski vali. Pogostost v večini pokrajin	Zelo verjetno	Manjši pridelek v toplejših območjih zaradi vročinskih valov; povečana nevarnost naravnih požarov;	Večja poraba vode; težave pri kakovosti vode, npr. cvetenje alg	Večje tveganje smrti zaradi vročine; zlasti ogroženi starejši, ljudje s kroničnimi boleznimi, zelo mladi in družbeno izločeni	Manjša kakovost življenja ljudi v toplejših območjih brez primerne domovanja; učinki na starejše, zelo mlade in revne
Pogostost obilnih padavin v večini pokrajin	Zelo verjetno	Poškodovani pridelki; erozija tal; nezmožnost obdelave tal zaradi razmočenosti zemlje;	Škodljivi učinki na površinske in podzemne vode; reševanje problema pomanjkanja vode	Večje tveganje smrti, poškodb, infekcijskih, respiratornih in kožnih bolezni	Uničenje naselij, trgovin, prometne infrastrukture in družb zaradi poplav; obremenitve urbanih in ruralnih infrastruktur; izguba premoženja
Območja s pogostejšimi	Verjetno	Degradacija zemlje; manjši	Razširjeni problemi s pomanjkanjem	Večje tveganje pomanjkanja vode	Pomanjkanje vode v naseljih, industriji in

sušami		pridelek/poškodovani pridelek ali njegova izguba; večji pogin živine; večje tveganje naravnih požarov;	vode	in hrane; večje tveganje podhranjenosti; večje tveganje bolezni zaradi hrane in vode	družbah; manjše možnosti pridobivanja energije vode; večje preseljevanje prebivalstva
Pogostejša intenzivnost tropskih ciklonov	Verjetno	Poškodovan pridelek; odnašanje (ruvanje) dreves; poškodovani koralni grebeni;	Izpadi elektrike, ki bodo povzročali moteno javno oskrbo s pitno vodo	Večje tveganje smrti, poškodb in bolezni zaradi hrane in vode; posttravmatski stres	Uničenje zaradi poplav in močnega vetra; zavračanje kritja tveganj v ogroženih območjih s strani zasebnih zavarovalničarjev; večje preseljevanje prebivalstva; izguba premoženja
Pogostejše pojavljanje izjemno visoke morske gladine (izzvzeti so cunami)	Verjetno	Zasoljevanje namakalne vode, rečnih sistemov in sistemov pitne vode	Manjše količine pitne vode zaradi vdiranja slane vode	Večje tveganje smrti in poškodb zaradi utopitev v poplavih; učinki na zdravje pri migracijah,	Prerazporeditev stroškov zaščite obalnih območij proti rabi tal; večje selitve prebivalstva in infrastrukture; glej tudi zgornje učinke zaradi tropskih ciklonov

Strokovnjaki za podnebje iz ZN opisujejo številne dolgoročne spremembe v strukturah vetra. Okrepili naj bi se izjemni vremenski pojavi, kot so suše, močne padavine, vročinski vali in intenzivnost tropskih ciklonov (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Strokovnjaki ZN v dokumentu opozarjajo, da se bodo temperature na Zemlji do leta 2100 verjetno dvakrat hitreje dvignile kot v preteklem stoletju. Zaradi tega se bo najverjetneje dvignila gladina morja, pojavljala se bodo pogostejša in močnejša neurja, suše in poplave

(*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Z rezultati opazovanj dokazujejo, da od leta 1970 obstaja pogostejše intenzivnejše delovanje tropskih ciklonov v Severnem Atlantiku, obstajajo pa tudi domneve o pogostejšem delovanju tropskih ciklonov na nekaterih drugih območjih, kjer pa je kakovost podatkov vprašljiva. Spremenljivost skozi desetletja in kakovost podatkov o tropskih ciklonih pred rutinskimi satelitskimi opazovanji približno leta 1970 otežujejo odkrivanje dolgoročnih trendov v delovanju tropskih ciklonov (Climate Change 2007: Synthesis Report, 30).

Verjetno, tako piše v poročilu, so podnebne spremembe od sedemdesetih let vzrok za vedno močnejše tropske ciklone (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Enajst let od zadnjih dvanajstih let (1995-2006) spada med dvanajst najtoplejših let glede na instrumentalne meritve globalne površinske temperature (od 1850). 100-letni linearni trend za obdobje 1906-2005 od 0.74°C (0.56°C do 0.92°C) je večji kot pripadajoči trend za obdobje 1901-2000 od 0.6°C (0.4°C do 0.8°C) prikazanega v TAR-u. Linearni trend segrevanja je v zadnjih petdesetih letih od 1956 do 2005 (0.13°C (0.10°C do 0.16°C) na desetletje skoraj dvakrat večji od zadnjih sto let (1906-2005).

Opazovanja od leta 1961 kažejo, da je povprečna temperatura svetovnega oceana narasla do globine najmanj 3000 m, ocean pa zbira več kot 80 % toplote, ki se dodaja podnebnemu sistemu. Nove analize meritev nižjih in srednje troposferskih temperatur, pridobljenih z meteorološkimi baloni in sateliti, kažejo stopnje segrevanja, ki so podobne temperaturam na površini. Zviševanja morske gladine so združljiva s segrevanjem. Globalna povprečna raven morske gladine se je v obdobju 1961-2003 dvignila na povprečno stopnjo 1.8 (1.3 do 2.3) mm na leto in v obdobju 1993-2003 na povprečno stopnjo 3.1 (2.4 do 3.8) mm.

V okviru celinskih, regionalnih in oceanskih meril so bile iz drugih vidikov podnebja zaznane tudi številne dolgotrajne spremembe. Opazovani so bili trendi od 1900 do 2005 v količini padavin v številnih velikih regijah. V tem obdobju so bile padavine pogostejše v vzhodnih delih Severne in Južne Amerike, severne Evrope in severne in osrednje Azije, medtem ko so se padavine zmanjšale v Sahelu, Sredozemlju, južni Afriki in delih južne Azije. Razširila so se območja, ki so jih od sedemdesetih let prejšnjega stoletja prizadele suše (Climate Change 2007: Synthesis Report, 30).

V zadnjih petdesetih letih se je spremenila pogostost in/ali intenzivnost nekaterih izjemnih vremenskih pojavov:

zelo verjetno so hladni dnevi, hladne noči in zmrzali postali manj pogosti na večini ozemlja, medtem ko so vroči dnevi in vroče noči postali pogostejši

- vročinski vali so verjetno postali pogostejši na večini ozemlja
- pogostost močnih padavinskih dogodkov (ali delež celotnega deževja od močnega deževja) je večja na večini območij

- pretiran dvig morske gladine je verjetno je razširjen po celem svetu od leta 1975 (Climate Change 2007: Synthesis Report, 30).

Naraščanje morske gladine je neizogibno. Toplotna ekspanzija oceanov se bo nadaljevala več stoletij po ustalitvi koncentracij toplogrednih plinov... Če se bodo koncentracije toplogrednih plinov in aerosolov ustalile na ravni iz leta 2000, bo toplotna ekspanzija oceanov povzročila dodatni dvig morske gladine od 0.3 do 0.8 m. Izginjanje grenlandske ledene plošče bi prispevalo k zvišanju za nekaj metrov več kot pri toplotni ekspanziji, če bi se segrevanje še nekaj stoletij nadaljevalo s prekoračenjem temperatur nad predindustrijsko stopnjo od 1.9 do 4.6°C. Daljnosežne posledice bodo imele velike vplive na oblikovanje obal po vsem svetu. Dolgoročna stopnja toplotne ekspanzije in odzivanja ledene plošče na segrevanje pomeni, da strategije blaženja za ustalitev koncentracij toplogrednih plinov (ali povečevanje radiacije) na sedanje stopnje ali več ne bodo ustalile morske ravni še več stoletij (Climate Change 2007: Synthesis Report, 67).

Študija napoveduje povprečno segrevanje med 1,8°C in 4°C v tem stoletju. V preteklih stotih letih so se temperature dvignile za 0.8°C. Morska gladina se bo glede na poročilo odbora za podnebne spremembe ZN do leta 2100 dvignila med 18 in 59 centimetri (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Dokazi, da se podnebni sistem segreva, so nedvoumni, ugotavljajo v poročilu. Tako se je v zadnjih 100 letih, od 1906 do 2005, temperatura dvignila za 0,74 stopinje Celzija, pri čemer pa se je ozračje v zadnjih 50 letih segrelo skoraj dvakrat toliko kot v celem stoletju (*Delo*, 3. februar 2007).

Iz poročila tudi izhaja, da se je globalno količina padavin nad kopnim povečala za od odstotek do dva odstotka, regionalno pa so trendi zelo različni. Pogostnost suš se je marsikje povečala, predvsem kot posledica spremenjene splošne cirkulacije zraka. Bolj sušno postaja v Sahelu, Sredozemlju, južni Afriki in južni Aziji, bolj mokro pa postaja na vzhodu Severne in Južne Amerike, na severu Evrope in v severni ter osrednji Aziji. Strokovnjaki so tudi izpostavili pogostnost obilnih padavinskih dogodkov, izmerjeno pa je tudi zakisovanje površinskega sloja oceanov. Poleg tega poročilo ugotavlja, da je povečanje moči orkanov in tropskih ciklonov po letu 1970 dokaj verjetno posledica s strani človeka sproženega segrevanja ozračja (*Delo*, 3. februar 2007).

Gladina morja naj bi se do konca stoletja dvignila za 18 do 59 centimetrov. Segrevanje ozračja dokazuje več dejstev. Tako so se oceani zaradi višje temperature zraka segreli do globine vsaj 3000 metrov, ledeniki in snežna odeja na obeh poloblah so se skrčili, gladina morja pa se je med letoma 1961 in 2003 dvignila za 1,8 milimetra na leto, pri čemer se je v letih od 1993 do 2003 tempo pospešil na 3,1 milimetra na leto. Večina dviga je posledica širitve vode zaradi segrevanja, ostalo pa pritekanja vode iz taljenja ledenikov in snega. Gladina morja naj bi se tako do konca stoletja dvignila za 18 do 59 centimetrov. Pri tem pa obstaja možnost, da se gladina morja dvigne še za dodatnih 10 do 20 centimetrov, če se bo nadaljevalo najnovejše, presenetljivo taljenje polarnih ledenih plošč (*Delo*, 3. februar 2007).

Globalne atmosferske koncentracije CO₂, metana in dušikovih oksidov so se zaradi človeškega delovanja od leta 1750 občutno povečale in presegle predindustrijske vrednosti, ki so jih določili iz raziskav ledenih jeder za več tisoč let nazaj. Atmosferske koncentracije CO₂ in metana v letu 2005 so močno presegle vrednosti v zadnjih 650 000 letih. Globalna zvišanja koncentracij CO₂ so najbolj posledica rabe fosilnih goriv, medtem ko je nekaj pripomogla tudi sprememba rabe tal. Povečana koncentracija metana je zelo verjetno posledica kmetijstva in rabe fosilnih goriv. Glavni vir dušikovih oksidov je zelo verjetno kmetijstvo (Climate Change 2007: Synthesis Report,37).

Kot piše v besedilu, je človeštvo s svojimi emisijami in spremembami rabe tal z veliko verjetnostjo, pripomoglo k segrevanju Zemlje. To danes vemo natančneje kot v zadnjem poročilu leta 2001. Segrevanje, ki je že nastopilo, je brez primere, in je z veliko verjetnostjo posledica izpustov toplogrednih plinov kot je ogljikov dioksid in metan. Večina držav bo imela v 21.stoletju posledično zagotovo več vročih dni in noči ter manj mrzlih obdobj. Vse to je bilo v poročilu iz leta 2001 manj ostro opredeljeno (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

Približno 20 do 30 odstotkov ocenjenim rastlinskim in živalskim vrstam vedno bolj grozi izumrtje, če bo globalna povprečna temperatura presegla 1,5 do 2,5°C (Climate Change 2007: Synthesis Report, 48).

Posledice podnebnih sprememb, ki jih opisujejo v podnebnem poročilu ZN, so izrazite. »Škoda, ki jo bodo povzročala neurja in poplave, bo večja in vse bolj nepredvidljiva. Letni časi bodo neobičajni, v rastlinskih in živalskih vrstah bodo nastopile spremembe, letina bo slabša in ljudje bodo izgubili osnovo preživljanja«, piše v poročilu (*Süddeutsche Zeitung*, 3. februar 2007).

Vplivi podnebnih sprememb v prihodnosti:

Do 80-ih let 21.stoletja bo milijone več ljudi žrtev poplav vsako leto zaradi dviga morske gladine. Število prizadetih ljudi bo večje v gostejše naseljenih in nizko ležečih velikih azijskih in afriških rečnih deltah, medtem ko bodo zlasti ranljiva majhna otočja.

Z verjetnostjo napovedujejo, da bo do 20% svetovnega prebivalstva živel na območjih, kjer bodo 80-ih let 21.stoletja veliko tveganje rečnih poplav.

Vplivi po regijah

Evropa: vročinski valovi in pogostejši naravni požari bodo ogrožali zdravje.

Gorska območja bo zaznamovalo umikanje ledenikov, manjša snežna površina, slabši zimski turizem in obsežno izginjanje rastlinskih in živalskih vrst (do leta 2080 na nekaterih območjih z visokimi izpusti do 60%).

Azija: endemične bolezni in umrljivost zaradi bolezni z drisko, ki so prvotno povezane s poplavami in sušami, se bodo zaradi prihodnjih sprememb v hidrološkem krogu povečale v zahodni, južni in jugozahodni Aziji.

Afrika: do leta 2020 bo med 75 in 250 milijoni ljudi izpostavljenih pomanjkanju vode zaradi podnebnih sprememb. Do leta 2020 bo v nekaterih državah pridelok, ki ga gojijo na območjih z dežjem, manjši za 50%. Kmetijsko pridelovanje bo vključno s hrano resno ogroženo v nekaterih afriških državah. To bo neugodno vplivalo na prehrabno varnost in večjo lakoto. Na koncu 21.stoletja bo dvig morske gladine vplival na gosto poseljena nizko ležeča obalna območja... Do leta 2080 bo 5 % do 8 % izsušenih in delno izsušenih območij v Afriki izpostavljenih podnebnim spremembam.

Severna Amerika:

mesta, ki že zdaj doživljajo vročinske valove, se bodo v tem stoletju še naprej soočala s pogostejšimi, močnejšimi in daljšimi vročinskimi valovi, kar bo imelo močan vpliv na zdravje.

Posebej prizadeti sistemi, območja in regije:

Posamezni ekosistemi:

-kopenski: tundra, borealni gozd in gorske regije, zaradi občutljivosti na segrevanje; sredozemski ekosistemi zaradi manjše količine padavin in tropski deževni gozdovi zaradi upadanja količine padavin

-obalni: mangrove in slana močvirja, zaradi številnih obremenitev

-morski: koralni grebeni zaradi številnih obremenitev; biomi v morskem ledu zaradi občutljivosti na segrevanje;

-vodni viri v nekaterih suhih regijah srednjih zemljepisnih dolžin in v suhih tropskih območjih zaradi spremenjenega padavinskega režima in evapotranspiracije ter območjih, ki so pogojena s topljenjem snega in ledu;

-kmetijstvo v nižjih zemljepisnih dolžinah zaradi manjše razpoložljivosti vode

-nižje ležeči obalni sistemi zaradi grozečega dviga morske gladine in večjega tveganja izjemnih vremenskih pojavov

-zdravje ljudi v populacijah z manjšo zmožnostjo prilagajanja

Posebej prizadete regije:

Arktika – zaradi vplivov visoke stopnje segrevanja na naravne sisteme in človeške skupnosti

Afrika – zaradi nizke stopnje prilagodljivosti in predvidenih vplivov podnebnih sprememb

Majhni otoki – visoka izpostavljenost prebivalstva in infrastrukture vplivom podnebnih sprememb

Velike azijske in afriške rečne delte – velika gostota prebivalstva in velika izpostavljenost dvigu morske gladine, neurjem in rečnim poplavam (Climate Change 2007: Synthesis Report, 48-52).

Povečana umrljivost zaradi vročinskih valov bo najbolj prizadela Evropo in Azijo. Najbolj prizadeta bo južna Afrika, azijske rečne delte, pacifiške otoške države in Arktika. V Severni Ameriki, kjer povzročajo največ izpustov toplogrednih plinov, pa so na grozeče posledice kot so dvig morske gladine, neurja in nevihtne poplave slabo pripravljeni (*Süddeutsche Zeitung*, 2. marec 2007).

Tveganje poplav v obliki viharних plim na obalnih območjih in nenadno topljenje ledu v gorah povsod v Evropi narašča. Na obalah se bo število ogroženih prebivalcev zaradi poplav do leta 2080 lahko zvišalo za 2,5 milijona letno (*Süddeutsche Zeitung*, 2. marec 2007).

Velika mesta v Severni Ameriki bodo odslej še bolj prizadeta z vročinskimi valovi. Naseljevanje ob obalah bo tudi v industrijskih državah vse bolj tvegano... V prihodnje bo stotine milijonov ljudi po vsem svetu ogroženih zaradi poplav. Prizadeti bodo zlasti prebivalci nizko ležečih rečnih delt v Aziji in prebivalci ravnih otoških držav. Znanstveniki v gorskih področjih pričakujejo, da se bodo zaradi nenadnega taljenja snega vodne mase vse pogosteje zlivale v doline. Padavine se bodo v prihodnje prenesle v višje geografske širine. Južno Evropo bodo prizadeli gozdni požari, medtem ko se bodo na severu razvijale nove možnosti za kmetijstvo (*Süddeutsche Zeitung*, 2. marec 2007).

Analiza primerjave propozicij je pokazala, da nekatere razlike obstajajo. O vzroku nastanka globalnega segrevanja novinar časnika *Delo* navaja posamezne ugotovitve iz poročila, medtem ko v *Süddeutsche Zeitung* novinar citira strokovnjaka, ki je eden izmed avtorjev poročila. Posamezni citati dokazujejo tudi, da v *Süddeutsche Zeitung* najdemo podrobnejše in obširnejše informacije iz poročila kot pa v *Delu*. Nemški časnik pri navajanju predvidenega povprečnega segrevanja zemeljskega površja in dviga morske gladine na koncu 21. stoletja (glej tabelo 7.1.) podrobneje navaja ocene iz poročila (pri dvigu temperature in morske gladine navaja najnižje in najvišje vrednosti), poleg tega v enem od prispevkov omenja strokovnjaka, ki s svojimi ugotovitvami izhaja iz ocen poročila. Kljub temu, da poročilo vsebuje natančnejše opise dolgoročnih sprememb vremenskih in podnebnih pojavov ter vplive le teh na več področij, smo v *Süddeutsche Zeitung* zasledili samo njihovo naštevanje brez podrobnosti o daljnosežnih posledicah na različnih področjih.

Če povzamemo nekaj ključnih ugotovitev iz izbranih primerov v tabeli, lahko trdimo, da se značilnosti pisanja znanstvenih tem (podnebne spremembe) v veliki meri ujemajo z naštetimi poglavitnimi karakteristikami, ki smo jih opisovali v prejšnjih poglavjih. V prispevkih, ki se nanašajo na četrto poročilo IPCC je zanemarljivo število citiranj strokovnjakov, ker ugotovitve IPCC-ja podajajo kar novinarji sami. Opisi ugotovitev niso preveč podrobni in strokovni, temveč so na jedrnat način in brez pretirane kritike (prepogosto odsotna) predstavljene samo določene informacije. Opazili smo, da novinarji v izbranih prispevkih zgolj navajajo posledice in manj vzroke (razen človeškega dejavnika na splošno) ter se bolj osredotočajo na negativne posledice, s čimer zastrujejo predstavljanje teme podnebnih sprememb in se odmikajo od širine problema, ki lahko vsebuje tudi pozitivne posledice. Ker smo za prepoznavanje senzacionalizma potrebovali celovite vsebine prispevkov, ga podrobneje prepoznavamo in utemeljujemo v naslednjem poglavju.

8.2. PRIMERI KATASTROFIČNEGA SENZACIONALIZMA V OBEH ČASNIKIH PO OBJAVI POROČILA

Kot vodilo smo določili nekaj ugotovitev, s pomočjo katerih smo lažje prepoznali pojav medijskega senzacionalizma. Na podlagi konkretnih primerov nas je zanimalo ali so prispevki o podnebnih spremembah večinoma brez ozadja in se zgolj osredotočajo na dogodke, senzacije, primere naravnih nesreč in negativizem. Pri medijih smo ugotovili, da samo pogojno poročajo o počasnejših procesih sprememb, redkeje vključujejo razlaganje

morebitnih okoljskih nevarnosti in poročajo šele, ko je že prepozno in se je nek dogodek že zgodil. Poleg tega so v prispevkih nemalokrat očitni pogledi in stališča politično-institucionalnih akterjev. Za primerjavo smo zopet izhajali iz četrtega poročila IPCC, katerega izbrane ugotovitve smo navedli v prejšnji tabeli.

Podnebje se spreminja. To je dejstvo. Če se nam, navadnim državljanom ali smrtnikom, zdi, da je to zunaj našega dosega, se motimo. Še bolj se motimo, če mislimo, da se nam pa to že ne more zgoditi. Če pri čem, je svet pri podnebnih spremembah ena sama velika globalna vas. Še če ga lomijo Indijci ali Kitajci tam nekje bogu za hrbtom, bomo to slej kot prej občutili tudi Slovenci.... Čemu panika? Saj se podnebje vendar spreminja vso zgodovino našega planeta! To je res, odgovarjajo strokovnjaki, vendar so bili ti procesi doslej naravni, zadnjih 200 let pa je vanje neusmiljeno posegel človek, tako da je njegov vpliv narasel na skrb zbujujočih 85 odstotkov, vpliva naravnih procesov pa je le še za 15 odstotkov! (Delo, 24. november 2006).

Antropocentrični vidik, ki ga spremljajo zametki negativizma, je v analiziranih prispevkih vse bolj prisoten, čemur lahko pripišemo zadnja znanstvena odkritja poročila svetovnih organizacij in privlačnost tovrstnih vsebin za bralce. Poplava dramatičnih in apokaliptičnih scenarijev, povezanih s podnebnimi spremembami, pa lahko pri bralcih vodi v apatijo, če so ti pretirani in premalo podkrepljeni z znanstvenimi dejstvi. V konkretnem delu prispevka je zelo očitna vloga novinarja, kot nekoga, ki opozarja in svari pred podnebnimi spremembami, zato v tem prispevku niso bistvenega pomena znanstveni podatki in navajanje konkretnih strokovnih virov. Avtorica (Alenka Kociper) uporablja kratke in nezapletene stavke, piše v prvi osebi množine ter z vprašanjem »čemu panika?« in odgovori vodi neke vrste notranji monolog. Postavlja se namreč v vlogo povprečnega državljana, ki ga oddaljeni Indijci in Kitajci ne ganejo pretiroma, vendar bi ga morali, saj bo imelo njihovo početje slej ko prej posledice tudi za nas.

Pri analizi ključnih besed v ostalih prispevkih smo bili zlasti pozorni na avtorjevo izbiro določenih besed. V primeru podnebnih sprememb in senzacionalističnega poročanja o njih se v naslovih in vsebini prispevkov v obeh časnikih najpogosteje pojavljajo ključne besede kot so *katastrofa*, *alarmanten*, *ekstremi*, *apokaliptično*; propozicije, ki se na bralca obračajo s svarilom (»*Alarmantno taljenje ledenikov*«, »*Podnebje vrača udarec*«, »*Oceanski otoški raji so obsojeni na smrt*«, »*Vremenska napoved: katastrofe*«), pozivom na ukrepanje (»*Ukrepati*

zdej, takoj«; »Varovanje podnebja – prebivalstvo je treba prebuditi«) ali pa zaradi svoje hiperboličnosti pri bralcu enostavno ustvarjajo dvom (»Napoved konca sveta, kakršnega poznamo«, »Koliko časa nam je še ostalo«, »Zmagala bo narava in svet bo zgrmel v ledeno dobo«). Slednja se lahko odraža s povečano rabo primernikov in presežnikov, v nekaterih primerih pa je pretiravanje opaziti v precenjevanju ali napačnem razumevanju določenih dejstev.

Izhajajoč iz objavljenega poročila je analiza ključnih besed v naslovih pokazala bolj ali manj odmevne naslove, ki so podnebne spremembe razglaševali tudi kot »Izziv stoletja« (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007), mnogo bolj priljubljeni pa so bili citati odmevnih političnih osebnosti, ki so se na javnost obračali s floskulami, kot so besede takratnega francoskega predsednika Jacquesa Chiraca »Čas je za revolucijo« (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007). Še pred izidom poročila je bilo v obdobju, ki smo ga analizirali, zaznati zametke t.i. »podnebne histerije«, čeprav je izraz kot tak zaslediti v samo enem prispevku, medtem ko se beseda »histerija« v vseh prispevkih pojavi desetkrat. Mnogo pogosteje je zaznati besedo »katastrofa«, ki se v vseh svojih oblikah pojavi skoraj stopetdesetkrat (v časniku *Delo* skoraj dvestokrat). V spodnji tabeli smo navedli nekaj primerov iz obeh časnikov, kjer je bila uporabljena beseda »katastrofa« oz. »katastrofalen«. V večini primerov se beseda uporablja v povezavi z naravnimi katastrofami (nesrečami, izjemnimi vremenskimi pojavi), podnebno katastrofo ali pa označujejo splošno ekološko katastrofalno stanje, ki nas morebiti čaka v prihodnosti.

Prispevek »Pred katastrofo. Koliko časa nam je še ostalo?« (*Süddeutsche Zeitung*, 3. november 2006), se kot eden prvih v analiziranem časovnem obdobju uvršča med uvodnike serije ostalih prispevkov s podobnimi alarmantnimi vsebinami:

»Arktični led že od sedemdesetih let izginja za 8 odstotkov na desetletje, tako da je v letu 2004 izgubil že četrtno svoje površine in veliko svoje debeline. Ta mračni trend znanstvenike opozarja, da se bo do leta 2100 popolnoma stopil. Poleti 2005 je hitrost topljenja drastično narasla, arktični led se je zmanjšal za neverjetnih 300 000 kvadratnih kilometrov.« (*Süddeutsche Zeitung*, 3. november 2006)

Način pisanja v poročilu se v primerjavi s pisanjem v prispevku zlasti razlikuje pri opisovanju posledic in izbiri nevtralnejših izrazov kot je *ranljivost* in *spremembe ledenih ploskev zaradi*

podnebnih sprememb, v nekaterih delih poročilo omenja tudi *zmanjšanje v debelini in površini ledenih ploskev*.

Še v istem letu 2006 je v *Süddeutsche Zeitung* objavljen drugi prispevek »*Za kulisami katastrof*« (*Süddeutsche Zeitung*, 16. november 2006), v katerem so zlasti poudarjene razmere v Afriki in kjer je zopet uporabljena slogovno zaznamovana raba besed. V prispevku smo opazili, da je avtor v primerjavi s poročilom, uporabljal bolj čustveno nabit slog. Namesto besed »ogrožen«, »neugoden vpliv na prehravno varnost in večjo lakoto«, »manjši pridelek« in »resno ogroženo kmetijsko pridelovanje«, kot jih najdemo v poročilu (glej tabelo 7.1.), je izbral samostalnik »boj« in s tem spremenil način reprezentacije »ogroženosti« ter jo zamaskiral v aktivnejšo obliko. Novinar je ohranil relacijo brez akterja, vendar z izbiro besede ohranil proces, ki je izražen na dejaven način.

»Podnebne spremembe bodo najprej prizadele najrevnejše. Če bodo izjemni vremenski pojavi pogostejši, bodo ogrožene zlasti države, ki so močno odvisne od kmetijstva. Kjer bo topleje, se bo malarija hitreje razširila. Vsako leto je boj za hrano, žitna polja in vodo v Afriki težji.« (*Süddeutsche Zeitung*, 16. november 2006)

Omenjenemu prispevku sledi precej bolj odmeven prispevek z naslovom »*Katastrofa se je že pričela*« (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007), ki ga avtor utemelji z ugotovitvami zadnjega poročila Medvladnega odbora za podnebne spremembe IPCC in njegovimi vedno bolj drastičnimi številkami za natančno napoved globalnih sprememb. Pomanjkanju slehernega dvoma človeško povzročenih podnebnih sprememb sledi dokaj mlačna vsebina (zgolj navajanje ugotovitev iz poročila) in primerjava ključnih znanstvenih dejstev s predhodnim poročilom. Novinar dramatične ugotovitve najnovejšega poročila primerja s predhodnim in ga na kratko označi na naslednji način:

»Kdor objavljeno besedilo primerja z obema zadnjima internima osnutkoma, s katerima razpolaga tudi *Süddeutsche Zeitung*, bo opazil poostreno sporočilo. Izginile so omejitve, vstavljeni so bili potrditveni stavki in višje vrednosti predvidenih podnebnih sprememb« (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

O istem dogodku v časniku *Delo* zasledimo prispevek z naslovom »*Človek kriv za segrevanje*« (*Delo*, 3. februar 2007), kjer avtor navaja obtožbe kritikov zadnjega poročila IPCC kot

»preblagega«, vendar prispevek zaključí z izjavo aktivistke organizacije Greenpeace Stephanie Tunmore, ki prejšnje poročilo IPCC označi »kot klic, naj se prebudimo iz spanja, medtem ko je letošnje poročilo že tuleča sirena«. Tudi v *Delu* najdemo vrsto prispevkov, ki z naslovi izstopajo po dramatičnosti (»Eksplodira beda«, »Avstraliji grozi strašna suša«, »Napoved konca sveta, kakršnega poznamo«, »Zemlji grozijo suše, človeštvu žeja«, »Vreme prignano do ekstremov«, »Ekstremno vreme grozi turistom«, »Dramatično opozorilo«, »Ukrepati zdaj, takoj«, »Klimatske spremembe: zdaj gre tudi za »preživetje civilizacije«, »Alarmantno taljenje ledenikov«, »Podnebje vrača udarec«, »Planetu bije dvanajsta ura«, »Narava vrača udarec«).

Prispevek z odmevnim naslovom »Zmagala bo narava in svet bo zgrmel v ledeno dobo« in 2 279 besedami je v *Delu* izšel 23. januarja 2007. V pričakovanju izida četrtega poročila IPCC prispevek vsebuje precej dramatičen uvod:

Napovedi so pošastne: če bomo še naprej tako onesnaževali svojo Zemljo, lahko že naša generacija pričakuje tako hude vremenske spremembe, kakršnih človeštvo v vsej dolgi zgodovini še ni doživelo. Ker se bo zemeljsko ozračje predvsem zaradi vpliva toplogrednih plinov segrelo za nekaj stopinj, se bo stopila večina ledenikov, izginili bosta najprej ledena Arktika in nato še Antarktika, ljudem bo primanjkovalo vode, pogosti podnebni pojavi zaradi nenadnih vremenskih sprememb bodo uničevali delo človeških rok. Ali je prvi znak bližajoče se katastrofe že nedavni orkan Kyrill, ki je te dni pustošil po Evropi, ali pa denimo zmrznjeni citrusi na Floridi? (Delo, 23. januar 2007).

Prispevek (ali vsaj njegov del) vsebinsko sodi v kontekst senzacionalističnega poročanja o podnebnih spremembah, ima potencial odmevnega naslova, nas vsebinsko vodi po globalnih spremembah in pri tem uporablja precej dramatično konotacijo. Avtor uvodno ugotovitev konkretizira z nekaterimi dejstvi, s katerimi pa je bodisi previden ali pa ne želi ublažiti razmeroma vroče teme, zato v nadaljevanju navede nekaj drastičnih dogodkov kot je segrevanje ozračja za nekaj stopinj predvsem zaradi vpliva toplogrednih plinov, izginotje ledene Arktike in nato še Antarktike, topljenje večine ledenikov, pomanjkanje vode in uničenje dela človeških rok kot posledice pogostih podnebnih pojavov zaradi nenadnih vremenskih sprememb. Novinar se na koncu prvega odstavka vpraša o nedavnem orkanu Kyrillu, kot prvem znaku bližajoče se katastrofe, ki je pustošil po Evropi ali pa zmrznjenih citrusih na Floridi. Sledijo primeri posledic omenjenih dogodkov, med katerimi izstopa

ugotovitev poplavljenih večmilijonskih mest kot sta Tokio in São Paulo, izginotje sečoveljskih solin in Kobra kot ponovnega otoškega mesta. Prispevek vključuje 11 mednaslovov, med katerimi izstopajo naslednji: »Dve tretjini Zemljanov brez doma?«, »Triglavski ledenik se strahotno manjša« in »Veliko znanstvenih špekulacij«. Avtor, s pomočjo strategije vzbujanja zaupanja v znanost, v prispevek vpeljuje različna mnenja strokovnjakov in s tem sklicevanjem na znanost poskuša legitimizirati uvodno dramatisacijo dogodkov v naravi, za kar pa ne moremo trditi v naslednjem prispevku, ki vsebuje precej dramatičen in banalen opis.

»Morski led na Arktiki se topi z bliskovito hitrostjo. Njegovo širjenje se je tako zmanjšalo, da ladje lahko že nekaj dni prvič prosto plujejo po severovzhodnem in severozahodnem delu. Na Pacifiško morje lahko iz Atlantika plujejo severno od Kanade ali severno od Rusije.... Letni cikel topljenja in zamrznjenja morske vode je izgubil ravnotežje« (*Süddeutsche Zeitung*, 28. avgust 2008).

Medtem poročilo IPCC navaja, da se »bo ledena ploskev po napovedih skrčila...Morski led se bo glede na vse scenarije zmanjšal tako na Arktiki kot na Antarktiki. Po nekaterih projekcijah bo arktični led popolnoma izginil konec 21. stoletja.« (IPCC Assessment review 2007, 46).

Tudi Lučka Kajfež Bogataj, ki je članica IPCC-ja, je v zvezi s specifičnimi ugotovitvami glede arktičnega ledu v zadnjem poročilu, v predstavljanju izčrpnjša v navajanju znanstvenih podatkov: »Temperature na Arktiki naraščajo dvakrat hitreje kakor drugje na svetu. Satelitska opazovanja kažejo, da se je po letu 1978 arktični led krčil za 2,7 odstotka na desetletje, poleti pa kar za 7,4 odstotkov na desetletje. Permafrost na Arktiki se je na površini ogrel za do 3 stopinje Celzija po letu 1980. Na severni polobli je od leta 1900 do zdaj že 7 odstotkov manj sezonsko zmrznjenih tal« (Kajfež Bogataj 2008, 154).

8.3. POLITIKI IN STROKOVNJAKI O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Z objavo četrtega poročila IPCC so se na temo začeli vrstiti prispevki, katerih glavna tema je bila ključna ugotovitev samega poročila, da je človek odgovoren za globalno segrevanje in da se bodo podnebne spremembe v prihodnosti še nadaljevale. Prispevek z naslovom »Človek kriv za segrevanje«, ki je izšel dan po objavi poročila, 3. februarja 2007, zlasti poudarja vlogo človeka (antropocentrični vidik) pri nastanku podnebnih sprememb in njegovo odgovornost,

da prevzame najnujnejše ukrepe za njihovo ublažitev. S pomočjo analize virov v obeh časnikih smo ugotavljali prisotnost izjav politikov in strokovnjakov v zvezi s podnebnimi spremembami ter izpostavili nekaj vidnejših primerov.

Podnebnih sprememb ni več mogoče zanikati, odgovoren pa je zanje človek, zato je skrajni čas za odločne ukrepe, so najpogostejši odzivi na poročilo IPCC. Francoski predsednik Jacques Chirac je na odprtju (druge) mednarodne konference o upravljanju okolja v Parizu pozval k »zeleni revoluciji« in se zavzel za ustanovitev novega okoljevarstvenega telesa OZN, saj da je sedanji Program OZN za okolje (Unep) preohlapen in premalo učinkovit.

Številni aktivisti in vlade so na razviti svet, predvsem na ZDA, naslovili zahteve, naj odločno zmanjšajo izpuste toplogrednih plinov. »Če je bilo prejšnje poročilo IPCC klic, naj se prebudimo iz spanja, potem je letošnje poročilo že tuleča sirena,« je izjavila aktivistka organizacije Greenpeace Stephanie Tunmore .« (Delo, 3. februar 2007)

5. maja 2007 v *Delu* izide prispevek z naslovom »IPCC: Svet mora ukrepati takoj«, ki z ugotovitvami tretjega poročila ZN o posledicah segrevanja ozračja še bolj izostri posledice globalnega segrevanja, ki se jim je treba v čim krajšem času zoperstaviti. Avtor, ki ni naveden, v uvodu zapiše:

Svet ima tehnologijo in finančna sredstva za omejitev katastrofalnih posledic globalnega segrevanja, a za znižanje izpustov toplogrednih plinov mora ukrepati takoj, se v danes sprejetem tretjem poročilu ZN o posledicah segrevanja ozračja strinjajo vodilni svetovni klimatologi, zbrani v Bangkoku v okviru konference Mednarodne skupine ZN o podnebnih spremembah (IPCC). Za preprečitev katastrofe ostaja človeštvu le še nekaj let časa, menijo klimatologi. Človeštvu zmanjkuje časa, da bi preprečili najhujše posledice globalnega segrevanja, da bi omejili višanje temperature, se morajo izpusti toplogrednih plinov stabilizirati najkasneje v osmih letih, do leta 2015.«(Delo, 4. maj 2007).

Prispevek »*Eksplozija bede*«, ki v *Delu* izide 11. oktobra 2006 in katerega avtor ni naveden, piše o porastu naravnih nesreč, ki so posledice podnebnih sprememb, in bodo v prihodnosti prizadele milijone ljudi po vsem svetu. Naslov je citat koordinatorja Združenih narodov za humanitarne zadeve Jana Egelanda, sledi pa mu podnaslov, s katerim avtor želi poudariti

razsežnost naravnih nesreč in bralca šokirati. »267 naravnih nesreč letos prizadelo že 91 milijonov ljudi. Združeni narodi ugotavljajo, da je bilo v zadnjem desetletju kar 80 odstotkov več poplav. Do znatnega povečanja katastrof prihaja predvsem zaradi podnebnih razmer.« (Delo, 11. oktober 2006)

Omenjenemu prispevku sledijo še drugi, v katerih je poudarek na naravnih nesrečah in ki največkrat pišejo na podlagi aktualnega dogodka: »Avstraliji grozi strašna suša«, »Prilagajanje podnebnim spremembam«, »Suša in poplave bodo grenile kmetov vsakdanjik«, »ZN: Poplave in vročinski valovi znak segrevanja ozračja«, »Država se ne zna boriti proti suši«, »Naravne nesreče lani prizadele več ljudi kot leta 2006«, »Nevihte h koncu, zdaj poplave«.

Tudi kadar gre za navajanje izjav strokovnjakov, smo na podlagi analize propozicij nemalokrat ugotovili, da gre za subjektivizacijo oz. t.i. »podnebno poslanstvo«, ko strokovnjaki prevzamejo vlogo opozarjanja javnosti.

Dr. Kajfež Bogatajeva pri napovedih ni preveč optimistična. Dejstvo je, da podnebne spremembe lahko omilimo, ne moremo pa jih preprečiti.....Kar nas morda še bolj skrbi,« pravi dr. Kajfež Bogatajeva, »so hitre spremembe, ekstremni vremenski pojavi. Torej poplave, zemeljski plazovi, toča, suše, na katere se ne bomo utegnili prilagoditi!«....Dr. Kajfež Bogatajeva opozarja: »Poglejte, pri nas še vedno zalivamo vrtove in peremo avtomobile, tudi poleti, z vse bolj dragoceno pitno vodo. Očitno se še ne zavedamo njenega pomena in nevarnosti pomanjkanja. Posameznik lahko k skupnemu dobremu pripomore z zavestnim varčevanjem, to denimo pomeni čim manj vožnje z avtomobilom, racionalno porabo pitne vode in elektrike ...«« (Delo, 1. oktober 2006).

Klimatologinja prof. Lučka Kajfež Bogataj je na nedavnem predavanju ponovila besede svetovnih strokovnjakov, da bo poročilo Mednarodnega foruma za klimatske spremembe v letu 2007 kratko malo skrb zbujajoče. Če je prvo poročilo leta 2001 govorilo o dvigu temperature ozračja za dve stopinji Celzija proti koncu 21. stoletja, se klimatologi ob najnovejših matematičnih modelih, ki izračunavajo mogoče spremembe podnebja v naslednjih 25 letih, držijo za glavo. Eden izmed črnih scenarijev namreč predvideva, da se bo temperatura ozračja do leta 2025 dvignila za dobri 2°C, dežja pa

bo padlo kar za 20 odstotkov manj kot danes. Tako bo dve tretjini slovenskega ozemlja trpelo pomanjkanje vode!(Delo, 3. november 2006)

V prispevkih smo pogosto analizirali sklicevanja na strokovnjake, ki pa so nemalokrat ostali neimenovani. Njihove izjave so bile večinoma nepristranske, podkrepljene z nedavnimi znanstvenimi izsledki in redko senzacionalistično obarvane, opaziti pa je bilo stalna opozorila. »Eden vodilnih svetovnih znanstvenikov za podnebne spremembe James E. Hansen z Inštituta Goddard v New Yorku je na začetku tedna, natančno 20 let po tistem, ko je ZDA opozoril na nevarnost globalnega segrevanja ozračja, za britanski Guardian izjavil, da je stanje zdaj tako kritično, da je edino upanje za svet drastičen poseg.... »Če ne bomo ukrepali, se bomo scvrli,«« (Delo, 27. junij 2008)

V Londonu in Washingtonu so znanstveniki za dve minuti premaknili kazalec, ki simbolizira prihod apokalipse. S tem so opozorili, da se svet še hitreje bliža svojemu uničenju, katerega vzrok sta jedrska in podnebna nevarnost. 'Ura apokalipse' tako sedaj kaže pet minut do polnoči, poročajo tuji mediji. «Uro apokalipse» so leta 1947 zasnovali znanstveniki iz Chicaga, ki so sodelovali pri izgradnji prve atomske bombe in s tem opozarjali na nevarnost, ki svetu grozi zaradi jedrskega orožja. »Smo na pragu drugega jedrskega obdobja. Svet se ni soočal s tako nevarnim obdobjem, odkar sta bili odvrženi prvi atomski bombi na Hirošimi in Nagasaki,« je izjavila skupina uglednih znanstvenikov, ki je opozorila na nemogoče reševanje problemov, ki so posledica uničevalne tehnologije na Zemlji. Med problemi so izpostavili jedrski poskus Severne Koreje, iranske jedrske ambicije ter skrivno jedrsko orožje v ZDA in Rusiji. Britanski astrofizik Stephen Hawking je opozoril na drugo nevarnost, ki grozi uničenju planeta, to pa so podnebne spremembe. Globalno segrevanje po mnenju znanstvenikov "prekaša" samo še jedrska nevarnost. Najbliže apokalipsi so kazalci bili po ameriškem testiranju hidrogenske bombe leta 1953, ko je ura kazala dve minuti do polnoči. Do včeraj je »ura apokalipse« kazala še sedem minut do polnoči. (Delo, 18. januar 2007).

Politiki so v svojih besedah velikopoteznejši in ohlapnejši, kar priča tudi opozorilo britanskega politika Blaira:

Blair je ob tem posvaril, da bi bilo neuspešno ukrepanje glede globalnega segrevanja 'neodpustljivo neodgovorno'. 'Dosegli smo kritični trenutek za odločitev o podnebnih spremembah,' je udeležencem srečanja iz 20 držav z največjimi emisijami toplogrednih

plinov dejal Blair. '(Julijski) vrh G8, ki bo letos potekal v Hokaidu, bo datum z usodo za to vprašanje,' je še dejal Blair, ki je tako bogate države kot tudi države v razvoju pozval, da morajo storiti korak naprej v reševanju globalnega segrevanja (Delo, 15. Marec 2008).

Organizacije in politiki različnih držav po predložitvi podnebnega poročila ZN zahtevajo hitro ukrepanje za večjo zaščito podnebja. Minister za okolje Gabriel je predlagal, da problem postane svetovna prioriteta... Glede na ogrožajočo hitrost človeško povzročenih podnebnih sprememb, je treba ukrepati »hitreje« in »odločneje«... Po predložitvi podnebnega poročila je zvezni minister za okolje Sigmar Gabriel v Nemčiji pozval k ukrepanju generalnega sekretarja ZN Ban Ki Moona. »Združeni narodi se morajo na ravni državnih in vladnih voditeljev ter generalne skupščine ZN soočiti s problemom podnebnih sprememb,« je za časopis Die Welt izjavil politik SPD-ja. »To je problem človeštva, ki se ga morajo lotiti voditelji človeštva.« ...Gabriel je pozval: »Za preobrat v mednarodni podnebni politiki nam ostaja le še 10 do 15 let. Če nam to ne uspe, bodo zaradi tega množično trpele prihodnje generacije...Posledice podnebnih sprememb, ki so opisane v svetovnem podnebnem poročilu ZN, so drastične. »Škoda, ki jo bodo povzročila neurja in poplave, bo vedno večja in nepredvidljiva. Letni časi ne bodo običajni. Rastline in živali bodo izginjale. Letine bodo manjše. Ljudje bodo izgubili eksistenčno osnovo,« piše v poročilu.« (Süddeutsche Zeitung, 3. februar 2007).

Pri analizi propozicij, ki vključuje navajanje mednarodnih ali nacionalnih organizacij, smo ugotovili prevladujoče ocene IPCC-ja ali nacionalnih meteoroloških uradov:

Več suš, več poplavnih katastrof

Kar je bilo leta 2007 ekstremno, bo v prihodnosti normalno, opozarja nemški urad za meteorologijo (DWD). Zdaj je odvisno, kako se soočiti s posledicami podnebnih sprememb.

Več sonca in vročine, vendar tudi več padavin. Nemški urad za meteorologijo (DWD) zaradi podnebnih sprememb opozarja pred pogostejšimi obdobji suš in poplavnih katastrof v prihodnjih desetletjih....«(Süddeutsche Zeitung, 15. april 2008).

Medvladni odbor za podnebne spremembe IPCC

Posledice podnebnih sprememb so nepovratne

Po ocenah odbora za podnebne spremembe so nadaljnjo globalno segrevanje in z njim povezane posledice že zdaj neizogibne – tudi če se pričnejo izvajati strogi ukrepi za varovanje okolja

Odbor za podnebne spremembe IPCC meni, da so posledice podnebnih sprememb nepovratne. »Tudi z najstrožjimi scenariji varovanja podnebja, je nadaljnjo segrevanje in njegove posledice v 21.stoletju neizogibno,« piše v osnutku novega poročila odbora za podnebne spremembe (Süddeutsche Zeitung, 14. november 2007).

Osem let za preprečitev katastrofe

Zadnji izvoz 2015: od tega leta se morajo izpusti ogljikovega dioksida znatno zmanjšati, da bi zmanjšali najhujše posledice podnebnih sprememb. Odbor za podnebne spremembe ima tudi dobre novice. Najkasneje v osmih letih je treba po celem svetu zmanjšati izpuste ogljikovega dioksida, da bi preprečili podnebno katastrofo. Do takšne ugotovitve so prišli strokovnjaki ZN v njihovem tretjem delu poročila o svetovnem podnebnju, ki je bil objavljen v Bangkoku....Vsekakor pa je človeštvu preostalo še nekaj časa, da prepreči najhujše posledice podnebnih sprememb (Süddeutsche Zeitung, 4. maj 2007).

Podnebje kot vprašanje vojne in miru

Politiki, znanstveniki in vojska se bojijo, da podnebne spremembe ne vodijo samo k ekološkim katastrofam. Ogrožajo tudi svetovni mir in varnost. S podnebnimi spremembami se na našem planetu spreminjajo tudi življenjske razmere. Če imajo okoljski strokovnjaki prav, se bo stanje za večino človeštva poslabšalo. Glede na obstoječe napetosti na političnem, gospodarskem, družbenem, etničnem ali verskem področju, se nekateri strokovnjaki in politiki bojijo pogostejših nasilnih sporov. Nekateri politiki in vojska so zelo pesimistični. »Če ne bomo ukrepali«, je pred posledicami podnebnih sprememb v začetku oktobra v Potsdamu opozorila zvezna kanclerka Angela Merkel, »bodo posledice postale vprašanje vojne in miru.« Tudi zunanji minister Steinmeier je globalno segrevanje označil kot večjo nevarnost za svetovni mir.... Strokovnjaki, med katere spadata tudi bivši direktor Cie James Woolsey in predsednik ameriške nacionalne akademije za znanost, so morebitne posledice primerjali s scenariji o koncu sveta, ki so jih kot posledico atomske vojne ustvarili med hladno vojno... Kako dramatične bodo posledice podnebnih sprememb je težko napovedati. Spremembe v podnebnju bodo imele po mnenju strokovnjakov nedvomno vplive na vojno in mir (Süddeutsche Zeitung, 14. november 2007).

9. DELO IN SÜDDEUTSCHE ZEITUNG – KONCEPT KVALITATIVNE IN KVANTITATIVNE ANALIZE NA PODLAGI KRITERIJEV

9.1. PRVI KRITERIJ ANALIZE: RAZNOLIKOST VIROV

V tem sklopu smo določili nekaj formalnih dejavnikov, s pomočjo katerih smo odgovorili na raziskovalna vprašanja o izbiri virov. Pri prvem dejavniku nas je zanimal delež navajanj posameznih akterjev glede na štiri izbrane skupine akterjev, ki smo jih kot ustrezne razdelili na štiri skupine: strokovnjaki, politični predstavniki, novinarji in interesne skupine. Glede na število vseh navedenih akterjev, nas je zanimal odstotek posameznih skupin, s pomočjo tega podatka, pa smo lahko primerjali razmerje pogostosti navajanja določenih akterjev v posameznem mediju.

9.1.1. PRVI DEJAVNIK: AKTERJI KOT VIR V IZBRANIH PRISPEVKIH

Pri analizi virov v časniku *Delo* smo ugotovili, da časnik v primerjavi s strokovnimi viri in njihovimi omembami (26 %) prevladujoče navaja in citira politične predstavnike (70 %). Tema podnebnih sprememb je vpeta v dnevno-politična dogajanja, zlasti v času predsedovanja Slovenije EU, kjer je bil boj proti podnebnim spremembam tema stalnica, čeprav zgolj v politični retoriki. Ti so bili navedeni bodisi kot politiki bodisi kot ministri, predsedniki ali kanclerka (862-krat). V zvezi z njimi smo največkrat zasledili glagolske oblike kot so *je obljubil, označil, povedal, dejal, priznal, pozval, komentiral, sporočil, pozdravil, presodil ali opozoril*. Medtem ko strokovnjaki oz. znanstveniki kot vir (327-krat) v prispevkih najpogosteje *ocenjujejo, preučujejo, pojasnjujejo, se nagibajo k mnenju, ugotavljajo, razlagajo, razmišljajo, dokazujejo, trdijo, menijo, brez omahovanja odgovarjajo, domnevajo, se strinjajo, razvijajo, napovedujejo* ali *so si torej enotni*. Zanimiv je podatek, da v nobenem prispevku nismo našli novinarja kot navedenega vira, odstotkovno (4%) je zaznati le manjši delež virov in oemb interesnih skupin. V časniku *Süddeutsche Zeitung* je odstotek omenjenih strokovnjakov, kamor smo vključili tudi strokovnjake in znanstvenike s področja klimatologije, biologije, meteorologije in ekonomije, podoben (28 %) kot pri časniku *Delo*, delež političnih predstavnikov pa je za spoznanje manjši (64 %). Za razliko od slednjega se v časniku *Süddeutsche Zeitung* omenjajo novinarji in njihove izjave (3,7 %), medtem ko je delež interesnih skupin in podobnih precej enak pri obeh. Naj omenimo, da smo iskanje tovrstnih virov izvedli s pomočjo analitskega orodja Atlas.ti, kjer smo na podlagi kod izluščili

besedilne segmente. Ker bi bilo branje celotnih vsebin prispevkov precej zamudno delo, smo s statistično analizo ugotavljali prevladujoče besedilne segmente, in s ključnimi frekvencami uporabe virov dobili spodaj navedene rezultate.

Tabela 9.1.: Delež omenjenih in citiranih virov v časnikih *Delo* in *Süddeutsche Zeitung*

	<i>Delo</i>	Delež	<i>Süddeutsche Zeitung</i>	Delež
Strokovnjaki	327	26 %	130	28 %
Politični predstavniki	862	70 %	294	64 %
Novinarji	0		17	3,7 %
Interesne skupine	47	4 %	20	4,3 %
Skupaj	1236	100 %	461	100 %

V obeh časnikih glede raznolikosti virov nismo zasledili posebnih razlik, v *Süddeutsche Zeitung* je odstotek navedenih strokovnjakov in razmerje s političnim predstavnikom malenkost večje, kar pomeni, da so podnebne spremembe v *Delu* pogosteje vključene v družbenopolitično dogajanje, kot pa tema prispevka sama po sebi. Za razliko od *Süddeutsche Zeitung* nismo v *Delu* zasledili navajanj s strani novinarjev, medtem ko je odstotek navajanj interesnih skupin (s poudarkom na okoljskih nevladnih organizacijah) v obeh časnikih približno enak. Ti podatki kažejo na to, da oba časnika tehnične, ekonomske in politične rešitvene možnosti ter možnosti spremembe življenjskega sloga, utemeljujeta s strokovnim znanjem. Zanimiv je tudi podatek, da v izbranih prispevkih obeh časnikov skorajda ni citiranih neposredno prizadetih prebivalcev. V časniku *Delo* smo zasledili le en prispevek, ki piše o izginotju koralnega otočja Tuvalu zaradi podnebnih sprememb, v njem pa so citirani otroci kot zadnja generacija otrok, preden jih izselijo iz otoka. V *Süddeutsche Zeitung* smo akterje, ki imajo manjše možnosti izražanja, našli v dveh prispevkih, oba pa se nanašata na ogrožena območja Shishmaref in Kivalina na Aljaski.

9.1.2. DRUGI DEJAVNIK: PREVLADUJOČI VIRI POROČANJA O PODNEBNIH SPREMEMBAH

V časniku *Delo* smo pri analizi propozicij, ki opisujejo posledice podnebnih sprememb ugotovili prevladujoče citiranje klimatologinje in članice Mednarodne skupine Združenih

narodov o podnebnih spremembah (IPCC), Lučke Bogataj Kajfež z Biotehnične fakultete, ki se pogosto pojavlja v medijih nasploh in celostno predstavlja problem podnebnih sprememb. Glede na to, da so teme o okolju in njihovo poglobljanje pri nas še vedno zelo redke, premalo analitične, površinske in preveč vpete v politične in gospodarske kontekste, je pojavljanje intervjujev s strokovnjaki iz okoljskega področja razumljivo izjemno redko. Ljudje rajši beremo »življenjske zgodbe« zanimivih ljudi, ki nam zaupajo svoje intimnosti, kot pa »mlačne« znanstvenike, ki ljudi zasipajo s suhoparnimi številkami, ki povrhu vsega niso ravno obetavne. Boštjan Videmšek se je januarja 2007 v izčrpnem intervjuju z njo pogovarjal o »*O sivi sedanjosti in temni prihodnosti*«, v katerem ni skrivala zaskrbljenosti nad nastalimi podnebnimi spremembami in ljudmi, ki jih *slepe in gluhe pozivajo k ukrepanju*. V intervjuju Kajfeževa zatrjuje, da o trenutnem stanju spreminjanja klimatskih razmer kljub »klimatskim skeptikom« ni dvoma. Pri mnogih raziskavah pa se pojavlja velika ovira in to je kapital, zaradi česar vrsta znanstvenikov postane aktivnih šele, ko gredo v pokoj. Opozarja tudi na kratkoročno razmišljanje, ki je zlasti prisotno v politiki in antropocentrično paradigmo. Poudarja pomen znanja o ekoloških problemih, ki ga sestavljata zavedanje in razumevanje, zlasti pa je pomembna volja, ki pa jo na žalost v Sloveniji izrazito primanjkuje. Omenja tudi sinhronizacijo okoljskih rešitev z ekonomijo, ki je bistvenega pomena za uspešno izvedbo brez postranske škode. Njeno prepričanje je, da se rešitev skriva v gospodarstvu in tehtanju škode ter dobička. Na njeno žalost pa napovedi še vedno kažejo v prid fosilnim gorivom, ostala energija pa bo v naslednjih tridesetih letih še vedno marginalna. Kar se tiče dviga temperature in padca količine padavin, Bogataj Kajfeževa zatrjuje, da je širitev aridnosti do Londona in čez vso Nemčijo realno pričakovanje in ne apokalipsa. Ostaja zmerna, a vse bolj utrujena optimistka, za katero ni kriva samo politika, temveč šteje vsak posameznik (*Delo*, 13. januar 2007).

V nemškem časniku *Süddeutsche Zeitung* smo kot najpogosteje omenjenega in citiranega strokovnjaka zasledili prof. Stefana Rahmstorfa, ki je dejaven na Inštitutu za raziskave podnebnih vplivov v Potsdamu (Nemčija) in enega izmed vodilnih avtorjev četrtega podnebnega poročila IPCC. V prispevku Patricka Illingerja z naslovom »*Učinek tople grede. Še več vode*«, ki je izšel decembra 2006, izrazi bojazen, da se bo morska gladina zaradi podnebnih sprememb z 0,5 metra dvignila na 1,4 metra. Ugotovitev je rezultat študije, ki jo je objavil v reviji *Science*, posledica tega pa bi pomenila poplavljanje številnih obalnih mest (*Süddeutsche Zeitung*, 15. december 2006). V prispevku, ki je izšel 2. februarja 2007, z naslovom »*Podnebne spremembe. V Nemčiji že dokazane*«, je Rahmstorf to ugotovitev iz

geološkega vidika predstavil kot popolnoma neproblematično, vendar je dvig za približno en meter lahko nevaren zato, ker smo mesta zgradili tam, kjer so bile do zdaj obalne črte. V istem prispevku zavzame stališče, da je podnebne spremembe mogoče zaustaviti z razpolovitvijo svetovnih emisij toplogrednih plinov do leta 2050, medtem ko poročilo IPCC jasno določa, da je človek pretežno kriv za globalno segrevanje, naravni dejavniki pa pri tem ne igrajo velike vloge (*Süddeutsche Zeitung*, 2. februar 2007).

9.2. DRUGI KRITERIJ ANALIZE: RAZPOLOŽLJIVOST USTREZNEGA ZNANJA ZA OBLIKOVANJE MNENJA

Ta kriterij smo prav tako pridobili na kvantitativni način. S tem namenom smo oblikovali sistem kategorij, s pomočjo katerega smo lahko odgovorili na vprašanja o pogostnosti poročanja o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb v obeh časnikih, katere osebe so v zvezi s temo intervjuvane in iz katerih držav se najpogosteje poroča o podnebnih spremembah. Pri zadnjem dejavniku nas je zanimalo, katere države v medijih zlasti izstopajo v povezavi s podnebnimi spremembami.

9.2.1. PRVI DEJAVNIK: OBSEG POROČANJA O VZROKIH IN POSLEDICAH PODNEBNIH SPREMOMB

Pri poročanju o posledicah in vzrokih podnebnih sprememb naletimo na velike razlike tako v obsegu kot izrazitosti. Ker so posledice lahko zelo dramatične, se jih mediji kot teme pogosteje poslužujejo, medtem ko so vzroki (in če so ti z znanstvenega vidika še nasprotujoči) pogosto omenjeni le zato, da jim sledijo dramatične posledice. Ta teza nam je služila kot vodilo za prikaz ključnih besed v spodnji tabeli, na osnovi katerih smo iskali prispevke, ki se nanašajo na posledice in vzroke podnebnih sprememb. Ključne besede smo določili na podlagi samih prispevkov in pogostnosti navajanja določenih besed, medtem ko smo upoštevali zadnje ugotovitve četrtega poročila IPCC. V prvi tabeli smo določili fizikalne posledice, v drugi pa nekatere družbene, ekonomske in zdravstvene. Fizične vzroke, ki smo jih navedli v tretji tabeli, smo zopet črpali iz omenjenega poročila. Časnik *Delo* za razliko od časnika *Süddeutsche Zeitung* pogosteje poroča o posledicah in manj o vzrokih.

Tabela 9.2.: Navajanje fizičnih posledic podnebnih sprememb v obeh časnikih

Ključne besede	DELO (delež št.prispevkov)	SÜDDEUTSCHE ZEITUNG
izjemni (vremenski) pojavi	2,8%	4%
vročinski vali	1,9%	3%
požari	3,4%	1,3%
puše	11%	3%
tropski ciklon	0,8%	5%
orkani	4%	1%
cunamiji	1%	1%
naraščanje (dvig) morske gladine	9%	15%
(večje) izhlapevanje	1,7%	0,5%
deževja, neurja	5%	6%
zakisovanje površinskega sloja oceanov	0,9%	0,25%
taljenje (krčenje, zmanjševanje, izginjanje, umikanje, polzenje) ledenikov	12%	13%
segrevanje ozračja, dvig temperature	23%	29%
dezertifikacija	2%	0,5%
biodiverziteteta (biotska raznovrstnost)	4%	1%
poplave	13%	10%
izumrtje živalskih in rastlinskih vrst	2%	5%
toča	1%	0,3%
Skupaj (št.prispevkov)	530	394

Pri navajanju ključnih besed nismo upoštevali pogostnosti navajanja v posameznem prispevku ali pogostnosti navajanja v vseh prispevkih, temveč smo jih uporabili zlasti za lažje iskanje posameznih prispevkov, ki poročajo o posledicah ali vzrokih podnebnih sprememb. S pomočjo programa Atlas.ti smo zato določili kodo, ki smo ji pripisali pripadajoče pojme (besede, besedne zveze), da smo lažje izluščili ustrezne prispevke. Pri postopku kodiranja ključne besede *neurja* oz. *deževja* smo za učinkovitejše iskanje npr. dodali pojme kot so (*obilnejše*) *padavine*, *dež*, *poplave*, *poplavne katastrofe*, *hudourniške poplave*, *padavinski režim*, da smo našli prispevke, v katerih je bilo strnjenih čim več omenjenih besed. Pri nekaterih kodah kot je ta in npr. *ekstremnih vremenskih pojavih*, je lahko prišlo do »podvajanja«, kar pomeni, da avtor v enem prispevku poroča tako o sušah kot izjemnih padavinah ali pa omenja tako suše, poplave, vročinske valove, neurja in druge posledice.

Ravno zaradi tega so se fizične, družbene in zdravstvene posledice podnebnih sprememb v *Süddeutsche Zeitung* pojavile 488-krat, čeprav je bilo skupno analiziranih 330 prispevkov. Nemški časnik glede na število prispevkov pogosteje poroča o posledicah kot slovenski časnik *Delo*, v katerem pa od skupno 671 prispevkov posledice zasledimo v 659 prispevkih.

Tabela 9.3.: Navajanje družbenih in zdravstvenih posledic v obeh časnikih

Ključne besede	DELO (delež št.prispevkov)	SÜDDEUTSCHE ZEITUNG
pomanjkanje vode	24%	18%
pomanjkanje hrane	2%	36%
hitra urbanizacija	6%	3%
porast bolezni	45%	29%
geografsko premikanje določenih infekcijskih bolezni (malaria)	12%	10%
porast smrti zaradi vročine ali naravnih nesreč	9%	3%
Skupaj (št.prispevkov)	129	94

Pogostnost navajanja in izbira ključnih pojmov je bila bistveno večja pri prispevkih, katerih avtorji so sami strokovnjaki npr. v časniku *Delo* prisotni prispevki z naslovi »Najbolj bi nas prizadela sprememba zalivskega toka« (*Delo-Znanost*, 26. oktober 2006), »Zakaj podnebne spremembe sprožajo obilnejše padavine in poplave? Močan padavinski cikel del slovenske prihodnosti« (*Delo-Polet*, 27. september 2007) Lučke Kajfež Bogataj in »Ali poplave v Sloveniji nastopijo vedno v istem obdobju leta? Vsak konec Slovenije ima svoj poplavni čas« (*Delo*, 11. oktober 2007) Matjaža Mikoša.

Tabela 9.4.: Navajanje fizičnih vzrokov v obeh časnikih

Ključne besede	DELO (delež št.prispevkov)	SÜDDEUTSCHE ZEITUNG
učinek tople grede	5%	13%
emisije toplogrednih plinov	79%	69%
raba fosilnih goriv	16%	18%
Skupaj (št.prispevkov)	312	178

9.2.2. DRUGI DEJAVNIK: OSEBE, KI SO INTERVJUVANE ALI PORTRETIRANE

Glede na to, kako so podnebne spremembe v medijih predstavljene, vpliva tudi na to, kdo o njih govori. V tem sklopu smo zato ugotavljali, katere osebe v prispevkih so intervjuvane oz. portretirane. V *Delu* smo na temo podnebnih sprememb zasledili 4 intervjuje in en portret, v *Süddeutsche Zeitung* pa 16. Na podlagi analize ključnih razlik v frekvencah uporabe virov smo ugotovili, da je časnik *Süddeutsche Zeitung* s strokovnega področja izbral 9 intervjuvancev, *Delo* pa kljub večjemu številu analiziranih prispevkov samo enega. Slednji je s političnega področja izbral enega sogovornika, nemški časnik pa štiri, med katerimi sta bila dva nemška ministra, državni sekretar in generalni sekretar ZN. V *Delu* nismo zasledili celovitega intervjuja s katerim od slovenskih ali tujih politikov, temveč pogovor z dr. Lučko Bogataj Kajfež, kar pa je tudi edini portret v izboru prispevkov. V *Süddeutsche Zeitung* je bil na temo podnebnih sprememb junija 2006 objavljen tudi intervju s prebivalcem mesta Kivalina na Aljaski g. Enochom Adamsom, medtem ko v *Delu* ni zaslediti intervjuja s posamezniki prizadetih območij.

Tabela 9.5.: Navajanje strokovnjakov in njihovih mnenj v obeh časnikih v obliki intervjuja

	<i>DELO</i>	<i>SÜDDEUTSCHE ZEITUNG</i>
Znanost	Irena Mrak (22.5.2007) – geografinja in alpinistka Portret: Lučka Bogataj Kajfež – klimatologinja in agrometeorologinja	Peter Höppe (12.1.2007) – meteorolog in strokovnjak za tveganja naravnih nesreč Thomas Martin (18.1.2007) – strokovnjak za dinamiko podnebja na inštitutu za pomorske raziskave IFM-GEOMAR v Leibnizu Walter A. Maier (6.2.2007) – strokovnjak z inštituta za medicinsko parazitologijo na Univerzi v Bonnu Jeffrey Sachs (25.2.2007) – ekonomist in svetovalec za razvoj pri Združenih narodih Wolfgang Lucht (6.3.2007) –

	<p>strokovnjak na inštitutu za raziskovanje posledic podnebnih sprememb v Potsdamu</p> <p>Ottmar Edenhofer (4.5.2007) – vodilni ekonomist na inštitutu za raziskovanje posledic podnebnih sprememb v Potsdamu</p> <p>Wolfram Mauser (30.06.2008) – geograf in fizik na Univerzi Ludwig-Maximilian v Münchnu</p> <p>Robert Corell (12.09.2008) – ameriški strokovnjak za klimatologijo</p> <p>Edward O. Wilson (18.11.2006) – ameriški biolog</p>
Politika	<p>Frank-Walter Steinmeier (20.12.2006)</p> <p>Frank-Walter Steinmeier (20.12.2006)</p> <p>Ban Ki Moon (22.2.2007)</p> <p>Sigmar Gabriel (2.3.2007)</p> <p>Michael Müller (10.8.2007)</p>
Posamezniki prizadetih območij	<p>Enoch Adams (16.06.2008) – prebivalec vasice Kivaline na skrajnem severozahodu Aljaske</p>

9.2.3. TRETJI DEJAVNIK: PREVLAJUJOČE DRŽAVE, IZ KATERIH SE POROČA O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Analize umestitve novic o podnebnih spremembah se nam je zdela pomembna, ker še vedno izraziti abstraktnosti globalnih podnebnih sprememb, temi dodaja nek konkreten pomen, bralec pa ima občutek, da ne gre zgolj za oddaljen pojav, temveč problem, ki zadeva tudi njega ali njegove bližnje. Naslednji vidik, ki se nam je zdel pomemben, je relevantnost teme kot take v določenih družbah, najsi bo to v političnem ali gospodarskem kontekstu. Poglobljena kvalitativna analiza bi lahko tudi pokazala, v kakšnem obsegu ali kako poglobljeno se v določenih družbah pogovarjajo o podnebnih spremembah, in ali se v

določenih okoljih, ki niso tako ogrožena o njih razpravlja bolj ohlapno, v prizadetih območjih pa so razprave konkretne in prav tako težnje po ukrepih.

V časniku *Süddeutsche Zeitung* v začetku prispevka ni navedeno, od kod poročajo, medtem ko je v časniku *Delo* na začetku skoraj vedno navedeno, od kod novica prihaja. V nemškem časniku se je sicer poročalo iz različnih problematičnih območij na svetu, vendar to v tem sklopu nismo izraziteje raziskovali in posledično primerjave nismo mogli izvesti. V povezavi s tem smo s pomočjo statistične analize ugotavljali, kako pogosto se določene države ali mesta pojavljajo v vsebinah prispevkov obeh časnikov. V času predsedovanja Slovenije Evropski uniji nismo zaznali pogostejšega poročanja iz Bruslja, v tem času so izšli samo 4 prispevki, ki se neposredno nanašajo na podnebne spremembe kot osrednjo temo slovenskega predsedovanja. V slovenskem časniku prevladujejo poročanja iz evropskih mest, medtem ko jim sledijo prispevki iz Slovenije. Veliko prispevkov smo zasledili tudi iz območij z visokimi izpusti toplogrednih plinov, zlasti Kitajske in ZDA ter Avstralije.

Tabela 9.6.: Države, iz katerih se v časniku *Delo* najpogosteje poroča o podnebnih spremembah

<i>DELO</i>
EU in Švica 119
Slovenija 96
ZDA 36
Avstralija 14
Hrvaška 3
Azija 28
Južna Amerika 4
Rusija 1
Bližnji Vzhod 1

V spodnji tabeli smo za primerjavo med obema časnikoma pripravili seznam namerno izbranih celin, držav oz. mest, ki se v prispevkih najpogosteje pojavljajo.

Tabela 9.7.: Prikaz izbranih celin, držav in mest, ki se pojavljajo v obeh časnikih in njihova primerjava po pogostosti pojavljanja

	<i>DELO</i>		<i>SÜDDEUTSCHE ZEITUNG</i>
Slovenija (Ljubljana – 159)	1131	Nemčija	407
Evropa	750	Evropa	293
Kitajska	535	ZDA	157
ZDA	323	Afrika	153
Nemčija	224	Kitajska	150
Indija	212	Indija	101
Azija	202	Berlin	77
Arktika	157	Bruselj	63
Bruselj	154	Arktika	53
Afrika	150	Azija	40
Avstralija	114	Nairobi	36
Berlin	110	Avstralija	34
Antarktika	79	Antarktika	33
Nairobi	21	Slovenija	0

V tem sklopu smo ugotovili, da je v obeh časnikih omenjanje podnebnih sprememb za približno dve tretjini pogostejše v kontekstu aktualnih političnih dogajanj kot pa v neposredni povezavi s strokovnimi mnenji iz različnih področij. Strokovni viri so pravzaprav še vedno redkeje prisotni kot citiranje političnih predstavnikov. Mediji, kot smo omenjali že v enem od prejšnjih poglavij, rajši posvečajo pozornost jasnim dogodkom, posebej izjemnim zgodbam in enostavnejšemu jeziku, ki ga bo razumel povprečen bralec. Preseneča izjemno majhen odstotek navajanja virov kot so interesne skupine, da ne omenjamo novinarjev samih, ki jih kot virov v časniku *Delo* sploh nismo našli. Pri obeh medijih smo opazili, da novinarji v prispevkih marsikdaj uporabljajo že prisotne strokovne vire oz. strokovnjake, ki so bili v povezavi s podnebnimi spremembami že citirani. Presenetljivo je, da zanemarljiv odstotek prispevkov v svoji zgodbi vključuje neposredno prizadete, kar pomeni, da se "žrtve" najredkeje uporablja kot obstoječe vire. Občutno pogostejše je poročanje o fizičnih posledicah kot o vzrokih podnebnih sprememb, med katerimi v obeh časnikih zlasti izstopajo segrevanje ozračja, dvig temperature, taljenje ledenikov, suše in poplave. Kot družbene in zdravstvene posledice so bile v *Delu* najpogosteje navedene pomanjkanje vode, porast bolezni in geografsko premikanje določenih infekcijskih bolezni (malarija), medtem ko je v *Süddeutsche Zeitung* pogosto kot posledica navedeno tudi pomanjkanje hrane. Kot fizični vzroki so se v obeh časnikih najpogosteje pojavljale emisije toplogrednih plinov. Nemški časnik na temo

podnebnih sprememb večkrat objavlja intervjuje s posameznimi strokovnjaki iz različnih področij in političnimi predstavniki, objavljen je tudi kratek intervju s prebivalcem prizadetega območja, medtem ko sta v *Delu* v tem obdobju med analiziranimi prispevki objavljena le dva intervjuja s strokovnjakinjama. V slednjem so najpogosteje objavljali iz evropskih mest in Slovenije, veliko je pa bilo tudi prispevkov, v katerih se je poročalo iz območij z visokimi izpusti toplogrednih plinov (ZDA, Avstralija in Azija). Po pričakovanjih se v prispevkih obeh časnikov najpogosteje uporabljata državi Slovenija v *Delu* in Nemčija v *Süddeutsche Zeitung*. Obema državam na drugem mestu sledi omenjanje Evrope in kasneje večje države s hitro gospodarsko rastjo kot je Kitajska, Indija in ZDA. Arktika in Antarktika kot eni najbolj ogroženih območij na svetu zaradi taljenja ledu presenetljivo nista omenjeni tako pogosto, Antarktika se nahaja celo na repu seznama. V *Süddeutsche Zeitung* je pogosto omenjena tudi Afrika, ki je zaradi številnih pritiskov in manjše prilagodljivosti posebej ranljiva za podnebne spremembe.

9.3. TRETJI KRITERIJ KVALITATIVNE ANALIZE: OPISOVANJE DRUŽBENIH PROBLEMOV

9.3.1. PRVI DEJAVNIK: TEHNOLOŠKE MOŽNOSTI REŠITVE, KI SO IZRAZITEJE PRIKAZANE

Tu smo razlikovali med dvema področjema. Na eni strani gre za poudarjanje tehnoloških rešitev na področju energije in na drugi strani rešitev na področju spremembe življenjskega stila. Nismo se osredotočili na celotne prispevke, temveč besedilne segmente v samih prispevkih. Kot enota (kvantitativne) analize so nam služile kar posamezne ključne besede, saj smo tako lahko ugotavljali dejansko pogostnost navajanja oz. omenjanja, kar je bil tudi cilj proučevanja tega kriterija.

Tabela 9.8.: Intenzivnost poročanja o tehnoloških možnostih rešitve v boju proti podnebnim spremembam

	Jedrsko energija	Fosilna goriva	Obnovljivi viri energije	Energetska učinkovitost	Skupaj	Skupno št.vseh besed
<i>DELO</i>	199	116	214	42	571	477 000
<i>SÜDDEUTSCHE ZEITUNG</i>	85	43	95	24	247	224 000

Pogostnost poročanja o tehnoloških možnostih rešitve v boju proti podnebnim spremembam, ki zadevajo obnovljive vire energije, je glede na vse navedke omenjenih rešitev za slaba dva odstotka večja v nemškem časniku *Süddeutsche Zeitung*. V samih naslovih se obnovljivi viri pojavijo pri šestih prispevkih. Omenjeni časnik prednjači tudi v navajanju energetske učinkovitosti, medtem ko *Delo* pogosteje navaja jedrsko energijo in fosilna goriva, obnovljive vire pa v naslovih omenja pri samo dveh prispevkih. Pri dveh prispevkih od skupno petih, kjer se v naslovih prispevkov *Süddeutsche Zeitung* navaja jedrska energija, sta naslova takorekoč naklonjena omenjeni energiji in jo označujeta kot rešitev za podnebne spremembe. V *Delu* smo našli šest prispevkov, ki v naslovu navajajo jedrsko energijo, od teh so bili štirje zelo pozitivni do rabe jedrske energije.

9.3.2. DRUGI DEJAVNIK: INTENZIVNOST POROČANJA NA PODROČJU SPREMEMBE NAČINA ŽIVLJENJA

Pri dejavniku intenzivnosti poročanja na področju spremembe načina življenja smo največje razlike ugotovili pri potrošništvu in mobilnosti. V časniku *Delo* smo glede mobilnosti opazili občutno večjo intenzivnost poročanja (80 % glede na potrošništvo in bivanje) kot pri *Süddeutsche Zeitung* (34 %). Ta podatek ni presenetljiv glede na povečano potrebo po mobilnosti in zmanjšano kakovostjo javnega potniškega prometa v Sloveniji, ki dodatno pripomoreta k povečanju cestnega prometa in s tem zvišanju izpustov dušikovih oksidov. Nemški časnik na področju potrošništva (48 %) intenzivneje poroča od *Dela* (15 %), medtem ko na področju bivanja ni bilo opaziti večjih razlik. Podnebne spremembe smo imeli v tem kontekstu namen povezovati tudi z umetnostjo in umetniškim izražanjem, vendar med prispevki nismo zasledili nobenega, kjer bi poročali o podobnem.

Tabela 9.9.: Intenzivnost poročanja glede spremembe načina življenja

	Bivanje	Potrošništvo	Mobilnost	Skupaj
DELO	15	46	239	300
SÜDDEUTSCHE ZEITUNG	7	132	71	210

9.3.3. TRETJI DEJAVNIK: OBSEG POROČANJA O POLITIKI ZA BOJ PROTI PODNEBNIM SPREMEMBAM

O politiki za boj proti podnebnim spremembam na evropski ravni je pogosteje poročal nemški časnik *Süddeutsche Zeitung*, oba časnika pa o omenjeni politiki najpogosteje poročata prav na evropski ravni. Največja razlika je ugotovljena pri politiki na mednarodni ravni, kjer *Delo* (30%) glede na vse ravni intenzivneje poroča v primerjavi z nemškim časnikom (9%). Manjši odstotek poročanja smo pri *Süddeutsche Zeitung* zaznali tudi pri politiki na nacionalni ravni, medtem ko omenjeni časnik intenzivneje poroča o vplivanju interesnih skupin na podnebno politiko.

Tabela 9.10.: Pogostost poročanja o politiki za boj proti podnebnim spremembam

	Evropska raven	Mednarodna raven	Nacionalna raven	Vpliv interesnih skupin na podnebno politiko	Skupaj
DELO	96	70	14	52	232
SÜDDEUTSCHE ZEITUNG	41	7	12	20	80

DISKUSIJA

Po avtorjih Boykoff in Boykoff, Carvalho in Smith je naloga medijev, da oblikujejo podobo podnebnih sprememb. Fizične spremembe okolja postanejo problem šele, ko jih družba prepozna kot take in proti njim tudi ukrepa. V diskusiji pojasnjujemo rezultate analize virov in poskušamo utemeljiti (ne)primerljivost slovenskega časnika *Delo* in nemškega časnika *Süddeutsche Zeitung*, ki vsak zase predstavljata svoj kontekst, in posledično tudi način argumentiranja podnebnih sprememb. V diskusiji izpostavljamo nekaj ključnih teoretičnih vidikov in jih navezujemo na konkretne rezultate, pridobljene z analizo prispevkov.

Nemški mediji sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja niso imeli zadostnega strokovnega znanja, da bi učinkovito poročali o okoljskih problemih. Medtem ko se desetletje prej pri prvih gradnjah jedrskih elektrarn že pojavljali množični protesti in opozorila nekaterih znanstvenikov, so mediji komajda poročali o nevarnostih te oblike energije. Razlogi za to so po avtorici Thorbrietz (2006) zlasti vpliv energetske lobije na medije. Kot odziv na pomanjkljivo poročanje o okoljskih temah, je začela izhajati vrsta strokovne literature. Z različnimi znanstvenimi študijami in napovedmi glede globalnega uničevanja okolja, so tovrstne teme počasi začele dobivati svoje mesto v medijih. Kljub pojavu prvih okoljskih nesreč (Černobil) so po Thorbrietzovi manjkali ustaljeni načini podajanja informacij in strokovnega znanja. Kmalu za tem je bilo ustanovljeno Zvezno ministrstvo za okolje in tema je postala tudi politično institucionalizirana.

Slovenski mediji so, kot smo omenili že v enem od prejšnjih poglavij, začeli okoljsko tematiko obravnavati v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja (Erjavec 2011, 168). V osemdesetih letih so zlasti prevladovali teme o odlaganju radioaktivnih odpadkov (Ščuka v Ibid., 169). Številni znanstveniki v Sloveniji opozarjajo na premajhno število prispevkov o znanosti nasploh (Ibid., 208), zapostavljenosti znanosti in poročanju o kontroverznih odkritjih (Kolar v Ibid., 209).

Problem sodobnega okoljskega novinarstva je, da obravnava le vidne in dramatične zgodbe (Ibid., 172), kar smo ugotovili tudi z analizo prispevkov v slovenskem *Delu* in nemškem *Süddeutsche Zeitung*. Prevladujoče navajanje posledic podnebnih sprememb (izjemni vremenski dogodki), ki se za razliko od vzrokov pogosto zgodijo hitro, nepričakovano in lahko končajo celo katastrofalno, tako lahko poveča zanimanje publike. S preprosto

frekvenčno analizo uporabljenih virov (prispevkov) smo na osnovi ključnih besed ugotovili prisotnost dramatizacije in jo s posameznimi primeri tudi izpostavili, vendar zaradi prevelikega števila prispevkov izčrpna kritična-diskurzivna analiza ni bila izvedena.

Medijske informacije ponavadi niso povezane z znanstvenimi dogodki in opozorili, temveč političnimi, vključno s pobudo Ala Gora. To je bil do zdaj primer novic, ki so ustvarile največji medijski učinek do zdaj (Boykoff in Roberts v Diaz Nosty 2009, 8). V obdobju med leti 2006–2008 smo tako ugotovili večje število prispevkov po objavi Sternovega poročila, četrtega poročila IPCC in knjige *Neprijetna resnica* ameriškega politika Ala Gora. V prispevkih obeh časnikov smo na podlagi analize tudi ugotovili, da je število prispevkov, ki se nanašajo na podnebne spremembe večje v povezavi z družbeno-političnimi temami oz. dogodki. Od šestdesetih let dalje so novinarji začeli kritično obravnavati znanost in jo povezovati z njenim vplivom na življenje ljudi ter o njenem pomenu v družbenem in političnem kontekstu (Martin v Erjavec 2011, 205). V prispevkih prevladujejo politični viri, kar potrjuje dejstvo, da so okoljske teme postale zadeva javnih politik (Wyss v Ibid., 169).

Informacije v medijih niso stalne, zato se spreminjajo glede na novice, ki poročanje o podnebnih spremembah postavljajo na drugo mesto za različnimi skupinami novic in aktualnimi dogodki (Roser-Renouf in Nisbet v Diaz Nosty 2009, 8). Mediji v nasprotju z akademskimi dejstvi ustvarjajo zgodbe o postranskih vidikih (Weaver v Ibid., 9), vendar je v obeh časnikih kljub temu razviden konsenz o antropogenem vzroku podnebnih sprememb.

Znanstveno novinarstvo na splošno je po Hartzu in Chappellu (1997) zelo selektivno in uniformno, kar utemeljujeta z dejstvom, da novinarji pišejo o samo določenih področjih znanosti, uniformno pa v smislu, da je ista novica objavljena na podoben način v različnih medijih (Erjavec 2011, 209). Če se osredotočimo na poročanje o podnebnih spremembah, smo na podlagi analize ključnih besed v časnikih *Delo* in *Süddeutsche Zeitung* ugotovili večji obseg poročanja o izjemnih vremenskih dogodkih, podobnost objavljanja novic pa smo ugotovili v prispevkih, ki so se nanašali na določene mednarodne dogodke (npr. objava poročila IPCC, podnebna konferenca na Baliju) in dogovore.

SKLEP

Način našega dožemanja podnebnih sprememb, je v veliki meri odvisen od medijskega predstavljanja tega problema. Sodobni mediji in njihovo ustvarjanje resničnosti oblikujejo javno mnenje in vplivajo na to, kako bo javnost določeno temo sprejela. Kakovostno, natančno, jasno in verodostojno posredovanje informacij oz. novic s področja znanosti (tudi podnebnih sprememb) je povezano z mnogimi dejavniki in načeli, na katere morajo biti zlasti pozorni novinarji. Pristopi, ki se jih novinarji lotevajo pri komuniciranju znanosti, so lahko odraz tudi samega medija, vendar za neznanstvenika pisanje o zapletenih znanstvenih temah ni vedno lahek zalogaj in povzroča težave še tako kakovostnim medijem. Kot smo že omenili v enem od začetnih poglavij, je za novinarsko delo zelo pomembno preverjanje glavnih in informativnih virov izbrane teme. Ti avtorju omogočijo, da izbere dovolj zrelo in ustrezno temo, ki jo mora za dobro razumevanje tudi natančno proučiti. Ker novinarji običajno niso znanstveniki in nimajo ustreznega znanstvenega znanja, je še kako pomembno, da vzpostavijo stike z (večimi) znanstveniki, če presodijo, da je to zaželeno. Njihov odziv na novosti s področja znanosti je zelo pomemben, predvsem se morajo primerno distancirati in razmisliti, kaj je tisto, kar je novo in tisto, kar družba pravzaprav že pozna. Hkrati morajo biti seznanjeni z motivi, ki niso znanstvene narave (vključno s svojimi), in jih ustrezno predstaviti, čeprav v prispevkih nemalokrat opazimo poudarek na političnih interesih. Kljub temu, da je v znanosti prisotnih veliko negotovosti in razlik, novinarji še vedno radi pišejo o njej na senzacionalističen način. Ker pogosto nimajo znanja glede razlage statističnih podatkov, imajo tudi težave pri interpretaciji kompleksnejših pojavov (Ward 2008, 38).

Za obdobje med leti 2006 in 2008 smo v študiji primera dveh izbranih medijev *Süddeutsche Zeitung* in *Delo* ugotavljali razlike v načinu argumentacije vzrokov in posledic podnebnih sprememb. V analizo je bil vključen skupaj 1001 prispevek (330 iz *Süddeutsche Zeitung* in 671 iz *Dela*), ki smo jih s pomočjo ključne besede »podnebne spremembe« izbrali v spletnih arhivih. Tekstualna analiza nam je omogočila, da smo na podlagi kriterijev in pripadajočih dejavnikov, prišli do pomembnih ugotovitev. Posebej izpostavljamo medijski senzacionalizem. Ta je pogosto povezan s poudarjanjem določenih izjav bodisi političnih akterjev bodisi strokovnjakov, prisotnostjo subjektivizacije ali vse pogostejšo odsotnostjo neposrednega navajanja primarnih virov.

Namen naloge je bil med drugim ugotoviti, na kakšen način se argumentacija pojavlja in v kakšni obliki jo lahko zaznamo. Glede na veliko število prispevkov smo se poskušali izogniti podrobnejši tekstualni analizi, zato smo določili tri kriterije kot smernice, na osnovi katerih smo analizirali posamezne prispevke in njihovo vsebino. Po opravljeni kvalitativni in kvantitativni analizi smo ugotovili, da je senzacionalizem prispevkov lahko prisoten že v samih naslovih in pri tem izpostavili nekaj tipičnih primerov. Pomemben kriterij pri iskanju oblik senzacionalizma je navajanje virov, ki se pri tematiki podnebnih sprememb v veliki večini pojavljajo iz politične sfere, precej manj pa je neposrednih navajanj strokovnjakov in ostalih akterjev. Politična retorika ima pri sprejemanju okoljskih problemov zelo pomembno vlogo, saj lahko novinar s citiranjem političnega predstavnika bodisi omili ali stopnjuje kritičnost problematike, na vsak način pa so izjave pristranske. Pri naslednjem kriteriju smo upoštevali količino ustreznega znanja, ki ga novinar uporablja za oblikovanje mnenja, pri čemer smo ugotovili, da pri obeh časnikih pred vzroki prevladujejo posledice podnebnih sprememb, ki so z ozirom na izjemne vremenske pojave bolj zanimive in aktualne. Določeno okoljsko katastrofo je lažje oviti v dramatično zgodbo in ji dodati stilistično privlačnost, medtem ko je navajanje vzrokov za podnebne spremembe bistveno manj. Bralce vsekakor bolj privlačijo teme, ki so jim fizično bližje, zato v *Delu* večinoma poročajo iz Evrope in Slovenije. V obeh časnikih prevladuje omenjanje matične države in Evrope, sledijo pa območja, ki so v kontekstu podnebnih sprememb najbolj kritična. Tudi pri poročanju o politiki za boj proti podnebnim spremembam pri obeh prevladuje evropska raven, saj tam potekajo konkretne razprave o ukrepih, ki jih morajo države članice sprejeti. Pri zadnjem kriteriju smo lahko ugotavljali, katere tehnološke možnosti rešitve problema so v prispevkih najpogosteje prikazane, vendar smo glede na skupno število analiziranih besed naleteli na razmeroma nizek delež navedkov obnovljivih virov energije, čeprav še vedno višji od navedkov jedrske energije in fosilnih goriv. V povezavi s spremembo načina življenja je bil v obeh časnikih največji poudarek na mobilnosti in potrošništvu, na podlagi tega kriterija pa smo spet opazili izjemno majhno količino navajanj, kar dokazuje, da rešitve v katerem koli smislu ne pomenijo nujno prednosti v poročanju.

Glede na širino problema smo med raziskovanjem naleteli tudi na nekaj omejitev, zaradi česar smo morali spremeniti nekatere prvotne raziskovalne cilje in oklestiti kriterije za kvalitativno ter kvantitativno analizo. V analizo smo vključili veliko število prispevkov, ki smo jih vnaprej določenem časovnem obdobju z iskalnim kriterijem in hitrem prvem branju namensko izbrali, da bi se čim bolj približali posplošitvi rezultatov. Podrobnejšo kvalitativno analizo smo

izvedli le pri manjšem številu prispevkov v omenjenem obdobju, ker v nasprotnem primeru analiza ne bi omogočala statističnega pregleda in bi bila povrh še preobsežna in zgolj interpretativna. Iz tega lahko pojasnimo, da senzacionalizem kot tak težko merimo, lahko pa izpostavimo nekaj njegovih oblik, ki so se v nekaterih prispevkih pojavljale, težko pa je zanj izpostaviti splošna pravila. Z določitvijo omenjenih kriterijev smo poskušali čim natančneje opisati značilnosti medijskih vsebin o podnebnih spremembah. Pri prebiranju prispevkov so se sprti začela odpirati nova vprašanja, zaradi česar nas je nemalokrat premamil izziv po nadaljnjih raziskavah, tako da je za njih ostalo še dovolj maneverskega prostora.

Pri proučevanju samih besedil smo namensko izpustili analizo slikovnega gradiva kot relevantnega elementa oblik senzacionalizma, ki ga pri spletno dostopnih tiskanih prispevkih v *Delu* žal sploh nismo zasledili, zato se pri *Süddeutsche Zeitung* posledično nismo lotili analize, kjer pa spletne prispevke redno spremljajo galerije fotografij.

Delo objavlja tako senzacionalistične prispevke kot tiste, ki vsebujejo intervjuje strokovnjakov in navajanja iz primarnih virov (npr. poročilo IPCC), saj časnik poskuša zajeti čim širši krog bralcev. Kljub temu je delež intervjuvanih strokovnjakov precej manjši od tistega v *Süddeutsche Zeitung*, katerega ciljna publika so zlasti bralci višjega družbenega sloja. Pri obeh smo opazili raznolikost načina pisanja, ki ga je izbral vsak avtor posebej, zato je težko ocenjevati enoten namen medijskega poročanja in cilj pri posredovanju informacij o podnebnih spremembah. Vsako medijsko posredovanje torej prispeva k načinu, ki si ga bo družba ustvarila pri svojem dojetju tematike, postavlja se samo vprašanje, kateri ji bo bolj ustrezal.

Izvedena analiza je zgolj študija primera, za bolj določne ugotovitve bi morali opraviti reprezentativno analizo vsebin različnih medijev, zlasti avdiovizualnih medijev, ki bistveno bolj konstruirajo družbeno dojetje podnebnih sprememb. Ker je bilo tudi število prispevkov preveliko, da bi lahko izvedli temeljito tekstualno analizo, na podlagi pridobljenih rezultatov ne moremo govoriti o gotovosti, temveč izvedena analiza predstavlja vzorec in primer načina kvantitativne analize na podlagi določenih kriterijev, ustreznih za raziskovanje poročanja o podnebnih spremembah. Na osnovi teoretskih analiz in na osnovi empirične analize je očitno, da razprava o podnebnih spremembah presega (argumentativne) kapacitete javnega razpravljanja in da zato mediji poročanje prirejajo pričakovanjem svoje publike. To pa predstavlja velik problem, ker se politični odločevalski sistem močno orientira na osnovi

javnega mnenja. Zato ostaja odprto, kako bi lahko bolj smiselno vplivali na družbeno konstrukcijo podnebnih sprememb.

LITERATURA:

Anderson, Alison. 2009. *Media, Environment and the Network Society*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Anderson, Alison. 2009. Media, Politics and Climate Change: Towards a New Research Agenda. *Sociology Compass* 3/2: 166–182.

Bechmann, Gotthard in Beck, Silke. Zur gesellschaftlichen Wahrnehmung des anthropogenen Klimawandels und seiner möglichen Folgen. V: ur. Kopfmüller, J.; Coenen. 1997.

Risiko Klima. Der Treibhauseffekt als Herausforderung für Wissenschaft und Politik. Frankfurt: *Campus (Veröffentlichungen des Instituts für Technikfolgenabschätzung und Systemanalyse (ITAS)*, 4: 119-157.

Beck, Ulrich. 1986. *Risikogesellschaft. Auf dem Weg in die andere Moderne*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Beck, Ulrich. 2002. The Cosmopolitan Society and its Enemies. *Theory, Culture & Society*, 19(1-2): 17-44.

Beck Ulrich. 2007. *Weltrisikogesellschaft. Auf der Suche nach der verlorenen Sicherheit*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Berelson, Bernard. 1952. *Content analysis in communication research*. New York: Hafner.

Beyme von, Klaus. 1994. Die Massenmedien und die politische Agenda des parlamentarischen Systems. V ur. F.Neidhardt. Öffentlichkeit, öffentliche Meinung und soziale Bewegungen, *Sonderheft 34 der Kölner Zeitschrift für Soziologie und Soziopsychologie*. Opladen: Westdeutscher Verlag: 320-336.

Bogataj Kajfež, Lučka. 2008. *Sporočila Medvladnega odbora za podnebne spremembe. Major findings from the IPCC Fourth Assessment Report "Climate Change 2007*. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2008/152.pdf> (12. januar 2010).

Böhm, Matthias. 2009. *Der globale Klimawandel in ausgewählten österreichischen Geographie und Wirtschaftskunde Schulbüchern vor dem Hintergrund der aktuellen Diskussion, Diplomarbeit*. Universität Wien: 9-22.

Bönisch, Julia. 2006. *Meinungsführer oder Populärmedium? Das journalistische Profil von SpiegelOnline*. Berlin: LIT-Verlag.

Boykoff, T. Maxwell in Roberts, J. Timmons. 2007. *Human Development Report 2007/2008. Media Coverage of Climate Change: Current Trends, Strengths, Weaknesses*. Dostopno prek: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2007-2008/papers/boykoff,%20maxwell%20and%20roberts,%20j.%20timmons.pdf> (2. marec 2011).

Boykoff, T. Maxwell. 2004. *Journalistic Balance as global Warming Bias. Creating controversywhere science finds consensus*. Dostopno prek:<http://www.fair.org/index.php?page=1978> (3. januar 2011).

Boykoff, Jules. 2007. *Beyond Bullets: The Suppression of Dissent in the United States*. Oakland: AK Press.

Boykoff, T. Maxwell in Boykoff, Jules. 2007. *Climate change and journalistic Norms. A case study of US mass media coverage*. Dostopno prek: <http://www.eci.ox.ac.uk/publications/downloads/boykoff07-geoforum.pdf> (12. december 2010).

Boykoff, T. Maxwell. 2008. Media and scientific communication: a case of climate change. *Geological Society*. London: Special Publications 305: 11-18.

Boykoff, T. Maxwell. 2008. The real swindle. *Nature Reports Climate Change*. Dostopno prek: <http://www.nature.com/climate/2008/0803/full/climate.2008.14.html> (21. avgust 2010).

Baron, Jonathan. 2006. Thinking about global warming. V ur. Todorov, Alexanderin Oppenheimer, Daniel M. Global warming: the psychology of long term risk. *Climatic Change* 77 (1-2): 137–150.

Brewer, Thomas. L. 2007. *Public opinion on climate change issues in the g8+5 countries*. Dostopno prek: <http://en.civilg8.ru/2325.php> (10 . junij 2011).

Brossard, Dominique, Shanahan, Jamesin drugi. 2004. Are Issue-Cycles Culturally Constructed? A Comparison of French and American Coverage of Global Climate Change. *Mass Communication & Society* 7(3): 359-377.

Bundesumweltamt. Dostopno prek: <http://www.umweltbundesamt-daten-zur-umwelt.de/umweltdaten/public/theme.do?nodeIdent=2726> (2. februar 2010).

Cabrera, Daniel H. 2009. The Soul of the Golem. *Empedocles European Journal for the Philosophy of Communication* 1 (1): 107–121.

Campbell, Colin. 2007. *The Easternization of the West. A thematic account of cultural change in the Modern era*. Boulder Paradigm, Publishers.

Carvalho, Anabela and Burgess, Jacquelin. 2005. Cultural Circuits of Climate Change in the UK Broadsheet Newspapers, 1985–2003. *Risk Analysis* 25: 1457–70.

Carvalho, Anabela. 2005. Representing the politics of the greenhouse effect. Discursive strategies in the british media *Critical discourse studies* 2(1),1-29.

Carvalho, Anabela. 2007. Ideological cultures and media discourse on scientific knowledge: rereading news on climate change. *Public Understanding of Science* 16 (2): 223-243.

Chinn, Peggy L. in Kramer, Maeona K. 1999. *Theory and Nursing: a Systematic Approach*. St. Louis: Mosby.

Copenhagen accord. Dostopno prek: http://www.denmark.dk/NR/rdonlyres/C41B62AB-4688-4ACE-BB7B-F6D2C8AAEC20/0/copenhagen_accord.pdf (12. julij 2010)

Denzin, Norman K. 1989. *Interpretive Interactionism*. Newbury Park, CA: Sage.

Diaz Nosty, Bernardo: *Moving toward Communication solutions for sustainable Innovation Building climate change in the media.* Dostopno prek: www.infoamerica.org/icr/num01/infoamerica01_diaznosty.pdf (1. maj 2010).

Dijk, Teun A van. 1988. *News as discourse.* Hillsdale: Lawrence Erlbaum.

Dijk, Teun A van. 1976. *Narrative macro-structures. Logical and Cognitive Foundations.* University of Amsterdam: North-Holland Publishing Company.

Dijk, Teun A van. 1977. Pragmatic macrostructures in discourse and cognition. V *Communication and cognition*, ur. Mey, Marc de in drugi, 99-113. Ghent: University of Ghent.

Dijk, Teun A van. 1985. Semantic discourse analysis. V *Handbook of Discourse Analysis*, ur. Dijk, Teun A van., 103-136. London: Academic Press.

Dijk, Teun A van. 1985. Structures of news in the press. V *Discourse and Communication*, ur. Dijk, Teun A van., 69-93. Berlin: De Gruyter.

Dijk, Teun A van. 1991. The interdisciplinary study of news as discourse. V *Handbook of Qualitative Methods in Mass Communication Research*, ur. Bruhn-Jensen, Klaus in Jankowski, Nick, 108-120. London: Routledge.

Dijk, Teun A van. 2002. Political discourse and political cognition. V *Politics as Text and Talk. Analytical approaches to political discourse*, ur. Chilton, Paul A. in Schäffner, Christina, 204-236. Amsterdam: Benjamins.

Dijk, Teun A van. 2006. *Discourse and manipulation.* Barcelona: Discourse & Society, 359-383.

Downs, Anthony. 1972. Up and Down with Ecology - The Issue-Attention Cycle. *The Public Interest* 28: 38-50.

Dunwoody, Sharon. 1980. *The Science Writing Inner Club: A Communication Link Between Science and the Lay Public*. *Science, Technology, and Human Values* 30, 14-22.

Elo, Satu in Kyngäs, Helvi. 2008. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62(1): 107–115 Dostopno prek: <http://academic.csuohio.edu/kneuendorf/c63309/ArticlesFromClassMembers/Amy.pdf> (31. maj 2011).

Ereaut, Gill in Segrit, Nat. 2006. *Warm Words: How are we Telling the Climate Story and can we Tell it Better?*. London: Institute for Public Policy Research.

Erjavec, Karmen. 1988. *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Založništvo Jutro.

Erjavec, Karmen in Poler Kovačič, Melita. 2011. *Uvod v novinarstvo: učbenik za študente prvega letnika študijskega programa novinarstvo na FDV*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Fahn, James. 2008. Rescuing reporting in the global South. Media coverage of climate change lags behind in the countries where it matters most. *Nature Reports Climate Change* 2: 88-90.

Fairclough, Norman. 1995. *Critical Discourse Analysis*. London: Longman.

Fairclough, Norman. 2000. Discourse, social theory and social research: the discourse of welfare reform. *Journal of Sociolinguistics* 4(2): 163-195.

Fairclough, Norman. 2003. *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.

Fairclough, Norman in Wodak, Ruth(1997). Critical discourse analysis. V *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*, ur. Van Dijk, Teun, 258-284. London: Sage.

Fischer-Lichte, Erika. 2001. *Politik als Inszenierung*. Hannover: Schriftenreihe des Niedersächsischen Landtages.

Furedi, Frank. 2005. *Politics of fear*. London. New York: Continuum Press: 130-133, 167-169.

Gazlig, Thomas. 1999. Erfolgreiche Pressemitteilungen. Über den Einfluss von Nachrichtenfaktoren auf die Publikationschancen. *Publizistik* 44(2): 185-199.

Goldman, Susan R. in Wiley, Jennifer. *Discourse Analysis: Written Text*. Dostopno prek: <http://litd.psych.uic.edu/personal/jwiley/literacy.pdf> (24. september 2010).

Gregory, Kenneth J. 2008. *Environmental Sciences: A Student's Companion*. Los Angeles: Sage Publications Ltd.

Guston, David H. 2001. Integrity, Responsibility, and Democracy in Science. *Scipolicy* 1(2): 168-189.

Hayes, Richard in Grossman, Daniel. 2006. *A Scientist's Guide to Talking with the Media: Practical Advice from the Union of Concerned Scientists*. Piscataway: Rutgers University Press.

Heinrichs, Harald, Peters, Hans Peter. 2002. Die Entwicklung von Vorstellungen zu Klimawandel und Naturkatastrophen in der Öffentlichkeit - konzeptionelle und methodische Überlegungen. *Tagungsband Zweites Forum Katastrophenvorsorge: Extreme Naturereignisse - Folgen, Vorsorge, Werkzeuge*. Dostopno prek: <http://www.dkkv.org/forum2001/Datei54.pdf> (1. julij 2011).

Hillaire-Marcel, Claude. 2004. Ice growth in the greenhouse: a seductive paradox but unrealistic scenario. *Geoscience Canada* 31 (2): 77-85.

Hmielorz, Annemone in Löser, Nardine. 2007. *Klimawandel und seine Präsenz in regionalen Medien – Eine Analyse der Ostsee-Zeitung*. Dostopno prek: http://spicosa-inline.databases.eucc-d.de/files/documents/00000249_Artikel2_Hmielorz_Loeser.pdf (15. april 2011).

Hulme, Mike. *Chaotic world of climate truth*. 4. november 2006. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6115644.stm> (3. november 2010).

IPCC Fourth Assessment Report. Dostopno prek: http://www.ipcc.ch/publications_and_data/publications_ipcc_fourth_assessment_report_synthesis_report.htm (15. junij 2010)

Jacques, Peter J., Dunlap, Riley E. in Freeman, Mark. 2008. The organisation of denial: Conservative think tanks and environmental scepticism. *Environmental Politics* 17 (3): 349-385.

Jancovici, Jean Marc. 2007. *Les media et le changement climatique: diffuser correctement l'information, mission impossible?*. Dostopno prek: <http://www.manicore.com/documentation/serre/journalistes.html> (12. maj 2011).

Kalin Golob, Monika. 2004. Novinarski jezik in stil: Kaj vemo in česa ne. V Poler Kovačič, Melita in Kalin Golob, Monika: *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri. Znanstveni zbornik ob 40. obletnici študija novinarstva na Slovenskem*, 69-83. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede za založbo Hermina Krajnc.

Kalin Golob, MonikainPoler Kovačič, Melita. 2005. Med novinarskim stilom in etiko: senzacionalizem brez meja. *Družboslovne razprave* 21(49—50): 289—393.

Kenix, Linda Jean. 2008. *A Comparative Analysis of Climate Change in the Alternative and Mainstream Press of New Zealand and the United States*. *International Communication Association*. Dostopno prek: http://www.allacademic.com/one/www/www/index.php?cmd=www_search&offset=0&limit=5&multi_search_search_mode=publication&multi_search_publication_fulltext_mod=fulltext&textfield_submit=true&search_module=multi_search&search=Search&search_field=title_id_x&fulltext_search=A+Comparative+Analysis+of+Climate+Change+in+the+Alternative+and+Mainstream+Press+of+New+Zealand+and+the+United+States (1. februar 2009).

Kim, A. (2000). Trajnostni razvoj in rizična družba. *Teorija in praksa*, 37 (5): 797-806.

Kos, Drago. 1993. *Racionalnost neformalnih prostorov*. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Kos, Drago. 2002. *Praktična sociologija za načrtovalce in urejevalce prostora*. Ljubljana: FDV: 29-54.

Kos, Drago. 2004. Tri ravni trajnostnega razvoja. *Teorija in praksa* 41(1-2): 332-339.

Kos, Drago. 2008. Družbeno dojetanje podnebnih sprememb. *VZbornik abstraktov. Strokovno srečanje ob Svetovnem dnevu zdravja*, 10-11. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja RS.

Kos, Drago. 2010. Prostorsko urejanje med "stroko" in "piarom". *Teorija in praksa* 47(2-3): 413-434.

Ladle, Richard, Jepson, Paul in Whittaker, Robert. 2005. Scientists and the media: the struggle for legitimacy in climate change and conservation science. *Interdisciplinary Science Reviews* 30 (3): 231-240.

Lorenzoni, Irene in Pidgeon, Nick. 2006. Public Views on Climate Change: European and USA Perspectives. *Climatic Change* 77(1): 73-95.

Major, Ann M. in Atwood, L. Erwin. 2004. Environmental Stories define Problems, not Solutions. *Newspaper Research Journal* 25 (3): 8-20. Dostopno prek: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3677/is_200407/ai_n9432133 (1. maj 2011).

Mansfield, Maria in Boykoff, Maxwell T. 2008. »Ye olde hot Aire«: reporting on human contributions to climate change in the UK tabloid press. Dostopno prek: <http://iopscience.iop.org/1748-9326/3/2/024002/> (6. julij 2010).

Marx, Sabine, ur. 2007. Communication and mental processes: experiential and analytic processing of uncertain climate information. *Global Environmental Change* 17 (1): 47-57.

Miles, Matthew B. in Huberman, Michael A. 1994. *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications

Monbiot, George. 2007. *Heat: how to stop the planet burning*. London: Penguin.

Mooney, Chris C. 2007. *Our massive Communication failure on Climate Change*. 10. september 2007. Dostopno prek: <http://www.nhne.org/news/newsArticlesArchive/tabid/400/articletype/Articleview/articleid/2726/default.aspx> (12. september 2009).

Mooney, Chris C. 2007. *The paradox of Al Gore*. 17. Oktober 2007. Dostopno prek: <http://www.desmogblog.com/the-paradox-of-al-gore>. (12. september 2009).

Marcinkowki, Frank. 2005. Die »Medialisierbarkeit« politischer Institutionen. V *Mythender Mediengesellschaft - The medie society and its myths*, ur. Rössler, Patrick in Krotz, Friedrich, 341-369. Konstanz: UVK.

Mayring, Philipp. 2000. Qualitative Inhaltsanalyse. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* 1(2). Dostopno prek: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs0002204> (13. junij 2011).

McChesney, Robert W. 1999. *Rich Media, Poor Democracy: Communication Politics in Dubious Times*. Urbana in Chicago: University of Illinois Press.

McCright, Aaron M. in Dunlap, Riley E. 2003. Defeating Kyoto: the Conservative movement's impact on U.S. Climate Change Policy. *Social Problems* 50 (3): 348-373.

Mooney, Chris C. *Our massive Communication failure on Climate Change*. 6. marec 2007. Dostopno prek: <http://www.nhne.org/news/newsArticlesArchive/tabid/400/articletype/Articleview/articleid/2726/default.aspx> (12. december 2009).

Neverla, Irene. 2008. *The IPCC-reports 1990-2007 in the media. A case-study on the dialectics between journalism and natural sciences*. 22.-26 maj 2008. Dostopno prek:

<http://www.wiso.uni-hamburg.de/fileadmin/sowi/journalistik/PDFs/ica2008-neverla-300408.pdf> (8. september 2010).

Neuendorf, Kimberly A. 2002. *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Nisbet, Matt. 2008. *Moving beyond Gore's message: a Look Back (and ahead) at climate change communications*. 9. januar 2008. Dostopno prek: http://www.csicop.org/specialarticles/show/moving_beyond_gores_message_a_look_back_and_ahead_at_climate_change/ (10. junij 2011).

Page, Benjamin. 1996. The mass media as political actors. *Political science and Politics* 29: 20-24.

Palfreman, Jon. 2006. *A tale of two fears: Exploring media depictions of nuclear power and global warming*. Review of policy research 23(1): 23.

Pansegrau, Petra. 2000. *Klimaszenarien, die einem apokalyptischen Bilderbogen gleichen oder Leck im Raumschiff Erde. Eine Untersuchung der kommunikativen und kognitiven Funktionen von Metaphorik im Wissenschaftsjournalismus anhand der Spiegelberichterstattung zum Anthropogenen Klimawandel*. Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde. Universität Bielefeld: Fakultät für Linguistik und Literaturwissenschaft.

Peters, Hans-Peter in Heinrichs, Harald. 2002. *Die Entwicklung von Vorstellungen zu Klimawandel und Naturkatastrophen in der Öffentlichkeit: konzeptionelle und methodische Überlegungen*. Dostopno prek: www.dkkv.org/forum2001/Datei54.pdf (12. maj 2011).

Peters, Hans-Peter in Heinrichs, Harald. 2005. *Öffentliche Kommunikation über Klimawandel und Sturmflutrisiken. Bedeutungskonstruktion durch Experten, Journalisten und Bürger*. Jülich: Forschungszentrum Jülich GmbH.

Polit, Denise F. in Tatano Beck, Cheryl. 2004. *Nursing Research. Principles and Methods*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins.

Post, Senja. 2008. *Klimakatastrophe oder Katastrophenklima? Die Berichterstattung über den Klimawandel aus Sicht der Klimaforscher*. München: Reinhard Fischer.

Revkin, A.C. 2008. "Climate research + media focus = Whiplash", Dot Earth (NYT), 29.07.2008. Dostopno prek: <http://dotearth.blogs.nytimes.com/2008/07/29/climate-research-media-focus-whiplash/> (21. junij 2010).

Reese, Stephen D. in Danielian, Lucig H. Reese. 1991. Intermedia influence and the drug issue: Converging on cocaine. V *Agenda setting. seading on media, public opinion and policymaking*, ur. McCombs, Maxwell in Protess, 237-249. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.

Rhomberg, Markus. 2009. *Die Massenmedien in der Risikokommunikation des Klimawandels. Eine systemtheoretische Beobachtung*. Kiel: DVPW-Jahrestagung.

Rice, Ronald E. 2007. *Media's limits influence environmental issues*. 16. april 2007. Dostopno prek: <http://www.ia.ucsb.edu/93106/2007/April16/media.html> (23. november 2009).

Robson Colin. 1993. *Real world research. A resource for social scientists and practitioner-researchers*. Oxford: Blackwell Publishers.

Rogers, Richard in Marres, Noortje. 2000. Landscaping climate change: a mapping technique for understanding science and technology debates on the world wide web. *Public Understanding of Science* 9 (2): 141–163.

Roser-Renouf, Connie in Nisbet, Matt. 2008. The measure of key behavioral science constructs in climate change research. *International Journal of Sustainability Communication* 3: 37-95.

Romm, Joseph. 2008. *Media enable denier spin*. Dostopno prek: <http://climateprogress.org> (12. december 2010).

Russell, Cristine. 2008. Climate Change: Now What? A big beat grows more challenging and complex. *Columbia Journalism Review*.

Sartori, Giovanni. 1997. *Demokratietheorie*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Saxer, Ulrich. 1998. Mediengesellschaft: Verständnisse und Mißverständnisse. V *Politikvermittlung und Demokratie in der Mediengesellschaft*, ur. Sarcinelli, Ulrich, 52-73. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung.

Saxer, Ulrich 2007. *Politik als Unterhaltung. Zum Wandel politischer Öffentlichkeit in der Mediengesellschaft*. Konstanz: UVK.

Schicha, Christian. 1999. Politik auf der »Medienbühne«. Zur Rhetorik politischer Informationsprogramm. V *Medieninszenierungen im Wandel*, ur. Schicha, Christian in Ontrup, Rüdiger, 138-167. Münster: LIT Verlag.

Shah, Anup. 2007. *Reactions to Climate Change. Negotiations and Action*. 14. februar 2007. Dostopno prek: <http://www.globalissues.org/print/article/179> (8. januar 2010).

Smith, Joe. 2005. Dangerous news: media decision-making about climate change risk. *Risk Analysis* 25 (6): 1471-1482.

Stehr, Nico. in Storch, Hans von. 1999. *Klima, Wetter, Mensch*. München: Ch. Beck.

Stepišnik, Matija. 2004. Kaj sploh še lahko štejemo za novinarstvo? *Medijska preža/Mediawatch Journal* 20, 21:7.

Stern review. Dostopno prek: <http://siteresources.worldbank.org/INTINDONESIA/Resources/2262711170911056314/3428109-1174614780539/SternReviewEng.pdf> (13. oktober 2009).

Tabeaud, Martine. *Chaud devant! Le regard des medias sur le changement climatique*. (14. December 2005). Dostopno prek: http://www.notre-planete.info/actualites/actu_794_medias_changement_climatique.php (29. januar 2010).

Tesch, Renata. 1990. *Qualitative Research: Analysis Types and Software Tools*. Bristol, PA: Falmer Press.

Tischer, S., Meyer, M., Wodak, R. in Vetter, E. 2000: *Methods of text and discourse analysis*. London: Sage.

Thorbrietz, Petra. 2006. Die Wegbereiter – Pioniere der Umweltpublizistik. V *Die Umweltmacher. 20 Jahre BMU - Geschichte und Zukunft der Umweltpolitik/ Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit*. Hamburg: Hoffmann & Campe Verlag.

Vezovnik, Andreja. 2008. Kritična diskurzivna analiza v kontekstu sodobnih diskurzivnih teorij. *Družboslovne razprave XXIV* (2008), 57: 79-96.

Weaver, Andrew J. 2003. The science of climate change. *Geoscience Canada* 30 (3): 91-109.

Ward, Bud. 2008. *Communicating on Climate Change: An Essential Resource for Journalists, Scientists, and Educators*. Narragansett: Metcalf Institute.

Ward, Bud. 2008. *2008's Year-Long fall-off in Climate Coverage: tracking the trends, and the reasons Behind them*. 18. december 2008. Dostopno prek: <http://www.yaleclimatemediainstitute.org/2008/12/2008-year-long-fall-off-in-climate-coverage/> (1. avgust 2010).

Wang, Wei. 2006. *Newspaper Commentaries on Terrorism in China and Australia: A Contrastive Genre Study. A thesis submitted in fulfillment of requirements for the degree of Doctor of Philosophy. Chapter 4 Critical discourse analysis, intertextuality and the present study. Faculty of Education and Social Work The University of Sydney*. 14. Julij 2006. <http://ses.library.usyd.edu.au/bitstream/2123/1701/5/05chapter4.pdf> (23. januar 2011)

Webster, Mort. 2003. Communicating Climate Change Uncertainty to Policy-Makers and the Public. *Climatic Change* 61: 1-8.

Weaver, Andrew J. 2008. *Keeping our Cool: Canada in a Warming World*. Toronto: Viking.

Weingart, Peter, Engels, Anita. in Pansegrau, Petra. 2000. Risks of communication: Discourse on climate change in science, politics and the mass media. *Public understanding of science* 9: 261-283.

Weingart, Peter, Engels, Anita. in Pansegrau, Petra. 2002. *Von der Hypothese zur Katastrophe. Der anthropogene Klimawandel im Diskurs zwischen Wissenschaft, Politik und Massenmedien*. Opladen: Leske+Budrich, 87-110.

Weingart, Peter. 2002. The moment of truth for science. *EMBO REPORTS* 3 (8): 703-706.

Wilson, Kris M. 2000. Drought, Debate and Uncertainty: measuring reporters' knowledge and ignorance about climate change. *Public understanding of science* 9: 85-103.

Weber, Robert Phillip. 1990. *Basic Content Analysis*. Newbury Park, CA: Sage Publications.

Welzer, Harald. 2008. *Climate Wars. What People Will Kill for in the 21st Century. Translated extract from Harald Welzer Klimakriege. Wofür im 21. Jahrhundert gekämpft wird*. Dostopno prek: <http://www.litrix.de/mmo/priv/25196-WEB.pdf> (2. marec 2011).

Wever, Bram De, Keer, Hilde Van, Schellens, Tammy in Valcke, Martin. 2006. Content analysis schemes to analyze transcripts of online asynchronous discussion groups: A review. *Computer & Education*. Dostopno prek: <http://users.ugent.be/~bfdwever/cscl/deweever2005.pdf> (12. junij 2011).

Wodak, Ruth. 2001. What CDA is about – a summary of its history, important concepts and its developments. V *Methods of Critical Discourse Analysis*, ur. Wodak, Ruth in Meyer, Michael, 1-14. Sage, London.

Zehr C. Stephen. 2000. Public representations of scientific uncertainty about global climate change. *Public Understand. Sci.* 9: 85–103.

Zhang, Yan in Wildemuth, Barbara M. 2009. Qualitative analysis of content. V *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library*, ur. Wildemuth,

Barbara. Dostopno prek: http://www.ils.unc.edu/~yanz/Content_analysis.pdf (21. januar 2010).

Delo. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/iskalnik>. (2006). 671 prispevkov

Delo (Nedelo). 2006. V zadnjih petdesetih letih se je Slovenija segrela za stopinjo, (1. oktober).

Delo (Več). 2006. Zaščitniki vas (š)kropijo z neba, (6. oktober).

Delo (Nedelo). 2006. V novem tednu, (08. oktober).

Delo. 2006. Eksplozija bede, (11. oktober).

Delo (Slovenske novice). 2006. Oceanski otoški raji so obsojeni na smrt, (12. oktober).

Delo. 2006e. Okoljska politika po 2012, (13. oktober).

Delo (Delo in dom). 2006f. Po nič ni treba na tuje. Pasivne hiše: materiali, (18. oktober).

Delo (Polet). 2006. Film katastrofe, (19. oktober).

Delo (Slovenske novice). 2006. Morda niste vedeli, (20. oktober).

Delo. 2006. V ospredju inovacije in energetika. Janša pred neformalnim evropskim vrhom, (20. oktober).

Delo. 2006. Voditelji o energetske usodi celine. Neformalni vrh Evropske unije na Finskem, (21. oktober).

Delo. 2006. Za zaščito kraških ekosistemov. Mednarodna naravovarstvena delavnica, (23. oktober).

Delo. 2006. Vrtimo globus, (24. oktober).

Delo. 2006. Najbolj bi nas prizadela sprememba zalivskega toka. Nenadne podnebne spremembe, (26. oktober).

Delo. 2006. Segrevanje lahko upočasni gospodarsko rast. Segrevanje ozračja, (30. oktober).

Delo. 2006. Najhujše posledice je še mogoče preprečiti. Sternova ekonomika podnebnih sprememb, (2. november).

Delo. 2006. Pol Slovenije bo jadikovalo: Vode!, (2. november).

Delo (Več). 2006. Ena lastovka prinese propad. V NULO, (3. november).

Delo. 2006. Podnebne spremembe zahtevajo takojšnje ukrepe. Konferenca ZN v Keniji, (6. november).

Delo. 2006. Avstraliji grozi strašna suša. Globalne podnebne spremembe, (7. november).

Delo. 2006. Vse večje svetovne potrebe po energiji. Energetska prihodnosti sveta, (7. november).

Delo. 2006. Rešijo nas lahko le jedrske elektrarne in obnovljivi viri. Poročilo o energetski prihodnosti sveta, (8. november).

Delo. 2006. Z milijardo dreves proti segrevanju ozračja. Globalno onesnaženje ozračja, (8. november).

Delo (Več). 2006. Zemlja ima visoko vročino. Odiseja 2050, (10. november).

Delo. 2006. Kriza zaradi vode je kriza revnih. Poročilo ZN o človekovem razvoju 2006, (10. november).

Delo. 2006. Končana Alpska konferenca, Delo, (10. november)

Delo. 2006. Koliko bo stalo reševanje težav s toplo gredo. Energetska prihodnost, Sobotna priloga, (11. november)

Delo. 2006. Barva denarja ni naključno zelena. Ekogospodarstvo, Sobotna priloga, (11. november)

Delo. 2006. Suša in poplave bodo grenile kmetov vsakdanjik. Prilagajanje podnebnim spremembam. Delo, (14. november)

Delo. 2006. Podnebne spremembe in energija: odločnost Evrope. Gostujoče pero, Delo, (15. november)

Delo. 2006. Tudi Kofi Anan o podnebnih spremembah, Delo, (16. november)

Delo. 2006. Zaradi gozda ne vidimo dreves, Krog, Več, (17. november)

Delo. 2006. Avstralija: zima na začetku poletja, Delo, (17. november)

Delo. 2006. Manifestacije za drugačno globalizacijo, Srečanje skupine G20, (18. november)

Delo. 2006. Napoved konca sveta, kakršnega poznamo, Zvonjenje po toči, Globalno segrevanje (1) Nihče, ne laiki ne strokovnjaki, ne dvomi več, da človeštvo zaradi onesnaževanja ozračja s toplogrednimi plini korenito spreminja podnebje – Večni led in sneg na Grenlandiji in Antarktiki se topita hitreje, kot so še pred nekaj leti napovedali najbolj črnogledi znanstveniki, amazonski pragozd pa se spreminja v stepo, Slovenske novice, (24. november)

Delo. 2006. CO₂ bi vračali v sloje premoga, Znanost za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov, Delo, (25. november)

Delo. 2006. Beline, Poezija, tišina in samota na fotografijah Luciana Montija. Polet, (30. november)

Slovenija pripravljena na predsedovanje EU, Delo, (30. november)

Delo. 2006. Od kjota do nairobijskega, Slovenske novice, (1. december)

Delo. 2006. Tajfun se bliža Vietnamu, Delo, (5. december)

Delo. 2006. Na zahodu veliko novega, Večinoma enobarvni povzetek primorskih vtisov in morebitnih predprazničnih namigov s Slovenskega festivala vin.Polet, (7. december)

Delo. 2006. EU delno zamrznila pristopna pogajanja s Turčijo in za strateško partnerstvo s Kitajsko, Zunanji ministri EU, Delo.si, (11. december 2006)

Delo. 2006. EU delno zamrznila pristopna pogajanja s Turčijo, Zunanji ministri EU, Delo.si, (11. december)

Delo. 2006. Čez 35 let brez ledu na Arktiki?Varstvo okolja, Delo.si, (11. december)

Delo. 2006. Rešujejo nas gozdovi, Delo, (12. december)

Delo. 2006. Vrtimo globus, Delo, (13. december)

Delo. 2006. Avstralski boj z ognjenimi zublji, Delo, (13. december)

Delo. 2006. Pet lekcij, Gostujoče pero, Delo, (13. december)

Delo. 2006. Barroso o verodostojnosti širitve EU, Priprave na vrh EU, Delo.si, (13. december)

Delo. 2006. Burno o podnebnih spremembah, Energetska konferenca, Delo, (14. december)

Delo. 2006. Prihodnjič bo še topleje. Rekordno topla jesen, Sobotna priloga, (16. december)

Delo. 2006. Popotovanje od Pirana do Ankarana, Delo, (16. december)

Delo. 2006. Tudi naš ledenik izginja. Alpkanal. Delo, (19. december)

Delo. 2006. »Zadnji met kocke« Tonyja Blaira, Britanija in Bližnji vzhod, Delo, (20. december)

Delo. 2006. Do leta 2012 za osem odstotkov manj izpustov. Vlada sprejela program znižanja emisij toplogrednih plinov, Delo, (21. december)

Delo. 2006. Avtomobilska vprašanja o CO 2 in okolju. Motorna vozila in topla greda, Delo, (23. december)

Delo. 2006. Avtomobilska vprašanja o CO 2 in okolju, Motorna vozila in topla greda, Delo, (23. december)

Delo. 2006. Narava je v bistvu nekulturna, Intervju - Iztok Geister, Delo, (27. december)

Delo. 2006. V saturnovi senci. Astrolog Srečko Možina o letu 2007. Zadnji čas je, da diplomati sedejo za mizo in poskušajo doseči premirje na vojnih žariščih, zlasti na Bližnjem vzhodu – Naravnim ujmam se utegnejo, podobno kot leta 1986, ki je tudi bilo pod vladavino Saturna, pridružiti še nesreče zaradi človeške napake – Slovenci naj bi se prihodnje leto dobro pripravili na naklonjenost zvezd leta 2008, tako da jih bomo zmogli kar najbolje izkoristiti, Slovenske novice, (29. december)

Delo. 2006. Tudi Avstralija pred Varnostni svet?Bogatenje urana, Delo.si, (29. december)

Delo. 2006. Nov premislek o izkoriščanju atoma, Avstralija in jedrska energija, Delo, (30. december)

Delo. 2007. Neprijetna resnica. Vida Ogorelec Wagner vodi fundacijo za trajnostni razvoj Umanotera. V začetku decembra se je udeležila okoljevarstvenega šolanja pri Alu Goru v Nashvillu., Polet, (4. januar)

Delo. 2007. Segrevanje oceanov najbolj vpliva na podnebje. Globalne podnebne spremembe. Delo.si, (4. januar)

Delo. 2007. Se obeta tesnejše sodelovanje med obema stranema Atlantika? Nemčija/ZDA/Bližnji vzhod, Delo.si, (5. januar)

Delo. 2007. Minister proti letalskim nizkocenovnikom. Britanija, Delo, (6. januar)

Delo. 2007. ZDA in EU na nasprotnih bregovih. Liberalizacija svetovne trgovine. Delo.si, (8. januar)

Delo. 2007. Barroso: Bliža se trenutek resnice, Predsednik evropske komisije na obisku v ZDA, Delo, (9. januar)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (9. januar)

Delo. 2007. Napredek v boju za varstvo okolja? Barrosov obisk v ZDA, Delo.si, (9. januar)

Delo. 2007. Proti odvisnosti od Rusije in spremembam podnebja. Evropska komisija predstavila energetska strategijo, Delo, (11. januar)

Delo. 2007. Vsestranski material in lovilec CO 2. Uporaba lesa za varovanje okolja, Delo, (11. januar)

Delo. 2007. Rastline lezejo na plan prej, medvedi nočejo spati, preživelo je več žuželk. Posledice mile zime, Delo, (12. januar)

Delo. 2007. Ekološko razmišljanje je kot pri šahu; deset, dvajset potez vnaprej. Poštni predal 29, Sobotna priloga, (3. februar)

Delo. 2007. Reševanje želimo urediti po evropsko. Minister Bručan v Sobotni prilogi Dela, Delo, (13. januar)

Delo. 2007. Smrtonosni vročinski valovi, voda bo zalila Tartinijev trg v Piranu, Koper bo postal otok. Nedelo, (14. januar)

Delo. 2007. Neurja v Evropi in ZDA terjala smrtne žrtve, Podnebne spremembe, Delo.si, (15. januar)

Delo. 2007. Evropa, ki si jo želimo. Gostujoči peresi. Delo, (16. januar)

Delo. 2007. V Alpe na viski, smučat pa morda na Škotsko. Se bo kmalu treba ozreti po novih smučinah? Delo, (17. januar)

Delo. 2007. Zadovoljna predsedujoča trojka, Evropski parlament. Delo.si, (17. januar)

Vrtimo globus. Delo, (18. januar)

Delo. 2007. Uspavana Slovenija, Prejšnji teden se je v Ljubljani začela serija multimedijskih predavanj Podne bno sporočilo, ki celovito in slikovito prikazujejo problematiko podnebnih sprememb na svetovni in lokalni ravni. Polet, (18. januar)

Delo. 2007. Apokalipsa sedaj dve minuti prej, Znanstveniki o koncu sveta, Delo.si, (18. januar)

Delo. 2007. London proti evropski ustavni pogodbi? Predsedovanje Nemčije EU, Delo.si, (18. januar)

Delo. 2007. Veter povzročil nekaj škode na Ptuj, Podnebne spremembe, Delo.si, (18. januar)

Delo. 2007. Neurja po Evropi zahtevala že 18 življenj, Podnebne spremembe, Delo.si, (18. januar)

Delo. 2007. Homo sapiens je pač povsod Homo sapiens, Ivan Šprajc - Arheolog, poznavalec majevske civilizacije, Sobotna priloga, (20. januar)

Delo. 2007. Živali in rastline so izgubile kompas. Človek ga je že zdavnaj, Posledice globalnega segrevanja, Sobotna priloga, (20. januar)

Delo. 2007. Alpe so nas obvarovale pred Kyrillovo jezo, Vihar nad severno Evropo, Delo, (20. januar)

Delo. 2007. Nakupovalni post brezglavemu zapravljanju zavestno pravi: Ne! Nedelo, (21. januar)

Delo. 2007. Nesprejetje ustave – res konec evropskih sanj? Evropska ustavna pogodba, Delo, (22. januar)

Delo. 2007. Zmagala bo narava in svet bo zgrmel v ledeno dobo, V središču - Vremenske spremembe, Ona, (23. januar)

Delo. 2007. Več o energiji in okolju, Pred Bushevim govorom o položaju v državi, Delo, (23. januar)

Delo. 2007. Ameriški direktorji v boj proti segrevanju ozračja, Podnebne spremembe, Delo.si, (23. januar)

Delo. 2007. Kdo bo reformiral svetovne bančnike? Kritike IMF in Svetovne banke, Delo, (24. januar)

Delo. 2007. Nam bo v zadnjem hipu le uspelo zavarovati modri planet s posebnim ovojem? Nasini projekti se zdijo kot znanstvena fantastika, Delo, (24. januar)

Delo. 2007. Bogati v Davosu, revni v Nairobiju, Socialni in gospodarski forum, Delo, (24. januar)

Delo. 2007. Merklova odprla forum v Davosu, Svetovni gospodarski forum, Delo.si, (24. januar)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (25. januar)

Delo. 2007. Razmislite o sadju!Gostujoče pero, Delo, (25. januar)

Delo. 2007. V Davosu o Bližnjem vzhodu, Svetovni gospodarski forum, Delo.si, (25. januar)

Delo. 2007. Staršem so dober zgled dali otroci, Zaježitev globalnega segrevanja, Ni res, da lahko zgolj nemočno gledamo, kako se vreme zaradi onesnaževanja ozračja s toplogrednimi plini vedno bolj spreminja – Učenci petega razreda OŠ Ledina iz Ljubljane so odraslim z zaobljubami o spremembi življenjskih navad pokazali, kaj je mogoče narediti – Ko bom odšla iz sobe, bom ugasnila luč – Med umivanjem zob bom zaprla vodo – Ločeval bom odpadke – Kaj pa vi obljubljate?, Slovenske novice, (26. januar)

Delo. 2007. Ob izteku foruma v Davosu z zmernim optimizmom, Svetovni gospodarski forum, Delo.si, (27. januar)

Delo. 2007. Davos: Resnost, ne glamur, Nedelo, (28. januar)

Delo. 2007. Jedrska energija v razcvetu, Nedelo, (28. januar)

Delo. 2007. Sneg na Velikem Kleku, Pismo z Dunaja, Nedelo, (28. januar)

Delo. 2007. Pet minut počitka za Zemljo, Okoljevarstvo, Delo.si, (28. januar)

Delo. 2007. Adijo, zdrava kmečka, Estradamus, Slovenske novice, (29. januar)

Delo. 2007. Drezanje v osir?, Delo, (29. januar)

Delo. 2007. Indonezija v kratkem brez 2000 otokov, Globalno segrevanje, Delo.si, (29. januar)

Delo. 2007. Klimatologi o podnebnih spremembah, Delo, (30. januar)

Delo. 2007. Nevarnost pozeb se povečuje, Topla zima in gojene rastline, Delo in dom, (31. januar)

Delo. 2007. Kubanska televizija po več mesecih prikazala posnetke Castra, Kuba, Delo.si, (31. januar)

Delo. 2007. Umrli je ameriški književnik Sidney Sheldon, ZDA, Delo.si, (31. januar)

Delo. 2007. Metropolis, Polet, (1. januar)

Delo. 2007. Umrli mojster napetih zgodb, Svet so ljudje, Delo, (1. januar)

Delo. 2007. Znanost po svetu, Delo, (1. januar)

Delo. 2007. V pričakovanju poročila o podnebnih spremembah, Srečanje klimatologov, Delo.si, (1. februar)

Delo. 2007. Nicolas Sarkozy že v prednosti, Francija pred predsedniškimi volitvami, Delo, (2. februar)

Delo. 2007. Uspešen boj proti podnebnim spremembam, Gostujoče pero, Delo, (2. februar)

Delo. 2007. Masserati je naš, Brodet s škarpno, Delo, (2. februar)

Delo. 2007. Globalno segrevanje se bo nadaljevalo več stoletij, Podnebne spremembe, Delo.si, (2. februar)

Delo. 2007. Človek kriv za segrevanje, Poročilo o podnebnih spremembah, Delo, (3. februar)

Delo. 2007. Dva različna pogleda, med njima (neprijetna) resnica, Podnebje in revščina, Sobotna priloga, (3. februar)

Delo. 2007. Podnebne spremembe grozijo alpskemu turizmu, Podnebne spremembe, Delo.si, (3. februar)

Delo. 2007. Chirac: Varno okolje mora postati temeljna človekova pravica, Podnebne spremembe, Delo.si, (3. februar)

Delo. 2007. Šibek petminutni električni mrk, Nedelo, (4. februar)

Delo. 2007. Podnebne spremembe ogrožajo smučišča, Danes v prilogi Delo FT, Delo, (5. februar)

Delo. 2007. Bruselj potrdil načrt Slovenije, Trgovanje z izpusti 2008-2012, Delo.si, (5. februar)

Delo. 2007. Načrt delitve kuponov odobren, Slovenija v skladu s Kjotom, Delo, (6. februar)

Delo. 2007. Debelejše imajo rdečelasi, Lasje, Zdrav odrasel človek ima na glavi osemdeset tisoč las, katerih kakovost je odvisna od prehrane – Več ko kdo poje živil živalskega izvora, tanjše in svetlejši lase ima – Razcepljene konice opozarjajo, da je v prehrani preveč sladkorja in maščob ter premalo vlaknin in mineralov – Las vsak mesec zraste za približno centimeter, njegova življenjska doba je največ štiri leta, Slovenske novice, (9. februar)

Delo. 2007. Živeti s podnebnimi spremembami, Med knjigami, Delo, (9. februar)

Delo. 2007. SUV in lakmusov papir, Oktanski utrinki, Delo, (10. februar)

Delo. 2007. Z nagrado proti segrevanju ozračja, Delo, (10. februar)

Delo. 2007. Z Volovje rebri se napajata Bistrica in Podstenjšek, Poštni predal 29, Sobotna priloga, (3. februar)

Delo. 2007. Merklova posvarila Iran, Putin ZDA, Varnostna konferenca Nata, Delo.si, (10. februar)

Delo. 2007. Lučka Kajfež Bogataj, strokovnjakinja za podnebne spremembeMoje nedelo, Nedelo, (11. februar)

Delo. 2007. Pöttering za ohranitev bistva ustavne pogodbe, Evropska ustava, Delo.si, (13. februar)

Delo. 2007. Slovenska jabolka so najboljši antioksidanti, Naše najboljše programske skupine – Hortikultura, Delo, (15. februar)

Delo. 2007. Sprejeli nov dogovor o podnebnih spremembah, Obletnica kjotskega protokola, Delo.si, (16. februar)

Delo. 2007. Koze, pesek in Jangcekjang v globalnem krogu umazanije, Vse najboljše za rojstni dan, Kjoto Sobotna priloga, (17. februar)

Delo. 2007. Podnebne spremembe naj bi bile v ospredju predsedovanja, Okoljevarstvena vprašanja, Delo.si, (19. februar)

Delo. 2007. Ekološki imperializem ali kaj je stalo ob strani evropskim kolonizatorjem, Okoljska zgodovina, Delo, (20. februar)

Delo. 2007. Podobnik: Slovenija bo ključna pri emisijah, Ekologija, Delo.si, (20. februar)

Delo. 2007. Zelena zima, Ko so januarja cingljali zvončki ..., Polet, (22. februar)

Delo. 2007. Mondeni Soči resen kandidat, Zimske olimpijske igre 2014, Delo, (22. februar)

Delo. 2007. Kranj razsvetljuje nebo, Delo, (23. februar)

Delo. 2007. Za pravično prestrukturiranje Airbusa, Letalska industrija, Delo.si, (23. februar)

Delo. 2007. Merkel: Čas je, da ukrepamo, Predsedovanje EU, Delo.si, (1. marec)

Delo. 2007. 'Klimatskim spremembam se ne moremo več upreti', Klimatske spremembe, Delo.si, (1. marec)

Delo. 2007. Podnebne spremembe in domače kmetijstvo, Delo, (2. marec)

Delo. 2007. Resnica o Logu pod Mangartom, Poštni predal 29, Sobotna priloga, (24. marec)

Delo. 2007. Onesnaževalske pošasti med reševalce planeta, V formuli ena prebujena ekološka zavest ali nov marketinški trik?, Delo, (5. marec)

Delo. 2007. Nemčija, moja dežela, Tudi potovanja v daljne kraje škodijo ozračju, Delo, (5. marec)

Delo. 2007. V Italiji najtoplejša zima v zadnjih 200 letih, Delo, (5. marec)

Delo. 2007. Mesto bo kot velik oder zaživelo na prvi zimski dan leta 2011, Kandidatura za Evropsko kulturno prestolnico 2012: Ljubljana v dialogu, Delo, (6. marec)

Delo. 2007. Slovenci pri energiji zaupamo Uniji, Eurobarometer, Delo, (6. marec)

Delo. 2007. Naj vsi presedlamo na trabante?, Nemčija in varovanje podnebja, Delo, (6. marec)

Delo. 2007. Merklova uradno povabila voditelje EU na vrh v Bruselj, Nemčija, Delo.si, (7. marec)

Delo. 2007. Merklova zaskrbljena zaradi podnebnih sprememb, Podnebne spremembe, Delo.si, (7. marec)

Delo. 2007. Evropa mora biti drzna, Britanska zunanja ministrica pred zasedanjem evropskega sveta, Delo, (8. marec)

Delo. 2007. Vrh EU o podnebnih spremembah, Podnebne spremembe, Delo.si, (8. marec)

Delo. 2007. Janša in Cotmanova na evropskem socialnem vrhu, EU, Delo.si, (8. marec)

Delo. 2007. Vrh EU pričinja z delom, Vrhunsko zasedanje, Delo.si, (8. marec)

Delo. 2007. Unija o čistejših virih energije, Vrh dolgoročnih posledic, Delo, (9. marec)

Delo. 2007. Kritičen čas za vodenje Unije, Evropska energetika, Delo, (9. marec)

Delo. 2007. Dosežen dogovor o zavezujočih energetskih ciljih, Voditelji EU, Delo.si, (9. marec)

Delo. 2007. Unija odločna pri omejitvi klimatskih sprememb, Evropski svet o podnebnih spremembah in energetski politiki, Delo, (10. marec)

Delo. 2007. Žurga, jezdec atlantskih valov, Slovenec v Argentini, Nedelo, (11. marec)

Delo. 2007. Trda pot do kvot, Delo, (12. marec)

Delo. 2007. Drnovšek k Al Gorovi knjigi: 'Preberite jo!'Predstavitev knjige, Delo.si, (12. marec)

Delo. 2007. Energetski lakotniki naj izginejo s trga! Vloga posameznika pri varovanju ozračja, Delo, (13. marec)

Delo. 2007. Učbenik ekologije in okoljevarstva, Al Gore: Neprijetna resnica, Delo, (13. marec)

Delo. 2007. Kako podnebje selekcionira rastline, Vpliv klimatskih sprememb na rastlinstvo, Delo, (14. marec)

Delo. 2007. László Kovács nad »črpalkarski turizem«, Komisar proti iskanju najcenejšega goriva, Delo, (14. marec)

Delo. 2007. Berlinska deklaracija naj bo kratka in razumljiva, Evropski parlament, Delo.si, (14. marec)

Delo. 2007. Nihče ne mara slabih novic, tudi če so okoljske napovedi. Neprijetna resnica, Delo, (15. marec)

Delo. 2007. Dejstva, Vas je kaj strah za prihodnost otrok in vnukov?Polet, (15. marec)

Delo. 2007. Tovornjaki so preplavili avstrijske avtoceste, Skokovito povečanje cestnega tovornega prometa, Delo, (15. marec)

Delo. 2007. Na upočasnitev podnebnih sprememb lahko odločno vpliva le omejitev potrošništva

Nazaj k naravi, nazaj k svečam?!, Delo, (15. marec)

Delo. 2007. Nekaj nereda utegne biti prav blagodejno, O pasteh prevelikega redoljubja, Delo, (15. marec)

Delo. 2007. V Potsdamu o segrevanju ozračja. Podnebne spremembe, Delo.si, (15. marec)

Delo. 2007. Topla zima podira vse rekorde, Podnebne spremembe, Delo.si, (16. marec)

Delo. 2007. Gospodarska vrednost biološke raznovrstnosti. Podnebne spremembe, Delo.si, (16. marec)

Delo. 2007. Razviti v Potsdamu o izginjanju naravnih vrst, Delo, (17. marec)

Delo. 2007. Američani nočejo po poti Evropske unije, Konferenca G-8 o podnebnih spremembah - Nemčija Potsdam, Nedelo, (18. marec)

Delo. 2007. EU in ZDA zaenkrat še brez stališča o palestinski vladi, Pogovori med trojko EU in ZDA

Delo.si, (19. marec)

Delo. 2007. Komisija bo vztrajala na zastavljeni poti, Odbor državnega zbora za zadeve Evropske unije, Delo, (20. marec)

Delo. 2007. Skupaj za Evropo, Gostujoča peresa, Delo, (21. marec)

Delo. 2007. Veletokom grozi izumrtje, Poročilo Svetovnega sklada za naravo (WWF), Delo, (22. marec)

Delo. 2007. Zemlji grozijo suše, človeštvu žeja, Kako obvladovati pomanjkanje vode? Delo, (22. marec)

Delo. 2007. Voda - nam je mar zanjo? Svetovni dan voda, Delo.si, (22. marec)

Delo. 2007. Deset preprostih stvari ..., Zelenomer, Nedelo, (25. marec)

Delo. 2007. Dogovor o ustavi pomemben za slovensko predsedovanje, Predsedovanje EU, Delo.si, (27. marec)

Delo. 2007. Nizozemska bo pomagala Sloveniji, Slovenja pred predsedovanjem EU, Delo.si, (28. marec)

Delo. 2007. Junij bo odločilen za pogodbo EU, Janez Janša v Haagu, Delo, (29. marec)

Delo. 2007. Rakete, nafta in znova razdeljena Evropa, Gostujoče pero, Delo, (29. marec)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (30. marec)

Delo. 2007. Prišla je pomlad — zelo bela, Slovenske novice, (31. marec)

Delo. 2007. Za 20 hiš elektrike iz sončnih celic, Sonce – energijski vir prihodnosti, Delo, (3. april)

Delo. 2007. V Nemčiji se uporaba do okolja neprijaznih snovi zmanjšuje, Dijaška izmenjava med Slovenijo in Nemčijo, Delo, (3. april)

Delo. 2007. Topla greda in šport, Bomo čez nekaj desetletij smučiči gledali le še v muzejih?Polet, (5. april)

Delo. 2007. Kompromis med znanostjo in politiko, Dan v sliki, Delo.si, (6. april)

Delo. 2007. Svet pozval k takojšnjemu ukrepanju, Podnebne spremembe, Delo.si, (6. april)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (7. april)

Delo. 2007. Vremenska napoved: katastrofe, Podnebne spremembe, Delo, (7. april)

Delo. 2007. Spletnim bralcem je mar za podnebne spremembe, Delo na spletu, Delo, (7. april)

Delo. 2007. Minister Bručan v poslanici: Bodite zdravi!, Sedmi april, svetovni dan zdravja, Delo, (7. april)

Delo. 2007. Avstralije podnebne spremembe ne zanimajo, Podnebne spremembe, Delo.si, (7. april)

Delo. 2007. Podnebni mešetarji, Delo, (10. april)

Delo. 2007. Klimatske spremembe naj bi hudo prizadele Sredozemlje, Podnebne spremembe, Delo.si, (10. april)

Delo. 2007. Za ekocentre tudi v Sloveniji, Posvet, Delo in dom, (11. april)

Delo. 2007. Ekološko zvonjenje po toči, Pisma bralcev in odmevi, Delo, (12. april)

Delo. 2007. Zdravi na pot in zdravi nazaj, Delo, (12. april)

Delo. 2007. Slabe napovedi za življenje v evropskih mestih, Z obiska na Inštitutu za okolje in trajnostni razvoj v Ispri, Delo, (12. april)

Delo. 2007. Nič kaj aprilsko vreme, Podnebne spremembe, Delo.si, (15. april)

Delo. 2007. Američani s protesti proti podnebnim spremembam, ZDA, Delo.si, (15. april)

Delo. 2007. Sklenjeni krog nuklearizacije, Kolumna: Iz azijskega zornega kota, Delo, (16. april)

Delo. 2007. Socialna kohezija, podnebne spremembe in vprašanja energetske varnosti, EU in Latinska Amerika, Delo.si, (17. april)

Delo. 2007. Združeni narodi o podnebnih spremembah, Globalno podnebje, Delo.si, (17. april)

Delo. 2007. Segrevanje spreminja cela območja, Podnebne spremembe in gozdarstvo, Delo, (18. april)

Delo. 2007. V VS ZN zgodovinska razprava o podnebnih spremembah, Klimatske spremembe, Delo.si, (18. april)

Delo. 2007. Rupel z Belaundejem o latinsko ameriškem vrhu, Slovenska zunanja politika, Delo.si, (18. april)

Delo. 2007. Predvideni razvoj globalnega podnebja v tem stoletju, Kako se bo v prihodnjih desetletjih spreminjalo podnebje., Polet, (19. april)

Delo. 2007. Varnostni svet prvič o podnebnih spremembah, Delo, (19. april)

Delo. 2007. Znanost napoveduje, Delo, (19. april)

Delo. 2007. Poučne usedline preteklosti, Le z natančnim razumevanjem podnebnih sprememb, ki so se na Zemlji zgodile v preteklosti, bo mogoče napovedati spremembe v prihodnosti. Polet, (19. april)

Delo. 2007. Klimatskim spremembam se bo prilagajal tudi turizem, Podnebne spremembe, Delo.si, (19. april)

Delo. 2007. Na Zemlji bo dve stopinji topleje, Slovenske novice, (20. april)

Delo. 2007. Mobilni telefoni morijo čebele? Slovenske novice, (20. april)

Delo. 2007. Strokovnjaki pozivajo k razumu, Podnebne spremembe in gozdovi, Delo, (20. april)

Delo. 2007. Manj Slovenije, a s tremi otočki, Podnebne spremembe in turizem, Delo, (20. april)

Delo. 2007. Domačini so odločeni z vsemi sredstvi braniti naravo in svoje korenine, Pred dolgim in vročim poletjem na Majorki, Delo, (20. april)

Delo. 2007. Poraščenost z gozdom pomaga okolju, Podnebne spremembe in gozdarstvo, Delo, (21. april)

Delo. 2007. Ne gre le za vetrnice, Poštni predal 29, Sobotna priloga, (21. april)

Delo. 2007. Nazaj je treba, ne naprej, Zelena zavest, Nedelo, (22. april)

Delo. 2007. Zvezdniki razmišljajo zeleno, Zvezdogled, Nedelo, (22. april)

Delo. 2007. Bukolika za konec elizejske kampanje, Francija Pariz, Nedelo, (22. april)

Delo. 2007. Če bi zmanjšali porabo energije in surovin, bi zemlja prenesla več prebivalcev, Ekologija - Podnebne spremembe, Nedelo, (22. april)

Delo. 2007. Potapljači iz Ljubljane potegnili dve toni smeti, Svetovni dan zemlje, Delo.si, (22. april)

Delo. 2007. Nova drevesa in opozorila, Dan Zemlje, Delo, (23. april)

Delo. 2007. Iz gnojnice delajo pitno vodo, Slovenske novice, (23. april)

Delo. 2007. Vse bolj smo alergični, Z Ona: Sezonske alergije, Ona, (24. april)

Delo. 2007. Rešitev za potratnost le jedrske elektrarne, Podnebne spremembe – konec civilizacije?, Delo, (24. april)

Delo. 2007. Dan potem, Delo, (24. april)

Delo. 2007. Zaradi mile zime pol manjši obisk, Ob koncu smučarske sezone, Delo, (25. april)

Delo. 2007. Okoljski ministri EU in Azije za ohranitev gozdov, Krčenje gozdov, Delo.si, (25. april)

Delo. 2007. Na kratko, Delo, (26. april)

Delo. 2007. Pri nas najraje zagori na Primorskem, Gozdni požari, Delo, (26. april)

Delo. 2007. Živel je tudi na Golovcu nad Ljubljano, Kakšno je stanje velikega petelina v Sloveniji? Delo, (26. april)

Delo. 2007. Kitajska se sooča s prihajajočimi podnebnimi spremembami, Podnebne spremembe, Delo.si, (27. april)

Delo. 2007. Na vasi ne potrebujete opere, potrebujete pa vsaj trgovino, pošto, Holger Magel o razvoju podeželja, Sobotna priloga, (28. april)

Delo. 2007. Hrvaški parlament ratificiral Kjotski protokol, Hrvaška, Delo.si, (28. april)

Delo. 2007. Alergije, depresije in debelost so motnje tipa kapha, Ajurveda, Nedelo, (29. april)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (30. april)

Delo. 2007. Energetske vsebine so nujne, O klimatskih spremembah v šoli, Delo, (30. april)

Delo. 2007. Alarmantni izvoz slovenskega lesa, Pisma bralcev in odmevi, Delo, (30. april)

Delo. 2007. Klimatologi začeli novo zasedanje o segrevanju ozračja, Podnebne spremembe, Delo.si, (30. april)

Delo. 2007. Slovenska delegacija bo predstavila svoje uspehe, Komisija ZN za trajnostni razvoj, Delo.si, (30. april)

Delo. 2007. Na Dursu in Pošti Slovenije ni večje gneče, Dan v sliki, Delo.si, (30. april)

Delo. 2007. EU in ZDA podpisali sporazum o odprtem nebu, Vrh EU in ZDA, Delo.si, (30. april)

Delo. 2007. Skupni problem, skupna rešitev, Vrh EU in ZDA, Delo.si, (1. maj)

Delo. 2007. Iz oči v oči, Delo, (3. maj)

Delo. 2007. Poročilo ZN o podnebnih spremembah predvidoma v petek, Podnebne spremembe, Delo.si, (3. maj)

Delo. 2007. IPCC: Svet mora ukrepati takoj, Poročilo o podnebnih spremembah, Delo.si, (4. maj)

Delo. 2007. Teden Evrope v znamenju 50 let EU, Teden Evrope, Delo.si, (4. maj)

Delo. 2007. Najprej je treba dobro opraviti delo v dveh letih, potem ... Poslovilni obisk v Delo. 2007. Berlinu, Francoske volitve, Nemčija in EU, Delo, (5. maj)

Delo. 2007. Kitajska v topli izdaji, Konferenca OZN o podnebnih spremembah, Delo, (5. maj)

Delo. 2007. Latinsko-grška klasika in rusko-ameriške praske, Gostujoče pero, Delo, (5. maj)

Delo. 2007. Poziv EU k ukrepom proti Shellu, Ekologija, Delo.si, (6. maj)

Delo. 2007. Delta reke Niger pred eksplozijo, Slovenske novice, (8. maj)

Delo. 2007. Aprila novi toplotni rekordi in suša, Podnebne spremembe, Delo, (8. maj)

Delo. 2007. Energetski rebus, Delo, (9. maj)

Delo. 2007. Ne samo avtomobili, tudi živina, Živinoreja ustvarja več emisij toplogrednih plinov kakor ves prometni sektor., Polet, (10. maj)

Delo. 2007. Pomlad je vedno bolj zgodnja, Fenologija – kazalec podnebja in posledic njegovega spreminjanja, Delo, (10. maj)

Delo. 2007. Prežvekovalci zastrupljajo ozračje, Delo, (10. maj)

Delo. 2007. Vedeževa mavrica, Slovenske novice, (11. maj)

Delo. 2007. Na Gorenjskem se razvija lubadar, Poštni predal 29 Sobotna priloga, (5. maj)

Delo. 2007. Župani svetovnih mest tudi o podnebnih spremembah. Podnebne spremembe, Delo.si, (14. maj)

Delo. 2007. V Berlinu konferenca o institucionalni reformi EU, EU, Delo.si, (14. maj)

Delo. 2007. Klimatologi: Svet mora ukrepati takoj, Podnebne spremembe, Delo.si, (15. maj)

Delo. 2007. Geopedia brezplačno za vse, Prvi spletni interaktivni atlas Slovenije, Delo, (16. maj)

Delo. 2007. Kres, Pisma bralcev in odmevi, Delo, (16. maj)

Delo. 2007. Sarkozy: Zavedam se težavne naloge, Francija ima novega predsednika, Delo, (17. maj)

Delo. 2007. Pravočasno moramo prepoznati negativne učinke in izkoristiti pozitivne, Podnebne spremembe – vpliv na gozd in gozdarstvo, Delo, (17. maj)

Delo. 2007. Slovenija ni in ne bo izjema ..., Slovenija je sicer podnebno raznolika dežela, na kar še zlasti vplivata njen razgibani relief in lega med Alpami, Sredozemljem in Panonsko nižino, ampak glede globalnega ogrevanja se odziva zelo enotno!, Polet, (17. maj)

Delo. 2007. Na Antarktiki opazili veliko taljenje ledu, Podnebne spremembe, Delo.si, (17. maj)

Delo. 2007. Globalno neravnotežje na točki preobrata, Podpredsednik in glavni ekonomist Svetovne banke za Delo, Delo, (18. maj)

Delo. 2007. Vesoljski megasenčnik in umetni oblaki, Vrhunska tehnologija, ki bi lahko rešila pregreti planet, Delo, (18. maj)

Delo. 2007. Trajnostna energija in ekonomija vodika, Okoljski simpozij v Celju, Delo, (18. maj)

Delo. 2007. Slovenija je predsedovanje predala Grčiji, Mreža za človekovo varnost, Delo.si, (18. maj)

Delo. 2007. Kako daleč je Bližnji vzhod?Gostujoče pero, Delo, (19. maj)

Delo. 2007. Pet metrov zgodovine ob Triglavskem ledeniku, Slovenske novice, (19. maj)

Delo. 2007. Nehajmo kopiciti nepotrebne stvari!, Nedelo, (20. maj)

Delo. 2007. Dokler smo živi, Delo, (21. maj)

Delo. 2007. Podobnik: S Češko dobro sodelujemo, Slovensko-češki odnosi, Delo.si, (21. maj)

Delo. 2007. Svetovna turistična organizacija bo zasedala na Bledu, Na kratko, Delo, (22. maj)

Delo. 2007. Na K2 v enem zamahu, brez kisika in vrvi, Intervju - Mag. Irena Mrak, geografinja in alpinistka, Ona, (22. maj)

Delo. 2007. Sezonsko delo: med globalnim in lokalnim, Mnenje, Delo, (22. maj)

Delo. 2007. Še sto let ne bo treba bežati v hribe, Gladina morja narašča, Delo, (22. maj)

Delo. 2007. Povečanje izpustov CO2 po svetu, Onesnaževanje okolja, Delo.si, (22. maj)

Delo. 2007. »Holivudizacija« podnebnih sprememb, Globalno segrevanje, mediji in politika, Delo, (23. maj)

Delo. 2007. Knjižni molj, Slovenske novice, (25. maj)

Delo. 2007. Evropa izgublja delež v svetovnem turizmu, Na Bledu o izzivih evropskega turizma, Delo, (25. maj)

Delo. 2007. Zelenomer, Nedelo, (27. maj)

Delo. 2007. Usoden, lahko pa tudi 90-odstotno ozdravljiv, Sonce in zdravje: kožni melanom, Delo, (28. maj)

Delo. 2007. Malo verjetno je, da bi se nam poletje izneverilo, Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, klimatologinja, Ona, (29. maj)

Delo. 2007. Evropa in Azija si delita skrbi, Sestanek zunanjih ministrov v Hamburgu, Delo, (29. maj)

Delo. 2007. Protesti ob azijsko evropskem srečanju, Klimatske spremembe, Delo.si, (29. maj)

Delo. 2007. Tradicija pod vtisom podnebnih sprememb, Najslavnejša hortikultura razstava – Chelsea Flower Show, Delo in dom, (30. maj)

Delo. 2007. Evro-azijski dogovor o čistejšem okolju, Konec srečanja zunanjih ministrov Asema, Delo, (30. maj)

Delo. 2007. G-8 za status quo glede Kosova, G-8, Delo.si, (30. maj)

Delo. 2007. Ameriški predsednik George W. Bush se je odločil, da bo Paula Wolfowitz na položaju predsednika Svetovne banke, Podpora daljinskemu ogrevanju z lesno biomaso, Okoljski minister na obisku v Bohinjski Bistrici, Delo, (31. maj)

Delo. 2007. Plan B, Trajnostni razvoj Slovenije kot ga vidijo nekateri posamezniki in nevladne organizacije, Polet, (31. maj)

Delo. 2007. Bush z novo pobudo proti podnebnim spremembam, Podnebne spremembe, Delo.si, (31. maj)

Delo. 2007. Različni odzivi na Bushevo pobudo o podnebnih spremembah, Podnebne spremembe, Delo.si, (1. junij)

Delo. 2007. Podnebnim spremembam se bo treba prilagoditi, Podnebne spremembe, Delo.si, (1. junij)

Delo. 2007. Zadržani bojovník, Svet so ljudje, Delo, (2. junij)

Delo. 2007. Oprostite, kako ste rekli?Poštni predal 29, Sobotna priloga, (2. junij)

Delo. 2007. Med protesti v Rostocku ranjenih najmanj 150 policistov, Vrh G8, Delo.si, (2. junij)

Delo. 2007. V novem tednu, Nedelo, (3. junij)

Delo. 2007. Zadnji Blairov obisk v Nemčiji, G-8, Delo.si, (3. junij)

Delo. 2007. V Rostocku okoli 500 ranjenih, danes mirno, Zaostrovanje pred vrhom G8, Delo.si, (3. junij)

Delo. 2007. Avstralski premier napovedal uvedbo trgovine z emisijami plina, Podnebje, Delo.si, (3. junij)

Delo. 2007. Direktor Nase ne verjame v podnebne spremembe, Na kratko, Delo, (4. junij)

Delo. 2007. Maske so napadle!Slovenske novice, (4. junij)

Delo. 2007. Ekonomija pred ekologijo, Kitajska, Delo.si, (4. junij)

Delo. 2007. Novela pokojninskega zakona umaknjena z dnevnega reda, Dan v sliki, Delo.si, (4. junij)

Delo. 2007. Skupina G8, Kaj je ..., Delo, (5. junij)

Delo. 2007. Bush na predvečer vrha G-8 prispel v Nemčijo, Pred vrhom G-8, Delo.si, (5. junij)

Delo. 2007. Ljubljanka zasmrđi šele pri Rakovi Jelši, Zemljo so nam posodili otroci, Delo, (6. junij)

Delo. 2007. SDS podprla Drnovškovega kandidata, Dan v sliki, Delo.si, (6. junij)

Delo. 2007. Neformalna večerja kot predpriprava za resne razprave, G-8 v Heiligendammu, Delo.si, (6. junij)

Delo. 2007. Podnebne spremembe in varovanje voda, Gostujoče pero, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Metropolis, Polet, (7. junij)

Delo. 2007. Mars napada, Naši največji grehi do žive narave.Polet, (7. junij)

Delo. 2007. Upanje za podnebje še tli, Začetek vrha osmih najrazvitejših držav sveta, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Pravica do zraka, Kitajski načrt o podnebnih spremembah, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Deluj lokalno, misli globalno, Pa še to, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Letalska industrija je na pravi poti, Skupščina združenja letalskih prevoznikov, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Je že napočil čas za plan B? Alternativa zmanjševanju izpustov ogljikovega dioksida, Delo, (7. junij)

Delo. 2007. Začetek vrha G-8, Dan v sliki, Delo.si, (7. junij)

Delo. 2007. Kompromis o podnebnih spremembah, Vrh G-8, Delo.si, (7. junij)

Delo. 2007. Putin za skupni ščit z ZDA v Azerbajdžanu, Dan prebojev na vrhu skupine G8 v Heiligendammu, Delo, (8. junij)

Delo. 2007. Končna ocena: Samohvala in ohlapne obljube, Vrh skupine G-8, Delo.si, (8. junij)

Delo. 2007. »Nismo teroristi, sanjamo le o boljšem svetu«, Dogodek tedna, Nedelo, (10. junij)

Delo. 2007. V Tamar!, Nedelo, (10. junij)

Delo. 2007. Sončne raziskave v osrčju Pirenejev, Laboratorij procesov, materialov in sončne energije, Nedelo, (10. junij)

Delo. 2007. Globalno segrevanje v prid severu?, Segrevanje ozračja, Delo.si, (10. junij)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (11. junij)

Delo. 2007. Alternativno stoletje, Kolumna: Iz azijskega zornega kota, Delo, (11. junij)

Delo. 2007. Svetovni dan okolja je vsak dan, Slovenske ekošole, Delo, (11. junij)

Delo. 2007. Prisluhujemo prvim žrtvam podnebnih sprememb, Gostujoče pero, Delo, (12. junij)

Delo. 2007. Steinmeier: Na cilju še nismo, a obstaja koridor za rešitev, Evropska ustavna pogodba, Delo.si, (12. junij)

Delo. 2007. Kdo se boji podnebnih sprememb?, Podnebne spremembe kot grožnja nacionalni varnosti
Polet, (14. junij)

Delo. 2007. Rupel priporočil potrpežljivost glede Kosova, Pomembni mednarodni pogovori, Delo.si, (14. junij)

Delo. 2007. Časi se (znova) spreminjajo, Pregrevanje Zemlje, Sobotna priloga, (16. junij)

Delo. 2007. Skupini G8 so šteti dnevi, Gostujoče pero, Delo, (20. junij)

Delo. 2007. Asselborn: Slovenija bo uspešno krmarila Unijo, Minister Rupel v Luksemburgu, Delo, (20. junij)

Delo. 2007. Napadalna ličinka, Čas, s katerim VW ne ve, kaj bi. Polet, (21. junij)

Delo. 2007. Podnebne spremembe – ptice bežijo na sever, Delo, (21. junij)

Delo. 2007. Zanimivosti od tod in tam, Slovenske novice, (22. junij)

Delo. 2007. Kitajci gradijo avtocesto na streho sveta, Kako se bo Mount Everest spremenil v Olimp, Delo, (22. junij)

Delo. 2007. Kraljevsko mesto, ki nikoli ne spi, Nedelo, (24. junij)

Delo. 2007. Mega zabavišče v Vipavski dolini, Pisma bralcev in odmevi, Delo, (26. junij)

Delo. 2007. Opera je vrhunec odrske umetnosti!, Intervju - Sabina Cvilak, operna pevka, Ona, (26. junij)

Delo. 2007. Blair na zadnji konferenci brez izjav o Bližnjem vzhodu, Tony Blair, Delo.si, (26. junij)

Delo. 2007. ZN: Poplave in vročinski valovi znak segrevanja ozračja, Podnebne spremembe, Delo.si, (27. junij)

Delo. 2007. Merklova o Evropi dveh hitrosti ne želi niti slišati, Nemško predsedovanje EU, Delo.si, (27. junij)

Delo. 2007. Največji geološki projekt v zgodovini človeštva, OneGeology – geološka karta sveta na internetu, Delo, (28. junij)

Delo. 2007. Vse več puščav?Podnebne spremembe in dezertifikacija, Polet, (28. junij)

Delo. 2007. Vreme terja nove žrtve, Podnebne spremembe, Delo.si, (28. junij)

Delo. 2007. Okoljevarstveni koncert Live Earth tudi v Ljubljani, Koncert, Delo.si, (29. junij)

Delo. 2007. Revolucije ne bo, bo le evolucija, Siemens ima novo vodstvo, Delo, (30. junij)

Delo. 2007. Vzeli so jim vse, tudi pesem, Kitolov, Sobotna priloga, (30. junij)

Delo. 2007. Slovenija je zamudila rok za oddajo načrta energetske učinkovitosti, Na kratko, Delo, (30. junij)

Delo. 2007. Kako daleč lahko gremo?Do okolja prijazna potovanja - Bruselj, Strasbourg, Nedelo, (1. julij)

Delo. 2007. Prvič štirje dnevi rocka in blata, Rock Otočec 2007, Delo, (3. julij)

Delo. 2007. Slovenija pripravljena na predsedovanje?, Predsedovanje EU, Delo.si, (3. julij)

Delo. 2007. Kljub nekaterim varčnim rešitvam smo še vedno potratni, Mark Ginsberg o ameriškem stališču do ravnanja z energijo, Delo, (5. julij)

Delo. 2007. Brazilski Live Earth prenevaren?Live Earth, Delo.si, (5. julij)

Delo. 2007. Lahko glasba in mediji storijo to, česar ne zmorejo politiki?Live Earth: 24-urni koncert na sedmih celinah, Delo, (6. julij)

Delo. 2007. Ko jedrska energija postane okolju prijazna, Nemške energetske dileme, Delo, (6. julij)

Delo. 2007. Glasbeniki začeli planetarno misijo, Live Earth, Delo.si, (7. julij)

Delo. 2007. Zeleni precep, Šanghaj: eno od prizorišč Live Earth, Nedelo, (8. julij)

Delo. 2007. Največja mesta sveta v dvorani turbin, Pospešena urbanizacija v galeriji Tate Modern, Nedelo, (8. julij)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (9. julij)

Delo. 2007. Evropski tisk pesimističen glede Live Eartha, Globalni problemi, Delo.si, (9. julij)

Delo. 2007. Kjer so že Feničani želi morskno sol in preverjali arhimedovo vijačnico, Rešeni in ohranjeni starodavni bazeni na zahodni obali Sicilije, Delo, (11. julij)

Delo. 2007. Živela Zemlja!, Polet, (12. julij)

Delo. 2007. Prihaja vročinski val, Nedelo, (12. julij)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (13. julij)

Delo. 2007. Premier Janša s predstavnikoma evropske komisije o predsedovanju EU, Na kratkoDelo, (14. julij)

Delo. 2007. V novem tednu, Nedelo, (15. julij)

Delo. 2007. Kiselkasto dobro delo, Nedelo, (15. julij)

Delo. 2007. Odškodnina za avtorske pravice narave, Okoljevarstvo kot moda, Delo, (17. julij)

Delo. 2007. Skrivnostna divja vinska trta iz Vinj, Botanika, Delo, (19. julij)

Delo. 2007. Ko je za čebele pretežko, nalogo prevzamejo čmrlji, Oprasovalci, Sobotna priloga, (21. julij)

Delo. 2007. Električno-kolesarska možnost, Twike, Delo, (21. julij)

Delo. 2007. Sarkozy in Brown za Darfur, Prvo srečanje francoskega predsednika in britanskega premiera, Delo, (21. julij)

Delo. 2007. Tihomorski raj, ki izginja, Podnebne spremembe, Nedelo, (22. julij)

Delo. 2007. Srebrni pokončno na zaslišanje v Pariz, F1: Fernando Alonso junak deževne rulete, Delo, (23. julij)

Delo. 2007. Letos že peta suša po letu 2000?Gostujoče pero, Delo, (24. julij)

Delo. 2007. »Za 80 evrov se niti slečem ne. Intimnosti ni pod 200 evri«, Berlin – mesto za vsakogar, Delo, (25. julij)

Delo. 2007. Planet se segreva, odnosi se hladijo, Velika razprodaja: dokumentarec o posledicah globalne privatizacije, Delo, (25. julij)

Delo. 2007. Zloraba, Tema dneva, Delo, (26. julij)

Delo. 2007. Pasji dnevi, Polet, (26. julij)

Delo. 2007. Dežja za vzorec, spet bo vroče, Slovenske novice, (26. julij)

Delo. 2007. Država se ne zna boriti proti suši, Poročilo računskega sodišča, Delo, (26. julij)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (27. julij)

Delo. 2007. Vreme prignano do ekstremov, Vročinski val in poplave, Sobotna priloga, (28. julij)

Delo. 2007. Le čista, servisirana in kakovostna je zdrava, Hlajenje s klimatskimi napravami, Nedelo, (29. julij)

Delo. 2007. Kako pozabimo neprijetne stvari, Delo, (2. avgust)

Delo. 2007. Zanimivosti od tod in tam, Slovenske novice, (3. avgust)

Delo. 2007. Vreme začelo uničevati mestna drevesa, Delo, (3. avgust)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (8. avgust)

Delo. 2007. Nova ruska odprava na Arktiko, Severno ledeno morje, Delo.si, (8. avgust)

Delo. 2007. Odpustki, Neprijetna resnica - Kako resno jemljemo podnebne spremembe?Polet, (9. avgust)

Delo. 2007. Avtomobilski socialni kapital, Oktanski utrinki, Delo, (11. avgust)

Delo. 2007. Teden vode posvečen podnebnju, Svetovni teden vode, Delo.si, (12. avgust)

Delo. 2007. Brez namakanja ne bo šlo, Hmeljarji ob praznovanju v Braslovčah tudi o problemih, Delo, (13. avgust)

Delo. 2007. Spremenjeni obraz zanesljive preskrbe z energijo, Gostujoče pero, Delo, (17. avgust)

Delo. 2007. Merklova iz Grenlandije poziva k varovanju okolja, Podnebne spremembe, Delo.si, (17. avgust)

Delo. 2007. Neprijetna resnica ali velika podnebna prevara?, Podnebne spremembe, Sobotna priloga, (18. avgust)

Delo. 2007. Angela Merkel za učinkovito varovanje okolja, Delo, (18. avgust)

Delo. 2007. Goli boj proti globalnim problemom, Fotografija, Delo.si, (19. avgust)

Delo. 2007. Alternativno potovanje okoli sveta, Svet so ljudje, Delo, (22. avgust)

Delo. 2007. Pospravlja pridelek, pije zaloge vode, Vreme, Slovenske novice, (22. avgust)

Delo. 2007. Na kratko, Slovenske novice, (23. avgust)

Delo. 2007. Na Arktiki izmerili zgodovinski minimum ledu, Delo, (23. avgust)

Delo. 2007. Ekstremno vreme grozi turistom, Kje bodo počitnikovali naši vnuki?, Polet, (23. avgust)

Delo. 2007. Rupel: 'Upam, da bomo prišli skupaj, takšen je namen', Slovenija, Delo.si, (23. avgust)

Delo. 2007. Optimizem pred srečanjem Janše in Sanaderja, Blejski strateški forum, Delo, (24. avgust)

Delo. 2007. Merklova potuje na Kitajsko in Japonsko, Obisk, Delo.si, (26. avgust)

Delo. 2007. Merklova pozvala Kitajsko, naj spoštuje pravila igre, Kitajska, Delo.si, (27. avgust)

Delo. 2007. Združeni narodi znova o podnebjju, Globalne podnebne spremembe, Delo.si, (27. avgust)

Delo. 2007. Končajmo tragedijo v Darfurju!, Gostujoče pero, Delo, (28. avgust)

Delo. 2007. Jesen bo topla, zima pa mila, V središču - Kakšno bo vreme, Ona, (28. avgust)

Delo. 2007. Investitorji izolaciji pripisujejo večji pomen, Pogovor - Toplotne izolacije in arhitektura, Delo in dom, (29. avgust)

Delo. 2007. Kitajska ahilova peta človekovih pravic, Obisk nemške kanclerke v Pekingu, Delo, (29. avgust)

Delo. 2007. Odprta vrata za evropsko vinsko reformo, Mednarodni kmetijsko-živilski sejem, Delo, (29. avgust)

Delo. 2007. Merklova in Abe za skupen boj proti podnebnim spremembam, Japonska, Delo.si, (29. avgust)

Delo. 2007. Tiha renesansa atoma, Podnebne spremembe rehabilitirale jedrsko energijo, Delo, (30. avgust)

Delo. 2007. Odločno za čistejše ozračje, Nemška kanclerka na Japonskem, Delo, (30. avgust)

Delo. 2007. Merklova se je spopadla z japonsko opozicijo, Japonska, Delo.si, (30. avgust)

Delo. 2007. Na kratko, Delo, (1. september)

Delo. 2007. Neprijetna resnica ali velika podnebna prevara?, Poštni predal 29, Sobotna priloga, (1. september)

Delo. 2007. Skupna ideologija Apecovih polov, Kolumna: Iz azijskega zornega kota, Delo, (3. september)

Delo. 2007. Kako »zmehčati« razvite in pomagati nerazvitim, O klimatski konvenciji in kjotskem protokolu na Dunaju, Delo, (4. september)

Delo. 2007. Vrhunsko srečanje glavnih težav sveta, Sestanek Apeca v Sydneyju, Delo, (5. september)

Delo. 2007. Temni oblaki obudili strah pred poplavami, Poplavna ogroženost Celja, Delo, (5. september)

Delo. 2007. Bush in Howard odločno za vojno, Apec, Delo.si, (5. september)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (6. september)

Delo. 2007. Invazija dnevnih komarjev v obmorskih krajih, Velik problem na Obali lahko preraste v epidemijo, Delo, (6. september)

Delo. 2007. Apec v slepi ulici, APEC, Delo.si, (6. september)

Delo. 2007. Voditelja z obeh strani Pacifika, Bush in Hu na štiri oči, Delo, (7. september)

Delo. 2007. Padla je trdnjava Sydney, Apec, Delo.si, (7. september)

Delo. 2007. Razhajanja o protiraketnem ščitju, Bush in Putin pred srečanjem Apeca, Delo, (8. september)

Delo. 2007. Voditelji podpisali sporazum o klimatskih spremembah, Apec, Delo.si, (8. september)

Delo. 2007. Zelenomer, Zelenomer /plus/, Nedelo, (9. september)

Delo. 2007. Apec za liberalizacijo svetovne trgovine, Azijske gospodarske povezave, Delo.si, (9. september)

Delo. 2007. »Resno in občutljivo« o varovanju planeta, Konec vrhunškega zasedanja Apeca, Delo, (10. september)

Delo. 2007. Vrtimo globus, Delo, (14. september)

Delo. 2007. Kmetijski ministri EU o nedavnih podražitvah hrane, Evropska unija, Delo.si, (16. september)

Delo. 2007. Spremembe v kmetijstvu v prid podeželju, Neformalno srečanje kmetijskih ministrov, Delo, (17. september)

Delo. 2007. Spodbujali bodo raznolikost, Konec neformalnega srečanja kmetijskih ministrov EU, Delo, (19. september)

Delo. 2007. Velika Britanija pričakuje tudi koristi, Princ Andrew na energetske konferenci, Delo, (19. september)

Delo. 2007. Metropolis, Polet, (20. september)

Delo. 2007. Štiri taka neurja v tisoč letih, Črni torek, Slovenske novice, (20. september)

Delo. 2007. Kako bodo odprti energetske trgi koristili državljanom, Gostujoče pero, Delo, (21. september)

Delo. 2007. Ulice za ljudi!, Evropski teden mobilnosti, Delo.si, (22. september)

Delo. 2007. Zelenomer, Nedelo, (23. september)

Delo. 2007. Svetovni vrh o podnebnih spremembah, Združeni narodi, Delo.si, (24. september)

Delo. 2007. Janez Janša o tragični izkušnji, Na sedežu OZN o podnebnih spremembah, Delo, (25. september)

Delo. 2007. Ban za močnejše ZN, Generalna skupščina ZN, Delo.si, (25. september)

Delo. 2007. 'Tudi manjše padavine lahko povzročijo nove nevšečnosti', Podnebne spremembe, Delo.si, (25. september)

Delo. 2007. Janša predstavlja tudi stališča EU, Generalna skupščina OZN, Delo, (26. september)

Delo. 2007. Dramatično opozorilo, Delo, 27.09.2007, Metropolis, Polet, (27. september)

Delo. 2007. Evropska investicijska banka bi pomagala pri sanaciji po poplavah, Phillipe Maystadt, predsednik EIB, za Delo, Delo, (27. september)

Delo. 2007. Delo. 2007. Močan padavinski cikel del slovenske prihodnosti, Zakaj podnebne spremembe sprožajo obilnejše padavine in poplave?, Polet, (27. september)

Delo. 2007. Večja vlaganja v energetske projekte, Zasedanje Evropske investicijske banke v Ljubljani, Delo, (28. september)

Delo. 2007. Janša v ZN o prioritetah Slovenije, Generalna skupščina ZN, Delo.si, (28. september)

Delo. 2007. Bush znova zavrnil omejevanje škodljivih emisij, Podnebne spremembe, Delo.si, (28. september)

Delo. 2007. Delfin, presenečenje v Baltiku, Delo, (29. september)

Delo. 2007. Bush vodja okoljevarstvenih prizadevanj?Izpusti toplogrednih plinov, Delo.si, (1. oktober)

Delo. 2007. Koščki rodovitne jeseni, Sušenje sadja, Delo in dom, (3. oktober)

Delo. 2007. Pod ledenikom Rhone nastaja novo jezero, Podnebne spremembe, Delo, (3. oktober)

Delo. 2007. Ključni problem je (netrajnostna) energetika, Prof. dr. Dušan Plut o sonaravnosti nacionalnih razvojnih projektov 2007–2023, Delo, (4. oktober)

Delo. 2007. Podnebne spremembe ogrožajo otoke, Podnebne spremembe, Delo.si, (7. oktober)

Delo. 2007. Posvet o splošnem segrevanju ozračja, Delo, (10. oktober)

Delo. 2007. Arktika, Ko ob topljenju ledu zledeni kri, Polet, (11. oktober)

Delo. 2007. Alu Goru še Nobelova nagrada?Delo, (11. oktober)

Delo. 2007. Vsak konec Slovenije ima svoj poplavni čas, Ali poplave v Sloveniji nastopijo vedno v istem obdobju leta?Delo, (11. oktober)

Delo. 2007. Nagrada za varuhe okolja, Nobelova nagrada za mir, Delo, (13. oktober)

Delo. 2007. Kdo so IPCC?Pod žarometom, Delo, (13. oktober)

Delo. 2007. »Slovenija lahko pošlje jasno sporočilo svetu«, John Ashton, posebni britanski predstavnik za podnebne spremembe, Delo, (16. oktober)

Delo. 2007. Na dan 1500 litrov mleka, Ekološko kmetijstvo, Delo, (17. oktober)

Delo. 2007. Gore že, kaj pa Slovenija? Delo, (18. oktober)

Delo. 2007. Prvi opomin zaradi SO₂ v zraku, Slovenija v postopkih Bruslja, Delo, (19. oktober)

Delo. 2007. Tožilec brani planet, Ekonomija, Sobotna priloga, (20. oktober)

Delo. 2007. S tremi odstotki svetovnega bruto proizvoda bi lahko rešili ozračje, Radžendra Pačauri, Sobotna priloga, (20. oktober)

Delo. 2007. Zelenomer, Nedelo, (21. oktober)

Delo. 2007. Ponor ogljikovega dioksida do največ 2030, Gozdovi in Kjotski protokol, Delo, (22. oktober)

Delo. 2007. Ne planet, pod vprašajem je civilizacija, Polet, (25. oktober)

Delo. 2007. Sarkozy predstavil svojo 'zeleno' agendo, Francija, Delo.si, (25. oktober)

Delo. 2007. Manj oljk, manj in dražje olje, Izola, Nedelo, (28. oktober)

Delo. 2007. EU enotna glede načrta zniževanje toplogrednih plinov, Okoljska problematika, Delo.si, (30. oktober)

Delo. 2007. Kjoto v kot, rešitev je drugje, Ekouporniki, Nedelo, (4. november)

Delo. 2007. Smučišča večinoma v občutljivem okolju, Novi razvojni dokument slovenskih žičnic, Delo, (8. november)

Delo. 2007. Največji izziv: energetska-klimatski paket, Podnebne spremembe in predsedovanje EU, Delo, (10. november)

Delo. 2007. Greenpeace bo nadziral, Žiga Turk: Vsaka pomoč med predsedovanjem EU je dobrodošla, Delo, (16. november)

Delo. 2007. 'Nevarnosti podnebnih sprememb ponujajo tudi priložnosti', Podnebne spremembe, Delo.si, (16. november)

Delo. 2007. Opustošnje in številni mrtvi po ciklonu Sidr, Naravna katastrofa, Delo.si, (16. november)

Delo. 2007. Poznejši ukrepi bodo dražji, Podnebne spremembe: priložnost za rast, Delo, (17. november)

Delo. 2007. Ban Ki Mun poziva k boju proti podnebnim spremembam, Podnebne spremembe, Delo.si, (17. november)

Delo. 2007. Zelenomer, Nedelo, (18. november)

Delo. 2007. Prioritete slovenskega predsedovanja EU, Predsedovanje EU, Delo.si, (19. november)

Delo. 2007. Skupna kmetijska politika: pripravljena na nove izzive, Gostujoče pero, Delo, (20. november)

Delo. 2007. Zelenomer, Nedelo, (25. november)

Delo. 2007. 'Podnebni' preobrat v avstralski politiki, Avstralija, Delo.si, (25. november)

Delo. 2007. Podnebne spremembe prinašajo neznosno življenje, Podnebne spremembe, Delo.si, (27. november)

Delo. 2007. Na njivah prednost hrani, ne rastlinam za bioenergijo, Posvet kmetijsko-svetovalne službe, Delo, (28. november)

Delo. 2007. O prihodnosti in o frustracijah, Vrh EU-Kitajska v Pekingu, Delo, (29. november)

Delo. 2007. Vodikova ekonomija v avtomobilih, Alternativa na naših cestah, Delo, (1. december)

Delo. 2007. Od visokih vstopnin v mesta do odpustkov, Zgodba s prašnimi delci, Sobotna priloga, (1. december)

Delo. 2007. Fischer Boel: Današnja gibanja gredo v prid kmetom, Kmetijstvo, Delo.si, (1. december)

Delo. 2007. Čisteje, tišje, varčneje, Ekološka vozila prihodnosti, Nedelo, (2. december)

Delo. 2007. Preverjanje zdravja kmetijske politike EU, Dva mednarodna posveta o vroči temi, Delo, (20. november)

Delo. 2007. Spremembe v prid kmetom, Evropska komisarka na konferenci mladih kmetov, Delo, (3. december)

Delo. 2007. Zakaj se nihče ne zmeni za javor v Kjotu, Kolumna: Iz azijskega zornega kota, Delo, (3. december)

Delo. 2007. Ukrepati zdaj, takoj, Konferenca OZN o okolju, Delo, (4. december)

Delo. 2007. Nova hladna vojna s segrevanjem ozračja, Konferenca OZN na Baliju, Delo, (4. december)

Delo. 2007. »Klimatski« begunci nova grožnja svetovnemu miru, IPCC bo 10. decembra dobil Nobelovo nagrado za mir, Delo, (6. december)

Delo. 2007. Hiter razvoj vetrne energije v Švici, Delo, (6. december)

Delo. 2007. Podobne, a vendar drugačne. Opice. Že v srednjem veku je bila beseda opica na evropskih tleh zmerljivka in žaljivka, kajti človeku podobnim živalim so pripisovali ne le grdobo, ampak tudi zlobo, pohlep in zavist; še več, zlodeja so upodabljali kot opico – Po hinduističnem izročilu so, prav nasprotno, svete – Na Kitajskem in Japonskem pa jim pripisujejo zlasti norčavost, prebrisanost in zvijačnost, Slovenske novice, (7. december)

Delo. 2007. Na Baliju o novem svetovnem sporazumu o podnebnju, Gostujoče pero, Delo, (7. december)

Delo. 2007. Po Kjotu Bali ali pekel na Zemlji, Podnebne spremembe, Sobotna priloga, (8. december)

Delo. 2007. Bali: Zmanjšati bo treba izpuste toplogrednih plinov, Konferenca o podnebnih spremembah, Delo.si, (8. december)

Delo. 2007. Pozivi k preboju v pogajanjih na Baliju vse glasnejši, Podnebne spremembe, Delo.si, (9. december)

Delo. 2007. Klimatske spremembe: zdaj gre tudi za »preživetje civilizacije«, Delo, (10. december)

Delo. 2007. Goreu in IPCC podelili Nobelovo nagrado za mir, Nobelove nagrade, Delo.si, (10. december)

Delo. 2007. Človekova pravica do okolja, Alpkanal, Delo, (11. december)

Delo. 2007. Čisti dobiček od umazanega zraka, Konferenca o podnebnih spremembah, Delo, (11. december)

Delo. 2007. Kakovostna hrana se dobro prodaja, Skupina Panvita, Delo, (12. december)

Delo. 2007. Ban Ki Mun: Čas je, da ukrepamo, Podnebne spremembe, Delo.si, (12. december)

Delo. 2007. Morje, Hitrost dviganja gladine morja se podvaja, Polet, (13. december)

Delo. 2007. Gore v vlogi rešitelja? Podnebne spremembe, Delo.si, (13. december)

Delo. 2007. Evolucija človeka še nikoli ni bila tako hitra, Raziskava, Delo, (14. december)

Delo. 2007. Težavna pogajanja na Baliju, Podnebne spremembe, Delo.si, (14. december)

Delo. 2007. Katastrofa planeta je lahko le skupna, Konferenca ZN o ukrepih proti podnebnim spremembam, Delo, (15. december)

Delo. 2007. Sprejeli 'Časovni načrt z Balijsa', Podnebne spremembe, Delo.si, (15. december)

Delo. 2007. (Proti)toplogredni turizem, Mimogrede, Nedelo, (16. december)

Delo. 2007. Iztrgani vodi se spet vračajo v njen objem, Usoda nizozemskih polderjev, Delo, (19. december)

Delo. 2007. Dravske elektrarne za, Avstrijci proti, Elektrarne na reki Muri?, Delo, (21. december)

Delo. 2007. Za ekološko zavest nosilcev trajnostnega razvoja, Gostujoče pero, Delo, (22. december)

Delo. 2007. Ekologija – nova ideologija, Svet v letu 2007, Sobotna priloga, (29. december)

Delo. 2008. Arktična Noetova barka, Slovenske novice, (7. januar)

Delo. 2008. Velika Britanija prehaja na jedrsko energijo, Jedrska energija, Delo.si, (10.januar)

Delo. 2008. Podnebna koalicija »voljnih« držav, Po podnebni konferenci na Baliu, Sobotna priloga, (12. januar)

Delo. 2008. Nov energetski koridor za Evropo, Gostujoče pero, Delo, (16. januar)

Delo. 2008. Dvajsetletnica Medvladnega foruma za podnebne spremembe, IPCC je v svetovnem merilu vodilno strokovno telo za izdelavo ocen o podnebnih spremembah., Polet, (17. januar)

Delo. 2008. Znanost vedno bolj duši administrativna »znanost«, Zoisovi nagrajenci o sedanjih in prihodnjih razmerah v raziskovalni sferi – 2, Delo, (17. januar)

Delo. 2008. Kaj pravzaprav piše v Balijskem akcijskem načrtu, Podnebje in njegove spremembe, Delo, (17. januar)

Delo. 2008. Od globalnega k lokalnemu, Nazaj k naravi, Sobotna priloga, (19. januar)

Delo. 2008. Na Švedskem ni prave zime, Podnebne spremembe, Delo.si, (20. januar)

Delo. 2008. Naravne nesreče lani prizadele več ljudi kot leta 2006, Katastrofe, Delo.si, (20. januar)

Delo. 2008. Podnebne spremembe na dnevnem redu, Podnebne spremembe, Delo.si, (21. januar)

Delo. 2008. Parlamentarni odbori EU o energetiki in okolju, Delo, (22. januar)

Delo. 2008. Skupni boj proti širjenju puščav, Konferenca v Pekingu, Delo, (23. januar)

Delo. 2008. Bruselj potrdil podnebno-energetski paket, Evropski parlament, Delo.si, (23. januar)

Delo. 2008. Pogajanja o zmanjšanju izpusta začenja Slovenija, Podnebno-energetski sveženj zakonov EU, Delo, (24. januar)

Delo. 2008. 20 in 20 do 2020, Tema dneva, Delo, (24. januar)

Delo. 2008. Slovenija bo lahko malo povečala emisije, Predlog energetske-podnebne evropske zakonodaje, Delo, (24. januar)

Delo. 2008. Poziv k ukrepom zoper podnebne spremembe, Gospodarski forum, Delo.si, (24. januar)

Delo. 2008. Z ukrepi za podnebje do več delovnih mest, Gostujoče pero, Delo, (25. januar)

Delo. 2008. V Davosu o hrani, gorivu, podnebnih spremembah, Delo, (25. januar)

Delo. 2008. Vrh bo govoril o prihodnosti planeta, G-8, Delo.si, (26. januar)

Delo. 2008. Skrb ni odveč, Nedelo, (27. januar)

Delo. 2008. Zelenomer, Nedelo, (27. januar)

Delo. 2008. Konec v znamenju okolja, Svetovni gospodarski forum v Davosu, Delo, (28. januar)

Delo. 2008. Visoke temperature šibijo odpornost rastlin, Posledice zimskih otoplitev, Delo in dom, (30. januar)

Delo. 2008. Ko se človek igra boga, Genski inženiring (1) Zamislite si, da bi imeli na voljo na milijarde bakterij, ki bi na vaš ukaz marljivo razgrajevale toplogredni ogljikov dioksid ali iz sladkorja varile gorivo, ki bi poganjalo vaš avto – Po izsledkih sintetične biologije bi tako lahko med drugim na mah odpravili težave zaradi globalnega segrevanja podnebja – Kaj se bo v resnici zgodilo, bo pokazal čas, kajti mnogi opozarjajo, da je lahko igranje z življenjem, čeprav gre zgolj za mikroorganizme, tudi nevarno, Slovenske novice, (1. februar)

Delo. 2008. Kdo bo rešitelj sveta?, Delo, (13. februar)

Delo. 2008. Degradacija prsti, Polet, (14. februar)

Delo. 2008. Podnebje čaka na ameriško pomlad, Klimatske spremembe, Delo, (15. februar)

Delo. 2008. Velika selitev, Neprijetna resnica, Polet, (21. februar)

Delo. 2008. Zima bo odnesla tretjino čebel, Slovenske novice, (25. februar)

Delo. 2008. Antarktični ledeniki polzijo v ocean, Podnebne spremembe, Delo.si, (25. februar)

Delo. 2008. Hlad se vrača, padavin še ne bo, Slovenske novice, (28. februar)

Delo. 2008. Učinki umetnega zasneževanja, Delo, (28. februar)

Delo. 2008. Zelenomer, Nedelo, (2. marec)

Delo. 2008. Učinki umetnega zasneževanja, Delo, (28. februar)

Delo. 2008. Joj, le kam s tem?, Polet, (28. februar)

Delo. 2008. Narava ali nacionalni interesi, Okolje, Delo.si, (3. marec)

Delo. 2008. Kocka, ki izginja, Podnebne spremembe, Delo, (4. marec)

Delo. 2008. Cebit tokrat obarvan bolj okoljsko, Informacijske tehnologije, Delo.si, (4. marec)

Delo. 2008. Ranljivi planet, Okolje, Delo.si, (4. marec)

Delo. 2008. Sol zemlje, Neprijetna resnica, Polet, (6. marec)

Delo. 2008. Podnebne spremembe in mednarodna varnost, Gostujoče pero, Delo, (13. marec)

Delo. 2008. V ospredju podnebna in energetska vprašanja, Vrh EU: prvič pod slovenskim vodstvom, Delo.si, (13. marec)

Delo. 2008. V Sloveniji zima letos ni bila rekordno topla, bila pa je na severu Evrope, Temperature rastejo, Delo, (14. marec)

Delo. 2008. Vrh EU za uresničitev okoljskih ciljev in sredozemsko unijo, Vrh EU, Delo.si, (14. marec)

Delo. 2008. Sveženj še ni zavezan, Tema dneva, Delo, (15. marec)

Delo. 2008. Blair pozval k zmanjšanju emisij, Podnebne spremembe, Delo.si, (15. marec)

Delo. 2008. Alarmantno taljenje ledenikov, Podnebne spremembe, Delo.si, (16. marec)

Delo. 2008. ZDA so za raznolikost metod v boju proti podnebnim spremembam, INTERVJU Dr. Harlan L. Watson, ameriški pogajalec za podnebne spremembe, Delo, (20. marec)

Delo. 2008. Dežurni krivec CO2, Prejeli smo, Sobotna priloga, (22. marec)

Delo. 2008. S strategijo nad posledice podnebnih sprememb, Kmetijstvo, Delo, (26. marec)

Delo. 2008. Vpliv preseljevanja na evropsko gospodarstvo, Med slovenskim predsedovanjem, Delo, (27. marec)

Delo. 2008. Led na Antarktiki poka, Posledice globalnega segrevanja, Delo, (27. marec)

Delo. 2008. Lučka Kajfež Bogataj, Portret tedna, Sobotna priloga, (29. marec)

Delo. 2008. Zelenomer, Nedelo, (30. marec)

Delo. 2008. Najbolj ekološko mesto na svetu, Vaexjoe na Švedskem, Delo, (3. april)

Delo. 2008. Podnebne spremembe (vedno bolj) grozijo tudi zdravju, Delo, (5. april)

Delo. 2008. Zelenomer, Nedelo, (6. april)

Delo. 2008. Zakaj govorimo le o vrhu ledene gore, Podnebje za boleznimi ni imuno, celo povzročajo jih, Delo, (7. april)

Delo. 2008. Podnebje vrača udarec, Delo, (7. april)

Delo. 2008. Kako prevetrili okorelo razmišljanje?, Delo, (7. april)

Delo. 2008. Vpliv podnebnih sprememb se bo čutil na zdravju, Stroški onesnaževanja okolja, Delo.si, (7. april)

Delo. 2008. Ozona je toliko, da lahko pomembno vpliva na zdravje, Onesnaženost zraka na Goriškem, Delo, (8. april)

Delo. 2008. Vroče bo, Vreme, Ona, (8. april)

Delo. 2008. Prepozno je, da bi ukrepali kasneje! Intervju, Delo.si, (9. april)

Delo. 2008. EU bo imela najboljša merila za biogoriva, Gozd kot vir življenja pa tudi goriv, Delo, (14. april)

Delo. 2008. Na poti k evropski energetske diplomaciji, Gostujoče pero, Delo, (14. april)

Delo. 2008. Ali boš eko ali pa te ne bo, Trajnostni razvoj turizma, Delo, (16. april)

Delo. 2008. Planetu bije dvanajsta ura, Cestninjenje, povod za prometno razpravo, Sobotna priloga, (19. april)

Delo. 2008. Veterinarska stroka pred novimi izzivi, Delo, (24. april)

Delo. 2008. ZN s posebno delovno skupino nad krizo s hrano, Hrana, Delo.si, (29. april)

Delo. 2008. Biogorivo na veliki prelomnici, Danes v Delu FT, Delo, (5. maj)

Delo. 2008. Zelena koalicija proti podnebnim spremembam, Delo, (8. maj)

Delo. 2008. Platno, na katerem bo naslikana zgodovina 21. stoletja, Polet, (15. maj)

Delo. 2008. Polarni medved na seznamu ogroženih živali, Polarni medved, Delo.si, (15. maj)

Delo. 2008. Neaktivnost vodi v katastrofo, Spopadanje s podnebnimi spremembami, Delo, (17. maj)

Delo. 2008. Manj orkanov zaradi segrevanja? Klimatske spremembe, Delo.si, (19. maj)

Delo. 2008. Začeti bi morali včeraj, mi pa še jutri ne bomo? Podnebne spremembe Vročinski vali, dolge suše, hude nevihte in drugi skrajni vremenski pojavi se vrstijo čedalje pogosteje zaradi globalnih podnebnih sprememb – Kitajsko je lani opustošila suša, v Argentini so zmrzovali pri 22 stopinjah pod lediščem – Najbolj ogrožene so rastline in živali, ki se ne morejo prilagoditi večjim spremembam v življenjskem okolju, Slovenske novice, (21. maj)

Delo. 2008. Vsaki osmi vrsti ptic grozi izumrtje, Dan biotske raznovrstnosti, Delo, (22. maj)

Delo. 2008. Najvišja raven ogljikovega dioksida v zadnjih 650.000 letih, Onesnaževanje ozračja, Delo, (22. maj)

Delo. 2008. Prilagajanje kmetijstva novim izzivom, Neformalni sestanek kmetijskih ministrov EU, Delo, (26. maj)

Delo. 2008. Vročinski udar za prvo pokušino, Slovenske novice, (28. maj)

Delo. 2008. Narediti bo treba osebni račun za CO₂, Obnovljivi viri energije, Delo in dom, (4. junij)

Delo. 2008. Še natančnejši podatki za vremenoslovce, Pred izstrelitvijo Jasona-2, Delo, (19. junij)

Delo. 2008. Kmetijstvo se prilagaja spremembam podnebja, Vlada sprejela strategijo za kmetijstvo in gozdarstvo, Delo, (19. junij)

Delo. 2008. Novo dramatično opozorilo klimatologa, Svet so ljudje, Delo, (27. junij)

Delo. 2008. Podnebje se spreminja, človek ne, Politika in klimatske spremembe, Sobotna priloga, (28. junij)

Delo. 2008. Skrb za okolje naj ne bo nova religija, Poslovna konferenca o ekostrategijah in finančni krizi, Delo, (15. julij)

Delo. 2008. »Smo ena najbolj nevihtnih držav v Evropi«, Lučka Kajfež Bogataj o podnebnju, Delo, (15. julij)

Delo. 2008. Draga šola, Tema dneva, Delo, (15. julij)

Delo. 2008. Morje okoli Antarktike se v nasprotju s pričakovanji menda ohlaja, Nova odkritja z južne poloble, Delo, (16. julij)

Delo. 2008. Pridite, preden bo ocean izpuhtel! Po zgledu Orsona Wellsa, Delo, (16. julij)

Delo. 2008. Zadovoljni s Slovenijo in njeno podporo okoljskim ukrepom, Predsednik države Danilo Türk v Bruslju, Delo, (17. julij)

Delo. 2008. Edini obnovljivi viri so sonce, pamet in srca, Poštni predal 29, Sobotna priloga, (9. avgust)

Delo. 2008. Uničevalna ujma vzela pol žetve, Danes v Delu FT, Delo, (21. julij)

Delo. 2008. Narava vrača udarec, Zvezdno sodišče, Slovenske novice, (25. julij)

Delo. 2008. Arktika bo poleti 2013 že brez ledu, Globalno segrevanje, Delo, (14. avgust)

Delo. 2008. Vse bolj ogroženo zdravje ekosistema, Planetarno okolje in svetovno gospodarstvo, Sobotna priloga, (16. avgust)

Delo. 2008. Največji izziv je prilagajanje na podnebne spremembe, Delo, (19. avgust)

Delo. 2008. Nevihte h koncu, zdaj poplave, Vreme, Slovenske novice, (26. avgust)

Delo. 2008. Znanost o podnebnih spremembah ni muha enodnevnica, Odmev, Delo, (18. september)

Delo. 2008. Zemlji grozi metan z Arktike, Posledica podnebnih sprememb, Delo, (25. september)

Delo. 2008. Kriza in podnebne spremembe na vrhu EU, Pred jesenskim zasedanjem evropskega sveta, Delo, (15. oktober)

Delo. 2008. Na Arktiki toplo kot še nikoli, Segrevanje ozračja, Delo, (20. oktober)

Delo. 2008. Začetek okoljskega mešetarjenja, Boj proti podnebnim spremembam, Delo, (22. oktober)

Delo. 2008. Ranljivost ekosistemov, Polet, (23. oktober)

Süddeutsche Zeitung. Dostopno prek: <http://www.sueddeutsche.de>. (2006-2008). 330 prispevkov

Süddeutsche Zeitung. 2006. Spaß bis zum Absaufen, (2. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Staaten blasen wieder mehr Klimagase in die Luft, (31. oktober)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Wieviel Zeit bleibt uns noch?, (3. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Der graue Planet, (3. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Energie-Agentur Atomkraft soll Klimawandel stoppen (3. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimaschutz "Wir müssen die Bevölkerung aufwecken", (3. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimakonferenz in Nairobi Das neue Klima, (4. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. UN-Klimaschutzkonferenz "Ein Treffen im Auftrag der Menschheit", (6. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Umweltschutz Moderner Ablasshandel, (6. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimawandel Warnung vor der "Sprache der Angst" (8. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Wer jetzt noch Zweifel sät der hat in Wahrheit keine Argumente mehr: Die Welt muss gegen den Klimawandel kämpfen, solange es noch möglich ist, (13. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Hoher Energie-Verbrauch Single-Dasein schadet der Umwelt, (14. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Investieren in Emissionsrechte Mit Umweltschutz Geld verdienen, (16. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. UN-Klimakonferenz In den Kulissen der Katastrophe, (16. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimawandel Feuer gegen die Erwärmung, (17. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Erste Hilfe Klimaschutz allein zu Haus, (17. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Welt-Klimakonferenz Stillstand im Kampf gegen die Erderwärmung, (17. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Biologie und Religion "Uns eint die Sorge um die Schöpfung", (19. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Grundlagenforschung Milliarden für die Kernfusion, (21. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. USA Treibhausgase vor Gericht, (30. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Kommentar zur Schneelosigkeit Ein Winter in der Krise, (30. november)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Indien Klimawandel macht Monsun gefährlicher, (1. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Treibhaus Erde Im Zentrum des Wandels, (1. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Parteitag in Köln - Grüne suchen Distanz zur Union "Wir bieten uns nicht an wie Sauerbier", (1. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Grünen-Parteitag Dämpfer für Roth und Bütikofer, (2. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Deutscher Wein Vom Klimawandel verwöhnt, (4. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Alternative Technik Energie nach Art des Baumes, (5. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Supercomputer der nächsten Generation Der Kosmos im Schaltkreis, (6. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimawandel Ozeane aus dem Gleichgewicht, (7. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Winter ohne Schnee Auf der Suche nach dem weißen Gold, (8. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Krise der Mobilität II Vorstadt als Lebensform, (11. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Krise der Mobilität I Eine schwarze Messe zu Ehren Velozifers, (11. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klima und Gesundheit Der milde Winter begünstigt Allergien, (13. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Folge des Klimawandels Wintersport in Deutschland? Nicht mehr lange! (13. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Pflanzenarten erobern Alpen Grüne Gipfel, (13. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Treibhauseffekt Noch mehr Wasser (15. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Skifahren in der Halle Die Alternative, (19. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Die Pläne des Umweltkommissars Heldenhafte Provokation, (20. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. SZ-Gespräch mit Steinmeier "Das europäische Projekt steckt tief in der Krise", (20. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Durchbrüche 2006 Top Ten der Wissenschaft, (22. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Reaktionen auf Beck-Äußerung "Man darf die Menschen nicht überfordern", (28. december)

Süddeutsche Zeitung. 2006. Klimawandel Kein Eis, kein Bär, (29. december)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Merkel-Besuch in Washington Atlantisches Quartett-Spiel, (5. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Regen statt Schnee, Plus- statt Minusgrade Das Märchen vom Winter, (8. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Öl-Versorgung Energie für morgen, (9. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Energie-Debatte EU angeblich für Ausbau der Atomkraft, (10. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Studie zum Klimawandel EU-Kommission warnt vor dramatischen Auswirkungen, (10. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Bis 2020 Brüssel will Treibhausgase um 20 Prozent reduzieren, (10. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Abspaltung der Netze EU will Marktmacht der Stromkonzerne brechen, (10. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kohlevorkommen in Deutschland Schwarzes Gold, schwarze Pest, (10. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Politbarometer CSU-Krise schwächt die gesamte Union, (12. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Sturm über Deutschland Das Wetter der erhitzten Erde, (12. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Pole in der Pole-Position, (15. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. USA Barack Obama will Präsident werden, (16. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007.. Klimawandel in Italien "Die Natur ist verrückt geworden", (17. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Strategien für Skigebiete Die guten Seiten des Klimawandels, (17. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. "Kyrill" - ein Indiz für den Klimawandel? "Die Sturmhäufigkeit nimmt zu", (18. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Orkan "Kyrill" Vorbote des Klimawandels? (19. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Nach dem Orkan "Kyrill" Nach dem Sturm ist vor dem Sturm (19. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Druck auf Bush US-Industrie will mehr Klimaschutz, (21. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltschutz Klimaschock für Autofirmen, (22. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Bericht Neue Zahlen zum Klimawandel, (22. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. US-Präsident Bush zur Lage der Nation Bush hält unbeirrt an seinem Kurs im Irak fest, (24. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Dokumentation Bushs Rede zur Lage der Nation, (24. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Heftige Kritik am US-Präsidenten "Wir werden Bush zur Verantwortung ziehen", (24. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Waldzustandsbericht für 2006 Jede zweite Buche ist krank, (24. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Autoindustrie unter Druck Showdown am Auspuff, (24. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kein Klimawandel bei der Autoindustrie Vornehm geht die Welt zugrunde, (29. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Gewinner des Klimawandels "Wir werden vom Süden aufgerollt", (30. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel in Deutschland Wo es warm wird, (30. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN und Klimawandel Der IPCC und sein Werk, (31. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Bericht des UN-Klimarates Alarmierendes Bild vom Zustand der Erde (31. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Viele Versicherungsfälle durch Kyrill Vom Winde verweht, (31. januar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kommentar Klimaschutz im Kreisverkehr, (1. februar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Brüssel beugt sich deutscher Auto-Lobby, (1. februar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimabericht "Die Herausforderung des Jahrhunderts", (2. februar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel In Deutschland bereits nachweisbar, (2. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kritik an der UN Kopfgeld auf den Weltklimabericht, (2. februar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Nach dem Weltklimabericht "Zeit für die Revolution", (2. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Weltklimabericht Der heiße Befund, (2. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Die Katastrophe hat schon begonnen, (2. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltpolitik Deutschland und Europa verzögern den Klimaschutz, (2. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Alarmierender Weltklimabericht "Es bleibt uns nur noch ein Zeitfenster von 10 bis 15 Jahren", (3. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Die größten Umweltsünder lehnen Auflagen ab, (3. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Ökologische Schaumschläger, (5. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Folgen des Klimawandels Kehrt die Malaria nach Deutschland zurück? (5. februar)

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Deichbauer müssen nachlegen, (6. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Ruf nach CO2-Steuer für Autos wird lauter, (6. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Drastische Prognosen zur Erderwärmung Klimawandel mit Todesfolgen, (8. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Deutsche Autoindustrie und Klimaschutz Tadel von der Kanzlerin, (8. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz konkret Mission der Möglichkeiten, (13. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Politiker wollen neues Klima-Abkommen, (13. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel "Wachsende Bedrohung für die menschliche Gesellschaft", (16. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kommentar Der Preis des Klimas, (16. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Wenn Dörfer schmelzen, (19. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Vierter UN-Klimabericht Ein Report, drei Teile, eine Warnung, (20. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Interview mit Ban Ki Moon "Wir brauchen Abrüstung", (22. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Reaktion auf Klimabericht "Egal, was es kostet, es lohnt sich", (22. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Auswege aus der Klimakatastrophe Die Erde ist noch zu retten, (22. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz "Noch sind wir zu retten", (22. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Besorgter Umweltminister Der Klimawandel - so gefährlich wie Atomwaffen, (25. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kampf gegen den Klimawandel Erd-Gas, (27. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Internationales Polarjahr Zehn Fragen an das Eis, (28. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Dienstwagen und Klimaschutz Bundesregierung kauft sich vom CO2 frei, (28. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Bericht Klimaschäden sind unausweichlich, (28. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimarat Der Wandel ist schon da, (2. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Sigmar Gabriel zum Klimawandel "Die Politik drückt sich um die Auseinandersetzung mit der Industrie", (2. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Erwärmung der Erde Alarmierende Beweise, (2. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz-Debatte "Sylt statt Seychellen", (2. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel CSU will herkömmliche Autos ab 2020 verbieten, (3. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Mit dem Flugzeug in den Urlaub? Nein! Ich bleib' daheim, (3. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Flugpreise "Fliegen killt Klima!", (5. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Flugverzicht für die Umwelt Das neue Klima, (5. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Fast jede dritte Tierart vom Aussterben bedroht, (5. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Fast jede dritte Tierart vom Aussterben bedroht, (6. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kampf gegen die Erderwärmung Klimaanlage für Hochöfen, (6. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimagipfel in Brüssel Kernkraft spaltet Europa, (8. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Gewinner eines Problems Pack' den Klimawandel ins Depot, (8. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Die EU und der Klimaschutz Ausweg Europa, (9. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. EU-Klimaschutz-Politik Ban: "Ehrgeiziger Beschluss", (9. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz EU-Kommissar fordert Tempolimit in Deutschland, (10. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Das neue Umweltbewusstsein Prima Klima fürs Klima, (11. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Wirtschaftswissenschaftler Klimawandel kostet 800 Milliarden Euro, (12. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Erderwärmung Wärmster Winter seit 1880, (14. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. SZ-Serie über den Klimawandel Windräder im Ölland, (16. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Erderwärmung bedroht ganze Klimazonen (24. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klaus Töpfer "Klimawandel ist großartig", (27. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umfrage Trotz Klimawandel schränken sich Deutsche nicht ein, (27. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Teurer fliegen Politiker fordern Klima-Abgabe auf Flugtickets, (2. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Teurer fliegen Politiker fordern Klima-Abgabe auf Flugtickets, (5. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltbundesamt Klima-Rettung kostet Deutschland Milliarden, (5. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Bericht Klimawandel kann aufgehalten werden, (8. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Erderwärmung erstmals Thema im UN-Sicherheitsrat EU: Klimawandel gefährdet den Weltfrieden (16. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Opfer des Klimawandels Südsee-Inseln gehen zuerst unter, (17. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Europa spielt nur kleine Rolle, (17. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaerwärmung Vorreiter ohne Gefolge, (18. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel in Deutschland Meteorologen warnen vor Hitzewellen, (21. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Die Dürre passt nicht ins Bild, (25. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Heiße Zeiten, (27. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Energiekonsum steigt um 50 Prozent, (29. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Deutsche Haushalte Was der Klimawandel im Monat kostet, (30. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Landwirtschaft im Klimawandel Dürre Ernte, (3. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimabericht Acht Jahre, um die Katastrophe abzuwenden, (3. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimabericht "Es sind keine Opfer notwendig - aber ein anderer Lebensstil", (4. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Der IPCC-Bericht Teil 3, (4. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimabericht "Die Politik muss Innovationen fördern", (4. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Der Nachteil des Guten Umwelt-Risiko Bio-Treibstoff?, (4. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. -8-Gipfel in Heiligendamm USA torpedieren Merkels Klima-Politik, (10. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Ökosysteme Gesunde Korallenriffe sterben zuerst, (14. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Treibhausgase im Meer Der Klimawandel beschleunigt sich selbst, (14. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Erneuerbare Energien Ökowelle im Silicon Valley, (18. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Kohlendioxid-Ausstoß steigt rasant, (18. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Infektionen auf dem Vormarsch, (22. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. G-8-Treffen Merkel befürchtet Misserfolg beim Klimaschutz, (24. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Bericht zum Treibhaus Erde Dramatische Trilogie über das Weltklima, (5. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Alarmierender UN-Bericht Arme leiden am stärksten unter Klimawandel, (6. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Weltklima Sorge um die Welt, (6. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Naturwunder in Gefahr Sterbende Paradiese, (6. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Verhandlungen im Weltklimarat "Hohe Diplomatie und Kindergarten", (6. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Nach UN-Bericht China will gegen Klimawandel kämpfen - aber erst später, (6. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Folgen des Klimawandels Das große Krabbeln, (7. april).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Wendemanöver in der Sackgasse, (1. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltschutz So retten wir die Erde, (1. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Satellitenprojekt USA sparen bei der Klimaforschung, (2. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Letzte Hoffnung Sonnenschild, (5. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Regierungsberater warnen Mehr Kriege durch den Klimawandel?, (6. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Hurrikane Warme Meere und heiße Luft, (6. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Energiewende Weg von Kohle und Atom? Gesagt, getan., (7. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Brasiliens Ethanol-Boom Alles auf Zucker, (12. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. WHO-Studie Tod durch Umweltverschmutzung, (13. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Globale Erwärmung auf dem Kilimandscharo "Herr Gore war etwas schlecht beraten", (13. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Arktischer Frühling beginnt immer früher, (14. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Teufelskreislauf Entsalzungsanlagen bedrohen Trinkwasser-Ressourcen, (18. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Flüchtlinge und der Klimawandel Von der Natur vertrieben, (19. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Kohlendioxid China jetzt offenbar Umweltsünder Nr. 1, (19. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Vogelgrippe Zwischen Panik und Langeweile, (20. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Weltbevölkerungsbericht "Wachstum der Städte ist nicht zu stoppen", (26. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Bericht zur Wüstenbildung "Größte ökologische Herausforderung unserer Zeit", (27. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaskeptiker Der Reiz des Gegenwindes, (28. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Versicherer warnen vor mehr Blitzeinschlägen, (11. juni).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaveränderungen Wird England nass gemacht?, (16. juli).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Folgen des Klimawandels Wer zu spät kommt, den frisst die Hyäne, (23. juli).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Statistik Zahl der Hurrikane hat sich verdoppelt, (24. juli).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Hitzewellen werden immer länger, (30. juli).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Hochwasser "Es wird 40 Prozent mehr Regen geben", (3. august).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Neue Messungen Rekordschmelze in der Arktis, (10. august).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Schmelzende Gletscher Essen wir bald Erdbeeren aus Grönland?, (13. august).

Süddeutsche Zeitung. 2007. US-Klimapolitik Bush will Europa ausbremsen, (16. august).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Erderwärmung Wandelungen in der Mark Brandenburg, (4. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Apec-Gipfel Bush unterstützt Klima-Initiative, (4. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltpolitik "Wir brauchen einen neuen Ansatz im Klimaschutz", (5. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Geschützte Tiere Grauwale leiden unter dem Klimawandel, (7. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel an der Adria "Unser Meer kennt keinen Winter mehr", (11. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel in Deutschland Bedrohung durch Orkane wächst, (12. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Einsichten in das Machbare, (14. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Blauzungenkrankheit Fatale Mückenstiche, (15. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimagipfel "Was wir nicht haben, ist Zeit", (23. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Klimakonferenz Schön reden - und handeln, (24. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Thema Weltklima Von Kyoto über Bali nach Kopenhagen, (25. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klima und Unternehmen Grüne Konzerne, (27. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klima und Wirtschaft Der neue Öko-Kapitalismus, (27. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klima und Wissenschaft Ein Planet vor stürmischen Zeiten, (27. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Nobelpreisträger fordern sofortiges Handeln, (27. september).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Al Gores Klimafilm Unwahrheiten in der "Unbequemen Wahrheit", (10. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Aktueller IPCC-Bericht Weltklimarat verschärft seine Warnungen, (12. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Deutsche Urlauber Klimawandel ist egal, (13. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Umweltbundesamt Klimawandel lässt Krankheitsüberträger gedeihen, (16. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel und Insekten Invasoren aus dem Süden, (17. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Mehr Gas im Treibhaus, (19. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Gore mahnt zur Eile, (23. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Droht das nächste Massensterben?, (23. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klima und Kyoto "Kyoto ist gescheitert", (24. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Hintergrund Die Bedrohung von Luft, Wasser und Erde, (25. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klima und Frieden Klima als Frage von Krieg und Frieden, (25. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Grüne Lunge im Kraftwerk, (2. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. UN-Weltklimarat "Folgen des Klimawandels sind unumkehrbar", (14. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Bericht des Weltklimarats "So erschreckend wie ein Science-Fiction-Film", (14. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Nach UN-Bericht zum Klimawandel "Wir müssen schnell und entschlossen handeln", (17. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel "Emissionen in besorgniserregenden Weise gestiegen", (17. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel in den Alpen Zerronnen zwischen den Tälern, (20. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Der Reiz des Emissionshandels, (23. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel "Katastrophale Folgen für die armen Länder", (26. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Vor dem Weltklimagipfel Im Unreinen mit seiner Umwelt, (28. november).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimaschutz Australien unterzeichnet Kyoto-Protokoll, (2. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimakonferenz in Bali Feilschen um jedes Wort, (3. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimakonferenz auf Bali Preis für herausragende Klimasünden, (3. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimawandel Treue für ein gutes Klima, (3. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Ban warnt vor dem Ende der Menschheit, (4. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Klimakonferenz auf Bali CO₂-Ausstoß soll bis 2050 halbiert werden, (7. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. "Wir dürfen den Kindern nicht die Zukunft rauben", (10. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. "Die Welt gegen die Abrisstruppe", (12. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Nordpol-Sommer bald ohne Eis?, (13. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. "USA sind das größte Hindernis für Fortschritt", (13. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Die Welt im Fieber, (13. december).

Süddeutsche Zeitung. 2007. Meereskraft für die Steckdose, (19. december).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimawandel im Fernsehen, (8. januar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimawandel. Europa steht Streit über Klimapolitik bevor, (8. januar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die Ostsee wird wärmer, (14. januar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Brüssel macht ernst beim Klimaschutz, (23. januar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der Igel betrachtet den Winter als beendet, (28. januar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Westen der USA trocknet aus, (1. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Wo das Klima kippen könnte, (5. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Ein Rebell aus Eis, (15. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Kanonen gegen den Klimawandel, (22. februar).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Urlaub, aber wie?, (5. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Teufelskreis am Amazonas, (6. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Babylonische Bauverwirrung, (6. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Gletscher schmelzen in alarmierendem Tempo", (17. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Weißer Riese im Südatlantik zerbrochen, (17. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Schmelzwasser soll Strom liefern, (25. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Riesige Schelfeisfläche zerbrochen, (26. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der erhitzte Kontinent, (27. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Eine Kurve verändert die Welt, (28. marec).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Einigung über Arbeitsprogramm, (4. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Auf neue Energien kommt es an, (9. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der Aufstand der Armen, (10. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gewalt als Lösung, (14. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Spritsparen statt Biosprit, (15. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Mehr Dürren, mehr Flutkatastrophen, (15. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Meeresspiegel steigt um einen Meter, (16. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Zwischen Apokalypse und schöner neuer Welt, (21. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. UN: 100 Millionen Menschen werden hungern, (22. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gentechnik macht nicht satt, (23. april).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die Fernheizung lässt nach, (2. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Wie Zyklone entstehen, (8. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Nachhaltige Vernichtung statt nachhaltiger Entwicklung, (14. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Höchste Treibhausgaskonzentration seit 800.000 Jahren, (15. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gemeinsam gegen Armut und Klimawandel, (17. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der große Schwund, (26. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Die Ölreserven reichen mindestens noch 40 Jahre", (26. maj).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Falsche Prioritäten zur Rettung der Welt, (2. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Vom Meer umzingelt, (16. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimawandel-Opfer verklagen US-Firmen, (16. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Jason-2 ins All gestartet, (20. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die traut sich was, (25. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Heiß, heißer, Bayern, (26. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Ein blubbernder Teufelskreis, (29. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Wir haben noch 25 Jahre", (30. junij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Abholzung schreitet ungebremst fort, (1. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Bundesregierung setzt verstärkt auf Windenergie, (6. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Berlin, 41 Grad, (8. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Ein Drittel aller Korallenarten gefährdet, (11. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die Union und der neue Reiz der Kernkraft, (12. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimawandel geht auf die Nieren, (15. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Glühende Landschaften, (21. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gesunde Ernährung für ein gesundes Klima, (24. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Quellen des Streits, (30. julij).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Märchen vom Grünen Gott, (1. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der ökologische Imperativ, (2. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Der Berg bekommt Fieber", (4. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimaforscher von der Zugspitze, (4. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der Wahnsinn mit den Rindern, (4. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Das Schaufenster für die Zukunft, (10. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der Einzelne ist machtlos, (11. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Geologen ticken anders, (19. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die Wüste schleicht sich an, (19. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Die Arktis schmilzt, (28. avgust).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Der Kurs wird sich ändern", (12. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Der Nordpol bricht in Stücke, (19. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Planet unter Wasser, (22. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Alle Vögel sind noch da, (22. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Noch 100 Jahre Ozonloch, 23. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Hypothek auf den Planeten, (24. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Ostsee ist Mordsee, (24. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Kein Pardon bei Klimazielen, (25. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Kein Pardon bei Klimazielen, (25. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gehemmte Öko-Macht, (28. september).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Im Griff des Klimawandels, (1. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Das Dorf ist immer in Gefahr", (4. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Energie, Klimawandel und die Finanzmärkte, (8. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Klimawandel stärker als befürchtet, (9. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Ein schreckliches Jahr", (9. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Flucht in die Berge, (10. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Entwaldung kommt teurer als die Finanzkrise, (10. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Gefühlsgrün in der Klimafalle, (14. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Rekordtemperatur in der Arktis, (17. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Warum retten wir nicht unsere Erde?, (18. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Rasant in Richtung Katastrophe, (20. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. China holt die USA ein, (29. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Rasant in Richtung Katastrophe, (20. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Rekordtemperatur in der Arktis, (17. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Europäische Studie Entwaldung kommt teurer als die Finanzkrise, (17. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Erderwärmung Klimawandel stärker als befürchtet, (10. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Naturkatastrophen 2008 "Ein schreckliches Jahr", (9. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Märkte & Trends Energie, Klimawandel und die Finanzmärkte, (9. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. Rote Liste Ein Viertel aller Säugetiere bedroht, (8. oktober).

Süddeutsche Zeitung. 2008. "Gegen ein Dogma angegangen", (6. oktober).